דבר

דבר ששי
דבר השבוע
דבר אחר
משא

הוואדי הזה. טעות אנוש אינה סיבה לדין מוות. חיים עור. (עמ' 6)

תלושים מגן העדן
מישהו פה לא מבין שהסקארתיזם נגמר ושנות ה־50 תמו. אהוד תגרי (עמ' 9)

דבר אחר

שישה מראשי מועצת יש"ע ייצאו לבוסניה להשתלם במלחמת אחים

דבר יום שישי כ"ג בתמוז תשנ"ה 21.7.95 גליון 21612

60 עמודים, המחיר 4.50 ש"ח (כולל מע"מ) באילת 3.85 ש"ח

פרס וערפאת החליטו לדחות הדיון על זכויות המים בגדה להסדר הקבע

בתקופת הביניים תגדיל ישראל מכסת המים לפלסטינים; מסמך סודי מגלה: ישראל הסכימה שערביי ירושלים העובדים בשטחים ישלמו מסיהם לרשות הפלסטינית

מאת מוטי בסוק, און לוי ואמיר נוימן

שר החוץ, שמעון פרס, נפגש אמש בזכרון יעקב עם ראש המשלחת הפלסטינית לשיחות על הסדר הביניים, אבו עלא. בשיחות אלכסנדריה, שלשום, סוכם לדחות את הדיון על זכויות המים של הפלסטינים בגדה לשנה הבאה, לשלב הדיונים על הסדר הקבע. במקביל הסכימה ישראל להגדיל את מכסת המים של הגדה בכמה עשרות מיליוני מ"ק.

● ראה עמוד 3 ●

בפגישת פרס־אבו עלא השתתף גם ראש המשלחת הישראלית לשיחות, אורי סביר. הם דנו בדרכים ליישום הבנות אלכסנדריה.

קודם לכן התנהלו בזכרון יעקב השיחות על הסדרי המים, לאחר הפסקה של יומיים. ראש המשלחת הישראלית, נח קינרתי, ניצל את הקפאון בשיחות כדי להציג בפני המשלחת הפלסטינית את דרך העבודה והמתקנים של אגודת המים של עמק הירדן, האחראית על אספקת המים ליישובי האיזור.

השיחות על הסדרי המים הופסקו לאחר שהפלסטינים דרשו לקבל את כל כמות מי האקוויפרים מתחת לגדה המערבית. ישראל סירבה, והציעה להמשיך במצב הקיים. בפגישת אלכסנדריה סיכמו פרס וערפאת לדחות את הדיון על הזכויות של שני הצדדים בנושא המים בשנה, לדיונים על הסדר הקבע.

בינתיים, יקבלו הפלסטינים כמות מים הגדולה בעשרות מיליוני מ"ק בהשוואה לכמות שקיבלו עד כה. הכמות הנוספת תינתן לפלסטינים בעיקר מהאקוויפר המזרחי, שנוצל עד כה בצורה חלקית. בנוסף, הם יקימו מאגרים לקליטת מי גשמים ומפעלים לטיהור מי שפכים.

שיחות זכרון יעקב ייפסקו היום, ויתחדשו מחרתיים. ביום ראשון בערב תתקיים שיחה טלפונית בין פרס וערפאת בה יוחלט אם להמשיך בשיחות בזכרון או להעבירן למצרים.

פרס אמר אתמול, כי ישראל תמשיך במו"מ עם הפלסטינים עד שיושלם. לדבריו, בפגישה באלכסנדריה הושגו הבנות חשובות בינו לערפאת במספר תחומים רגישים בנושאי המים, ההיערכות מחדש, והביטחון. "עתה צריך לנסח אותן בכתב ובזהירות", אמר פרס.

בתוך כך נודע, כי ערבים תושבי מזרח ירושלים בעלי עסקים בגדה משלמים מאז דצמבר האחרון מיסים לרשויות האוטונומיה. מדו"ח סודי שהודלף אתמול עולה כי הסדר זה כלול בהסכם העברת הסמכויות בתחום המיסים, עליו חתמו ישראל והפלסטינים באוגוסט האחרון.

בהסכם העבירה ישראל לאחריות הרשות הפלסטינית חמש סמכויות אזרחיות בגדה המערבית. מדובר במע"מ ומס הכנסה, בריאות, רווחה, חינוך ותיירות. נותרה בעינה שאלת תושבי מזרח ירושלים, נושאי תעודת זהות ישראלית, בעלי עסקים או כאלה העובדים בשטחים.

ב־ 21.6.95 התקיימה ישיבה של הוועדה האזרחית העליונה, בראשות ראש המינהל האזרחי באיו"ש, תת אלוף דוד שחף, ועו"ד ג'מיל טריפי. בישיבה השתתפו גם סגן הממונה על תיק האוצר ברשות הפלסטינית, עסאף עלונה, ויועץ משפטי ישראלי. סוכם, כי תושבי מזרח ירושלים, שמקום עבודתם בשטחים, ישלמו מע"מ ומיסים אחרים לרשות הפלסטינית, ישירות או דרך המינהל האזרחי, על־פי בחירתם.

גורמים צבאיים בכירים הבהירו אמש, כי למעשה מדובר בפעולה של תן וקח. ישראלים תושבי ההתנחלויות, הנמצאים בתחומי האוטונומיה הפלסטינית, ישלמו מיסיהם לישראל ואילו הפלסטינים תושבי מזרח ירושלים, העובדים ביו"ש ומתגוררים ביו"ש, ישלמו מיסיהם לידי הרשות הפלסטינית.

אחד המשתתפים בצד הישראלי, כתב דו"ח מפורט על תוכן הישיבה. הדו"ח הוגדר כסודי, בעיקר בשל החשש כי גורמים פוליטיים יעשו בו שימוש אם יגיע לידיהם, כיוון שהוא מאפשר קשר בין ערביי מזרח ירושלים לרשות הפלסטינית בהסכמה ישראלית.

שלשום הגיע העתק מהדו"ח ל"ערוץ 7", והוא פורסם אתמול במסיבת עיתונאים בירושלים על־ידי ראשי תנועת "שלום לדורות". הדלפת הדו"ח עוררה זעם רב במינהל האזרחי בירושלים, במיוחד לאור העובדה שזהו המסמך השני הדולף מהמינהל בשבועות האחרונים. הרמטכ"ל, רב אלוף אמנון ליפקין שחק, הורה לפתוח בחקירה ולבדוק, כיצד דלף המסמך.

גורם צבאי בכיר הבהיר אמש, כי "הדלפת מסמכים והוצאתם מהקשרם, ללא פרשנות מזיקה כמשול למו"מ. לא ייתכן שמסמך, המוגדר סודי ומסכם בין שני צדדים, יופץ ויתגלגל לעיתונאים, ללא קבלת אישורים".

דוברת מתאם הפעולות בשטחים, סרן האני ישורון, אמרה אתמול: "עוד בהסכם

(המשך בעמוד 2)

אשה נפצעה אתמול קשה בנסיון שוד בסניף בנק לאומי בשכונת נווה־שרת בתל־אביב (ראה ידיעה בעמ' 20). בתמונה: רכב השודדים לאחר שפרץ את חזית הבנק (צילום: באדיבות 'מעריב')

נעצרו שני חשודים בביצוע נסיון שוד הבנק בנווה שרת

● עמ' 20 ●

מחקר של מחלקת ההיסטוריה בצה"ל מגלה:

חיילי הגדוד של רפאל איתן רצחו 35 שבויים במבצע קדש

רפול אינו מכחיש: היתה מלחמה, היינו נצורים. תקפו אותנו ותקפנו בחזרה

מאת אמיר אורן

מחקר מקיף של מחלקת ההיסטוריה במטכ"ל, המופץ עתה בצה"ל, באישור לשכת הרמטכ"ל (הקודם, אהוד ברק) קובע כי רפאל איתן, אז מפקד גדוד צנחנים ולימים רמטכ"ל, שר ומועמד לראשות הממשלה, היה במבצע "קדש" מעורב בטבח 35 שבויים מצרים, ליד מעבר המיתלה בסיני.

המחקר, "מלחמת סיני 1956 – הבטים מדיניים וצבאיים", מאת ד"ר מוטי גולני, הוא מסמך בלתי־מסווג ראשון, המתעד רכיבים סודיים בהסכם שיתוף הפעולה הישראלי־צרפתי לקראת המבצעים המתואמים נגד מצרים, "מוסקטיר" (הצרפתי־בריטי) ו"קדש".

למטרת הצניחה ליד מצבת פארקר, כותב גולני בתיאור את הרקע לטבח השבויים המצרים, נותרו "גדודו של רפול והוסר של שרון חשופים להתקפות חיל־האוויר המצרי. על גדוד 890 עבר יום קשה, כיוון שנותר ללא יכולת להתמודד עם התקפות האוויר החוזרות ונשנות.

יתר על כן, כבר בשעות הבוקר זיהה הגדוד כוח מצרי במיצרים (אל־חייטאן והמיתלה). הגדוד דיווח למטוסי חיל־האוויר שהיו באוויר. הללו זיהו את הכוח במיצר אך לא תקפו אותו בשל המגבלות שהוטלו עליהם.

עובדה זו העניקה לנסיונות המצריים הספורדיים לתקוף את גדוד 890, משמעות רבה יותר מערכם הממשי. ככל הנראה, היתה האווירה שם קשה. בעיותיו של שרון בהתקדמות לכיוון מעברי המיתלה ותחושת הניתוק הרחוק מגבולות ישראל עשו את שלהם. 35 השבויים שלקח הגדוד בליל הצניחה וביום שאחריו הוחזקו במרכז המיתחם הגדודי, סמוך למצבת הזכרון".

בשלב מסויים, ממשיך גולני בצטטו את דברי "רפול" בתחקיר החטיבתי שנערך שבועיים לאחר המלחמה, נרצחו כולם. "כיוון שהם התחילו להגיד לנו 'עכשיו יהרגו אתכם, עכשיו יגמרו אתכם' וזה לא היה נעים. 35 אנשים אלה גזלו מאיתנו שלושה חיילים שהיו צריכים לשמור עליהם".

טבח ה־35 "עמד בניגוד להוראתו של דיין מה־26 באוקטובר, לא לרצוח שבויים", קובע גולני. "הללו, על־פי דיין, ישמשו את ישראל כקלף מיקוח בעתיד".

המחקר אינו מגלה, עם זאת, אם ננקטו צעדים משפטיים או אחרים כלפי רוצחי השבויים.

במחקר מתועדת ריקמת הקשרים בין ישראל לבין צרפת ובריטניה, להכנת מלחמה מתואמת נגד משטר נאצר וצבאו בסתיו 1956. מובאים בו פרטים חדשים על אספקת הנשק הצרפתי לצה"ל ועל השתתפות כוחות אוויר וים צרפתיים בלחימה לטובת ישראל.

אחד הגילויים החשובים במחקר הוא קיומו של ערוץ "מודיעיני־מבצעי" (בשמות הצופן "סמדר", "לולב" ו"תאנה"), שבמסגרתו התחייבה ישראל להתנקש באירופה בחיי מנהיגי המרד האלג'ירי נגד צרפת. ההתחייבות לא מומשה, לבסוף, כמה כתוכניות משותפות לחבל בתחנות־רדיו בקהיר ובדמשק.

כמעט 40 שנה לאחר המבצע, מטילה מחלקת ההיסטוריה של צה"ל את האחריות לקרב המיותר של הצנחנים במיתלה, שבו נהרגו 38 חיילי צה"ל ועשרות נפצעו, על מפקד החטיבה, אריאל שרון, ובמידה פחותה גם על ראש מטה פיקוד הדרום, רחבעם זאבי, שאישר את בקשת שרון לשלוח למיתלה "סיור". שרון, לפי המחקר, היה להוט להשתתף בלחימה, כפי שכבר הקדימו ועשו מפקדי חטיבות אחרות.

בהתעכבו על פרשת הגיחה ברצועת עזה, לאחר כיבושה, קובע המחקר כי בין הנהרגים היו לא רק קצינים וחיילים רבים, שלפחות אחד מהם נורה למוות בידי חיילים אחרים, אלא גם קיבוצים בנגב (ביניהם נזכר במפורש ניר יצחק של הקיבוץ הארצי).

במחקר מובאות גם הצעותיהם של דיין ושל ראש אמ"ן, יהושפט הרכבי, לביים תקריות בגבול ישראל־מצרים ולבידוי אירועים כמיקוש וכפיצוץ בתים, כדי לספק עילה לצה"ל להצניח כוח במסמך לסואץ, לכאורה לביצוע פשיטת־גמול ולמעשה להצדקת ההתערבות הצרפתית־בריטית.

איתן: היינו מבודדים

ח"כ רפאל איתן, הגיב אתמול על הטענות המובאות בידיעה זו: "אינני זוכר את הציטוט שלי מהתחקיר החטיבתי. לא זוכר שאמרתי את הדברים המצוטטים. יכול להיות שאמרתי אותם. איני זוכר שהתקיים תחקיר. היתה מלחמה, היו קרבות. היינו נצורים ומבודדים. ב־30 באוקטובר 1956 חברה החטיבה ולמחרת היה הקרב על המיתלה. היינו במלחמה, מבודדים. תקפו אותנו, תקפנו חזרה והדפנו התקפות. אין לי יותר מה להגיד מעבר לכך".

(ספרו של מוטי גולני, המבוסס על מחקר זה, אמור להופיע בקרוב בהוצאת "מערכות". מאמר על המחקר הגלוייה – בעמ' 5)

רבין: "הציונות האמיתית – ההתיישבות בגליל ולא ה'פיסטינים' בגדה"

מאת נתי קיי זילברמן

"ההתיישבות בגליל היא הציונות האמיתית ולא ה'פיסטינים' בגדה". כך פתח אתמול ראש הממשלה, יצחק רבין, את דבריו בפני ישיבת לשכת מפלגת העבודה שהתקיימה בנצרת עילית. רבין הוסיף, כי הסיור שערכו אתמול חברי הכנסת של המפלגה בעיר נועד להמחיש מהי הציונות האמיתית.

"סיירנו היום וראינו מה קרה בנצרת עילית בארבע השנים האחרונות בנושאי החינוך, התעשיה וקליטת העלייה. צריך להפסיק לתת לכל מיני אנשים לסלף את המושג האמיתי של הציונות. נצרת עילית היא הציונות ולא בניית פרבר ליד רמאללה או שלטון על עם אחר", אמר רבין.

חברי הכנסת ושרי הממשלה של העבודה ביקרו אתמול, החל משעות הבוקר, בישובים שונים בצפון. שר החוץ, שמעון פרס, היה אורחו של ראש עיריית עכו, אלי דהקסטרו. במהלך סיור בעיר הודיע פרס, כי בשבוע הבא ימונה הראשונה אזרח ערבי לתפקיד שגריר.

שר הפנים, אהוד ברק, בא לעפולה והתקבל בחום על־ידי תושבי העיר. שר הבינוי והשיכון, בנימין בן־אליעזר, הגיע לקריית שמונה, שם נפגש עם תושבים והבטיח לטפל במספר בעיות אישיות ששטחו בפניו.

שר האוצר, בייגה שוחט, ביקר בנהריה, שם נפגש עם ראש העיר וחברי המועצה ושמע על המצוקה הכלכלית אליה נקלע הגליל המערבי בעקבות ירי הקטיושות בחודשים האחרונים. ואילו יו"ר ועדת חוץ וביטחון של הכנסת, אורי אור, התארח במועצה האיזורית מישגב ושמע על בעיות הביטחון של ישובי המועצה.

אחר הצהריים התכנסו חברי לשכת המפלגה לישיבה בנצרת עילית. חברי העבודה דחו את טענות, לפיהן הסיור לא היה אלא מסע בחירות, והסבירו כי מטרת ביקורם היתה לבחון האם הצליחה המפלגה ליישם את השינוי בסדר העדיפויות שהבטיחה לבוחריה לפני הבחירות האחרונות.

שר האוצר אמר, כי "גם בחלומותי הפרועים ביותר לא האמנתי שנגיע לכאלה הישגים, הן מבחינת הקצב והן מבחינת האיכות". "ממשלה שעושה את הדברים האמיתיים היא ממשלה שמנצחת בבחירות", הוסיף שוחט.

שר החינוך, מיכה גולדמן, התעכב על ההצלחות בתחום קליטת העלייה וציין שכל המורים שעלו לארץ מחבר המדינות נקלטו בתקופת כהונתה של הממשלה במקומות עבודה. חבר הכנסת רענן כהן סיכם את הישיבה ואמר, כי העבודה הצליחה בתכניתה להביא לשינוי בסדר העדיפויות.

"המטה הארצי" סירב לתגבר את מערך האבטחה בפסטיבל"

מאת אמיר רוזנבליט

המחוז הדרומי של המשטרה פנה למטה הארצי במשטרה בבקשה לקבלת תגבורת של 40 שוטרים מבית הספר לשוטרים כדי לתגבר את מערך האבטחה של פסטיבל ערד, אך נענה בשלילה. בקשה דומה לתגבורות שהוצגה למשמר הגבול, נענתה אף היא בשלילה.

לטענת גורמים במחוז הדרומי, נמסר להם, כי יהיה עליהם להסתדר עם היקף הכוחות העומד לרשותם.

יש לציין, כי במחוז הדרומי של המשטרה משוועים זה תקופה ארוכה לתוספת תקנים והיו מקרים של קיצוצים, בעיקר בתקנים של קצינים.

מהמטה הארצי של המשטרה נמסר אתמול בתגובה כי תפקוד השוטרים במהלך ליל האסון ב'אתרוק' ייבדק במסגרת ועדת הבדיקה שמינה המפכ"ל, רב ניצב אסף חפץ.

עוד נמסר, כי במידה שיתברר שנעשתה פנייה לתגבור כוחות השוטרים בערד היא תיבדק.

● ראה עמוד 3 ●

בן יאיר עשוי להציג השגה על החלטת הפצ"ר בעניין צאלים ב'

מאת נתן רונזי ונתי קיי זילברמן

היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן יאיר, אמר אתמול, כי ייתכן שיציג השגה על החלטת הפרקליט הצבאי הראשי בעניין אסון צאלים ב', אף שהוא עצמו היה שותף בגיבוש ההחלטה להעמיד לדין קצינים, שהיו מעורבים בפרשה.

במפגש עם כתבים לענייני משפט אמר אתמול היועץ המשפטי לממשלה, כי הפצ"ר קיבל החלטה בעניין זה בעקבות התייעצות עימו. אולם, אין הדבר מונע את התערבותו של היועץ, ואת הצגת ההשגה מצידו (הליך שיש בסמכותו לבצע מתוקף היותו האחראי המשפטי על הפצ"ר).

היועץ הציג ארבע אפשרויות בקשר לבדיקה מחודשת של הפרשה: פנייה למבקרת המדינה; הקמת ועדת חקירה ממלכתית; הצגת השגה על החלטת הפצ"ר; או עתירה שתוביל לביקורת שיפוטית מצד בג"צ.

לדבריו, יש קושי להציג השגה על החלטת הפצ"ר בעניין צאלים ב', כיוון שהתיק לא נסגר ועדיין מתנהל משפט נגד שני קצינים. אולם, לדברי היועץ, "תמיד קיימת אפשרות של דיון מחודש מצידו של היועץ המשפטי לממשלה".

ואילו ראש הממשלה, יצחק רבין, אינו מתכוון לשוב ולבדוק את פרשת אסון צאלים ב' בעקבות הפרסומים ב"ידיעות אחרונות".

במהלך סיור בנצרת עילית, אמר רבין כי עצם הפרסום אינו מצדיק חקירה נוספת של הפרשה. "זה שעיתון אחד כתב מה שכתב, אין זאת אומרת שלא היתה עובדה אחת שלא היתה ידועה ולא נחקרה", אמר.

השר יוסי ביילין דן עם הנסיך חסן על סיוע לבוסניה

רבת עמון (ע.א.ב.ס.).– שר הכלכלה והתכנון יוסי ביילין ערך אתמול ביקור קצר ברבת־עמון, במהלכו שוחח עם פקידי ממשלה ירדנים על שיתוף פעולה בין שתי הארצות בנושא סיוע הומניטרי לבוסניה.

ביילין התקבל על ידי יורש העצר הנסיך חסן, ושוחח גם עם שר התחבורה, סמיר קוואר. מקור רשמי ציין, כי שני הצדדים הבטיחו לשלוח מצרכי חירום לבוסניה.

ירדן שלחה ביום שלישי מטוס מטען שנשא 13 טון תרופות וציוד רפואי. המטוס נחת בספליט שבקרואטיה. מטוס נוסף הנושא 13 טון מוצרי מזון, תרופות ושמיכות יצא אתמול מרבת־עמון לאותו כיוון.

"שופרסל" מעסיקה ילדים בני 11

מאת אפרים דוידי

חברי תנועת "הנוער העובד והלומד" חשפו השבוע תופעה של העסקת ילדים בני 11 בשעות הלילה המאוחרות.

אנשי התנועה יצאו השבוע למקומות העבודה הפתוחים בשעות הלילה במרכזי הערים ואיזורי המסחר. כוונתם היתה להפיץ חוברות המפרטות את זכויותיהם של נערים ונערות המועסקים בחופשת הקיץ, ושמספרם מוערך בכ־40 אלף.

אנשי התנועה נדהמו לגלות ילדים בני 11, המועסקים ברשת ה"היפרכל" שבקניון רמת־גן בשעות לילה מאוחרות. הילדים מסרו כרטיסי עבודה המעידים שהועסקו עד השעה 22.00, וסיפרו כי למרות ההבטחות הם אינם מקבלים שכר, אלה רק תשר ("טיפ"). יצויין, שהעסקת ילדים מתחת לגיל 14 אסורה על פי חוק, וכן אסורה עבודת ילדים בשעות הלילה.

עוד גילו אנשי "הנוער העובד והלומד" כי הקבלן, נאור ג'אברין, מעסיק ילדים בתנאים דומים בסניפים אחרים של הרשת.

בעקבות התערבות התנועה הודיע אגף התפעול של הרשת, כי היא הפסיקה את קשריה עם הקבלן, ובמקומו מועסק קבלן אחר המעסיק עובדים מבוגרים.

תופעת הילדים העובדים צולמה על ידי צוות של התכנית "זוויות" של הרשת המקומית "ערוצי זהב", וכתבה על כך תשודר היום בשעות הלילה בתכנית "זוויות שישבת".

תא"ל ג' ימונה כנראה לראש אכ"א למרות הרשעתו בשימוש ברכוש הצבא

מאת און לוי

ראש מטה חיל האוויר וסגן מפקד החיל, תת־אלוף ג', יתמנה כנראה בימים הקרובים לתפקיד ראש אגף כוח האדם של צה"ל. ההחלטה על מינויו טרם התקבלה, אולם גורמים המקורבים לרמטכ"ל מאשרים כי היא הולכת ומתגבשת.

תת־אלוף ג' יחליף את האלוף יורם יאיר שאמור לסיים את תפקידו בסוף החודש ולהתמנות לתפקיד נספח צה"ל בארה"ב. האלוף יאיר יצא לפני ימים אחדים לביקור הכנה בארה"ב.

במשך חודשים רבים נמנע הרמטכ"ל מלקבל החלטה בדבר מינויו של תת־אלוף ג' לתפקיד ראש אכ"א לאחר שהורשע בדין משמעתי בחריגה מסמכות ובשימוש ברכוש הצבא לצרכיו הפרטיים. לאחר לבטים קשים החליט כנראה הרמטכ"ל להתעלם מהעבירה שביצע ג' ולמנותו לתפקיד, מאחר שלא מצא מועמד מתאים אחר.

תת־אלוף ג' הואשם בחריגה מסמכות, בשימוש ברכוש צבאי למטרות שאינן צבאיות ובהתנהגות שאינה הולמת את דרגתו בכך שבניגוד לפקודות הצבא ביקש במהלך שנת 1994 וכמארס 1995 מיחידת הבינוי של בסיס חיל האוויר שעליו פיקד בעבר לסלול כביש לאורך של 500 מטר וליישר את השטח הסמוך למקום מגוריו, והדבר אכן נעשה. הוא הועמד לדין משמעתי בפני סגן הרמטכ"ל, הורשע וקיבל התראה שנרשמה בתיקו האישי.

תא"ל ג' טען בחקירתו, כי ביקש לסלול את הכביש הפרטי בשל התראה מודיעינית על פגיעה אפשרית בקצין בכיר בחיל האוויר. מפקד חיל האוויר, האלוף הרצל בודינגר, אמר בראיון ל"במחנה", כי "בשעתו נתקבלה התראה מודיעינית על אפשרות פגיעה בקצין בכיר בחיל וכי תא"ל ג' ומשפחתו תודרכו להיזהר. בעקבות ההתראה התקין תא"ל ג' מערכות אזעקה בביתו ומאוחר יותר נתקבלה לטענתו התראה לגבי נסיעה ברכב. בין היתר המליצו לו לשנות מהרגליו הקבועים ולא לנסוע באותה דרך. מבחינת כללי המינהל התקין שגה תא"ל ג'. אני מניח שאם היה מבקש אישור, הוא היה מקבל אותו".

מסקנות דו"ח מצ"ח קובעות לעומת זאת, כי תת־אלוף ג' "ביקש, בניגוד לפקודות הצבא, לבצע עבודה במקום אזרחי עם ציוד וכוח אדם צבאי. העבודה בוצעה למטרותיו הפרטיות. הוא ציין כי ביקש את ביצוע העבודה עקב התגברות תחושת האיום על בכירים לאחר הפגיעה בשייח עבאס מוסאווי, אולם לא ידע לתת הסבר להפרשי הזמנים העולים מהשוואת גרסתו. הפגיעה במוסאווי בוצעה ב־1992, כאשר לגירסת אנשי הבינוי בוצעה העבודה ב־1994, כשנתיים לאחר חיסול מוסאווי".

עוד נאמר במסקנות דו"ח מצ"ח, כי "ראש ענף אבטחה באג"מ מבצעים, שאמון על נושא התיאום והטיפול במיגון בתי קצינים, מסר בעדותו, כי לא אותר כל מידע התראתי לכוונה לפגיעה בתא"ל ג' לאחר הפגיעה בשייח מוסאווי ומכאן שלא בוצע תדרוך בנושא לקצין. הפתרון של סלילת דרך חלופית לקצין לא הומלץ על־ידי אף גורם בתקופה האמורה".

בעקבות הרשעתו של תת־אלוף ג' נדחה המינוי לתפקיד ראש אכ"א ובימים האחרונים התגבשה, כאמור, אצל הרמטכ"ל ההחלטה למנותו לתפקיד.

עיכוב רשיונות נהיגה בשל אי־תשלום קנסות יוגבל לעבירות חנייה חמורות

מאת אלי ברנר ונתן רונזי

החלטת היועץ המשפטי לממשלה שהעיריות יוכלו לחייב את משרד התחבורה לעכב חידוש רשיון נהיגה של נהגים שלא שילמו קנסות נוגעת רק לעבירות שגם המשטרה רושמת עליהן דו"ח.

הכוונה לעבירות המסכנות את בטיחות הציבור, כגון חנייה במעבר הצייה, חנייה בצידי תנועה סהירה, חנייה במרחק של פחות מ־12 מטר מצומת, חנייה בתחנת אוטובוס ובתחנת מוניות, חנייה במקום המיועד לרכב נכה ועבירות דומות. חוב על קנס שניתן בגין חנייה במקום שיועד לכך ללא שימוש בכרטיס חנייה לא יהיה עילה לאי־חידוש רשיון.

עיריית תל־אביב מנהלת באחרונה מסע פרסום ברדיו ובעיתונות למבצע תשלום קנס מופחת. היא קוראת לציבור הנהגים שקיבלו דו"חות חנייה ולא שילמו את הקנס, לנצל את המבצע המוגבל בזמן ולשלם את הקנס לעירייה בהנחה של 50 אחוז מתוספת הפיגורים. העירייה מזמינה את החייבים לשלם "לפני שיקחו לך את רשיון הנהיגה". היא לא מבהירה לנהגים, כי על־פי הנחיית היועץ המשפטי יעוכבו רשיונותיהם רק של אלה שביצעו עבירות חמורות שעליהן גם המשטרה רושמת דו"חות תנועה.

ח"כ חגי מירום הודיע, כי בכוונתו ליזום הצעת חוק שתבטל את ההיתר לעכב חידוש רשיון נהיגה בשל חוב על דו"ח חנייה, משום שעיכוב הרשיון מנוגד לחוק יסוד כבוד האדם וחירותו.

דובר עיריית תל־אביב, משה מירן, מסר אתמול, כי העירייה שלחה עד כה כ־200 אלף הודעות לבעלי חוב בגין דו"חות חנייה. עלות מבצע קנס מופחת, הכוללת משלוח הודעות לחייבים, עבודת מחשב, קבלת קהל בדלפקי העירייה והפעלת מוקד טלפוני, מגיעה ל־1.5 מיליון שקל.

בעירייה מעריכים שחובות הנהגים בגין אי־תשלום דו"ח חנייה מסתכמים בכ־200 מיליון שקל.

07071072

هكذا من الأصل

שר החוץ של ארגנטינה, גידו די־טלה, מגיע לביקור בארץ

יישתתף באזכרה לקורבנות הפיגוע בבואנוס איירס

מאת מוטי בסוק

שר החוץ של ארגנטינה, גידו די־טלה, יבוא מחר לישראל לביקור בן חמישה ימים, במסגרתו ישתתף באזכרה להרוגי הפיגוע בבואנוס איירס.

די־טלה יפגוש בארץ עם נשיא המדינה, ראש הממשלה, שר החוץ, יו"ר הכנסת, ח"כ ביבי נתניהו, נגיד בנק ישראל, והנשיא לשעבר, יצחק נבון. הוא יבקר ביד ושם ובהר הרצל, ידבר על מדיניות החוץ של ארצו במועצה ליחסי חוץ, ויפגש עם חברי לשכת המסחר ישראל־אמריקה הלטינית. די־טלה היה בעבר מרצה בכיר לפיתוח כלכלי, שר לתכנון כלכלי, שגריר ארצו בארה"ב, ושר ההגנה.

בשנים האחרונות קיימת מגמה ברורה של הידוק היחסים בין ישראל וארגנטינה. הדבר ניכר בביקורים ההדדים של מנהיגים משתי המדינות. נשיא ארגנטינה, קרלוס מנם, ושר האוצר שלו קאבאלו ביקרו בארץ, ואילו השרים שמעון פרס, עוזי ברעם, יאיר צבן ומשה שחל ביקרו בבואנוס איירס.

שר התעשייה והמסחר, מיכה חריש, אמור לבקר בחודש הבא בארגנטינה, במטרה לחזק את הקשר הכלכלי בין שתי המדינות. ב־94' עלה היקף הסחר ההדדי בין שתי המדינות – היצוא הישראלי הגיע ל־76 מיליון דולר והיבוא ל־45 מיליון.

נשיא צרפת, ז'אק שיראק, נפגש אתמול בריבאט עם המלך מלך מרוקו (צילום: א.פ.)

בהסכם שהושג בבית המשפט המחוזי בת"א

כל ההחלטות בתנועת יעוד יתקבלו בהסכמת 3 הח"כים

(עו). – הסכם הושג אתמול בבית המשפט המחוזי בתל אביב בין שלושת חברי הכנסת של סיעת יעוד, לפיו כל החלטה לגבי פעולות התנועה והסיעה, תתקבל בהסכמת כל השלושה – גונן שגב, אלכס גולדפרב ואסתר סלמוביץ'.

ההסכם, שהושג בפני השופט ד"ר גבריאל קלינג, יהיה בתוקף עד לבחירות הפנימיות ולבחירת בעלי התפקידים בתנועה, שייערכו עד סוף אוגוסט 95'. "במקרה של אי־הסכמה, יעבור העניין להכרעת עורכי הדין של הצדדים, ובמקרה של אי־הסכמה ביניהם, ימונה אדם שיכריע באותה מחלוקת", קבע השופט.

עוד קבע השופט, כי "העניין כולל גם הפעלה שוטפת של המפלגה כגון העסקת עובדים וחתימה על שיקים, כאשר המטרה אליהם שואפים הצדדים היא להגיע לבחירות בצורה מסודרת ולקיים אותן ביעילות". "בהמשך לאמור", קבע השופט, "יסכימו שלושת החברים להשעות את כהונתם בתפקידיהם בסיעה ובמפלגה".

העיתונאי יואב קרני יחליף הערב את אברמוביץ' ב"יומן"

מאת אביבה זלצמן

ביום רביעי הקרוב אמור להתקיים בבית המשפט העליון דיון בעתירה לבג"צ של "האגודה לזכות הציבור לדעת" נגד רשות השידור, בעניין טורו של אמנון אברמוביץ'. האגודה, שהיא עמותה אשר בוחנת את ההיבט הציבורי של התקשורת, טענה בעתירתה, כי טורו האישי של אברמוביץ נוגד את נוהל רשות השידור ופוגע בכללי האיזון. היא דורשת, כי הרשות תיתן מקום לביטוי של השקפות ודעות שונות.

הערב לא יופיע טורו של אמנון אברמוביץ ב"יומן". יחליף אותו יואב קרני, אשר ידבר על המצב בבוסניה. ברשות השידור טוענים, כי להחלפה אין קשר לעתירה.

לדברי עורך ומגיש "יומן", ישראל סגל, "ההסכם עם אמנון אברמוביץ היה מראש כזה, שמדי פעם נזמין אורח מישהו אחר, לדבר בנושאים ספציפיים".

דובר רשות השידור, צבי לידר, אמר כי "עוד קודם שהגיעו תלונות על הטור האישי של אמנון אברמוביץ הוחלט ברשות השידור על גיוון הטור, ובמסגרת זו הזמן קרני להופיע".

מוסא: מצרים דבקה בעמדתה שעל ישראל להתפרק מנשק גרעיני

מאת דן אבידן, אלכסנדריה

שר החוץ המצרי, עמרו מוסא, אמר שלשום, כי מצרים מוסיפה לדבוק בתביעתה שישראל תתפרק מנשק גרעיני. לדבריו, ההחלטה שהתקבלה באחרונה, שלא לחייב את ישראל לחתום על האמנה למניעת הפצת הנשק הגרעיני, היתה "מטופשת".

מדבריו עולה, שמצרים תעלה שוב את השאלה הגרעינית הישראלית.

עם זאת אמר מוסא, כי יחסי שתי המדינות טובים, למרות הנושאים שבמחלוקת.

מקורות ישראליים אמרו, כי בפגישה האחרונה שנערכה לפני כשבוע בין שר החוץ, שמעון פרס, ועמיתו המצרי בזינה, שרדה אווירה טובה, שהמשיכה גם בפסגת אלכסנדריה בין מובארק, פרס ורעפאת.

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של חברנו

ד"ר אליהו שטרן

ההלוויה תערך בקיבוץ אלונים, ביום שישי כ"ג תמוז, 21.7.95, בשעה 14.00.

המשפחה
ובית אלונים

למשפחת שטרן ולקיבוץ אלונים

אתכם באבלכם על מותו של

ד"ר אליהו שטרן

מנהל ארכיון "ההלויז" בבית לוחמי הגטאות

חברים בבית לוחמי הגטאות
ע"ש יצחק קצנלסון

רבין: איננו מוכנים לשלם תמורת שלום עם סוריה את המחיר ששילמנו למצרים

מאת מוטי בסוק
וסוכנויות הידיעות

"איננו מוכנים לתת לסורים את מה שנתנו למצרים", אמר אתמול ראש הממשלה, יצחק רבין, בסיורו בנצרת עילית.

רבין ציין, כי ממשלת ישראל בראשותו אינה רוצה לשלם תמורת שלום עם סוריה את המחיר ששילמה ממשלת ישראל בראשותו של מנחם בגין למצרים. אחרי חתימת הסכם השלום עם מצרים לא נותרה נוכחות ישראלית בסיני, גם לא תחנות התראה ישראליות, ולא הובטח צמצום הצבא המצרי, אמר רבין.

ישראל עומדת על דרישות אלו בשיחות על הסדרי הביטחון לאחר החתימה על הסכם השלום עם סוריה. שר החוץ שמעון פרס אמר אתמול, כי יש האטה במו"מ עם סוריה, אך ישראל תעשה ככל יכולתה כדי למנוע משבר.

בישראל מעריכים כי ארה"ב תנסה לחדש את שיחות השגרירים בוושינגטון בזמן הקרוב. שלשום חזר שגריר סוריה בארה"ב, ואליד מועלם, לוושינגטון, לאחר חופשה של שבוע וחצי בדמשק.

סוריה הציעה אתמול לישראל להקים מערכת פיקוח אווירי במקום הצבתן של תחנות התרעה ברמת הגולן.

"האמצעים הטכניים המתוחכמים הקיימים בתחום הפיקוח האווירי יעילים יותר ויש בהם כדי להוות פתרון מניח את הדעת לשני הצדדים", מסר אתמול העיתון "א־תשרין", המבטא את עמדות ממשלת סוריה.

"זו הזדמנות טובה ליישוב חילוקי הדעות בין סוריה ובין ישראל", נכתב בעיתון.

העיתון ציין, כי "סוריה לא תסכים להתקנת תחנות התרעה על אדמתה ותדחה כל פתרון שלא יעניק לה ריבונות מלאה על הגולן".

לדברי העיתון "בפגישה הבאה של שגרירי שתי המדינות יהיה צורך להתגבר על המכשולים שנבעו מהתעקשותה של ישראל להשיג יתרון על חשבון ריבונותה הכבודה של סוריה".

הקונגרס עשוי לאשר המשך הסיוע לפלסטינים בשבוע הבא

מאת דרורה פרל, וושינגטון

הקונגרס עומד להשלים בשבוע הבא את החוקיקה שתאפשר הארכת הסיוע האמריקאי לרשות הפלסטינית.

הסיוע הוארך בסוף יוני ב־45 יום בלבד בשל דרישות להכניס תיקונים בחוקיקה.

התיקונים שיוכנסו בחוק יהדקו את הפיקוח על הדרך שבה משתמשת הרשות הפלסטינית ויקפידו על מילוי התחייבויותיה להיאבק בטרור ולבטל את הסעיפים הקוראים להשמדת ישראל באמנה הפלסטינית. יו"ר ועדת החוץ של הסנאט, סנטור ג'סי הלמס, יגיש כנראה את הצעת החוק למליאת הסנאט בשבוע הבא, כדי שאפשר יהיה להשלים את החוקיקה ולהודיע על על הארכת הסיוע לפני יציאת הקונגרס לפגרה, אשר תסתיים ב־15 באוגוסט, לאחר פקיעת תוקף הארכה.

בתיקונים לחוק הושגה פשרה אחרי פעילות מאומצת של השגרירות הישראלית, השדולה היהודית איפא"ק והצהרות תקיפות של ראש הממשלה, יצחק רבין, ושר החוץ שמעון פרס, במהלך ביקוריהם בוושינגטון, בדבר חשיבתו של הסיוע להבטחת המשך תהליך השלום.

הנוסח החדש מרחיב את רשימת הדרישות שהרשות הפלסטינית צריכה לעמוד בהן אשר מוגשת לנשיא לאישור מדי שישה חודשים.

דרישות אלו כוללות הגברת המאמצים למנוע מעשי טרור והסתה, הימנעות משימוש בכוח צבאי פרט למשטרה הפלסטינית, הסגרת טרוריסטים, איסור על החזקה, ייצור, מכירה וקנייה של נשק והקפדה על שמירת זכויות אדם.

החוקיקה תכלול גם דרישה שהמועצה הפלסטינית שתיבחר תבטל "בתוך זמן סביר" מיום שתתחיל לכהן את הסעיפים באמנה הפלסטינית הקוראים להשמדת ישראל.

אולם השאלה לאיזה חוק תצורף החוקיקה הנדרשה עדיין נשארה פתוחה, והדבר עלול לגרום לדחייה באישורה.

הרפובליקאים נוטים להצמיד את החוקיקה הנדרשה לחוק ההקצבות של מחלקת המדינה הכולל קיצוצים דרסטיים בסיוע החוץ. הנשיא קלינטון מאיים להטיל וטו על החוק.

מקורות בקונגרס מעריכים שניתן יהיה להגיע להסכם, אולם הם אינם מוציאים מכלל אפשרות שתהליך אישור החוקיקה יימשך מעבר למצופה בשל המאבקים בין הקונגרס הרפובליקאי לממשל קלינטון.

שלושה חיילי צה"ל נפצעו בהתהפכות רכב בגבול לבנון

(עו). – שלושה חיילי צה"ל נפצעו אמש בהתהפכות רכב מבצעי בגזרה המערכת על־ידי משגב־עם.

החיילים הפצועים מאושפזים בבית־החולים בצפת ומצבם מוגדר קל עד בינוני. לדברי מנהל בית החולים ד"ר אוסקר אמבין סובלים הפצועים מחבלות ושברים בלבד.

צה"ל חוקר את נסיבות התאונה.

פרס וערפאת

(המשך מעמוד 1)

על העברת חמש הסמכויות האזרחיות, שנותתם באוגוסט 94', סוכם כי המיסוי על כל הכנסה מעסקים באיו"ש, מחוץ להתיישבות הישראליים ולתיחומים הצבאיים, יהיה באחריות הרשות הפלסטינית. בפגישה מיום 21.6.95, שהתקיימה בקאהיר הודרה הבנה קודמת, לפיה, על מנת לייעל את הליכי המיסוי הטיפול בתושבי מזרח ירושלים שלהם עסקים באיו"ש, ייעשה הדבר ישירות על־ידי רשויות המס של הרשות הפלסטינית ללא תיווכו של המינהל האזרחי".

יו"ר המפד"ל, זבולון המר, התייחס אתמול למסמך של המינהל האזרחי, ואמר, כי "הסכמת ישראל לכך, שערביי ירושלים יעבירו את מסיהם לרשות הפלסטינית מעידה על נכונות הממשלה לחלוקת בירת ישראל".

צ'אנס

עלה - 8; לב - J; יהלום - Q; תלתן - 9.

פיס חזק

1. בסך 1,000,000 ש"ח כרטיס מספר 299966.
2. במכונית זכה כרטיס מספר 43907.
3. בסך 5000 ש"ח כרטיסים מספר: 831666, 700943, 034479, 391627, 372190, 422266, 724527, 886265.
4. בסך 1000 ש"ח כל הכרטיסים המסתיימים ב־5 הספרות: 31322, 17821, 95695, 41448, 50130, 17233, 76753, 88027, 17082, 75328, 76890, 66634, 68737, 30950, 69027, 13208, 49541, 75852, 45676.
5. בסך 100 ש"ח כל הכרטיסים המסתיימים ב־3 הספרות: 889, 626, 537, 681, 228.
6. בסך 24 ש"ח כל הכרטיסים המסתיימים ב־2 הספרות: 79, 86, 31, 71, 43.
7. בסך 8 ש"ח כל הכרטיסים המסתיימים בספרות: 3, 5.

מזג האוויר

מעונן חלקית עד בהיר

חיל הים איתר אחד ממטוסי האף־16 שהתרסקו השבוע

מאת און לוי

ספינות חיל הים איתרו שלשום את המקום המדוייק שבו נמצאים שברי אחד ממטוסי האף־16 שהתנגשו והתרסקו השבוע מול חופי בת־ים. חיל הים איתר את המשיב של אחד מהמטוסים באמצעות מאתר תת־מימי, בעומק של 1200 מטר מתחת לפני הים.

"משיב", הוא מכשיר איתות אלקטרוני המותקן במטוס, ומזהה אותו כידידותי אל מול מגדל הפיקוח ומטוסים אחרים.

על פי החשד, שני הטייסים, סגן אלוף רוני שלומי וסגן יובל בנימיני, נלכדו בין שברי המטוס, לאחר שלא הספיקו לנטוש בטרם התרסק ושקע בים.

לחיל הים הישראלי אין ציוד המאפשר ירידה לעומק כה רב. מערכת הביטחון פנתה לחברה איטלקית הפועלת בים התיכון, בבקשה לקבלת סיוע בחילוץ שברי המטוס. עלות מיבצע החילוץ נאמדת במאות אלפי דולרים, וההחלטה בעניין תתקבל רק לאחר קבלת תשובה מהחברה האיטלקית בראשית השבוע הבא.

ההחלטה לפנות לחברה האיטלקית התקבלה, לאחר שהתברר שהציוד של החברה נמצא ממילא בים התיכון בימים אלה, והדבר יכול לזרז את פעולות החילוץ והלהורילם.

ציוד דומה מצוי בידי חברות אמריקניות, וצפוי אליהן תיעשה רק אם החברה האיטלקית תשיב בשלילה לפנייה הישראלית.

החמאס ביטל את מפגשיו עם הרשות הפלסטינית

רבת עמון (ע.א.ב.פ) – ארגון החמאס הודיע אתמול, כי הוא דוחה קיום דו־שיח עם הרשות הפלסטינית. לפיכך החליט החמאס לבטל את הפגישה בין מנהיגיו ובין נציגי הרשות הפלסטינית שאמורה היתה להיערך ב־27 בחודש זה, בסודן.

איברהים גושה, דובר החמאס אמר, כי הסיבה לביטול הפגישה נעוצה "במעצרים השרירותיים" שעורכת הרשות בקרב חברי הארגון.

גושה ציין כי הודיע ל"מתווכים הערבים" על החלטתו לדחות קיום הדיאלוג המדיני. "החלטנו לפרוש מהשיחות, למרות שהבטחנו את השתתפותנו, זאת מפני שהרשות הפלסטינית נוהגת להתעלל בדרכים שונות במנהיגי החמאס העצורים בבתי הכלא הפלסטיניים", אמר גושה. דובר החמאס הוסיף כי "למרות ביטול הדו־שיח המדיני יימשכו המגעים".

נציגי הציבור במועצת העיתונות קוראים לעיתונאים לבטל פרישתם

מאת אביבה זלצמן

נציגי הציבור במועצת העיתונות קוראים לאיגוד העיתונאים לחזור לפעילות במועצה, כיוון שמועצת העיתונות מושתתת על שיתוף פעולה בין שלושה גורמים – העיתונאים, המו"לים והעורכים ונציגי הציבור. השתתפותם הפעילה של שלושת הגורמים חיונית, לדברי נציגי הציבור, לתפקודה התקין של המועצה.

נציגי הציבור סבורים, כי אין הצדקה ציבורית ועניינית להחלטת הפרישה, של איגוד העיתונאים. לדבריהם, המועצה משתדלת, ככל הניתן, לקבל החלטות בקונצנזוס.

הגורם העיקרי להחלטת הפרישה, היתה הענות יו"ד הישיבה לבקשת המו"לים לדחות את סיכום הדיון בתקנות האתיקה, כדי לאפשר להם להביא השגות על סעיפים מסויימים. לטענת נציגי הציבור, רצוי ששאלות שנותרו פתוחות, במיוחד בתקנון האתיקה – מורה הדרך להתנהגותם המקצועית של עיתונים ועיתונאים – יתקבלו ככל אפשר תוך הסכמה בין כל מרכיבי המועצה.

נציגי הציבור מבטיחים, כי יעשו מאמץ לסיים את הדיון באותן שאלות ללא דחיות נוספות ולאפשר להביא את תקנות האתיקה לאישור סופי.

נציגי הציבור דוחים בתוקף את התתקפה האישית על נשיא המועצה, עו"ד חיים צדוק, המיוחסת לו דברים לא עשה, וחוזרים ומביעים בו את אמונם המלא. נציגי הציבור מהווים שליש מתוך 60 חברי המועצה.

פורצים חנקו למוות בת־60 מא־טור

(עו). – אשה בשנות ה־60 לחייה, המתגוררת בכפר הערבי א־טור בצפון ירושלים, נרצחה אמש, כנראה על רקע פלילי, סמוך לביתה באזור מלון אינטרקונטיננטל.

– מחקירה ראשונה במקום האירוע עולה, כי פורצים שהגיעו לבית כבלו את האשה, שישבה סמוך לו, בחבלים וחסמו את פיה בסרט הדבקה. זמן קצר לאחר־מכן נחנקה האשה למוות.

אמש בקונצרט דניאל בלוך

חצי קלאסי חצי קל

התזמורת הפילהרמונית הישראלית בהיכל התרבות. סדרת מוסיקה קלאסית קלה קונצרט מספר 6 המנצחים: זובין מהטה ופנחס צוקרמן.

הקונצרט האחרון העונה בסדרת המוסיקה הקלאסית הקלה של התזמורת הפילהרמונית הכיל תערובת משונה למדי של יצירות קלאסיות רציניות יותר במחצית הראשונה ויצירות קלות יותר במחצית השנייה. בחלק הראשון ניצח פנחס צוקרמן על הפתיחה ל"פרומתאוס" מאת בטהובן ועל קטעים מתוך "סרנדת המנר" של מוצרט, בה שימש צוקרמן כסולן. על צוקרמן ככנר כבר נאמרו כל הסופרלטיבים המוצדקים ואכן נגינתו בסרנדה של מוצרט היתה חמה ומעמיקה. גם כמנצח הצטיין צוקרמן והפיק מהתזמורת את מיטב צליליה.

בחלק השני ניצח זובין מהטה על לקט קטעי אופרות מאת פוצ'יני, ורדי ודליב עם הזמרים המצויינים אליזבת פוטרל, סופרן, והטנור המעולה, מרטין תומפסון. במיוחד הפליאה פוטרל בקולורטורה מצויינת בשיר הפעמונים מתוך "לקמה" של דליב.

השניים גם השמיעו שני דואטים מתוך "לה טרוויאטה" של ורדי וזכו לתשואות נלהבות מן הקהל. אין ספק כי עוד נשמע הרבה על שני זמרים אלה. פוטרל, שהיא גם בעלת קול מצויין והופעה נאה, ותומפסון, בעל טנור נפלא ויכולת מצויינת באמנות הבל־קנטו. הקונצרט הסתיים ב"קפריצ'יו הספרדי" של רימסקי קורסקוב יצירה שלמאזינים ולתזמורת נמאס כבר לשמוע ולהשמיע.

ארץ ישראל יפה שמור על נקיון

זר ברכות
לחברת אסיב
ולמנכ"ל מר נחום מגדל
לרגל חגיגות עשור שנים להיווסדה
צ.ל.ע.
ציוד לעבודות עפר
טל. 03-9312155/46

לחברת אסיב
ולמנכ"ל מר נחום מגדל
לרגל חגיגות עשור שנים להיווסדה
איחולים לבביים

ברכות חמות
לחברת אסיב
ולמנכ"ל מר נחום מגדל
לרגל חגיגות עשור שנים להיווסדה
עזרא
עזרא-למשק ולקיבוץ בע"מ
אחסנה והובלות לכל חלקי הארץ
חיפה-רח' המפל 40 טל. 04-564435
ת"א- רח' יגאל אלון 124 טל. 03-693837

לחברת אסיב
ולמנכ"ל מר נחום מגדל
לרגל חגיגות עשור שנים להיווסדה
עלו והצליחו
המשך שיתוף פעולה פורה
מוסך עמנואל
טל. 04-722782

לחברת אסיב
ולמנכ"ל מר נחום מגדל
לרגל חגיגות עשור שנים להיווסדה
זר ברכות

שאו ברכה ושיתוף פעולה פורה
לחברת אסיב
ולמנכ"ל מר נחום מגדל
לרגל חגיגות עשור שנים להיווסדה
אביקס, בייטנר, פלאי, רוט ושות'
וצוות העובדים
טל. 04-517467

דבר DAVAR

מייסד ועורך ראשון: ברל כצנלסון
עורך ראשי: חן בן־ישי

המו"ל: "דבר בע"מ"	
נדפס בדפוס "החדש" בע"מ	רחוב חומה ומגדל 2, ת"א
המערכת והמנהלה תל־אביב	סניפים:
רחוב שנקין 45 ת.ד. 199, מיקוד 65233	ירושלים: רחוב הלל 16
טלפון: 03-5286141 (6 קווים)	טלפונים: 02-256873, 02-256589
פקסימיליה: 03-6294783	חיפה: רחוב הנביאים 27
מחלקת המודעות, טלפונים ישירים	טלפון: 04-620111
5286156, 5281860, 6298032	רחובות: רחוב הרצל 168
פקסימיליה מודעות: 03-6298032	טלפונים: 08-451381, 08-453798
טלפון לפניות הציבור 07.00-22.00, 03-5286141	הפצה "ע" 03-377056

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי יד

ערפאת לאלוני: ישראל מגלה נוקשות בלתי מובנת במו"מ על ענייני המים

מאת אריה דיין

יושב־ראש הרשות הפלסטינית, יאסר ערפאת, התלונן אתמול באוזניה של השרה שולמית אלוני על הנוקשות שמגלה ישראל במשא־ומתן על ענייני המים, המתנהל במסגרת השיחות בזכרון־יעקב לקראת יישום החלק השני של הסכם אוסלו.

ערפאת ואלוני נועדו אתמול לשיחה שנמשכה כשלוש שעות בלשכתו של יו"ר הרשות הפלסטינית בעזה. ערפאת אמר לאלוני, כי נוקשותה של ישראל כלפי הפלסטינים בנושא המים בולטת במיוחד לאור "רוחב הלב שגילתה" באותו נושא כלפי ירדן.

בהמשך דבריו הזכיר ערפאת את תוכנית ג'ונסטון, תוכנית שהציע הממשל האמריקאי בשנות ה־50 כדי לפתור את בעיית חלוקת המים בין מדינות המזרח התיכון ומעולם לא הוגשמה. ערפאת טען, כי זכויותיהם של הפלסטינים בענייני מים נגזרות מעקרונותיה של תוכנית ג'ונסטון. הרשות הפלסטינית, אמר, תהיה מוכנה לחתום על ההסכם עם ישראל לפני שתיפתר שאלת המים, בתנאי שיוסכם בין הצדדים כי המשא־ומתן על הבטחת זכויות המים של הפלסטינים יימשך.

ערפאת קבל באוזניה של אלוני גם על העיכובים בשחרורם של האסירים הפלסטינים ועל הקשיים שמערימים על הפלסטינים המתגוררים בסביבות ירושלים ומבקשים להיכנס לעיר לצרכים שונים. בעניין האסירים השיבה אלוני, כי "הממשלה תעשה ככל יכולתה" לפתרון הבעיה. בעניין ירושלים אמרה, כי היא לא היתה מודעת לחומרת הבעיה והבטיחה לערפאת לבדוק את הנושא עם ראש הממשלה יצחק רבין.

יו"ר הרשות הפלסטינית אמר לאלוני, כי תושבי הכפרים והעיירות הפלסטיניים מסביב לירושלים אינם יכולים להיכנס לעיר כדי לקבל טיפול רפואי.

"ערפאת אמר שהוא לא רוצה שהפלסטינים יגיעו למסקנה שמצבם עכשיו גרוע יותר מאשר לפני החתימה על הסכם אוסלו", אמרה אלוני ל"דבר". "אינני יכולה להבין מדוע אשה מאל־עזרייה לא יכולה לבוא לירושלים כדי שהבן שלה יקבל טיפול באחד מבתי החולים הפלסטיניים בעיר".

בפגישה השתתפו גם ד"ר נביל שעת, עו"ד זיאד אבו־זיאד ואכרם הניה, עורכו לשעבר של היומון המזרח־ירושלמי "אל־שעב", שגורש מהארץ ב־1986. אלוני, שהיתה אז חברת כנסת באופוזיציה, ניהלה מאבק נגד גירושו של הניה ומאוחר יותר, בהיותה חברת ממשלה, דרשה לאפשר את שובו ארצה. הניה הודה לה אתמול במלים חמות על פועלה בעניינו. מהצד הישראלי השתתפו בפגישה ראש מינהל התרבות במשרד האמנויות, יוסי פרוסט, ומנכ"ל רשות השידור, מרדכי קירשנבאום.

הפגישה, הראשונה מעולם בין ערפאת לאלוני, נערכה בהזמנתו של ערפאת והתנהלה, לדברי אלוני, באווירה ידידותית וחמה. "לא הייתי באה מיוזמתי לפגישה עם ערפאת בעיצומו של המשא־ומתן", אמרה אתמול אלוני ל"דבר". "עם זאת חשבתי שאם מזמינים אותי, אני חייבת לבוא. בדיעבד אני בטוחה שהפגישה תרמה לקידום תהליך השלום וההבנה ההדדית".

בימים הקרובים צפויים לפחות עוד שתי פגישות בין שרים בממשלת ישראל לבין ראשי הרשות הפלסטינית. שר הבריאות, אפרים סנה, ייפגש ביום שני בעזה עם ערפאת ושרת העבודה והרווחה, אורה נמיר, תיפגש למחרת, בארז, עם עמיתתה הפלסטינית, אינתיסאר אל־וזאיר (אם ג'יהאד).

חלק גדול מהשיחה בין ערפאת לאלוני הוקדש לדיון בצורך בשיתוף־פעולה בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית בנושאים תרבותיים ואמנותיים. בחודש נובמבר אמור להתקיים ביריחו כינוס בין־לאומי בהשתתפותם של כ־400 אנשי דת ואנשי עסקים מכל העולם, שיאורגן על־ידי "הפורום העולמי למען ההישרדות האנושית". נשיא ברית־המועצות לשעבר, מיכאיל גורבצ'וב, ומנהיגה הרוחני של טיבט, הדלאי לאמה, נמנים עם מייסדי הארגון הזה. אלוני, שאמורה להשתתף בכינוס, אמרה לערפאת שהיא ומשרדה יהיו מוכנים, אם יתבקשו, להגיש לרשות הפלסטינית כל עזרה שתידרש בארגון הכינוס.

אלוני הסכימה עם דבריו של נביל שעת, שאמר בפגישה כי על ישראל ועל הרשות הפלסטינית להגביר את שיתוף הפעולה החברתי והתרבותי בין שני העמים. "כאשר נאסר עליכם להיפגש איתנו קיימנו יותר פגישות ופתחנו הרבה יותר שערים מאשר היום", אמר שעת לאלוני.

השרה שולמית אלוני עם יאסר ערפאת אתמול בעזה (צילום: גדעון מרקוביץ, י.פ.פ.א.)

תמיהה ברצועה על הוראת ערפאת לעצור פעילים של ארגוני הסירוב

מאת רמי שני, אמיר נוימן
מאת והסוכנויות

החזית העממית לשחרור פלסטין אמרה אתמול בדמשק, כי אנשיה הם שרצחו ביום שלישי את שני המטיילים בוואדי קלט והבטיחה כי "תמשיך לרדוף אחר המתנחלים היהודים".

בהודעת החזית העממית, ארגונו של ג'ורג' חבש, נאמר כי שני הקורבנות היו "מתנחלים, אחד מהם תלמיד ישיבה והשני סירון בצבא". "אחד מאנשינו תקף את שני המתנחלים והשתלט על הנשק של אחד מהם", נאמר עוד בהודעה.

אישים פלסטינים ברצועת עזה הביעו אתמול תמיהה על הוראת יו"ר הרשות הפלסטינית, יאסר ערפאת, לעצור פעילים של החמאס ושאר ארגוני הסירוב בעקבות הרצח בוואדי קלט. סופיאן אבו זיידה, מראשי הפתח ברצועה, ששהה בעת שנמסרה ההודעה עם המשלחת הפלסטינית בזיכרון יעקב, אמר כי לא שמע על הוראה ברוח זו. "אני לא יודע מה פתאום עוצרים אנשים שאין להם קשר לרצח" אמר אבו זיידה ל"דבר".

ברצועה נפוצו אתמול ידיעות סותרות בקשר למעצרים. נודע כי אכן נעצרו כמה מנהיגים ברצועה ובנפת יריחו, אולם לא נמסרו שמות העצורים או מספרם. נודע עוד, כי הם נחקרו במטה המשטרה בעזה.

בתוך כך, אמר אתמול ראש הממשלה, יצחק רבין, כי אפשר לטייל בוואדי קלט, אך יש לעשות זאת בהתאם לתקנות ובצורה מסודרת. רבין, שסייר בעיר נצרת, הזכיר כי זהו הפיגוע הקטלני השני בוואדי קלט. והוסיף: "יש שם מפל מים, וכשהמטייל מוריד את בגדיו ומשאיר את הנשק ויורד למפל המים, מנצלים את הרגע הזה לתקוף אותו. הייתי מציע ללכת בקבוצות של ארבעה או חמישה ולהשאיר מישהו עם נשק להשגיח".

בתגובה לדברי ראש הממשלה, אמר יו"ר הליכוד, בנימין נתניהו, כי "במקום לתת 'עצות למטייל' צריך ראש הממשלה להתחיל לדאוג לכך, שהמחבלים לא יוכלו להרוג נערים חפים מפשע ולברוח בחזרה לעורי המקלט שלהם".

בן־יאיר בודק את חוקיות הפעילות המדינית באוריינט האוס

מאת נתן רופי

היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן־יאיר, הודיע אתמול, כי משרדו בודק את חוקיות הפעילות המדינית באוריינט האוס לאור חקיקת חוק יישום הסכם עזה ויריחו האוסר פעילות מדינית של הרשות הפלסטינית בירושלים.

בן־יאיר אמר בפגישה עם עיתונאים, כי יתייעץ בעניין זה עם גורמים נוספים ויגבש את חוות דעתו לגבי האפשרויות החוקיות העומדות לרשות ראש עיריית ירושלים לסגור את האוריינט האוס.

היועץ המשפטי לממשלה העריך, כי ניתן לפתור את בעיית הפעילות המדינית באוריינט האוס במסגרת הפגישות בין שרי הממשלה לאנשי הרשות הפלסטינית מבלי שיינקטו צעדים משפטיים נגד מנהלי האוריינט האוס.

תחנת משטרה מחתרתית של הרשות הפלסטינית נחשפה בירושלים

(ע). – מפלג המיעוטים במשטרת ירושלים חשף בכפר עיסוויה שבעיר תחנת משטרה מחתרתית שהופעלה על־ידי פלסטינים, שהוכשרו על־ידי ארגון הביטחון המסכל של הרשות הפלסטינית.

במשטרה מציינים כי החקירה נפתחה בעקבות תלונות של תושבים מקומיים, וכי לאחר כשלושה חודשים של איסוף מידע, פשטה המשטרה על המקום. את התחנה הפעילו שמונה צעירים בשנות העשרים לחייהם, שקיבלו את הכשרתם בקורס שיטור ומודיעין, הנערך ביריחו על־ידי ארגון הביטחון המסכל הפלסטיני בפיקוד ג'יבריל רג'וב.

תחנת המשטרה פעלה בביתו של אחד הצעירים, מוסטפה ערפאת, שאביו הוא קצין ברשות הפלסטינית. בחקירת המשטרה נתגלה, כי הצעירים טיפלו בסכסוכים מקומיים, בתופעות של שימוש בסמים, ובעבירות מוסר. הם נהגו אף לזמן תושבים מהכפר לחקירות בידיהם.

בחיפוש שנערך בביתם נמצאו תלונות שהגישו תושבי הכפר, דו"חות מודיעין, הערות על טיפול בנרקומנים, תמונות של הצעירים במדי הפתח כשהם עונדים דרגות, וחותמות של ניצי הפתח.

מעצרם של שמונה הצעירים הוארך אתמול בעשרה ימים נוספים. במשטרה מציינים כי בקרוב יוגשו נגדם כתבי אישום. ראש מפלג המיעוטים במשטרת ירושלים, סגן ניצב עמיד סלומה, העריך, כי באיזור ירושלים לא פועלות תחנות משטרה מחתרתיות נוספות של הרשות הפלסטינית. יחד עם זאת ציין סלומה, כי ככל הנראה פועלים בירושלים גורמים נוספים המבצעים פעולות עבור המשטרה הפלסטינית.

ראש עיריית ערד: אשקול ביטול הפסטיבל

ב'סורוקה' מאושפזות עדיין שלוש פצועות, אחת מהן במצב קשה

מאת אמיר רוזנבלום ועיתיים

ראש עיריית ערד, בצלאל טביב, הודיע אתמול, כי הוא שוקל לבטל לחלוטין את פסטיבל ערד, בשל הפגיעה החמורה שנגרמה לתדמית העיר בעקבות האסון בו נהרגו הצעירים איתן פלד (17) וחן יצחק (16.5), ונפצעו כ־150 איש.

בשיחה עם "דבר", מאשים טביב את התקשורת בהשחרת תדמיתה של ערד ובהצגת תמונה שקרית ומעוותת של העיר. "לאחר האסון, הציגו אותנו כתאבי בצע. נפגעתי מאוד מהצורה שבה הוצגנו בתקשורת, ואמליץ בפני הנהלת העיר ועמותת הפסטיבל, לבטל את האירוע כליל".

לטענות שהועלו כנגד ההתמסחרות של הפסטיבל השיב טביב, כי במידה שמתקבלים רווחים במופעים מסויימים, הם מיועדים לסבסד מופעים אחרים בפסטיבל, שלא זכו להצלחה מסחרית. "הפסטיבל לא שם לעצמו מטרה להרוויח".

במחלקה לטיפול נשימתי נמרץ בבית החולים 'סורוקה' בבאר שבע מאושפזות עדיין שלוש צעירות. אחת הפצועות, נעמה אלקרנב (15.5), מחוסרת הכרה במצב קשה. תמר פרנקו אמנם יצאה ממצב של חוסר הכרה, אולם מצבה מוגדר עדיין קשה והיא נתונה בהלם. צעירה נוספת, נורית קרן, במצב קל, מאושפזת במחלקה לטיפול נמרץ ילדים.

ערד התרוקנה אתמול כמעט כליל מהצעירים שבאו לפסטיבל ומאות אוטובוסים של 'אגד', עזבו את העיר בדרכם למרכז ולצפון הארץ. באזור המרכז המסחרי ובגזרת המתנ"ס העירוני, בו שוכן מטה הפסטיבל, קיפלו אתמול את כל דוכני הממכר ופורקו הבימות הציבוריות בהן היו אמורים להתקיים המופעים הפתוחים.

בתוך כך נודע ששתי ועדות הבדיקה לאירועי האסון בערד, מנהלות, זה היום שני, חקירה נמרצת לבירור נסיבות האירוע.

ועדת הבדיקה שמינה מפכ"ל המשטרה, רב ניצב אסף חפץ, ובראשה עומד סגן מפקד מחוז המרכז, תנ"צ שלמה תורג'מן, החלה את עבודתה שלשום והיא אמורה להגיש את ממצאיה למפכ"ל בתוך ימים אחדים.

ועדת נוספת מינתה שרת האמנויות והתרבות, שולמית אלוני, בראשותו של תא"ל (במיל) דוד אגמון. הוועדה אמורה לסיים את מלאכתה תוך שבוע.

כמקובל באירועים בהם יש הרוגים ופצועים נפתח, במקביל, תיק חקירה פלילי בחשד לרשלנות, המנוהל על ידי המשטרה. במידה שיימצא כי יש מקום להגיש כתב אישום על התרשלות תפעל המשטרה בהתאם.

תגובות רבות לארוע בערד הגיעו מהמערכת הפוליטית. ראש הממשלה יצחק רבין אמר כי אהבת מוסיקת רוק לא מחייבת התנהגות פראית. "אחד התפקידים של המערכת החינוכית־ציבורית והמערכת התקשורתית, הוא לשמור בין הרצון ליהנות ובין רמת התנהגות הולמת. אני חושב שיש לנו בכלל בעייה גם בהתבטאויות הציבוריות וגם בדרכי ההתבטאות של התקשורת הדברים שהיא מבליטה", הוסיף רבין.

הנשיא עזר וייצמן הזהיר את אזרחי ישראל מפני שלושת המם"ים: מקדונלד'ס, מדונה ומייקל ג'קסון והתריע מפני אמריקניזציה של החברה הישראלית.

שר החינוך והתרבות הפרופ' אמנון רובינשטיין סבור, כי אסור היה להפסיק הפסטיבל בערד. בתגובה לדברי נשיא המדינה עזר ויצמן כי העם נגוע באמריקניזציה, אמר: "פסטיבל ערד הוא דווקא דוגמא לישראליות, ותרבות ישראלית. אסור לעסוק בחברה ובערכיה רק בדברים השוליים. פסטיבל ערד חיוני מאוד. קרה אסון, צריך לבדוק את הכשל הארגוני, ואולי גם להסיק מסקנות במערכת החינוך לגבי הצורך בריסון עצמי, כחלק מהערכים שאנו רוצים להפנות לנוער הזה, אך אסור היה להפסיק את הפסטיבל".

יומיים לאחר האסון – ערד עיר רפאים

מאת סיגל אלקיים

לא להאמין שלפני יומיים העיר היתה עמוסה באלפי אנשים, שרים, רוקדים וצועקים במרכז המסחרי הקטן של ערד. העיר שאמורה היתה להיות הומה, סוערת וצוהלת, הפכה לעיר רפאים. לעיר מוות.

רק הברולים העגומים העידו שהיתה פה מכירה המונית. בודדים נראו עם שקי שינה, עדיין מסרבים להאמין שהפסטיבל נגמר ושהם לא יראו את אביב גפן. עידו כהן, בן 16, מנתניה, אומר: "למרות שאין לי כבר מה לעשות כאן, באתי מנתניה, די רחוק, אני לא רוצה לחזור הביתה, אשאר עם החברים עד הערב, ואסע".

הכבישים בערד היו עדיין עמוסים אתמול ושוטרים עצבניים כיוונו את התנועה. השוטרים העייפים הלכלוך העיד על אלפי אנשים שעזבו את העיר. בבית הספר "עופרים" ליד המשטרה המקומית נותרו יתומים עשרות תיקים, חלקם ללא שם, מחכים לבעליהם שכבר נטשו את ערד.

בעל דוכן לתכשיטים מבת־ים עומד יתום עם מרכולתו, מנסה להרוויח גרושים אחרונים לפני שיסע. הרוויח בשלושה ימים "רק 5,000 ש"ח", לעומת 25 אלף שקיווה להרוויח. צבוע שיער, כמו רוב בני הנוער שהיו במקום, סיפר שהוא מכיר אישית שבעה חברים שלקחו כדורי "אקסטזי". "אני לא משתמש, אבל היו כאן הרבה קפסאות".

עופר, איש האבטחה, אומר שלא ניתן היה לתפוס את המשתמשים בסמים: "זה נראה כמו דקסמול, אז מה המשטרה יכלה לעשות".

מטה הפסטיבל כבר החל להתקפל. נזכרתי בהמולה בחדר העיתונאים, כאשר כולם התנפלו על הטלפון היחיד כדי לדווח למערכות על האסון. אתמול ישבתי שם לבד. חדר הקשר במטה עדיין מאוייש באיש אחד, עצבני, תוהה, מה קרה שם באמת ב"אתרוג". "של מי המחולל" הוא צועק בטלפון.

עובדי המטה עייפים ועצבניים מהימים האחרונים. עופר המאבטח כבר סיים לעבוד, יש ועדת חקירה היום והוא צריך להשתתף בה. לדבריו, אפילו 500 שוטרים לא היו עוזרים מול "החוליגנים המסוממים שלקחו כדורי 'אקסטזי'. זו השנה השנייה שלי בערד. גם בשנה שעבר היו חוליגנים, אבל לא כמו השנה. בליל האירוע, בני הנוער רקדו על הכבישים, ברחובות בעת שפינו את הפצועים. לא עניין אותם. אני לא מעכל את זה". לדעתו, לא היה צריך להפסיק את הפסטיבל. היה צריך להשאיר את המופעים התרבותיים.

במלון "מרגוע" בערד, מצאתי את יח"צנית הפסטיבל, רונית ארבל, שביטלה את נסיעתה הביתה לתל־אביב ונשארה לוועדת החקירה בצהריים. ראש העיר, בצלאל טביב, נראה במלון עדיין מתוח ממתין לוועדת החקירה. הוא אמר שלא יהיה יותר פסטיבל בערד. אבל קשה להאמין, עד שנה הבאה כבר ישכחו.

טענות קשות של בני נוער שנכחו במקום האסון בערד כלפי המשטרה והמארגנים

(עי). – "ישבו שם שלושה שוטרים, חמש דקות לפני שהתחילה ההמולה ופשוט לא עשו כלום, למרות שצרחתי, בכיתי והתחננתי. שום דבר לא עזר". כך סיפרה אתמול ליאת, שנכחה במקום האסון בערד, ליומן הצהריים של קול ישראל.

"התחלתי לצאת מהרחבה בכח, נפלתי על בן אדם עם רגל שבורה. היתה שם ניידת משטרה עם שלושה שוטרים. אמרתי להם: 'חברות שלי נחנקות, תעשו משהו'. השוטר ענה לי: 'חבל שלא לימדו אתכם לא לדחוף בבית'. ביקשתי מהשוטרים שיזעיקו אמבולנס, אבל הם לא עשו דבר", הוסיפה.

טענות קשות היו גם לבני נוער נוספים. נועם גל ממבשרת ירושלים, אמרה באותה תוכנית: "היתה כניסה אחת לאתר וכולם נדחקו אליה. הדוחק התחיל כבר די רחוק מהשער. אף אחד לא אמר שהשערים נסגרו, רק מי שהיה ליד שמע, ואז התחילו הדחיפות. התחלנו לעוף אחד על השני. בשלב מסויים התרוממנו באוויר ולא הצלחנו להגיע עם הרגלים לרצפה. ברגע שניתקת מהרצפה – נפלת. עפתי על ערימה של אנשים. מתחתי צעקו והתחננו שנקום". בתשובה לשאלת המראיין, אמרה נועם, כי אכן נמכרה שתיה חריפה ובירות. "זה חלק מההווי, אך לא ראיתי מיקרים ששתיה חריפה גרמה להתנהגות אלימה".

משלחת ישראלית בבריסל–תכין ועידת ברצלונה

מאת מוטי בסוק

משלחת ישראלית, בראשות המשנה למנכ"ל משרד החוץ, איתן בנצור, תצא ביום ראשון לבריסל, במסגרת ההכנות לועידת ברצלונה, האמורה להתקיים בסוף נובמבר הקרוב.

במפגש התיאום בבריסל אמורות להשתתף 11 מדינות ים תיכוניות, כולל סוריה, לבנון ואלג'יר, וכן הרשות הפלסטינית, נציגי הטרויקה של האיחוד האירופי ונציגים של נציבות האיחוד.

המשלחת הישראלית תקיים שיחות בילטראליות עם משלחת הטרויקה, ועם מספר מדינות ים תיכוניות.

בועידת ברצלונה ייעשה ניסיון להגיע להבנה ממוסדת בין האיחוד האירופי ומדינות אגן הים התיכון, בתחום המדיני, הבטחוני, הכלכלי והתרבותי. המארגנים מקווים ליצור בין המדינות המשתתפות אחוות ים תיכונית, שתביא ליציבות ולרווחה באיזור, וכן ליצירת אזור סחר חופשי לקראת סוף 2010.

צה"ל מנע מ"גוש שלום" להצטרף להפגנה בעזה

מאת רמי שני

משלחת של גוש השלום הישראלי, בראשות העתונאי אורי אבנרי, לא הורשתה אמש לעבור דרך מחסום ארז ולהצטרף להפגנת תמיכה בשלום שנערכה מטעם תנועת השלום הפלסטינית.

לדברי אורי אבנרי קציני צה"ל ומשמר הגבול מנעו ממנו את הכניסה, בטענה שקיבלו הוראה מגבוה. "אינני מבין את זה", אמר אבנרי. "לפני שבוע יכולנו להיכנס לעזה ולהיפגש עם יאסר ערפאת ועכשיו מונעים זאת מאיתנו. גוש השלום הפלסטיני הוא המתון ביותר בין הפלסטינים".

גורמים צבאיים רשמיים מסרו כי בקשתו של אורי אבנרי להכנס לאיזור ארז, לצורך השתתפות בהפגנת מחאה לא אושרה כחלק ממדיניות כוללת של אי מתן אישור לקיום תהלוכות והפגנות באיזורים, שאינם בשליטה צבאית בחבל עזה.

ערוץ 2 העביר תמלוגים לאוצר

מאת אביבה זלצמן

הרשות השנייה לטלוויזיה העבירה השבוע תשלום ראשון של תמלוגים למשרד האוצר, על־סך 230 אלף ש"ח. סכום נוסף בסך 500 אלף ש"ח יועבר כפיצויים למפרסמים שנפגעו כתוצאה מהפרסום בערוץ השני.

התמלוגים לאוצר שולמו על ידי זכייני ערוץ 2, המחוייבים על פי תנאי הזיכיון להעביר תמלוגים בגובה 8% מהכנסותיהם, החל מהשנה השנייה לשידורים, כלומר החל מחודש נובמבר 1994.

הסכום הכולל של התמלוגים עומד על 730 אלף ש"ח. אלא שעל־פי חוק הערוץ השני מחוייב הערוץ לפצות בתי־קולנוע ועיתונים אשר נפגעו כתוצאה ממעבר מפרסמים לטלוויזיה.

השבוע מינה בית המשפט את השופטת שושנה ברמן, כדי לקבוע מי מבתי הקולנוע והעיתונים זכאים לפיצוי ומה הסכום שיקבל כל אחד מהם.

סכום הפיצויים לבתי־הקולנוע ולעיתונים יהיה 500 אלף ש"ח.

מנע אש בשדות

לחברת סולל בונה בנין ותשתית בע"מ
ולמנכ"ליס
מר יעקב לוין ומר מיכאל רביאס
לרגל חגיגות 30 שנה להיווסדה
איחולים להמשך מוצלח
מוני את ע.ז.י. הנדסה בע"מ
כימיקלים ומוצרים לבניה

לחברת סולל בונה בנין ותשתית בע"מ
ולמנכ"ליס
מר יעקב לוין ומר מיכאל רביאס
לרגל חגיגות 30 שנה להיווסדה
ברכותינו לעסקים טובים
גומי תל-אביב בע"מ
מוצרי גומי ופלסטיק
חומרי אטימה לרכב ותעשיה
רח' הנביאי 28, יוזה 110-112, א.ת. חולון טל. 03-5599703 פקס. 03-5599702

ברכות חמות
לחב' סולל בונה בע"מ
ולמנכ"ל מר שאול עמית
לרגל חגיגות 35 שנה להיווסדה
צוות אשד גשר
טל. 03-5594445

שפע ברכה
לחב' סולל בונה בע"מ
ולמנכ"ל מר שאול עמית
לרגל חגיגות 35 שנה להיווסדה
מתד תעשיות
טל. 07-281002

עלו והצליחו
האושר שיגיע פעולה פורה
לחב' סולל בונה בע"מ
ולמנכ"ל מר שאול עמית
לרגל חגיגות 35 שנה להיווסדה
נדל-בלנק
נגרית בנין ורהיטים בע"מ
נס ציונה, א.ת. א'
טל. 08-404669

לחברת סולל בונה בנין ותשתית בע"מ
ולמנכ"ליס
מר יעקב לוין ומר מיכאל רביאס
לרגל חגיגות 30 שנה להיווסדה
ברכות חמות
מאחלים: כרמי גרוב ומשה כהן

המבצע תיקון קפיצים לכל סוגי הרכב
רח' עמל 27 ק. אריה פ"ת טל. 03-9244251

לחברת סולל בונה בנין ותשתית בע"מ
ולמנכ"ליס
מר יעקב לוין ומר מיכאל רביאס
לרגל חגיגות 30 שנה להיווסדה
המשיכו להצליח
א.ג.מ. בניה
טל. 08-596164

לחב' סולל בונה בע"מ
ולמנכ"ל מר שאול עמית
לרגל חגיגות 35 שנה להיווסדה
צ.ל.ע. ציוד לעבודות עפר
טל. 03-9312155/46

איחולים וברכות
לחב' סולל בונה בע"מ
ולמנכ"ל מר שאול עמית
לרגל חגיגות 35 שנה להיווסדה
אלקטרו-מנוע ירושלים בע"מ
יבוא ושיווק כלי עבודה חשמליים
ציוד טכני
רח' יד חרוצים 66, תלפיות, ירושלים טל. 02-731210

هكذا من الاصل

הסרבים בקרואטיה תוקפים את ביהאץ'

הקרבות במובלעת ז'פה שככו ונראה שעדיין לא נפלה לידי הסרבים; 307 חיילי האו"ם ההולנדיים בסרברניצה ישוחררו היום

סרייבו (סוכנויות הידיעות) – החיילים האוקראינים של האו"ם המוצבים בז'פה אישרו אתמול כי העיר לא נפלה בידי הסרבים, מסרה דוברת כוח המגן של האו"ם בסרייבו, מרים סוזאצקי. "הם לא ראו כלל חיילים סרבים בז'פה", הוסיפה.

עוד מסרו החיילים האוקראינים, כי הקרבות במובלעת, עליהם דווח שלשום, שככו אתמול בבוקר.

עוד מסרה סוזאצקי, כי נציגים של הסרבים והמוסלמים נפגשו בנקודת תצפית של או"ם דרומית-מערבית לז'פה, כדי לדון באפשרות לפינוי אזרחים, אך ציינה כי לא נודע לה דבר על תוצאות הפגישה.

מקורות באו"ם סיפרו, כי בפגישה אתמול בין מפקד האו"ם בבוסניה, הגנרל רופרט סמית' לנשיא בוסניה, אליה איזטבגוביץ', נשמע הנשיא פסימי לגבי האפשרות להציל את ז'פה.

"מנימת השיחה היה אפשר להבין שאיזטבגוביץ' השלים עם נפילתה של ז'פה", אמר מקור של האו"ם, שדיבר בעילום שם.

הכוחות הסרבים של "רפובליקת קראינה", בסיוע כוחות מיליציה מוסלמית הצליחו להתקדם שני קילומטרים ממערב למובלעת ביהאץ', במערב בוסניה, מסר אתמול דובר מטעם האו"ם בזאגרב.

"הכוחות הסרבים והמוסלמים שהחלו שלשום במבצע רחב היקף סמוך למובלעת, פתחו שוב במיתקפות בחזית הקרבות מדרום וממערב לביהאץ'. בשעות הלילה נשמעו יותר מ-1,000 הדי פגזים", מסר הדובר.

הסרבים השתלטו, ככל הנראה, על העיר הקרואטית סטוריליץ' במובלעת, ויותר מ-1,200 מתושבי העיר נמלטו, מסרו אתמול משקיפי או"ם המוצבים באיזור.

חיילי האו"ם ההולנדיים

משרד ההגנה ההולנדי הודיע אתמול כי הסרבים בבוסניה התירו ל-307 חיילי או"ם הולנדים לצאת את פוטוצ'ארי, סמוך למובלעת סרברניצה בדרום המדינה.

בהודעה שפורסמה בהאג צוין משרד ההגנה, כי "הגנרל רופרט סמית', מפקד כוח המגן של האו"ם בבוסניה והגנרל ראטקו מלאדיץ', מפקד כוחות הסרבים בבוסניה, השיגו הסכם לפיו יצאו חיילי האו"ם ההולנדים את פוטוצ'ארי בדרכם לזאגרב".

"אם הכל יתנהל כמתוכנן, מאחר והדבר תלוי בשיתוף הפעולה של הכוחות הסרבים, ייצאו חיילי האו"ם ההולנדים את פוטוצ'ארי היום ויגיעו חזרה להולנד כבר ביום ב'", נאמר בהודעה.

משימתם של חיילי האו"ם ההולנדים היתה להגן על המובלעת המוסלמית סרברניצה, אולם לאחר שהסרבים בבוסניה כבשו את המובלעת, רוכזו חיילי האו"ם ההולנדים בפוטוצ'ארי.

קאראז'יץ': להמיר את גורז'דה בחלקים של סרייבו

מנהיג הסרבים, ראדובאן קאראג'יץ', הציע למוסלמים בבוסניה להמיר את המובלעת המוסלמית גורז'דה במספר איזורים בעיר סרייבו, בראיון ששידרה שלשום רשת טלוויזיה אמריקאית.

"המוסלמים אינם צריכים את המובלעת, אלא רק כדי לגרום לנו בעיות", אמר קאראג'יץ' בראיון.

"היינו מעדיפים להמיר את גורז'דה במקום להילחם עליה. אנו מוכנים למסור תמורתה איזורים מסויימים בסרייבו, כדי לאפשר למוסלמים גישה נוחה יותר למרכז בוסניה", הוסיף.

קאראג'יץ' דחה את הרעיון של ניהול סרייבו בחסות האו"ם, והדגיש כי יש להפוך את בירת בוסניה ל"שתי ערים שכנות".

"אם תרצה הקהילה הבין-לאומית לשים קץ למלחמה, נוכל לסיימה תוך מספר שבועות", אמר קאראג'יץ', שהזהיר את ארה"ב מפני הסרת אמברגו הנשק שהוטל על יוגוסלביה לשעבר, במטרה לאפשר למוסלמים לרכוש נשק כבד.

"גם אם יסירו את האמברגו, לא יפחידו אותנו, אך התוצאה תהיה התפשטות המלחמה מחוץ לגבולות בוסניה", אמר.

ארה"ב קוראת להפצצות אוויר של נאט"ו על בסיסי הכוח של הסרבים

לונדון (א.פ.) – ארה"ב קוראת לבנות בריתה להצטרף אליה בהצבת אולטימטום לסרבים בבוסניה להפסיק התקפות על סרייבו וגורז'דה, או לעמוד מול מתקפת נאט"ו כוללת, מסר אתמול שר ההגנה האמריקאי, ויליאם פרי.

פרי אמר כי בנות הברית, בריטניה, צרפת, והולנד, עדיין לא הצטרפו לדרישה, אולם הסכמה לצעד זה הינה חיונית ביותר.

"אם לא נצליח להסכים על פעולה במהלך הימים הקרובים, אני חושש שעל האו"ם יהיה לסגת כיוון שלא ניתן יהיה להגן על סרייבו וגורז'דה", אמר.

נציגי 15 המדינות שלהן נציגים בכוח האו"ם בבוסניה נפגשים היום בלונדון עם נציגי נאט"ו, האו"ם והאיחוד האירופאי כדי להגיע להסכמה לגבי דרכי הפעולה בבוסניה.

ארה"ב רוצה למנוע נסיגת כוחות האו"ם, כיוון שזו תסכן את הפעולה ההומניטרית ותכריח את חיילי ארה"ב להתערב ישירות בנעשה שם.

צרפת תומכת בהכנסת כוחותיה לגורז'דה, בתמיכת ארה"ב ונאט"ו.

הצעתה של ארה"ב קוראת להפעלת מטוסי נאט"ו נגד מטרות סרביות מבלי להזדקק לאישור או"ם על כל פעולה כזו.

מנהיג הכוחות הסרביים בבוסניה, גנרל ראטקו מלאדיץ', מניף משקולות דמוי בבובלעת ז'פה (צילום: א.פ.)

רה"מ גונזלאס ידע על פעילות חוליות המוות נגד הבאסקים

מדריד (א.פ.) – מנהיג המפלגה הסוציאליסטית לשעבר במחוז הבאסקי אמר אתמול כי ראש הממשלה, פיליפ גונזלאס, ידע על חוליות המוות שפגעו את הבדלנים הבאסקים.

גונזלאס הכחיש בהתמדה כל ידע על פעילותן של חוליות המוות, וטען כי למד עליהן מדיווחי העיתונים.

ריקרדו גארסיה דאמבורנה, שהיה מנהיג המפלגה הסוציאליסטית במחוז הבאסקי, אמר אתמול כי שוחח עם גונזלאס אודות מבצע כושל של החוליות, שנודעו כחוליות השחרור האנטי-טרוריסטיות, בתחילת שנות השמונים.

"מר גונזלאס ידע עליהן, כיוון שאני סיפרתי לו עליהן מספר פעמים", אמר גארסיה דאמבורנה.

הגילויים על מבצעי החוליות, שהיו אחראיות למותם של לפחות 26 בני אדם באיזור הגובל עם צרפת בין השנים 83' ל-86', גרמו נזק רב לממשלה הסוציאליסטית והביאו לקריאות להתפטרותו של גונזלאס.

752 בני אדם מתו מחום בארה"ב

שיקגו (סוכנויות הידיעות) – גל החום הפוקד את מזרח ארה"ב, והמערב התיכון, גרם למותם של 752 בני אדם עד כה, על פי האומדן המעודכן שפירסמו אתמול השלטונות.

על פי האומדן החדש, יותר מ-60 אחוז מהנספים היו למעלה מגיל 55.

בימים האחרונים נרשמה ירידה בעומס החום, אך השירותים המטאורולוגים צופים כי גל חום נוסף צפוי לפקוד את ארה"ב בסוף השבוע הקרוב.

גל החום בדרום ספרד גרם למותם של 11 בני אדם, רובם קשישים, מסרו אתמול מקורות בבתי החולים המקומיים.

רץ בן 46 מת מהתקף לב במדריד, ומותו מיוחס גם הוא לחום הכבד.

הטמפרטורות מאז יום א' עלו מעל ל-40 מעלות צלסיוס ולפעמים הגיעו אף ל-50 מעלות בערים סביליה וקורדובה.

32 אנשים נוספים אושפזו בבתי חולים במחוז אנדלוסיה, כולל צעיר בן 20 שסבל ממכת חום בעת שרכב על אופניים.

יחסים מסחריים בשווי של 5.68 מיליון דולאר

יפן מאיימת בחרם על סחורות צרפתיות אם צרפת תבצע הניסויים הגרעיניים

טוקיו (א.פ.) – יפן קראה אתמול לצרפת לבטל את הניסויים הגרעיניים המתוכננים באוקינוס השקט. שגריר צרפת, ז'אן-ברנרד אוברין, זומן למשרדו של ראש הממשלה, שם פגש את דובר המשרד, קוזו איגראשי, שהעביר לו את דרישת ממשלת יפן.

קבוצות צרכניות ביפן קראו לממשלה להחרים מוצרים צרפתיים כדי למחות על כוונתה לבצע את הניסויים.

צרפת הכריזה על כוונתה לבצע 8 ניסויים גרעיניים החל מספטמבר השנה ועוררה גל של תגובות בין-לאומיות. יפן רגישה במיוחד לנושא השנה, בעודה מתכוננת את ציון 50 השנה להפלת הפצצות האטומיות על הירושימה ונגאסקי.

"הניסויים בוגדים בניסיון למנוע את הפצתם של כלי הנשק הגרעיני", אמר איגראשי לשגריר אוברין. הדובר פגש את השגריר במקום ראש הממשלה, טומיישי מוריימה, המשתתף במסע הבחירות לפרלמנט שתערכנה מחרתיים.

איגוד הצרכנים היפני הודיע כי יצטרף לקבוצות אחרות אחרות כדי להחרים מוצרים צרפתיים. מאאקו קונה, דובר האיגוד, קרא לאזרחי יפן לכתוב מכתבי מחאה לנשיא צרפת, ז'אק שיראק.

בין צרפת ליפן קשרי מסחר משמעותיים. יפן ייבאה מצרפת סחורות בסך של 5.68 מיליון דולאר בשנה שעברה, כולל יינות, ברנדי, בשמים ולבוש. יפן ייצאה סחורות בשווי של 5.26 מיליון דולאר לצרפת, על פי נתונים יפניים רשמיים.

קרוב ל-1.39 מיליון תיירים יפניים, עלייה של 7.5 אחוז משנה שעברה, ביקרו בצרפת בשנה שעברה.

כמה פוליטיקאים בכירים, כולל שר האוצר היפני, מאסיושי טאמורה, תומכים בקריאה לחרם, אך הממשלה עצמה מתייחסת להכרזות אלו כפרטיות ולא מייצגות מדיניות רשמית.

יפנים רבים מאמינים כי יש להם חובה מוסרית להתנגד לכל שימוש בנשק גרעיני כיוון שיפן היא האומה היחידה שנפגעה עד כה ישירות ממתקפה גרעינית. שתי פצצות האטום שארה"ב הטילה על הירושימה ונגאסקי במלחמת העולם השניה עלו בחייהם של יותר מ-200 אלף בני אדם.

רה"מ מוריימה השתמש בדוגמת הירושימה כדי להזכיר שלשום כי יפן תבקש מהאו"ם לאמץ החלטה שתאסור על ניסויים גרעיניים.

יפן תגיש הצעה זו למליאת האו"ם בספטמבר, אמר מוריימה, בעת ביקור באתר זיכרון לקורבנות הירושימה.

10 אחוז מהילדים בארה"ב סובלים מרעב

וושינגטון (עיר ר.א.פ.פ.) – קרוב ל-10% מהילדים האמריקאים אינם אוכלים מספיק בגלל מצוקה העוני במדינתם, עולה ממחקר שתוצאותיו פורסמו שלשום.

ארבעה מיליון אמריקאים בני פחות מ-12 הולכים לישון על קיבה ריקה, אוכלים באופן בלתי סדיר או בכמות לא מספקת, משום שלהוריהם אין כסף או תלושי מזון, נאמר בדו"ח שפירסם המרכז למחקר ופעולה בתחום התזונה.

עוד נטען במחקר, שהקיף 5,023 בתי אב בתחבי ארה"ב, כי כ-9.6 מיליון ילדים נוספים נמצאים על סף רעב בשל מצבם הכספי הדחוק של הוריהם. בארה"ב 45 מיליון ילדים בני פחות מ-12.

מחברי המחקר מציינים, כי אין די בתכניות הסיוע, כמו תלושי המזון והארוחות המוזלות, כדי למלא את צרכיהם של ילדים רבים.

עוד נאמר בדו"ח, כי ילדים רעבים חשופים יותר למחלות ונעדרים יותר מבית הספר מאשר ילדים לא רעבים.

מנהל המכון, הברט פרש, ציין כי הרעב בקרב הילדים עלול להחמיר, אם יאושרו בקונגרס ההצעות לקיצוץ בתכניות הרווחה הפדרליות.

ללא הסיוע של השלטונות הפדרלים, יהיה למשפחות רבות שבעשירונים הנמוכים פחות מזון או פחות כסף למילוי צרכים אחרים.

הונגריה תחזיר רכוש קהילתי יהודי שהוחרם על ידי הנאצים

בודפשט (עיר ר.א.פ.פ.) – נשיא הקונגרס היהודי העולמי, לזלו קלר, הודיע אתמול בבודפשט כי, "הושגה טיוטת הסכם עם ממשלת הונגריה להחזרת רכוש קהילתי יהודי שהוחרם בין השנים 1939–1945".

קלר הדגיש, כי "זו הפעם הראשונה שממשלת הונגריה הגיעה להסכמה עם נציגי הארגונים היהודיים בסוגיה עדינה זו".

לדבריו, "הממשלה השמרנית הקודמת ובראשה יוזף אנטאל, נקטה בכל התירוצים האפשריים על-מנת לגרום לסחבת במשא ומתן".

נציגי הקונגרס היהודי העולמי, הארגון העולמי בנושא "הפיצויים" ליהודים, והקהילות היהודיות בהונגריה, חתמו על ההסכם עם נציגים מטעם משרד הכלכלה ההונגרי, בתום דיונים שנערכו במשך מספר ימים בבודפשט.

קלר ציין כי, "סוכם לכונן שתי ועדות משותפות. הוועדות יאספו פרטים בנוגע להחזרת הרכוש הקהילתי שנגזל מהיהודים במהלך מלחמת העולם השניה, ויגישו רשימה ובה 5,000 נכסים שהוחרמו". כ-600,000 יהודים נספו במחנות ההשמדה הנאציים, בידי פשיסטים הונגרים, ובמחנות הריכוז שהוקמו על אדמת הונגריה.

כיום מונה הקהילה היהודית בהונגריה 80,000 נפש.

החיפושים אחר החטופים נמשכים

20 בני אדם נהרגו בהתפוצצות מטען חבלה בקאשמיר

סרינגאר (א.פ.) – חוטפיהם של 5 התיירים המערביים חידשו אתמול את איומיהם להרוג את החטופים אם ממשלת הודו לא תפסיק את החיפושים אחריהם בהרי ההימליה.

הודעת ארגון אל-פאראן לא הוכידה את מצבם של בני הערובה, אמריקאי, שני בריטים, גרמני ונורווגי.

לפחות 20 בני אדם נהרגו ויותר מ-60 נפצעו אתמול בהתפוצצות מטען חבלה גדול בתוך שוק הומה בג'אמו-קאשמיר.

המשטרה מסרה כי הפיצוץ נגרם בשל פצצה רבת עוצמה שהושלכה מאופנוע לפני בית הספר במקום. לדברי אותו מקור, הפצצה הכילה 10 ק"ג RDX, שהוא חומר נפץ חזק מאד.

בית הספר נפגע קשות ו-3 חנויות הסמוכות לבניין נהרסו על ידי ההתפוצצות שנשמעה ברדיוס של יותר מ-2 ק"מ, מסרו עדי ראיה.

גופות מרוסקים, בגדים מוכתמים בדם והריסים מנופצים הושלכו לרחוב, סיפרו עדי ראיה. "ההתפוצצות גרמה לבהלה רבה", מסר אחד העדים.

עד מסירת הידיעה לא נטל על עצמו אף ארגון את האחריות לפיצוץ.

דובר מפלגת בהאראטייה ג'אנטה (מפלגת העם ההודי) ההינדית, האשים את המוסלמים הבדלנים "הנתמכים בפאקיסטאן" באחריות לפיצוץ, שנועד לדבריו להגביר את המתח במחוז ערב שביתה שאורגנה על ידי מפלגה זו ומפלגה הינדית אחרת.

אל-פאראן איימה ביום ב' כי תתחיל להוציא להורג את בני הערובה המערביים, לאחר תום האולטימטום. הארגון לא קבע עדיין אולטימטום חדש.

מאז, 12 קבוצות חיפוש המורכבות מהמשטרה הפדראלית ומנוהרים המכירים את האיזור, מסיירות באיזור פאלגאם, שם ארעה החטיפה, במשך כל יום.

"הכוחות ההודיים לא צריכים לעקוב אחר המוג'אהדין שלנו. אם הם לא יפסיקו, נהרוג את בני הערובה", נמסר בהודעה.

אל-פאראן גם הכחיש כי ניהל משא ומתן עם הממשלה וקרא למדינות המערב להפעיל לחץ על הודו כדי לשחרר את 21 בני הערובה המשתייכים לארגונם.

תורנות בתי מרקחת

תל-אביב
ברק – דיזנגוף 109 פינת רמז – 6046682
לב העיר – אחד העם 69 – 5603862
ירושלים
סופר פארם גילה – מ. מ. גילה – 761873
פתח-תקוה
רסל – רוטשילד 89 – 9311406
רמת-גן
הדניה – ארלוזורוב 81 – 6721489
בת-ים
בני בתים – הנביאים 3 – 5515671
רחובות
נשיא – הנשיא הו' 1 – 461342

ליום שבת 22.7.95

תורנות בתי מרקחת

תל-אביב
שלמה המלך – שלמה המלך 78 – 5246461 גם מוצ"ש
בריאות – המלך ג'ורג' 28 – 5283731 גם מוצ"ש
ירושלים
ארנונה – לייב יפה 9 – 731901
שטראוס א' – אביגדור 3 – 706660 – מוצ"ש
פתח-תקוה
סופר פארם שפירא – שפירא 43 – 9309030
רמת-גן
עליה – קריניצי 2 – 6722840
בת-ים
בני בתים – הנביאים 3 – 5515671
רחובות
כללית – רמז 8 – 445111

תרום דם והצל חיי אדם

אריית תעשיות בע"מ

הודעה

בדבר התקשרות החברה בעיסקה שבה יש לבעל שליטה בחברה עניין אישי וכינוס אסיפה כללית שלא מן המניין של בעלי המניות. בהתאם לתקנות ניירות ערך (עסקה בין חברה רשומה לבין בעל שליטה בה) התשמ"ד-1984

כללי

ביום 6 בפברואר 1995, אישר דירקטוריון אריית תעשיות בע"מ (להלן – "החברה"), לאחר שהתקבל לכך אישור וועדת ביקורת של החברה, את מכירת כל אחזקות החברה ב-JP MFG. CORP (להלן – "בריקו") לת.א.ת טכנולוגיות בע"מ.

[illegible]

שם בעל השליטה שלו עניין אישי בהתקשרות

ת.א.ת. טכנולוגיות בע"מ, שהינה חברה ציבורית הרשומה ופועלת בישראל, אשר מניותיה נסחרות מעבר לדלפק בארה"ב (NASDAQ) (להלן – "ת.א.ת.")

[illegible]

(FAIRNESS OPINION) [illegible]

[illegible]

אריית תעשיות בע"מ

הקרן למען בטחון ישראל

פינה חמה ללב"י

תודה ל"קו-אופ"

לקראת יום העצמאות האחרון, ערכו רשתות השיווק ובינתן רשת ה"קו-אופ" מבצע מכירת דיגלונים למכוניות בסימן 15 שנה לקרן לב"י.

המבצע שהכנסותיו קודש לקרן לב"י, זכה להצלחה רבה.

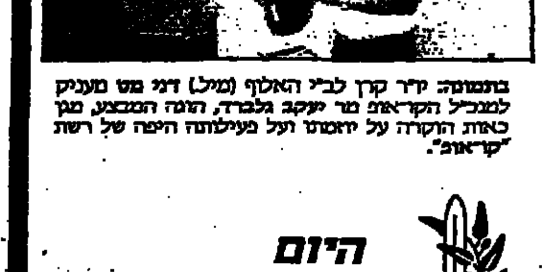

בתמונה: יו"ר קרן לב"י האלוף (מיל) דני מט מעניק למנכ"ל הקו-אופ מר יעקב גלברד, תוצה המבצע, מגן כאות הוקרה על יוזמתו ועל פעילותה היפה של רשת "קו-אופ".

היום יותר מתמיד - תן לבך ללב"י

קרן לב"י: רח' ד' שאול 17, הקריה, תל-אביב 61734 טל. 03-5695610, 6975183

מלון מצפה כנרת בע"מ

הודעה בדבר מועד אחרון למימוש כתבי אופציה (סדרה 1)

החברה מתכבדת ליתן בזה הודעה כי המועד האחרון למימוש כתבי האופציה (סדרה 1) הינו 1.8.95.

מחיר המימוש הינו 1.8 ש"ח צמוד למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין חודש יוני 1993.

כל כתב אופציה (סדרה 1) ניתן למימוש למניה רגילה רשומה ע"ש בת 1 ש"ח ע.נ.

כתב אופציה אשר לא ימומש עד ליום 1.8.95 (כולל) יפקע, יהיה בטל ולא יקנה לבעליו זכות כלשהי.

בבית משפט השלום בחיפה

ת. אזרחי 20840/94

הזמנה להציע הצעות לרכישת נכס

1. מוזמנות בזה הצעות לרכישת הנכס הנמצא בנהריה ברח' בלפור 36 וידוע כגוש 18173 חלקה 38.
2. על המציעים להגיש הצעתם בכתב לח"מ עד ליום 30.8.95 בשעה 12 ולפרט את הסכום המוצע לרכישה צמוד לשער היציג של דולר ארה"ב ותנאי התשלום המוצעים, כאשר בכל מקרה דמי ההסכמה והיטלי השבחה יחולו על הקונים.
3. האחריות למצבו הפיזי המשפטי והתכנוני של הנכס חלה על המציע בלבד.
4. אפשר לראות את הנכס בתאום מראש עם הח"מ.
5. הח"מ אינם מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא והם יהיו רשאים לנהל מו"מ עם המציעים השונים ו/או אחרים לפי שיקול דעתם הבלעדי. כ"כ שומרים הח"מ לעצמם את הזכות לערוך מכירה תחרותית בין המציעים השונים ו/או חלקם.
6. המכירה כפופה לאישור בית המשפט בהתאם להחלטתו מיום 9.5.95.

עו"ד א. גרינשטיין	עו"ד מ. גרשן
כונס נכסים	כונס נכסים
רח' שמריהו לוין 5 חיפה	רח' הרצל 65 נהריה
טל': 04-644745	טל' 04-9928792
פקס: 04-643026	פקס: 04-9929296

חברת החשמל לישראל בע"מ

חי"ג חשמל – שירות טלפוני להודעות על תקלות 24 שעות ביממה

ירושלים	02-580666	נהריה	04-933555
תל-אביב	03-5633777	נתניה	09-602988
חיפה	04-647777	עפולה	06-423353
אילת	07-372191	פתח-תקוה	03-9394488
אשדוד	08-511688	צפת	06-970211
אשקלון	07-770088	ראשון-לציון	03-9632488
באר-שבע	057-462666	רחובות	08-371388
טבריה	06-792275	רמלה	08-221315
חדרה	06-223153	רעננה	09-906188
כרמיאל	04-881731	אריאל	03-9366345-6-7
בית שמש	02-911669		

קבלת מודעות אבל 24 שעות בחיוג חינם 177-022-1516

צעיר לנצח - במרכז רפואי מטל

אנחנו נחזיר לך את התפקוד המיני הטוב ביותר שידעת כגון: בעיות זיקפה ושפיכה מוקדמת

בפיקוחם של רופאים אורולוגים כירורגיים אל תתיאש בא והפגש!

התמחות מיוחדת לחולי סכרת, לחץ דם ולב ההתיעצות, הבדיקה והאבחנה ללא תשלום

98% אחוז הצלחה

מרכז רפואי מטל, טל: ירושלים 02-663611, 02-618511, ת"א 03-5606156/8, ראשון לציון 03-9666372, באר-שבע 177-022-5977

מערכת: איילת דרימלר, אילנה ארבל

לאחר הצניחה במיתלה, הקרב שם והמסע הדומה אל שרם א־שייח גברה יוקרתו הצבאית של רפול. כאן (מימין) עם מח"ט הצנחנים אריק שרון (שני מימין) ועם מג"ד הנח"ל המוצנח מוטה גור (שני משמאל). אף שרצח השבויים היה מנוגד להנחיות הרמטכ"ל דיין, דומה שלא היה המשך משמעתי לתחקיר החטיבתי שבו דיווח רפול על האירוע במצבת מאריק

בבואת מלחמה באוקטובר

מלחמת יום־הכיפורים היתה, במובנים הנודעים עתה יותר ויותר, היפוך ערבי של מיבצע צה"ל בסיני ב־1956. הישענות על בעלת־ברית בחזית נוספת, הונאה, רציחת שבויים – בכולן היתה מצרים תלמידה נאמנה של ישראל

הרמת ידיים, תרתי משמע: חיילים מצרים נכנעים לצה"ל ב"קדש" וצהלים לאחר צליחת התעלה ביום הכיפורים

סיני, 1956. הטור העיקרי של חטיבת הצנחנים, בפיקוד אריאל שרון, טרם חבר עם גדוד 890, שהיה מנותק ומרוחק בעומק שטח האוייב, 250 ק"מ מהגבול וחשוף להתקפות מטוסים מצריים. "האווירה היתה קשה. החבירה המתמהמהת ותחושת הניתוק עשו את שלהן. 35 השבויים שלקח הגדוד הוחזקו במרכז המיתחם. בשלב מסויים נרצחו כולם. לדברי רפול: משום שהתגרו בצנחנים ו'גזלו מאיתנו שלושה חיילים' לשמירתם"

אמיר אורן

בזה אחר זה, כקירות מתפוררים שהסתירו מרתפים חבויים ועליות־גג מאובקות, מתקלפים הסודות שמבלעדיהם אין להבין את תולדות ישראל. שני דורות של מולעטי תעמולה, נערים שבגרו ונותרו פתאים גם בהיותם למנהיגים, נאלצים בהדרגה להתעמת עם אמיתות שהוחבאו מפניהם. הגמילה קשה ומכאיבה, אך הכרחית.

אחרון הסודות האפלים, שלאחר ארבעה עשורים של שתיקה ניתנת עכשיו גושפנקה ממלכתית לחשיפתו, הוא רצח שבויים מצרים בידי חיילי צה"ל. האירוע לא הוכחש בידי מפקדיו ובראשם מי שהתמנה, לאחריו, למח"ט, לאוגדונר, לאלוף פיקוד ולבסוף גם לרמטכ"ל – רפאל איתן. משפטית, חלה מן הסתם התיישנות על מה שעשוי להיחשב, לכאורה, פשע־מלחמה, אם כי מותר להניח שאילו נודע ברבים אף כחלוף רבע־מאה, היה "רפול" נפסל לכהונת הרמטכ"ל או למיצער נכנס לחקירת הטבח בסברה ובשתילה כאשר על חזקת תומתו מעיק עולו הכבד של העבר. ציבורית, ראוי שהאחראי לטבח מצבת פארקר, שהגיע בין כה וכה לכהונת ח"כ ושר, יסתלק מיומרת מועמדותו לראשות־הממשלה, הגם שהסתלקות זו תחזק את בנימין נתניהו בהתמודדות עם יצחק רבין ולפיכך תפגע בהזדמנות־השלום. מעשית, קלוש הסיכוי לרתיעה עממית מגיבור־חיל, איש עשוי ללא חת – להבדיל מללא חטא – ועקבי בסלחנותו כלפי מי שהרגו שבויים (סגן פינטו במיבצע ליטני) או לפחות התרברבו בכך, עד שנבהלו והתכחשו (רן פקר, מועמד המיודע לפיקוד על חיל־האוויר), קמעונאים מול סיטונאותו.

איזכורו של רצח 35 המצרים בידי צנחני רפול, למחרת הצניחה בסמוך למעברי אל־חיטאן ומיתלה וקודם הקרב המיותר – כקביעתו הרשמית של צה"ל – במעברים עצמם, במחיר 38 חללים ועשרות פצועים ישראלים, נכלל במחקר

חיילים, קצינים וקיבוצים ערכו ביזה בעזה ובאל־עריש. אחד מהם – חייל אלמוני – נורה למוות בידי חבריו. דיין הציע לסלק מעזה חיילי מילואים קשישים, "כי בגיל זה האידיאלים יורדים וערך הכסף עולה". הבוזזים, העיר בן־גוריון, "לאו דווקא עדות המזרח"

טרי של מחלקת ההיסטוריה במטכ"ל, "מלחמת סיני 1956 – היבטים מדיניים וצבאיים", כרך עב־כרס מאת ד"ר מוטי גולני. מחקרו של גולני, שיתפרסם בקרוב בהוצאת צה"ל "מערכות", נתמך באישור לשכת הרמטכ"ל (הקודם, ברק) ומחלקת ביטחון שדה; בזכות "חוק הארכיונים" פתוחים עתה לעיון לכל תיקי צה"ל עד סוף 1956. זוהי, כמדומה, התייחסות מוסמכת ראשונה מאז מלחמת תש"ח למעורבות יחידת־עילית של צה"ל – כפי שהיה גדוד 890 אז – ברצח שבויים, מה עוד בפיקוד קצין שהיה לרמטכ"ל וממשיך לפעול בפוליטיקה בבולטות תקשורתית ובסיכויי קידום.

הרקע לטבח היה ניתוקם של הצנחנים, הרחק בשטח אוייב ו־250 ק"מ מעיקר כוחו של צה"ל, תחת חשש מציאותי למימוש העליונות האווירית של המצרים בסמוך לתעלת סואץ וקידבת עוצבותיהם כדי השמדת הכוח הקטן וקל־החימוש. גדודו של רפול והטור המבקש לחבור אליו, יתרת החטיבה בפיקוד אריאל שרון, נחשפו להתקפות חיל־האוויר המצרי, כותב גולני. "על גדוד 890 עבר יום קשה כיוון שנותר ללא יכולת להתמודד עם התקפות האוויר החוזרות ונשנות. יתר על כן, כבר בשעות הבוקר זיהה הגדוד כוח מצרי במיצרים (אל־חיטאן ומיתלה). הגדוד דיווח למטוסי חיל־האוויר שהיו באוויר. הללו זיהו את הכוח במיצר אך לא תקפו אותו בשל המגבלות שהוטלו עליהם. עובדה זו נתנה לנסיונות המצריים הפזורים לתקוף את גדוד 890 משמעות הרבה מעבר לערכם הממשי. ככל הנראה היתה האווירה שם קשה. עיכוביו של שרון בהתקדמות לכיוון מעברי המיתלה ותחושת הניתוק הרחוק מגבולות ישראל עשו את שלהן. 35 השבויים שלקח הגדוד בליל הצניחה וביום שאחריו הוחזקו במרכז המיתחם הגדודי, סמוך למצבת הזכרון".

בשלב מסויים, ממשיך גולני בצטטו את דברי "רפול" בתחקיר החטיבתי, שנערך שבועיים לאחר המלחמה, נרצחו כולם, "כיוון שהם התחילו להגיד לנו 'עכשיו יהרגו אתכם, עכשיו יגמרו אתכם' וזה לא היה נעים. 35 אנשים אלה גזלו מאיתנו שלושה חיילים שהיו צריכים לשמור עליהם".

גולני אינו מציין אם היה זה הרצח היחיד של חיילים מצרים שנישבו או שנכבשו במיבצע "קדש", אלא רק כי היה מנוגד להנחיית הרמטכ"ל דיין לחוס על חיי שבויים, כדי להמירם בשבויי צה"ל ובאסירי "עסק הביש". בעקבות דיין, עשור לאחר המיבצע, מטילה עתה מחלקת ההיסטוריה של צה"ל את האחריות לקרב היקר והמיותר במיתלה (למעשה, במיצר אל חיטאן) על המח"ט שרון ובמידה פחותה גם על ראש מטה פיקוד הדרום, רחבעם זאבי, שאישר את בקשת שרון לשלוח למיתלה "סיור". שרון, לפי המחקר, היה להוט להשתתף בלחימה, כפי שכבר הודרו ועשו – אף זאת בהפרת הוראות – מפקדי חטיבות אחרות.

קרב אל חיטאן "היה חלק ממהלך שאין לחפש בו סימנים להגיון צבאי", אלא מדיני בלבד – הצנחת כוח לא הרחק מתעלת סואץ נועדה רק לספק לצרפתים ולבריטים עילה להצטרפות למלחמה והיתה לא רק שולית למאמצים העיקריים במרכז ובצפון סיני, אלא אף הפריעה להם. נימוקו של שרון בהתעקשו בעד הכנסת הצנחנים למיצרים: "מתי נפסיק למלא תפקידי שמירה בעלי חשיבות מישנית ונוכל גם להילחם? שוררת כאן התמרמרות רבה ומוצדקת על אי מתן אפשרות להילחם. במידה וישנו תיכנון לעשות משהו, דורש לשתף את הכוח שלנו".

המחקר עומד על שרשרת של הפרת פקודות והימנעות מדיווח לדרגים ממונים: דיין העלים חריגות מראש הממשלה ושר־הביטחון החולה דוד בן־גוריון, אלוף פיקוד הדרום אסף שמחוני – שנהנה מעורף פוליטי מוצק במפא"י – פעל בניגוד להוראות מפורשות של מוצב הפיקוד העליון וחתר להדחת דיין ולהתמנות במקומו, שמחוני עקף את מיפקדת אחת משתי האוגדות והפעיל במישרין את חטיבותיה, מפקדי החטיבות (שרון, אורי בן־ארי) יזמו תנועות וקרבות ללא התחשבות בהנחיות מלמעלה. לשרשרת זו של חיכוכים חמורים במיוחד בין "מנהלי המלחמה" מאחור לבין "מפקדי הקרבות" בשטח גרם, בין השאר, המידור הקפדני – דיין לא שיתף את ראש אג"ם ועוזריו במוצב הפיקוד העליון במלוא הרקע למלחמה ואנשי אג"ם לא סיפרו הכל לפיקוד הדרום ולמפקדי העוצבות.

מחקרו של גולני הוא מיסמך בלתי־מסווג ראשון המתעד רכיבים סודיים בהסכם שיתוף־הפעולה הישראלי־צרפתי לקראת המיבצעים המתואמים נגד מצרים, "מוסקטיר" (הצרפתי־בריטי) ו"קדש". עיקר סיפורו של הקשר הצרפתי – נשק (והשאלת טייסות־קרב על טייסיהן) לישראל תמורת השתתפותה במלחמה נגד נאצר, סייענו של המרד האלג'ירי נגד צרפת, פורסם מכבר, אבל כאן נחשף עידן מודיעיני־מיבצעי־חשאי (תחת שמות הצופן "סמדר", "לולב" ו"תאנה"), שבמסגרתו התחייבה ישראל להתנקש באירופה בחיי מנהיגי המרד האלג'ירי. ההתחייבות לא מומשה, לבסוף, כמוה כתוכניות משותפות ("מסעדה" ו"קיוסק") לחבל בהתנקשויות־דיין בקאהיר ובדמשק.

עילה בתוך עילה שחיפשו בן־גוריון, דיין וראש אמ"ן יהושפט הרכבי להנמקת פשיטת־הגמול המדומה באזור המיתלה, בימים שבהם התעקשו המצרים דווקא להרגיע את גבולם עם ישראל, הביאה להצעות מפליגות של ביום־אוייב. דיין: "להוציא פטרול באיזור ניצנה או עזה ולהשתדל לפתח מזה קרב, שכתוצאה ממנו נידחף לגמול; לחייב תפיסת פידאיינים ולהציגם בפני העיתונאים בלי רשות לחקור; להפיץ ידיעות רעשניות על טיסת מטוסים מצריים בשמי הארץ; להצית תוך חילופי ירי מפוברקים טרקטור (ישראלי) על הגבול המצרי". הרכבי: "לפוצץ בית בחשאי, להביא עיתונאים לצלמו וכיו"ב; להעלות מכונית על מוקש ולהפגיש עיתונאים עם שני פצועים שלנו (מתקרית אחרת)". בן־גוריון, שנגרר למלחמה – הוא ובעקבותיו ישראל כולה – בידי דיין ומנכ"ל משרד־הביטחון שמעון פרס, אישר "לביצוע מיידי" את שני הסעיפים הראשונים בהצעת דיין.

לקראת המלחמה השתעשע דיין ברעיון העברת פליטים מרצועת עזה הכבושה להר חברון. בהתעכבו על פרשת ביזה [illegible] בעזה ובאל עריש קובע המחקר כי בין הבוזזים היו לא רק קצינים וחיילים רבים, שלפחות אחד מהם נורה למוות בידי חיילים אחרים, אלא גם קיבוצים בנגב (וביניהם נזכר במפורש ניר יצחק של הקיבוץ הארצי). לשמע דיווחי הביזה הציע דיין להוציא את חיל־הקשישים, כי "בגיל זה האידיאלים יורדים וערך הכסף עולה". הוא הורה "לתת צרור למכוניות מוציאות שלל". המחקר מדגיש כי פרשת הביזה טרם נבדקה באופן יסודי, אך לפי מה שסיפרו מפקד האוגדה לסקוב ואלוף הפיקוד שמחוני לבן־גוריון עוד בזמן המלחמה, "היתה זו תופעה בעלת מימדים משמעותיים". בתגובה להערת בן־גוריון, כי ב־1948 "כל המשקים הצטרפו לעניין" הביזה, אמר לסקוב, "ועכשיו ניר יצחק לא בא לרפיח? וכל המשקים לא באו כמו צוענים שעטים על משהו". על הביזה בקרב החיילים אמר בן־גוריון, "וזה לאו דווקא עדות המזרח".

שמחוני סיפר כי "פתחנו בירויות על אנשים שלו (של לסקוב) ואחד נהרג. קראתי אלי בלילה את מזכירי הקיבוצים ודיברתי איתם קשות ודרשתי מהם להחזיר את הכל, ובבוקר החזירו את הכל. אמרתי להם שאם לא יחזירו – נפרסם את הדברים ונוציא זאת בבוז מהמשקים...לחנויות נכנסו החיילים, למשקים יש 'ביזנס' חקלאיים. היה פנצ'ר גדול עם משמר הגבול, הם היו הבוזזים הראשונים, הם היו צריכים להבטיח את העוצר...חתמתי על 'ניירות לבנים' להרכבת בתי דין שדה, פתחו בירויות בכמה מקומות ובזה נגמר העניין".

והיו, כמובן, [illegible] בלי ביזה: ביום אחד ויחיד תקף חיל־האוויר הישראלי עשר פעמים את יחידות חטיבה 7. ביום אחר תקף חיל־האוויר, כתוצאה מטעות בזיהוי, את הפריגטה הבריטית "קריין" ופגע בה קלות. מהדורה מוקדמת ומוקטנת זו של "ליברטי" הושתקה, אך כבר פורסמה לאחרונה. גולני מהרהר בייחוס אפשרי של הפלת מטוס של בני פלד לתותחי פריגטה בריטית זו ולא, כמקובל, לאש נ.מ. מצרית בראס נצראני.

פרק מאלף במיוחד עוסק בתוכנית ההונאה וההטעיה לכיוון ירדן. כאן קובע גולני כי הצלחת התוכנית נבעה מהתבססותה על רכיבי־אמת: תיכנונים מיבצעיים לפעול, לפי ההתפתחויות, בירושלים ובגדה המערבית. תולדות המדינה היו שונות כליל אילו הוקדם הקרב על ירושלים בעשור. אחד השינויים הקטנים – מח"ט גולני, אל"מ בנימין גיבלי, הוצב בתיכנון זה לתפקיד משחרר הר הצופים (ומשתחרר בכך לנצח, מן הסתם, מהעלאת ההפקה "פרשת לבון").

מחלקת ההיסטוריה של צה"ל מטילה את האחריות לקרב המיותר במיתלה, במיבצע "קדש", שם נהרגו 38 צנחנים, כמעט שווה בשווה, על שרון ועל רחבעם זאבי, שאישר את בקשת שרון לשלוח "סיור". שרון התקנא במפקדי חטיבות שכבר הספיקו להשתתף בלחימה. "שוררת כאן התמרמרות רבה ומוצדקת על אי־מתן אפשרות להילחם... דורש לשתף את הכוח שלנו", שידר מח"ט הצנחנים

הלקח החשוב ביותר של הונאת 1956 חורג מתחומי מחקרו של גולני וממילא גם אינו מופיע בו: מעורבותם של מדינאים ומפקדים בתוכנית המתבצעת כהלכה, לשיטתם, אינה מבטיחה כי לא יהיו לקורבנות תוכנית דומה המופעלת נגדם על־ידי המנוצחים מאתמול, שהיטיבו ללמוד מהם. ראש ממשלת ישראל באוקטובר 1973 היתה שרת־החוץ ושותפת הסוד של "קדש". שר־הביטחון של יום־הכיפורים היה הרמטכ"ל במלחמת (לפי גולני, לא רק "מיבצע") סיני. ראש אמ"ן של 1973 היה, ב־1956, סגן־אלוף אלי זעירא מאג"ם/מיבצעים, שדיבר בסיפוק על הפנמת מאמץ ההונאה ("יעקב" ואחר־כך "עשו") בצה"ל ובציבור הישראלי בכללה: "יש הטעיית היישוב ויש הטעיית האוייב ויש הטעיית הצבא. מהנסיון אנו יודעים שנשי הקצינים מדברות מספיק ולכן קיימת גם האפשרות של הטעיית הצבא".

בחינת היבטים נוספים שכמו הועתקו מאוקטובר לאוקטובר, מתוכנית צה"ל לזו של צבא מצרים, מגלה את חיוניותה של ההישענות על בעלת־ברית, המביאה גם לפיצול כוחו של היריב לשתי גזרות. בן־גוריון התעקש על כתף צרפתית (הבריטים היו שותפים מפוקפקים); עקביותו בחיפוש מעצמה תומכת הביאה להסתייגותו ממהלכי אשכול־רבין (ולהתמוטטות הרמטכ"ל) במאי 1967. מצרים יצאה למלחמה רק משהושגה השתתפות סוריה.

משבר הלאמתה של תעלת סואץ בקיץ 1956 הביא לדילול המערך המצרי בקידמת סיני ולריכוזו סביב התעלה. 17 שנה אחר־כך ביקשו המצרים לנצל דלילות דומה במערך הישראלי. במאמר על חטיבת הצליחה 130 של הצבא המצרי במלחמת יום־הכיפורים, שפירסם ג'וזף ברמודז בחודש שעבר בירחון המארינס, מצטיירת תמונה מחכימה של כוונות המטכ"ל המצרי ומידת מימושן. המצרים שאפו להפעיל כוחות מיוחדים רבים, בעיקר יחידות קומנדו אך גם מסגרות ייעודיות יותר, דוגמת חטיבה 130, שהוקמה כשנתיים לפני המלחמה למשימת צליחת סער של האגם המר הקטן ומפרץ סואץ. "קו המעוזים הדליל איפשר למי

רגיעת הגבול המצרי ערב המלחמה דחפה את בן־גוריון וקציניו לבדות עילות ולביימן. דיין הציע "להפיץ ידיעות רעשניות על טיסות מצריות בשמי הארץ" ו"להצית תוך חילופי יריות מפוברקים טרקטור (ישראלי) על הגבול המצרי". ראש אמ"ן יהושפט הרכבי המליץ "לפוצץ בית בחשאי ולהביא עיתונאים לצלמו" או "למקש מכונית ולהפגיש עיתונאים עם שני פצועים שלנו"

שיאגף או יזרוז אותו להגיע לעורף המינהלתי של מערך צה"ל באזור התעלה ולשבש את הגעת המילואים, באמצעות אמנעה במיתלה ובגידי. הבעיה היתה פגיעותם של כוחות הפשיטה הקטנים, חסרי הנשק הכבד והזקוקים לחבירה מהירה עם כוחות משוריינים וממוכנים. הפיקוד המצרי ידע כי חבירה כזו עם כוחות מוטסים (במסוקים) תתאפשר רק לאחר 16־20 שעות לאחר תחילת המלחמה, בעוד שחטיבת צליחה, חמושה בשריוניות ובטילי נ.ט. תוכל לחבור לאחר שש עד תשע שעות בלבד".

שלא כעוצבות המצריות שצלחו בינות למעוזי קו בר־לב וכיתרו אותם, הובסו הכוחות המיוחדים שניסו לפשוט על קו המיפקדות, מי ביירוט מטוסיו ומי במגע קרקעי, אבל נחישותם של מצרים רבים להילחם, פרי הכשרה ממושכת של מוחות ולבבות, התבססה גם על סיפוריהם של ניצולי 1956 (ו־1973) בדבר הישראלים המשכימים להרוג את הבאים להיכנע. הם לא נזקקו למחקר מאוחר, אמין כשלעצמו, כמחקר מחלקת ההיסטוריה של צה"ל, כפי שלא התעוררו מן האיפול ששרר עד כה.

ב־1956 צנח גדודו של רפול מעט לפני השקיעה, למען יספיקו הצנחנים להתחפר קודם להפעלת חיל־האוויר המצרי נגדם. ב־1973 התבססה התוכנית המצרית, בצליחה וביתר שאת (משום הימצאם מחוץ להגנת טילי הקרקע־אוויר) בהנחתת הכוחות המיוחדים בעורף המינהלתי, על שיקול דומה: שעת ש' באור אחרון, טרם יופעל חיל־האוויר הישראלי ביעילותו הנודעת. ההתגוללות על מי – בדרגי המודיעין או האג"ם – שהכין את צה"ל למלחמה עם שקיעה לא היתה במקומה: כמעט עד לרגע האחרון, מזכיר ברמודז בהסתמכו על הרמטכ"ל שאזלי, אכן היתה המלחמה אמורה להיפתח בשעה זו ב־6 באוקטובר, אלא שב־3 באוקטובר, בדמשק, נתקל שר־המלחמה איסמעיל בעמדה סורית ששאפה לקבוע מועד נגדי, אור ראשון (ביום ב', ה־8 בחודש), עד שהושגה הסכמת הנשיא אסד לפשרה – 6 באוקטובר, שעה 14:00. לא המקורות המצריים של ישראל הכזיבו, אלא עומק הכיסוי הישראלי של הנאמר בדמשק, פער שאבוי לישראל אם לא נסגר מאז, כמוהו כפער שבין ההתגוללות המתחסדת על פשעי האוייב לבדו לבין המציאות העגומה, המשחיתה והמסוכנת לישראלים, שבויים כלוחמים, של שותפות ישראלית באשמה. ■

هكذا من الاصل

צימרמן מימין

האם השוואה להיטלר, בשמו המפורש, מפי חובש כיפה היא יותר חינוכית/קדושה מאשר אם מותח אותה חופשי־גלוי־ראש?

טדי פרויס

בית הדין הבין־לאומי בהאג צפוי לתעסוקה מלאה. לאחר השפטים בפושעי המלחמה מיוגוסלאוויה, הוא "עשוי" לזכות בהלטורה נוספת: יובאו בפניו פושעי השלום מישראל, אשר כמו היטלר, נבחרו באופן דמוקרטי אך בגדו בשולחיהם. זה תלוי אם אוהבי ישראל, חובשי כיפות ובלעדיהן, יוליכו כי די להם בבימה משפטית בירושלים, או ירצו בספקטקל רחב יותר. ולכן אין מתאים יותר מבית הדין בבירת הולנד. מי שלא מאמין, שיעיין מעט בהתבטאויות האחרונות של כמה ממנהיגי המתנחלים.

לא שהתבטאויות גזעניות (כולל על בעלי "גנים גלותיים") חסרו בעבר, אבל לאחר שמועצה איקומנית של רבנים פסקה מה שפסקה בדבר פינוי שטחים, הוסרו כל המחסומים. כך הגיע פרופסור חובש כיפה לאחת מועדות הכנסת וניפק למה אין להישמע לממשלה הנבחרת, המכהנת בירושלים: גם היטלר הגיע לשלטון בצורה דמוקרטית! אם לא התכוון לרמוז על הנשיא קלינטון או ראש הממשלה מייג'ור, הנמשל, כך מתברר, הוא יצחק רבין. במקביל פחות או יותר התבטא נחלץ אחר, הפעם חופשי, כי פושעי השלום יצטרכו לעמוד למשפט על בגידתם בעם ובאדמה ועל הפקרת ביטחון ישראל, וזה יכול להידון בהאג.

התבטאויותיהם לא היו פליטת פה; הם המשך טבעי למה שהם משמיעים זה מכבר, אך עד היטלר לא הגיעו עד כה. כנראה בעקבות ההיתר־עיסקא שפסקו הרבנים. פניניהם המובחרות הובאו כדרך־כלל בירחון "נקודה", ומי שלא קרא כמה מהדברים המודפסים בו, לא קרא גזענות מימיו. הכל, כמובן, בשם אהבת ישראל, שהירחון מראשוני המטיפים לה. התמונות שבהן נראה רבין רוחץ ידיו מדם והפוסטרים שבהם הוא חבוש כיפה לצד ערפאת, הם מכתב־אהבה לעומת הכתוב ב"נקודה".

לפני שבועות אחדים רעשה הארץ, כאשר פרופ' משה צימרמן מהאוניברסיטה העברית מתח גזרה שווה בין החינוך לילדי מתנחלים בחברון לבין תנוער הנוער ההיטלרי. גם כמה מעמיתיו/ידידיו הזדעזעו מההשוואה והיו שתבעו לפטרו, כי לא יתכן שמרצה/מחנך יערוך השוואות כאלה. עד כה לא נשמעו תביעות רמות כלפי הפרופ' חובש הכיפה, שגם הוא מרצה/מחנך (במכללת בר־אילן). האם השוואה להיטלר, בשמו המפורש, מפי חובש כיפה היא יותר חינוכית/קדושה מאשר אם מותח אותה חופשי־גלוי־ראש? מתברר שכיפה, בתוספת אמירת שמונה־עשרה, הן אינדולגנציה למפרע לכל דבר תורה.

זו האידיאולוגיה בחולצות הגבוהים, בשעה שבשטח מבוצעים מעשי צימרמן. ימים מעטים לאחר שאמר מה שאמר, פרץ חייל חמוש לכנסיה ביפו והשמיד תרפים ומסכות ששימשו לפולחן עכו"ם. "כך ציוותה התורה", הסביר אספן המיצוות שעשה בקמעונאות מה שאנשי אס.א. עשו בסיטונות בליל הבדולח בנובמבר 1938. כינוס המיצוות גלש אל מעבר לים וכששרה מישראל עמדה לשאת דברים, פרץ "יורד" ובכלל לא היכה בבטנה. גולת הכותרת במרד גטו־וארשה נגד הנאצים בירושלים היו ההתפרעויות במרכז יעקב, שם עומדים למכור את ארץ ישראל. כיצד המרד ייגמר – מוקדם לומר, כי שבת־מלכה שיורדת עלינו הערב, אינה דוחה מיצוות "עשה", אם הן נעשות להגנת הארץ. לכן, דברי צימרמן "השמאלי" הם חילול הקודש: צימרמנים ימניים הם קידוש השם. ■

מוטה

חיים ישראלי

לא הייתי מקורב למוטה לפני השיחה שאני מתאר כאן. ראיתיו, בהיותו אלוף פיקוד הצפון, בחדר המזכיר הצבאי של שר הביטחון, תא"ל ישעיהו רביב המנוח. הזמנתיו לחדר עבודתי וסיפרתי לו אישית ודיסקרטית, שמשיחות עם שר הביטחון משה דיין למדתי שהוא מועמד לתפקיד הרמטכ"ל (אחרי דדו). להפתעתי הופיעה בעיניו, דמעות חנקו את גרונו ולאחר שהתאושש, אמר לי שבמשך שנות חייו לא מצא ביטוי להכרות, כפי שמצאה ברגע זה.

מאז התיידדנו ובהיותו בארצות־הברית אף החלפנו מכתבים ועדכנו איש את רעהו.

כאשר עמד על הפרק מינויו לרמטכ"ל, לאחר מלחמת ששת הימים, הועלו בממשלה שמות של מועמדים נוספים ומשה דיין ניהל שיחות על כל אחד מהשרים, לאחר ששיכנע את גולדה מאיר שמוטה הוא המועמד הטוב לתפקיד. לאחר שמשה דיין סיים את שיחות השיכנוע, הוא נכנס לחדרי וביקש אותי להודיע אישית למוטה שביום א', מחרתיים, תאושר מועמדותו. שאלתי את דיין מדוע אני אהיה המבשר למוטה. על כך השיב: אתה התחלת במלאכה ועליך לסיימה.

באחד הימים, באתי לבקרו כשאושפז במרכז שיבא. ראגתי לשלומו. מוטה לחץ את ידי ואמר לי – אל דאגה – .An old soldier never dies

ושוב חודשה התברות לאחר כניסתו לתפקיד סגן שר הביטחון. ברגעים של "מצבי רוח" נפגשנו ספונטנית או בחדרו או בחדרי והשחנו מה שעל לבנו, תוך פתיחות מוחלטת וללא מחיצות. הוא גם דאג לעדכן אותי על מצב בריאותו ולא פעם הביע חששות לגבי העתיד.

שמעתי שראש הממשלה ושר הביטחון קיבל את יוזמתי להציע למוטה לשמש אוזן למתיישבים ביו"ש. עשיתי זאת, כמובן, לאחר ששמעתי ממוטה שהוא יאות לעשות זאת. הוא עשה את המלאכה בנועם ובחן.

גם בהופעותיו בכנסת ברגעים קשים ידע להפיג את המתח, בפנותו לחבריו לנשק שבאופוזיציה בסיפורים מן העבר, מבחינת נוסטלגיה מצד אחד ואהדה לחמים מאידך.

בפגישתנו האחרונה שוחח איתי על שני ספרים שכתב ורצה לראותם מודפסים. הוא הסתכל לי ישר בעיני ואמר: "אני מקווה שאתה מבין מדוע אני רוצה לראותם מודפסים בדחיפות".

אמר ולא זכה. ■

הוואדי הזה

חיים גורי

יום לאחר לחיצת היד ההיסטורית, בין יאסר ערפאת ליצחק רבין, על כר הדשא בוושינגטון, נרצחו בוואדי קלט שני מטיילים צעירים בני ירושלים – דרור פורר ועוזי בכר, זכרם לברכה. היו שרי ממשלה שכינו אותם [illegible] "קורבנות השלום" וגם הסבירו כי "אויבי השלום" עשו הכל לטרפד את השלום. משום כך עלינו לדבוק בו ביתר שאת".

ברבות מעשי הרצח והטבח ההמוני, לאחר הרס בדיזנגוף, ירדו גם אלה מהתואר הזה והסבירו לערפאת – או שלום או טרור.

ביום השלישי השבוע, לקראת החתימה הנוספת על הדשא בוושינגטון, נורו ונדקרו וחוללו בוואדי הזה, ליד מפל המים הקסום, אורי שחור מרעננה ואוהד בכרך מבית־אל, זכרם לברכה. הם חשבו משום־מה שמותר להם להיות שם. הם שכחו משום־מה שוואדי קלט הוא מחוץ לתחום. המושג. אך טעות אנוש אינה סיבה לדו־קיום. כך לא "בונים אמון". אומרים שערפאת גינה את הרצח ואף הבטיח לחקור בדבר – האם נמלטו הרוצחים מערבה או שמא נעו מזרחה, אל יריחו, עיר המקלט.

תקופה מעניינת כל־כך. אלה אומרים לך כי "חלה ירידה משמעותית בפיגועים והרשות הפלסטינית משליטה סדר וכופה את סמכותה". הם משוכנעים כי מכאן ואילך יסתדרו העניינים וביום בו ישלוט ערפאת בכל "הגדה המערבית" יחדל המוות הזה וישראל בגבולות הקו הירוק תזכה בשלום המיוחל. אחרים, כידוע לכם, רואים במהלך ההיסטורי הזה את ראשיתו של "חורבן הבית השלישי" ואת "קץ הציונות".

אולי צודקים לפיכך יוסי ביילין ויוסי אולמרט הממליצים על קפיצה אל הדיון בהסדר הקבע. אולי הזמן המפריד בין החתימה השנייה והשלישית על הדשא בוושינגטון אינו פועל בהכרח לטובת ישראל. זו שאלה שמן הראוי לדון בה בכובד ראש, כאילו אין בחירות בשנה הבאה.

בקרב רוב העמים הנורמלים מוצאים יריבים פוליטיים שפה משותפת בענייני חוץ וביטחון. לא כאן. פה חוגגים הסיוטים האפלים והתקוות המרקיעות. וח"כ אחד או שניים מבדילים בין אלה לאלה ובתוך ש"ס הזאת, הכדאיניקית להחליא.

אינני יודע כמה קלפי־מיקוח יישארו בידי ישראל השבה לכפר־סבא. וכבר פוסקים הרבנים הזהם את פסיקתם השערורייתית. האתה שומע, להבדיל, את האב השכול מבית־אל, היתום מאביו שנהרג במלחמת השחרור, מתפלל לאלוהי ישראל ומבקשו לדרוש את דם בנו השפוך מידי "הממשלה הרשעה הזאת". על קבר בנו הוא שואל: "מה פתאום מחפשים כוחות הביטחון את הרוצחים ביריחו הרי העקבות מוליכים למשרד החוץ". לא זכור לי שרד כזה.

הנשיא שב לסורו. בהופעתו בפני חיילים בדרום לבנון הוא אומר: "כאשר הולכים להחליט החלטות כה גורליות במהלכים המדיניים, חייבים לשאוף לבסיס רחב מאוד של הסכמה לאומית". כעת שוב יוסוף כאבי אביו על התבטאות ה"פופוליסטית".

★

בימי ההליכה לפטרה, אל "הסלע האדום", הזהירו את ההולמים, מוכי השגעון ההוא, כי הם הולכים אל מותם. פטרה היא בהישג־יד היום ונערי הבדווים שם מציעים בעברית לתייר הישראלי מחרוזות בשוהה־פרושה: "אדון, תקנה משהו לאשה, למזכירה, לפילגש".

האלוף בירן אומר שאסור היה לאורי ואוהד להיות בוואדי קלט, ללא תיאום מראש, ללא היתר מהצבא; ואילו איש החברה להגנת הטבע טוען, מתוך הרגל שהיה לטבע, שמותר היה. וכבר אני קורא בעיתונים: מי צריך את טיולי "אהבת הארץ" האלה?

כנראה שבירן צודק. אסור. ואדי קלט כבר אינו שלנו. הוא מצוי בפלסטין. מי שירצה בכל זאת לבקר שם יזדקק לאשרת כניסה פלסטינית, לא לאישור צה"ל.

אך בכל זאת, למה רצחו את שני הצעירים האלה? הפלסטינים תובעים מישראל לשחרר את כל אלפי אסיריהם היושבים עדיין בכלא, כולל את אנשי החמאס והג'יהאד ושאר חזיתות הסירוב, גם את אלה ש"דם על ידיהם", משום שהללו לא היו פושעים אלא לוחמי חירות, שיש לראותם כשבויי מלחמה. כעת, עם סיום המלחמה בינינו לבינם, אומרים הם, יש לשלחם לבתיהם. יהיה זה צעד חשוב, צעד "בונה אמון", שיסייע לתהליך השלום.

גם בין הישראלים אתה מוצא את אלה הסבורים כי הללו אינם רוצחים אלא לוחמי חופש. שוחט הנערה מבת־ים ודוקר הנשים בקריית היובל ומפוצץ האוטובוס בדיזנגוף והורגי הילדים במעלות ובנהריה ורוצחי הספורטאים במינכן, כולם לוחמי חופש!

ערפאת, שמענו, גינה את רצח השניים בוואדי קלט. מה על כל האלפים שהפגינו בחוצות הערים והכפרים, נושאי תמונות בניהם ואחיהם ואבותיהם, בתביעה לשחרורם המיידי? מה דעתם על הרצח הזה בוואדי קלט? מה דעת הנשים הצועקות, עוזרות השביס הלבן? מה דעת האינטלקטואלים שלהם, הסופרים המשוררים? האם גם רוצחי השניים ומחללי גוויותיהם, בלב "תהליך השלום", על סף פינוי ג'נין ושכם וקלקיליה, הם לוחמי חופש "צעירים בני־אמון".

אוריינט האוז

בביקורי אתמול בשעת בוקר ב"אוריינט האוז" ראיתי את דגל פלסטין מתנופף בדרכו בפתח. ראיתי עשרה שוטרי מג"ב יושבים על המדרכה בצל ומשוחחים וצוחקים. מישהו מהם הזכיר משום־מה את השם אליעזר שוסטק ומישהו מהם להסביר מי האיש. בקצה הרחוב ראיתי שפע כסאות פלסטיק ריקים ושכבת ברזנט ומפגין אחד יחיד מוקף שלטים: "אוריינט אאוט", "להוציא את אש"ף מירושלים", "ארץ ישראל וירושלים לא למכירה", "לבשי בגדי תפארתך ירושלים", "ירושלים שלנו" וכיו"ב נדרים ותביעות.

בימים אלה שמעתי מפי חבר: "אתה תראה, גורי, מי שיאמר בקרוב 'ירושלים המאוחדת בריבונות ישראל' ייחשב למרובע, לימני, לעיוור. הוא לא ייחשב כשייך לעלית הרוחנית שלנו". "אתה מגזים", אמרתי לו. "נחיה ונראה", השיב.

פה אחד

אין לחשוד בכותב שורות האלה שהוא עוין לאהוד ברק. ובכל זאת הצטערתי על כי מרכז העבודה אישר את מינויו לשר הפנים פה אחד. רציתי למצוא שם כמה מתנגדים וכמה נמנעים. היה משהו "בולשוויקי" ביער־הידיים שהורם, משהו מוזר, לא נעים. די היה ברוב מכריע כדי לקבלו לחיק מפלגת העבודה, שבה הוא כבר "מרגיש בבית".

זה ימים רבים אני ממתין לאיזה ויכוח רציני במרכזו הזה, על כמה שאלות המעסיקות אותי: ישראל וארץ ישראל, תרבות וחברה, אבותנו והיהדות הדתית, אנחנו והתנועה הסוציאליסטית... מלטה יוקף.

לפעמים, פה־אחד הוא ביטוי לכוח פנימי, להסכמה נדירה ברגעי חסד מעטים. לא פעם ה"פה־אחד" הזה הוא ביטוי לבוסיזם עייף ו"אולרייטי", ללא קריאות ביניים העושות את הסיפור, לפריימריז כחזות הכל. ■

ואדי קלט, לאחר הרצח. טעות אנוש אינה סיבה לדו־קיום. צילום: פלש 90/באדיבות "מעריב".

חביבה מכל האמת

אם הריבית הגבוהה היא זו שהורידה את מחיר המלפפון, יכול גם המדד המשולב להפוך ירידה לעלייה ולהצביע כאלף עדים על רתיחת המשק

אמנון אמר

בסוף החודש עומדת מחלקת המחקר של בנק ישראל לפרסם את סקירתה התקופתית על ההתפתחויות הכלכליות במשק. תאמינו או לא, אבל בסקירה ייכתב כי גם בחודשים האחרונים נמשכת ההתרחבות בפעילות המשקית. למסקנה מרחיקת לכת זאת הגיעה מחלקת המחקר עוד לפני שהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה פירסמה כי הייצור התעשייתי עלה גם באפריל.

כאן מתעוררת בעיה קטנה. למחלקת המחקר של בנק ישראל אין מאגרי נתונים ואת מרבית העיבודים היא מבצעת על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. אבל הלשכה לסטטיסטיקה מפרסמת את נתוני הצמיחה בפיגור ניכר. נתוני התוצר העדכניים ביותר מתייחסים לרבע הראשון של השנה וגם מדד הייצור התעשייתי של אפריל פורסם רק לפני יומיים. כיצד, אם כן, יודעים אנשי בנק ישראל שבחודשים האחרונים לא חלה כל תפנית בפעילות המשקית? התשובה היא שבהיעדר נתונים של ממש מבצעת מחלקת המחקר הערכת מצב על סמך אינדיקטורים חלקיים. למשל, מכירות דירות ב־24 הערים הגדולות, או רמת המכירות ברשתות השיווק.

בנק ישראל נלחם באינפלציה באמצעות ייקור מחיר הכסף. העלאת הריבית נועדה לדכא ביקושים ולזכות אנשי הבנק ייאמר כי הם עצמם חוזרים על אמת פשוטה זאת השכם והערב. באין מי שיספה לנגיד על השכם, חוץ אולי מפרשנו של העיתון שיש לו מדינה, לא מהסס פרופ' פרנקל למלא את החסר. בשבועות האחרונים הודיע הנגיד, בכמה הזדמנויות שונות, כי מדיניותו המוניטרית היא זו המורידה עכשיו את האינפלציה. אבל ראה זה פלא: הריבית הגבוהה אמורה לפעול על המדד באמצעות הקטנת הביקושים, עושה את שלה, אבל המשק ממשיך לתסוס. לפחות לפי פירסומי בנק ישראל. פרופ' פרנקל רוצה אינפלציה של מדינה מתוקנת וכדי לא להוריד את הריבית הוא ממשיך לטעון שוב ושוב כי המשק הישראלי עדיין מחומם.

תאוריית המשק המחומם מוצאת, כדרך הטבע, ביטוי גם בפירסומיו הרשמיים של הבנק. בשבוע שעבר, למשל, פירסמה מחלקת המחקר את תוצאות סקר החברות שהיא עורכת מדי שלושה חודשים. תוצאות הסקר, אין צורך להיות מופתעים יותר מדי, היו חד־משמעיים: ברבע השני של השנה נמשכה התרחבות הפעילות הכלכלית במשק, ובשיעור גבוה יחסית לזה שנמדד ברבע השנה הראשון. לפי דיווחי חברות התעשייה, נאמר בסקר, נמשך בתקופה הנסקרת הגידול המהיר בתפוקה ובמכירות הענף, גם בשוק המקומי וגם ביצוא.

הסקר עצמו, אגב, מצביע רק על מגמות וכיוון השינויים ולא על כמויות. בנוסף לכך, התוצאות המובאות בו אינן משוקללות לפי גודל החברה, ומשמעות העניין היא שתשובותיה של חברת "א.א.א. אינסטלציה בע"מ" מקבלות אותה חשיבות כמו התשובות של "מפעלי ים המלח" או של חברת "טבע". בבנק ישראל מתייחסים להערה האחרונה בביטול, כי הנסיון המצטבר מצביע על זהות כמעט מוחלטת בין תוצאות הסקר לבין מדידות הייצור התעשייתי בפועל של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

את קורת הרוח וחוויות הדעת שירדו על מחברי סקר החברות מעניין להשוות עם הקולות שעלו מהאסיפה השנתית של התאחדות התעשיינים, כמה שבועות קודם לכן. בזה אחר זה עלו התעשיינים על בימת הנואמים והשמיעו קולות נהי ומספד. מנכ"ל אחד המפעלים הזהיר כי התעשייה ניצבת בפני קטסטרופה. מנכ"ל אחר הציע להשבית את כל מפעלי התעשייה לשעה ולהסביר לעובדים את המצב הקשה. הוא גם ידע לומר כי אם מצב התעשייה לא ישתפר, יהפכו רבים מהתעשיינים ליבואנים. מנכ"ל נוסף הרחיק לכת והציע להשבית את המפעלים לחודש, לשרוף צמיגים ולהכריז על מרד מסים. ואילו מנכ"ל המנכ"לים, דן פרופר, אמר בפשטות כי האינפלציה במשק היא מלאכותית וכי את התשלום עליה משלמים בהרס התעשייה, במיוחד תעשיית היצוא.

למי אם כן להאמין? לסקר הלא ממש מדעי של מחלקת המחקר או לתעשיינים עצמם, שאליבא ד'בנק ישראל הם לא יותר מסתם אינטרסנטים? גם לתעשיינים, מתברר, יש סקר תקופתי משלהם. קוראים לו סקר ציפיות בתעשיה וגם הוא עומד להתפרסם בימים הקרובים. ככל הידוע, יתברר מסקר זה שהאמת, כמו תמיד, נמצאת באמצע: מצב התעשיה בארץ אינו גרוע כפי שניתן היה להתרשם באסיפת התעשיינים, אבל גם לאווירת המצבנו מעולם לא היה טוב יותר" של בנק ישראל אין בדיוק במה להיתלות.

גם השבוע יצא בנק ישראל בפירסום שאמינותו, אם להתנסח בזהירות, מוטלת בספק. לפירסום זה, גם הוא של מחלקת המחקר, קוראים המדד המשולב לבחינת מצב המשק בחודש מאי. את המדד נהגה מחלקת המחקר לחשב על־פי ארבעה אינדיקטורים כלכליים: מדדי הייצור התעשייתי, המסחר הקימעונאי המאורגן והיבוא ומספר משרות השכירים בסקטור העסקי. אבל בחמשת החודשים האחרונים נגרע מספר השכירים מהמדד המשולב, בשל שביתה שהיתה לפני כמה חודשים בביטוח הלאומי. נותרנו לפיכך עם שלושה מרכיבים בלבד, שאחד מהם (מדד הייצור התעשייתי) מתפרסם באיחור של חודש.

למי להאמין? לסקר הלא ממש מדעי של מחלקת המחקר או לתעשיינים עצמם, שאליבא ד'בנק ישראל הם לא יותר מסתם אינטרסנטים?

עכשיו לא נותר אלא לבדוק מה באמת קרה בחודש מאי. רמת המסחר הקימעונאי המאורגן ירדה ב־1.2 אחוזים, אחרי חצי שנה של עליות רצופות. מדד היבוא ירד ב־1.1 אחוזים ורק הנתון השלישי, זה של הייצור התעשייתי, עלה ב־1.7 אחוזים. אבל נתון זה מתייחס, כאמור, רק לחודש אפריל. בחודש מאי, לכן, נירשמו רק ירידות, אבל המדד של בנק ישראל מצביע על עלייה חדה יחסית של 1.2 אחוזים. כדאי גם לזכור כי הייצור התעשייתי, שהעלה לבדו את כל המדד המשולב, מהווה רק שליש מהתוצר העסקי וחמישית בלבד מהתוצר המקומי הגולמי. לכן, לא כל־כך ברור כיצד הצליחה עלייה של 1.7 אחוזים במדד זה גם לקזז את הירידות בשני המרכיבים הנוספים של המדד המשולב וגם להצביע על עלייה של 1.2 אחוזים במדד הכולל. אבל כל זה לא מנע השבוע מבנק ישראל לקבוע כי עליית המדד המשולב בחודש מאי מעידה על המשך ההתרחבות המהירה בפעילות המשקית.

אבל גם זה לא היה הסוף. ביום שבו פירסם הבנק את המדד המשולב קרא נשיא התעשיינים, דן פרופר, לחייב את בנק ישראל לתאם את פעולותיו עם משרד האוצר. כדי להסביר את קריאתו, אמר פרופר כי בנק ישראל פועל בניגוד להחלטות הממשלה וציין את מדיניות הבנק לגרום להאטת הפעילות במשק. לא חלפו אלא כמה שעות והבנק יצא עם הודעה משלו: "נשיא התאחדות התעשיינים בוחר להתעלם מהעובדות. האבטלה ירדה השנה לשיעור הנמוך ביותר מאז ראשית העשור. הייצור התעשייתי עלה ונתוני המסחר הקימעונאי ממשיכים לבטא מגמת התרחבות. נתונים אלה ואחרים מצביעים מעל לכל ספק כי המשק אינו נמצא במיתון, כפי שמתעקש פרופר לקבוע, תוך התעלמות מוחלטת מהנתונים".

הנתונים שעליהם מדבר בנק ישראל הם בחלקם היסטוריים ובחלקם אינם כה מובהקים. השפל באבטלה נמדד בשלושת החודשים הראשונים של השנה. אחריו קיבלנו חודשיים של עלייה ניכרת במספר המובטלים וחודש אחד עם ירידה קלה. מדד הייצור התעשייתי מתייחס רק לארבעת החודשים הראשונים של השנה. והיום אנחנו נמצאים כבר בסוף יולי. גם העלייה שנרשמה במדד זה נובעת בחלקה מתיקון התמונה לאחר שביצעה בו הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לפני כמה ימים. מכירות המסחר הקימעונאי המאורגן דווקא ירדו במאי ואילו ביוני נרשמה בהן עלייה מתונה בלבד.

אבל בנק ישראל, לשיטתו, כמובן, צודק. אם הריבית הגבוהה היא זו שהורידה את מחיר המלפפון, יכול גם המדד המשולב להפוך ירידה לעלייה ולהצביע כאלף עדים על רתיחות המשק. ועל כגון זה אמרו כבר הקדמונים "חביב אפלטון, אך חביבה ממנו האמת". ■

ומה עם רמון?

ביום רביעי לא דיברו במזנון הכנסת על ואדי קלט ועל תאונת המטוסים. עיני היושבים היו נעוצות בשר החדש, אהוד ברק, והכל דיברו עליו. במפלגת העבודה יש מי שטוענים, כי המינוי של ברק לא נועד אלא לעצור את הדהירה של רמון לצמרת

דניאל בן־סימון

חבר כנסת מהליכוד עמד באולם המליאה ודיבר בהתרגשות על "ההבלגה המבישה והאנטי־ציונית" של ממשלת ישראל לידי הקטיושות על יישובי הצפון. רק שני חברי־כנסת משועממים האזינו לדברים.

הפעילות האמיתית התרחשה לא הרחק משם. הכניסה למזנון נחסמה על־ידי אנשי המשמר. "אין מקום בפנים", אמר הסדרן תוך שהוא הודף לאחור את המשתרים בפתח. גם המסדרון המוביל למזנון היה מלא חברי כנסת ואורחים סקרנים שנדחקו כדי לשזוף את עיניהם בתגלית הפוליטית החדשה. מצלמות הטלוויזיה, יעד נכסף של יושבי הבית, נותרו כבויות מאחור, כאילו לא באו על סיפוקן.

באותה עתה הסב הכוכב הזוהר אל אחד השולחנות במזנון. עיני היושבים ננעצו בו וסקרו כל תנועה שלו. עברתי באיטיות בין השולחנות. לא ואדי קלט ולא תאונת המטוסים עלו על המוקד. הכל ריכוז עליו. לטוב ולרע. שמו התגלגל בפי רבים כאבני חצץ. כמו מטיף אוונגליסטי שופע כריזמה, הוא ריתק אליו גם את האוויר.

זו היתה קבלת הפנים שהמתינה לאהוד ברק ביום השבעתו לשר בממשלת ישראל. אפילו החרדים יצאו מגדרם. אברהם ורדיגר מיהדות התורה התעכב לידו דקות ארוכות ואחז את כתפיו בחיבה גלויה. קודם לכן, באולם המליאה, פנה ברק אל אברהם שפירא ולחש על אוזנו. פניו של סוחר השטיחים לשעבר נהרו מאושר. גם אברהם רביץ, שרק שעה קלה לפני כן תקף את המינוי מעל דוכן הכנסת, התרפק עליו במלים חמות.

באחד השולחנות, במרחק מה משולחנו של ברק, ישב שר המתיק סוד עם חבר סיעתו. שניהם ידועים בקשריהם ההדוקים עם חיים רמון. מצב רוחם היה נוגה. "מול שרמון לא רואה את הפסטיבל הזה", הפטיר השר. חבר הכנסת הנוקן בראשו לאות הסכמה. באותו רגע נכנס ראש הממשלה למזנון, הביט סביב וצעד לעבר שולחנו של חתן השמחה. ברק התרומם מכיסאו והזמין אותו לשבת לידו. נאוה הרעיה פינתה למענו את כיסאה. רבין הקרין קורת רוח. הוא החליף מלים עם הוריו של ברק שישבו ממול. הכל צחקו.

השר עקב במבט מודאג אחרי החגיגה. גם יוסי שריד, שישב בשולחן הסמוך, העיף מבטים סקרניים לאותו כיוון. בנימין בן־אליעזר הסתובב חסר מנוח עד שהתיישב ליד הלנה ביילין. שולמית אלוני, לעומת זאת, הפגינה עליונות קולנית. היא נמנית עם אותם שרים בודדים שבירכו על צירופו של ברק והתכוונו לכך. האחרים נאלצו להשלים עם הגזירה תוך שהם מתאמים כפיים ברוך.

השר, שמתעקש על עילום שמו, מספר על פגישה שהיתה לו עם ראש הממשלה לפני חודשיים. "הוא היה במצב רוח פטפטני", משחזר השר. "שאלתי אותו אם התוכניות שלו ביחס לברק לא יפגעו בחיים רמון. שאלתי אותו מדוע לא יצרף את רמון לממשלה באותה הזדמנות. רבין אמר לי שאין לי מה לדאוג, ושאין לו שום כוונה לדחוק את רגלי רמון". השר נזכר שרבין שיבח את כושר המנהיגות של רמון וגם האינטגריטי שלו. "אלה שתי התכונות שאני מעריך באדם פוליטי", המשיך רבין, "ולחיים יש את שתיהן".

לדעת השר, כניסתו של ברק נועדה להדליק נורה אדומה אצל אותם תורכים צעירים, שרוצים לכבוש את ההר. "היא קודם כל קוברת את כל אנשי דור הביניים שטיפחו רעיונות לרשת את שני הזקנים. היא באה לסמן לחיים רמון להירגע במירוץ שלו לכיבוש המפלגה. ברק נשלח לזירה כדי לחסום את דהירתו של רמון. באופן אישי, כמי שמכיר את רמון עוד מתקופת המשמרת הצעירה, אני מסופק אם יעלה בידי ברק לחסום אותו. אדם שמתקדם בתפקידים במשך 20 שנה ולא מועד, סימן שהוא קורץ מחומרים טובים. המסלול של רמון לראשות הממשלה מסומן, אין מי שיעצור אותו".

חבר־כנסת הנמנה על השמינייה של רמון נוטה להסכים עם דברי השר. גם הוא מעדיף לדבר לרקע בלבד. במשך שנים הוא הצטופף במחנה פרס, ובשנים האחרונות התמקם בראש שוחרי רמון לראשות הממשלה. החיבור שלו עם רמון הותיר צלקות לא קטנות במסכת היחסים ארוכת הימים עם שר החוץ. "לא היתה בעיה כל עוד חיים נחשב לאחד הנסיכים במחנה של שמעון", הוא סיפר ביום רביעי, יממה אחת אחרי שוך הפסטיבלים. "ברגע שחיים רמז על כוונותיו להיות ראש ממשלה, לא עובר יום אחד בלי ששמעון יעשה משהו כדי להרחיק את רמון מהכיסא הנכסף".

"לא אגזים אם אומר", הוא ממשיך בטון חמור, "שהמהלך כולו – מינוי ברק וגם מינויו של ביילין – נועד להשיג מטרה אחת: לדחוק את רגליו של רמון. אני לא אומר שרבין שותף לתוכנית הזאת. אלא, שדחיקת רמון התרצה מאריכה את חייהם הפוליטיים של רבין ופרס לפחות עד שנת 2000".

ביקשתי מהדובר לספר על מערכת היחסים בין פרס ורמון. "כל עוד חיים היה במחנה שלו, פרס התייחס אליו כאל בן משפחה. אל תשכח שהוא צמח בערוגה שלו. ברגע שחיים פרש כנפיים, נגמר הכל ושמעון מתייחס אליו כאל אדם מסוכן שצריך לעשות הכל כדי לחסום אותו. נכון לעכשיו, זה הצליח".

שאלתי מדוע הוא מפרש את מינויו של ביילין כפגיעה ברמון. "תראה, שמעון הוא גאון פוליטי. מעולם לא נתקלתי במאכער פוליטי בקנה מידה דומה. אל תשכח שיוסי מועמד לשר כבר יותר משנה. כשהעסק התחיל להתמזמז הוא איים שאם לא יקבל את המינוי עד הראשון באוגוסט, הוא יוצא מכל העניין. פרס הבין שביילין מתוסכל ומאוכזב עלול לחבור לרמון ביתר קלות לקראת אפשרות של ריצה נפרדת בבחירות. זו הסיבה שלחץ על ברק להקדים את כניסתו לממשלה לתחילת אוגוסט, בניגוד להצהרה הקודמת שלו, לפיה רק בסתיו הוא יהיה מוכן להיכנס לממשלה. אז תראה מה קרה: ברק נעתר ללחצים, נכנס לממשלה ובכך יצר משקל נגד לרמון, ואילו מינויו של ביילין נועד לפורר את השמינייה ואת הרעיון של ריצה משותפת עם רמון. עכשיו, שהוא שר בממשלה, הוא תקוע חזק במפלגה".

יוסי שריד סיפר ביום רביעי, שהוא מודע למוטיבציה של פרס ורבין מאחורי מינויו של ברק לממשלה. "אבל זה לגיטימי בעיני", הוא מוסיף. "תראה לי מנהיג פוליטי שיהיה מוכן לוותר מרצון על הכיסא. במובן זה, פרס ורבין פעלו יחד לדחוק את רמון, תוך כדי הארכת חייהם הפוליטיים בקדנציה נוספת לפחות".

באשר לרמון, הוא שומר על שתיקה. "אין ספק שכל יום שהוא מחוץ לממשלה מחליש אותו בתודעה הציבורית", סיפר אותו שר המקורב אליו, "אבל אני מסופק אם די במהלכים האחרונים כדי להרחיקו מהיעד שלו להיות ראש ממשלה, אם לא ב־96 או בשנת 2000".

בהזדמנות אחת אמר רמון, שכאשר יש ערפל בחוץ "אני לא נוהג". בעיניו, אלה ימים של ערפל סמיך במיוחד. הוא ממתין להתבהרות לפני שיחליט לפעול. ■

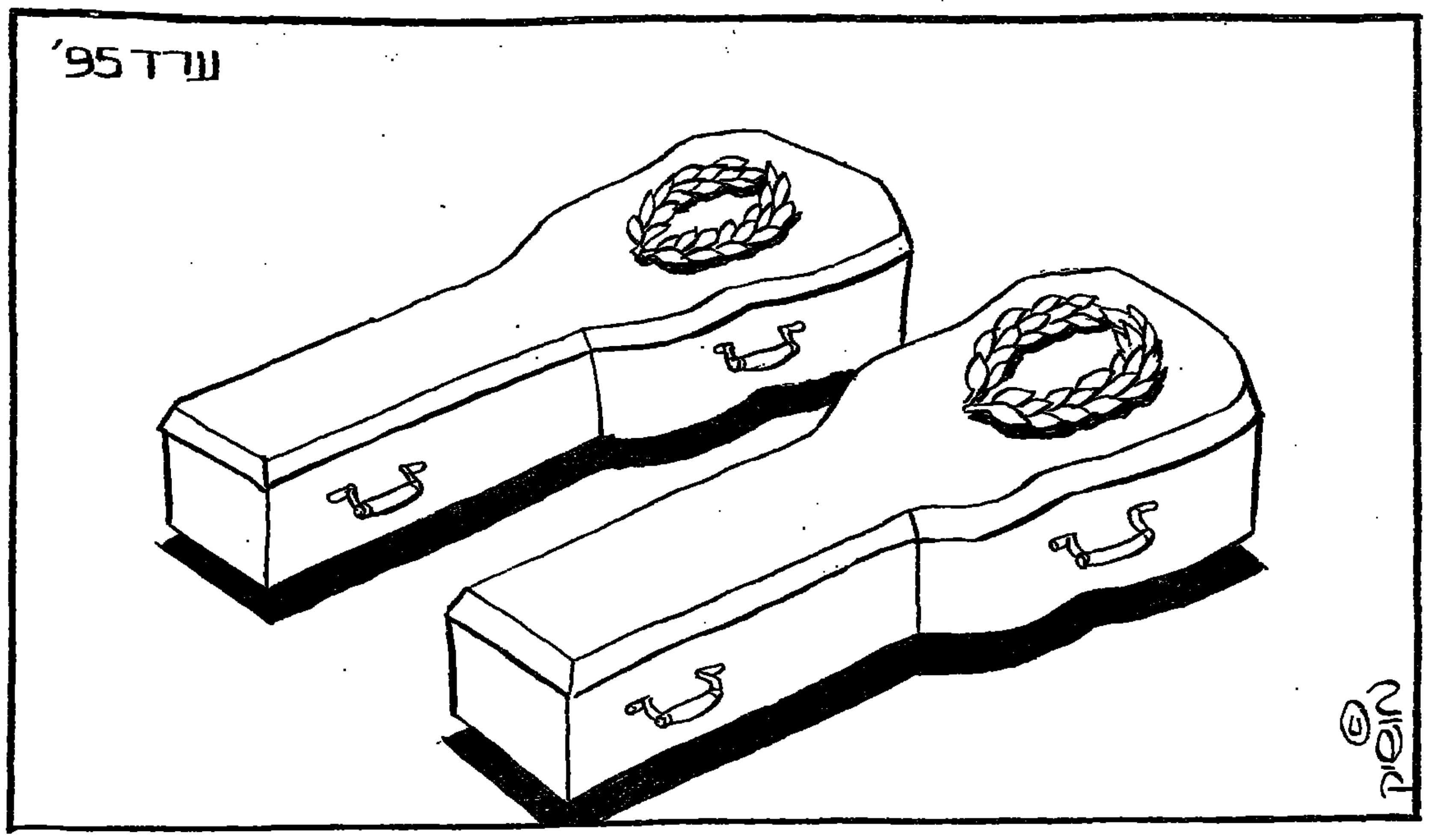

אבות בצל בניהם

אלון פנקס

ביילין, כמו האחרים בקבוצתו, נכנע כמעט ללא תנאי לדור הוותיק, לשני הדינוזאורים. אבל בהנהגתו הם יצרו וגיבשו חלופה אמיתית, שדילגה על דור הביניים ועומדת עתה הכן לרשת את הצמד רבין־פרס

בראשית שנות ה־80, כשיוסי ביילין השלים את ספרו "בנים בצל אבותם", המבוסס על עבודת הדוקטורט שלו, הוא היה מקרה מייצג כמעט מושלם למצוקה של הדור הצעיר במפלגת העבודה (אז עדיין המערך) שדרכו נחסמה בידי דור המייסדים משיקולי נסיון וגיל, ולמעשה מטעמי שרידות פוליטית. נחסמה כל־כך טוב, שהליכוד ניצח בבחירות 1977, בין שאר הגורמים כתוצאה מהשיתוק הפוליטי במערך.

הספר הצטרף לחיבור אחר, של הסוציולוג הפוליטי יונתן שפירא "עילית ללא ממשיכים". שניהם עסקו ביחסים הבין דוריים במפלגת העבודה בתקופה שבה עדיין היו פעילים נציגים ספורים של דור הענקים, אבל בראשיתו של העידן שהחל לאחר מלחמת יום הכיפורים. עידן שבו החל התהליך־מהיר־שקיעתה־של־המפא"יה־ההיסטורית אבל עדיין היתה לה מספיק עוצמה פוליטית למנוע את התגבשותה של חלופה צעירה יותר.

לתוך החלל הצנטריפוגלי שנוצר נכנסו יצחק רבין ושמעון פרס. על פני השכה החל המאבק על ירושת אשכול בין משה דיין ליגאל אלון, שניהם מהמשמרת הצעירה של דור המייסדים, אך הפשרה שהעמידה את גולדה מאיר בראשות המפלגה, ומלחמת יום הכיפורים שחיסלה את סיכוייו של דיין להיות ראש־ממשלה, העניקה לרבין ופרס הזדמנות להשתלט בפועל על המפלגה, גם אם באמצעות שני גייסות מתחרים.

בחדר אחד התכנסו שני ראשי־ממשלה, שני שרי־ביטחון, שר־חוץ, שר־אוצר, שר העבודה, שר הדואר והתקשורת, הרמטכ"ל, מנכ"ל משרד הביטחון, שגריר ישראל בארה"ב ושני יושבי־ראש של מפלגת העבודה. בחדר הזה היו רק יצחק רבין ושמעון פרס. שניהם במידה מסויימת בנים של דור המייסדים של תנועת העבודה ומפלגת העבודה.

את גודש הנסיון המצטבר הזה והעוצמה הפוליטית שבהכרח נלווית אליו, הבין יוסי ביילין. מי שלא הבין, או לפחות הביע התמרמרות, היו אלה שנקלעו לחור־בזמן שבין פרס ליוסי ביילין, בין רבין לאפרים סנה. אותו רובד של עסקנים, ח"כים ולימים שרים שגילם (50־65) הגדירם כדור ביניים. מוטה גור ז"ל, משה שחל, גד יעקבי, אורה נמיר, בייגה שוחט, עוזי ברעם ומאוחר יותר בנימין בן־אליעזר, דוד ליבאי ואחרים.

עכשיו עומד ביילין (יחד עם חיים רמון, אברהם בורג ושאר חברי השמיניה ובתוספת מכפילת־כוח של אהוד ברק) על סיפו של המהפך הבין־דורי. המהפך הזה אינו מהפכה משום שמינויו של ביילין הוא בסופו־של־דבר של רבין ושל פרס. ביילין, כמו האחרים בקבוצתו, נכנע כמעט ללא תנאי לדור הוותיק, לשני הדינוזאורים. אך בהנהגת ביילין הם יצרו וגיבשו חלופה אמיתית, שדילגה על דור הביניים, ועומדת עתה הכן לרשת את הצמד רבין־פרס, מתוך עמדות כוח כמו הסוכנות היהודית, ההסתדרות, משרד הכלכלה והתכנון, ועדת חוץ וביטחון. על ההכנות האלה אחראי יוסי ביילין, הבן בצל אבותיו.

ביילין. רוממות האינטרנציונל הסוציאליסטי

לביילין, שהוכן והוכשר לחיים פוליטיים בידיו האמונות והמנוסות של פרס, יושר אינטלקטואלי העולה לאין ערוך על זה של רבו. ביילין נטל מפרס את תמצית נסיונו העשיר, תבונתו המדינית ותוכמתו הפוליטית (ויש כאלה למכביר), אבל ידע גם לסנן בזמן ולהימנע מקליטת תכונות אופי מסויימות והרבה פחות מתמיאות (ויש כאלה למכביר), המרכיבות את חציו השני של שמעון פרס.

במהותו, ביילין אדם הרבה יותר אידיאולוגי מפרס. רוממות האינטרנציונל הסוציאליסטי תמיד היתה בפיו של פרס עת התרועע עם שועי עולם, שעימם הרגיש בנוח, אבל בנפשו הוא קפיטליסט מובהק. פרס יכול היה לחבב את מרגרט תאצ'ר. ביילין לעולם לא. השנים שעיצבו את אישיותו הפוליטית של פרס היו בצרפת של שנות ה־50, של ביילין בישראל של אחרי 1973. ביילין מכיר בעוצמתה של ארה"ב ומקבל אותה. פרס בנפשו עדיין נאבק במוסר התחכום והיושר הבסיסי האמריקאי לעומת התחכום והתככנות המאפיינים את התרבות הפוליטית הצרפתית. ביילין הוא סוציאל־דמוקרט במובן המערב אירופי המודרני, ולא מהסס לשלב אלמנטים ליברליים כשהוא מדבר על צדק חברתי. אין לו, כפי שתמיד היתה לפרס, מטרה מדינית המוצאת מסתור זמני במלל חברתי־כלכלי, אלא מחוייבות ערכית לנושאים חברתיים וכלכליים, בלי הצורך הכפייתי להסתופף בחתונות בנותיהם של פעילים ובלי לחבוש תרבוש על הראש. ביילין לא בוחל בפגישות לייליות עם רבנים ואדמו"רים למיניהם, אבל מתוך הכרה מאולצת־נסיבות בכוחם הפוליטי. שלא כמו רבו, יוסי ביילין לא ישלם מס שפתיים לסמכותם התורנית והמוסרית הגדולה של הרבנים שאחריהם הוא מחזר.

במובן זה, ממש כפי שהוא בנו הפוליטי, ביילין הוא תוצר החזון של השנים האחרונות של פרס. הוא אורח בחברה אזרחית. הוא חף מאמונה עיוורת בדת הביטחון, וחף ממחוייבות מסורתית למסורות ותהליכים שהתאימו לימי הקמת המדינה ובניית אומה, ולפחות על־פי דבריו, הוא חף משאיפות להנהיג את העולם ואפילו לא את המפלגה.

ביילין אומר כי את תרבות המחנאות של המפלגה הוא חווה מספיק כדי לעשות כל מאמץ שלא תתחדש. את התיוג הסיווג של צעירים לפי שיוכם המחנאי הוא ירצה למנוע במצב ההיפותטי של מאבק מנהיגות בין רמון לברק. גם על הצהרת סימפטיה מחייבת לאחד מהם הוא מוותר. לא רק משום המחוייבות לשלמות המפלגה, אלא גם משום שהרחק היום שבו יהיה ברור מי מהם, ברק או רמון, יוכל למנות אותו לשר חוץ. ועד אז, ביילין יודע טוב מכולם, ימשיכו הבנים להיות בצל אבותם. ■

רק לא מסע בין שושנים

אהוד יערי

אסד חותר להוכיח כי ישיג תוצאה טובה יותר מקודמיו ולהראות, שבדרכו אל היעד הזה הוא מנווט ביותר נחישות וביותר חוכמה. לפיכך, המתח מורט־העצבים שמלווה את כל המהלכים לא יפוג. אולי להיפך. רבין לא יהפוך אצלו ל"ידידי יצחק"

מה הערות שוליים:

שיטות המשא־ומתן: אסד מנהל, במתכוון, מיקח על־פי כללים אחרים. לא ברוח מפריסת של השלמה־מראש עם המוגמר כדרך שנהגו סאדאת, ערפאת וחוסיין – אלא בסיגנון של יריבות צוננת, שבה סכנת הכשלון נשארת תמיד אפשרות קרובה. ולכן, במקום להתמקד בראיה כוללת של המפה העתידית – התנצחות על כל פסיק וסוגריים. במקום ויכוח לא־רשמי תוך כדי סעודה – הפגנה מתמדת של רשמיות וריחוק. וחלף השמירה על כל הבנה שהושגה – הקפדה לחרוש את המחלוקת גם בנקודות שלכאורה סוכמו. אסד מעוניין מאוד שהמו"מ עם מצרים, אש"ף וירדן יצטייר לאור המיקח שלו כמסע־בין־שושנים. לא רק שהוא חותר להוכיח כי ישיג תוצאה טובה יותר מקודמיו – אלא גם להראות שבדרכו אל היעד הזה הוא מנווט ביותר נחישות וביותר חוכמה. ולפיכך, המתח מורט־העצבים שמלווה את כל המהלכים לא יפוג. אולי להיפך. רבין לא יהפוך אצלו ל"ידידי יצחק".

דפוסי המשא־ומתן: ישראל ויתרה, למעשה, כבר בשלב מוקדם על עקרון השיחות הישירות במתכונת דו־צדדית והסכימה למסגרת משולשת – עם האמריקאים בתוך החדר ולא בפרוזדור. באחרונה חותר אסד להסב את האמריקאים משושבינות וייעוץ לפישור ותיווך. (גם הוא נתן דעתו לכך, שוורן כריסטופר, למשל, אינו מוכן לפסול בפומבי את דרישתו לקווי ה־4 ביוני, שפירושה תביעה סורית לשטחים בתוך ארץ־ישראל המנדטורית). בנוסף לכך רוצה אסד להקנות למשא־ומתן שלו – לפני סיומו ולאו דווקא בדיעבד – גושפנקה כל־ערבית. למשל, אישור סעודי. שני היסודות האלה – המעורבות האמריקאית ותעודת־הכשרות של שחקנים ערבים נוספים – נעדרו לחלוטין מהסכמי השלום הקודמים. הסורים מתעקשים על מראית־עין של "הסדר כולל" להבדיל מעיסקאות נפרדות.

הגיבוי התקשורתי: הניסויים שעשו הסורים – בהמרצת ארה"ב – לנהל "דיפלומטיה פומבית" לא עלו, לדעתם, יפה. כך, הראיון עם שר־החוץ פארוק א־שרע, מסיבת־העיתונאים של אסד עם קלינטון בדמשק וכו'. מסקנתם: מוטב להם לפעול מדי פעם בדרכים עקיפות, מעודנות יותר ולתבוע מיצחק רבין לטפל בדעת הקהל שלו בכוחות עצמו. כך העלו לפתע לדרגת חשיבות ללא־תקדים את "הפרשן" האלמוני של רדיו דמשק והגיעו לקומץ עיתונאים ואקדמאים ממוצא סורי החיים במערב להציג את עמדותיהם. הסופרת ראנה קבאני בלונדון היא רק אחת מאלה. אסד ידבר אל הערבים – לא אל הישראלים. בינתיים.

המשך או תפנית: חשוב לאסד, שהסכם שלום, אם ישג, לא ייתפס כהשתלשלות ישירה מן ההסדרים שעשו קודמיו עם ישראל, אלא – לכל הפחות – כשינוי כיוון ותיקון סטיות. מכאן – המשך הביקורת על "הסכם אוסלו" והלעג לחוזה הירדני, בצד הפסילה המתמשכת של קמפ־דייוויד. נכון, סוריה אינה מוצאת לנכון לחזור מדי שבוע על הסתייגויותיה – אבל הן מונחות במקומן, ללא שום הנחות. ההסכם שעשה אסד אמור לשמש ראיה חותכת לכך שאפשר היה אחרת וכי לא שגה, חלילה, במדיניותו השלילית העקבית מאז 1977. ועל כן, לא רק קו הגבול צריך שייקבע בדייקנות מתחילה על־פי עקרון ברור – בלא "פרשת טאבה" ובלא חילופי שטחים או חכירה – אלא שגם הפירוז צריך להעיק פחות מאשר בחצי־האי סיני, השיטור הבין־לאומי – צנוע, והנורמליזציה – איטית ומותנית. ולכן אם בסיני אין תחנת התרעה – מדוע יקבל "קו מרגלים" ברמת הגולן?

מחיר ההסדר: אם ניכנס לנעליו של אסד, יש בשלום סיכון גדול. נראה לו, שסיוע כלכלי נדיב אינו בא בחשבון. וכך גם הבינו עוזריו הקרובים לפני ימים אחדים משיחותיהם עם דני פלטקה, היועצת של סנאטור ג'סי הלמס, שאמרה בדמשק, כי גם מחיקת שמה של סוריה מ"רשימת הטרור" אינה פועל יוצא אוטומטי של הסכם עם ישראל, ממש כשם שמעורבותה של סוריה בסחר־הסמים אינה נשכחת מאליה עם בוא השלום. אסד שומע גם מנגינות אחרות, מבטיחות יותר, אבל ברור לו, שחבילת הסיוע תהיה, בסופו של דבר, מאופקת למדי. ומצד שני, יגבר הלחץ – מבית ומחוץ – לשיחרור המשק הסורי מכבלי הריכוזיות. היינו: להחלשת אחיזת ה"ג'מעקרטיה" שלו (שלטון חבורת המקורבים) בכמה היבטים של הכנסות המדינה. לאמור: הפתיון אינו דומה לזה שעמד בפני האחרים.

מה יקרה לצבא? בעקבות הסכמי השלום חיזקה מצרים את צבאה בעזרה אמריקאית; חוסיין מתכוון לבצע צימצום תוך שיפור איכות וציוד של צבאו הקטן – שוב בעזרת ארה"ב: קל וחומר יאסר ערפאת שבנה במימון זר את "כוחות הביטחון הלאומי" בשטחים בהיקף גדול יותר משהיו. הסורים יודעים שנשק אמריקאי לא יוסופק להם במהרה; וישראל עדיין דורשת שיסבו מקצת הדיוויזיות שלהם למילואים: להרחיק עתודות שריון לעומק המדינה ולפרז – עד למתנות קטנה? – שטחים שבהם יושבות היום חטיבות החי"ר שלהם. וכל זה על רקע שחיקה מתמדת בטיב מערכות הנשק שלהם, שאין לה פיצוי ברכש תותחים מתנייעים מבולגריה, עוד טנקים מיושנים ממזרח־אירופה ואפילו לא ב"סקאדים". אסד, להבדיל מקודמיו, אינו יכול לספר לגנרלים שלו עד כמה ייטיב השלום את מצבם.

גורם הזמן: בירושלים מתלוננים – גם בוושינגטון – שאסד אינו מתחשב, לכאורה, בלוח־הזמנים הדחוק: שהוא עלול לגרום להחמצת שעת הכושר. ולא היא. דווקא מפני שהוא ער למועדי הבחירות, סבור נשיא סוריה, שיש בידו קלפים משופרים. הוא כבר הסביר פעם, שלרבין נחוץ לסגור את חבילת־השלום כדי לנצח בבחירות. לדעתו, קשה למכור "חצי־שלום" עם ערפאת יותר כאשר שלום כולל בכל החזיתות. יתר על כן: אסד גורס, שבנימין נתניהו מאיים על רבין ולא עליו. והטעם לכך לדידו: הליכוד עשוי להביא לעצירה ואולי התלקחות עם הפלסטינים, לגרור צעדי תגמול מצריים וקפיאת ההתקדמות עם שאר ארצות־ערב, ובמצב־דברים כזה – בצירוף משבר אפשרי עם ארה"ב, סוריה לא תישאר מבודדת, אלא צודקת, משום שטרם קיבלה את הגולן. בראייתו, הזמן פועל לטובתו לפחות לעוד חודשים אחרים.

עתיד המשטר: מלומדים מכובדים – רוברט קפלן, דניאל פייפס וגם כמה מעמיתינו בארץ נאחזים באחרונה בסיעון, שאסד חושש כי שלום ימוטט את המשטר או למצער, ישבש את סדרי הירושה. הערכה זו מתעלמת משום־מה מן העובדה שאסד עורך זה מכבר שינויים איטיים במימשלו כדי להתאימו לבאות: טיפוח שותפות הדוקה עם מעמד הסוחרים הסונים, ריסון עסקני מפלגת הבעת' (גם באמצעות בחירות חופשיות־כלשהן למועצת־העם ולעיריות); חיזור אחר המימסד המוסלמי; ליברליזציה של חוקי ההשקעות וכד'. כפי שסאדאת ראה בשלום המשך של המהפכה שחולל מבית – כך אצל הסורים: השלום יבוא על יסוד מערכת פנימית מתוקנת ולא ישמש זרז לרפורמות נוספות. לפי כל הסימנים, המימשל בדמשק מכין עצמו לספוג את חוויית השלום בלא זעזועים חריפים. לא זה המעצור.

המרחב הלבנוני: גם אם ייאמר לו אלף פעמים, שישראל מכירה, ללא עוררין, בהגמוניה הבלעדית שלו בחצר הלבנונית, יש לאסד – חשדן מנוסה – חשש שמא הסכם שלום עם ממשלת הבובות בביירות סופו לערער במשהו את לפיתתו. יתחדשו התלונות על אי־מימוש "הסכם טאיף" באשר לנסיגת הצבא הסורי מביירות לדהר אל־בידר שבמרומי ההר. כוחות מארוניים, ששותקו בשנים האחרונות, ינסו לנצל את פתיחות הדלתות לישראל כדי להקים מחדש בני־דמותם של בשיר ג'מייל וסמיר ג'עג'ע. לאמור: במקום תעודת הסמכה לנהל את לבנון עלולים לצמוח קוצים בכיסאו.

הגולן: בשביל אסד החזרת הגולן – וחשוב מאוד לזכור זאת – הוא תנאי ולא יעד. לבטח לא יעד יחיד. בצד השטח שנכבש מידיו, נתונה דעתו למקומה של סוריה תחת השמש המזרח־תיכונית "החדשה". מטרתו היא להבטיח שסוריה תישאר שחקן מרכזי ולא תידחק למעמד – שאולי נגזר עליה – כמדינה ערבית מדרגה שניה. בעיניו זהו סיכון רציני לארץ שכשאביה דלים ושכניה חזקים ועשירים ממנה. ועל כן העיקר הוא לכבוש את עמדת הציר במבנה האזורי החדש – מהלך שפירושו היכוך עם מצרים, המתרחש כבר עתה לנגד עינינו. ככל שהוא חושק בגולן, לא יפקיר את השאיפה לבסס את סוריה כמוקד־כוח חיוני, שאין להתעלם ממנו או לסגור עליו. לישראל אין, בינתיים, הצעה של ממש להביא לפניו באשר למיקומו. הוא סבור שבדעת ישראל לפרוס חסות על שתי "ההרכסיות" הקשורות לישראל – זו המכנה עצמה הממלכה ההאשמית וזו שתיקרא הרפובליקה הפלסטינית. גם לאמריקאים אין תשובה לשאלותיו: האם ייראו בו פרטנר מוביל?

המימד ההיסטורי: אסד, אגב, שוב סובל עכשיו מכאבים. רשמית: מיחושי־גב קשים; ומצב רוחו באחרונה – סגרירי במיוחד. הכל יודעים עד כמה שקוע אסד בספרי ההיסטוריה; עד כמה הוא מרבה להלאות את מבקריו במובאות כימי הצלבנים, אין זו התענינות שטחית והיא אינה חולה, על־פי כל יודעיו, רק על העבר. גם קרימה חושב אסד במונחים של שינוי פני הסיכסוך ולא של חיסולו. השלום, מבחינתו, חייב להציב סייגים לעוצמתה של ישראל ולתת לצד הערבי מכשירי־לחץ – הן לגבי הגבלת היערכות צה"ל בצפון, בסוגיית מקורות הירדן ובחופש הפעולה בעולם הערבי. אסד אינו שולל – וזו הערכה בלבד – פיוס עם ערפאת בשלב הבא, כדי ליטול תפקיד עקיף בהסדר הקבע.

השורה התחתונה: הפרטים, האותיות הקטנות, של ההסכם חשובים לאסד כמשענות מוצקות למען מיקשה של הסדר אופטימלי. החזון של "ימי השלום" אינו כה בוהק ומבטיח מנקודת מבטה של סוריה, כך שיש להיחפז אליו בקוצר נשימה. ההתקדמות צריכה להימשך, בלא בהילות, עם יותר חרדות מאשר תקוות, שכן על כפות המאזניים מה יהיה על סוריה ולא רק מה יהיה על הגולן. ■

בעיות קטנות של תרגום

מוטי בסוק

בניגוד למה שנראה מזכרון־יעקב ומאלכסנדריה, ההסכם הישראלי־פלסטיני נסגר עקרונית ב־4.7.95. זה קרה בעזה, בפגישה הלפני אחרונה בין שמעון פרס ויאסר ערפאת, ומאז עוסקים שני הצדדים בתרגום ההבנות לשפת השטח ולשפה המשפטית.

מדי פעם מתגלות אי־הבנות, אי־הסכמות ואפילו מחלוקות שאינן ניתנות כביכול לגישור. יקח עוד יום, יעבור עוד שבוע ואולי אפילו עוד חודש, וכל המחלוקות ייפתרו בצורה זו או אחרת ו"ההסכם הביניים" ייצא לדרך. הפגנות של הימין לא יעזרו. בניגוד לערוץ השלום הסורי־ישראלי, בערוץ הפלסטיני־ישראלי שני הצדדים הגיעו מזמן להסכמה על היעד הסופי של התהליך.

ההסכם הישראלי־פלסטיני נסגר כבר בתחילת החודש, ועכשיו עוסקים הצדדים בתרגום ההבנות לשפת השטח ולשפה המשפטית. הוויכוחים הקשים ביותר בזכרון־יעקב התמקדו, בצפוי, בנושאים ביטחוניים ובנושאים שתהיה להם השלכה על הסדר הקבע, כמו־שאלת המים. בשאר הנושאים הבעיות הן טכניות, בירוקרטיות ומשפטיות גרידא. בקרוב המקפ

הפתרונות לכל או מרבית המחלוקות הפרטניות הנידונות עתה בזכרון־יעקב ידועים למעשה ואפילו מזמן. אורי סביר ואבו עלא כמעט אינם יכולים להפתיע את הציבור הישראלי והפלסטיני. יותר ויותר ברור לשני הצדדים כי הם הולכים לקראת הקמת מדינה פלסטינית עצמאית לצד ישראל, והשאלות היותר חשובות הנשאלות עתה בחדרי חדרים בירושלים ובעזה הן, כיצד אנחנו רוצים לראות את גבולות הקבע של ישראל במאי 1999 (תאריך היעד להסדר הסופי), ואיזו מדינה פלסטינית תהיה לנו בעוד ארבע שנים.

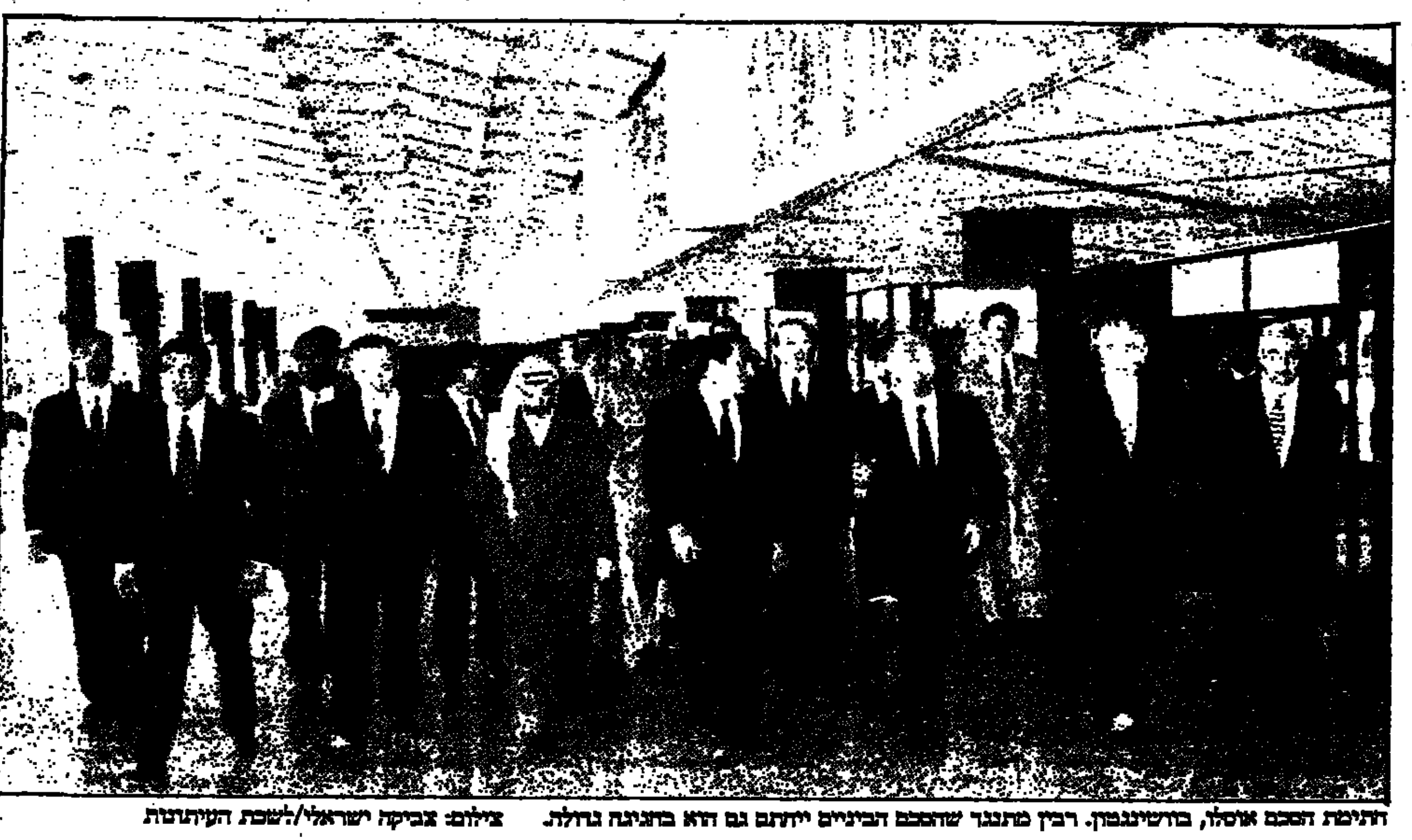

חתימת הסכם אוסלו, בוושינגטון. רבין מתנגד שהסכם הביניים ייחתם גם הוא בחגיגה גדולה. צילום: צביקה ישראלי/לשכת העיתונות

מסורת המו"מ בזכרון היא לגבש מסמך פשרה ישראלי־פלסטיני הוגן. לרבין, פרס ולמי שממונים על ניהול המו"מ מצד ישראל ברור, כי אחרי החתימה החגיגית על ההסכמים יתחיל היום־יום, והיום־יום הוא שיכתיב את אופי היחסים בין ישראל והפלסטינים. יתכן שרבין ופרס והממשלה כולה עדיין אינם יודעים איזו מדינה תהיה המדינה הפלסטינית, אבל הם יודעים כי ישראל רוצה יחסים מצוינים עם המדינה הזו. ויחסים מצוינים אינם עוברים דרך הסכם ביניים חד־צדדי, המתחשב ברצונות ובצרכים של צד אחד ומתעלם מצורכי הצד השני. הצד השני גם לא יחתום על הסכם כזה.

קשה לדעת מה באמת קרה השבוע בזכרון מהמידע המגמתי המועט שדלף משם. הוויכוחים הקשים ביותר התמקדו בצפוי, בנושאים בטחוניים ובנושאים שתהיה להם השלכה על הסדר הקבע, כמו שאלת המים. בשאר הנושאים הבעיות הן טכניות, ביורוקרטיות ומשפטיות גרידא. כך למשל ברור לכל מי שמעורב בשיחות, כי ערפאת ופרס יפתרו את "הבעיה הקשה" של הבחירות בירושלים בתוך פחות מחמש דקות. הקלפיות במזרח ירושלים יוצבו במקום שייראה לשני הצדדים, ותושבי מזרח ירושלים יוכלו להיבחר למועצת האוטונומיה, ובתנאי שיציגו כתובת מגורים שניה (בדרך־כלל פיקטיבית) מחוץ לעיר.

הפתרונות בתחום הבטחוני ישפיעו על החיים של ישראל ושל הפלסטינים, גם בתקופת הסדר הביניים וגם בתקופת הסדר הקבע. מסיבה זו שני הצדדים מגלים עמדות נוקשות ביותר ונעים קדימה בזהירות רבה. ישראל, מצדה, רוצה להקטין ככל האפשר את האפשרויות לביצוע פיגועים הן בתחומי הקו הירוק והן בתוך הגדה. מרכיב חשוב מאוד בכל הנושא הבטחוני הוא שאלת השליטה בכבישים. לאחר שישראל הסכימה לצאת מכל הערים בגדה (להוציא חברון) היא מנהלת ויכוח קשה על השליטה באזורים הכפריים ובאזורים הלא מיושבים. הפלסטינים, באופן טבעי, מנסים למשוך את השמיכה עוד ועוד לכיוון שלהם. בעיית חברון, כצפוי, קשה ביותר. ראש הממשלה דחה בהזדמנויות שונות הצעות שונות, גם של שרים בכירים, להרחיק את 450 המתנחלים מהעיר. והיו לו כמה הזדמנויות נוחות לבצע מהלך כזה, בעיקר לאחר הטבח של ברוך גולדשטיין. הפלסטינים הבינו בשלב מוקדם, כי חברון היא מוקש ממולכד. בתחילה הסכים ערפאת להשאיר את הסטטוס־קוו הנוכחי, כלומר להשאיר את העיר תחת ממשל צבאי ישראלי נוקשה. לאחרונה התעוררו פרנסי העיר והתחילו להפעיל לחצים על ערפאת. את התוצאות נדע בקרוב, כנראה עם סיום השיחות בזכרון־יעקב.

שר החקלאות יעקב צור אמר, כי אחרי שאלות הביטחון נושא המים הוא החשוב ביותר, גם בהסדר עם סוריה ובוודאי בהסדר עם הפלסטינים. לדבריו, בפגישות אצל ראש הממשלה הוסכם כי ישראל לא תוותר בנושא המים. בעיקר משום שהיא איננה יכולה לוותר. מאז 1967, למרות כל ההתפתחויות שחלו בתחום המים, לא גדלה כמות המים שהחקלאות הישראלית מקבלת. לאחרונה ביקר צור בטורקיה כדי לשמוע ולראות מה יש למארחיו להציע לישראל. מתברר כי הטורקים עומדים להקים "חווה" גדולה למכירת מים למדינות המזרח־התיכון באחד הנמלים שלהם. אך גם לטורקים ברור כי ישראל תחשוב כמה פעמים אם להיכנס להרפתקת מים, שכן כל משבר מדיני – וכאלה היו רבים בין טורקיה וישראל מאז 1948 – יכניס את ישראל לצרות צרורות. הפתרון איפוא הוא המתקת מים. ואת זה אמרה ישראל בשעתו למלך חוסיין ואת זה אמר פרס לערפאת ביום רביעי באלכסנדריה. גם צור גורס כי הפתרון הוא המתקה. אבל לדעתו יש להמתין עם פתרון זה, גם משום שבינתיים ישראל והפלסטינים יכולים להסתדר עם מה שיש, ובעיקר משום שכל שנה שעוברת משפרת את טכנולוגיות ההמתקה ומוזילה את מחיר המים המומתקים.

המפגש המשולש באלכסנדריה החזיר את המצרים, לאחר הפסקה של כמה חודשים, לתפקיד המתווך הפעיל בערוץ הישראלי־פלסטיני. כזכור, לא מכבר עבר התעל שחור ענק בין קהיר וירושלים, בשל שורת מחלוקות שגולת הכותרת שלהן היתה האמנה למניעת הפצתו של נשק גרעיני (ה־N.P.T). בתקופה זו הציגו המצרים עמדות פרו־פלסטיניות מובהקות. לאחרונה נעשו כמה ניסיונות, ישראליים ומצריים, להחזיר את היחסים למסלולם, כולל ביקורו של יצחק רבין אצל הנשיא מובארק בקהיר. התיווך המצרי שונה מהתיווך האמריקאי בערוץ הסורי־ישראלי. הנשיא מובארק אינו ממלא תפקיד של דוור, המעביר מסרים מערפאת לרבין ולהיפך, כפי שווארן כריסטופר ודניס רוס עושים לחאפז אל אסד ורבין. מובארק יוזם הצעות ומעלה רעיונות משלו, ובעת הצורך לוחץ בדרכו על ערפאת וגם על ישראל, לקבל רעיונות שנראים לו הגיוניים. לערפאת, שלא פעם לוקח על עצמו סיכונים לא מבוטלים, המטריה המצרית חשובה מאוד ומגינה עליו פעמים רבות מפני ביקורת מבית. ישראל מבינה את חשיבות המטריה המצרית לערפאת. מדי פעם, כשישראל סבורה כי ערפאת מגלה עמדה לא הגיונית, או מתעקש במקום שבו הוא יכול להיות גמיש, היא נעזרת בשירותים הטובים של מצרים. גם ערפאת מנצל מזמן לזמן את הערוץ המצרי ומשתמש בו כדי להוציא ויתורים מישראל.

ובשוליים עומדת השאלה היכן ייחתם "הסכם הביניים". משרד החוץ גורס כי מדובר באירוע חשוב ויש להפיק ממנו את המירב, כולל ניסיונות נוספים לפרוץ דרך ללב העולם הערבי (במפרץ, במגרב, ובמקומות אחרים) ולעולם המוסלמי (בעיקר באסיה). המשרד לוחץ לשני טקסי חתימה – האחד בראשי תיבות בקהיר, והאחר על מדשאות הבית הלבן בוושינגטון. ארצות־הברית, עוד לפני שספגה את סטירת הלחי האחרונה מאסד, היתה בעד, ועכשיו על אחת כמה וכמה. גם מצרים וערפאת בעד. הפלסטינים סבורים כי חגיגה עולמית גדולה תעזור להם לפתוח את חשבונות הבנק של המדינות התורמות. ומי מתנגד? ראש־הממשלה רבין. לדעתו, אין להפוך כל הסכם ישראלי־פלסטיני לקרנבל כל עולמי. רבין גם חושש כי פיגועים אחרי טקס ראוותני יפגעו בצורה קשה באמון של דעת הקהל בארץ בתהליך השלום. ■

קטאר כמשל

הניסיון להציג את השינוי שחל בקטאר בעקבות הפיכת החצר כעניין פנימי בלבד, עשוי להתברר כמוטעה. השינוי צריך להדליק אור אדום במרבית נסיכויות המפרץ. בראש וראשונה, פתחה קטאר את עידן חילופי ההנהגות במפרץ

שרה יזרעאלי

בסוף יוני התחוללה בקטאר הפיכת חצר העשויה לשמש סימן לבאות בנסיכויות אחרות במפרץ. יורש העצר שיח' חמד אבן ח'ליפה הדיח את אביו, שיח' ח'ליפה אבן חמד אל־ת'אני, שהיה באותה עת בחו"ל, ותפס את השלטון בנסיכות, בהסכמת רוב בני משפחת אל־ת'אני השלטת בקטאר. נסיכות קטאר היא בין הנסיכויות הקטנות ביותר במפרץ. מספר אוכלוסיה נאמד בחצי מיליון נפש, מחציתם – זרים. הנסיכות היא חצי־אי עם רצועת גבול יבשתי, קטנה יחסית, עם ערב הסעודית. במשך שנים היתה חסרת חשיבות, עד שהתברר כי היא יושבת על מאגר הגז השלישי בגודלו בעולם. בשנים האחרונות מפתחת קטאר את תוכנית שדה הגז הצפוני שלה. השלב הראשון של תוכנית זו הסתיים ב־1991 והוא נועד לספק גז לתצרוכת פנימית. פיתוח השלב השני נמצא עתה בעיצומו והוא מיועד להפקת גז ליצוא כבר מ־1997.

מזה שלוש שנים מנהל יורש העצר שיח' חמד את ענייני הנסיכות, באישורו של אביו, ויחד עם קרוב משפחה ומקורבו שר החוץ, הוא אחראי למדיניות החוץ האגרסיבית, במונחי המפרץ, שנקטה קטאר. הקו הפוליטי שעודד התבטא בקריאת תיגר על הניסיון הסעודי להכתיב לנסיכויות המפרץ מדיניות העולה בקנה אחד עם האינטרסים ועם המגמות המדיניות של ריאד. ראשיתו של קו זה לפני כשלוש שנים, כאשר יורש העצר עורר מתרדמתו סכסוך גבול ישן עם ריאד ואף הפגין נכונות לדרדרו לכדי התנגשות מזויינת בין שני הצבאות. הסכסוך נבלם רק הודות למאמצים שעשו אביו והמלך פהד. אבל יריית הפתיחה שירה פגעה בנקודה רגישה לסעודים, העושים בשנים האחרונות מאמצים לסיים את סימון אותם גבולות של הממלכה שנותרו שנויים במחלוקת בחלקם משנות ה־30, והיוותה איתות ברור לכך, שאינו מוכן לקבל את תכתיבי ריאד.

בהמשך ליריית פתיחה זו, ניהלו חמד בן ח'ליפה ושר החוץ שמינה מדיניות התקרבות לאיראן, שעימה יש לנסיכות אינטרסים כלכליים מובהקים, לעיראק ובן לישראל. כל זאת תחת דגל הפטריוטיזם והאינטרסים הלאומיים של קטאר.

אין זה מפליא שריאד ראתה ביורש העצר אישיות עוינת לה ועל־פי מקורות בריטיים ניסתה לבלום את כוחו, אם לא להביא להדחתו. בין השאר נמסר בתקשורת כי שיח' ח'ליפה ניסה להחזיר לנסיכות בן אחר שלו, שר הנפט לשעבר שהורחק על־ידי יורש העצר ב־1992. יתכן כי על רקע זה יש להבין את הודעתו הסתומה של השיח' חמד ביום ההפיכה, שלפיה רמז כי נאלץ לעשות צעד זה בלית ברירה. העובדה שריאד השהתה את הכרתה בשליט החדש של קטאר במשך יום, עד לאחר שקיבלה הבהרות אישיות משני אנשי מפתח במימשל החדש בקטאר ובוושינגטון, מעידה גם היא על מבוכתה וחששותיה מהשינויים בנסיכות קטנה זו, הגובלת בה.

ארה"ב היוותה גורם מפתח בהצלחת הפיכת החצר בקטאר. שלא כצרפת ובריטניה, שמיהרו להכיר בשליט החדש, חיפש המימשל בוושינגטון, קודם להכרתו בשליט החדש, הבהרות לגבי מדיניות החוץ הצפויה שלו. כסעודיה, גם ארה"ב לא ראתה בחיוב חלקים ממדיניות החוץ המתריסה שניהלה קטאר בשנים האחרונות, במיוחד זו כלפי איראן ועיראק, שעמדה בסתירה למדיניות "הבלימה הכפולה" שנוקט מימשל קלינטון. אך המימשל האמריקאי לא שבע נחת גם מהקו המתריס שנקטה קטאר נגד בכורתה של סעודיה במפרץ, לרבות מהלכי קטאר נגד ארגון שיתוף הפעולה של שש נסיכויות המפרץ (מש"פ), שהוקם בראשית שנות ה־80 בעידודה וסיועה של ארה"ב ועל בסיס ההכרה בסעודיה כגורם המרכזי במפרץ ובארגון זה. בין השאר החרימה קטאר מפגשים של הארגון וסירבה לחתום על הסכם הביטחון המשותף.

עם זאת, לארה"ב יש לא מעט אינטרסים, שקידמו דווקא על־ידי יורש העצר: חתימתו על הסכם הגנה עם ארה"ב ונכונותו להתיר הקמת בסיס אמריקאי לאחסון ציוד בשביל חטיבה אמריקאית בשטח הנסיכות; מדיניותו הכלכלית הנועזת לפיתוח אוצרות הגז של הנסיכות, שבמימונה וכן ביצוא העתידי של הגז, מעורבים גורמים עסקיים אמריקאיים, כבנק הפיננסי מורגן, חברת אנרון וחברת הנפט מוביל. אינטרסים אלה הם אולי שהבטיחו את הכרת ארה"ב בשיח' חמד כשליטה החדש של קטאר, ויש בהם כדי להסביר את הניסיון להגיע עימו להבנה על עקרונות מדיניות החוץ של הנסיכות.

בהודעת שר־החוץ הקטארי על העקרונות העתידיים של מדיניות החוץ של הנסיכות, שהתפרסמה כשבוע לאחר ההפיכה, ניתן לראות בבירור את ידו המכוונת של המימשל האמריקאי. קטאר הבטיחה לא לחרוג ממדיניות הסנקציות נגד עיראק, לשפר יחסים עם סעודיה ולהמשיך ולפעול במסגרת המש"פ. לגבי יחסיה עם איראן הושגה פשרה, שהתבטאה בהבטחה קטארית שלפיה הקשרים עם איראן לא יפגעו בגורמים אחרים. לגבי קשריה עם ישראל, חודשה נוסחת פשרה, שהושגה לפני כמה חודשים ושנועדה לא לנכר את הסעודים. לפי נוסחה זו, לא יכוננו יחסים דיפלומטיים בין קטאר לישראל עד להשגת הסדר מלא באיזור. אבל הקשרים, במשתמע הכלכליים, יימשכו. מה גם שעסקת הגז הנדונה בין קטאר לישראל, שטרם ברור אם תצא אל הפועל משיקולים מסחריים, נעשית בתיווכה של חברת אנרון האמריקאית. על־פי העקרונות שהתווה שר החוץ, צפוי שקטאר תנקוט מדיניות־חוץ דומה לזו של עומאן, כלומר: שמירה על מידה של עצמאות מול התכתיבים הסעודיים, מבלי לפעול לקיעקוע בכורתה של סעודיה ו"מבלי לדרוך לה על יבלות כואבות".

הניסיון להציג את השינוי שחל בקטאר כעניין פנימי בלבד, חסר משמעות והשלכות על מדינות נוספות, עשוי להתברר כמוטעה. השינוי שחל בה צריך להדליק אור אדום במרבית נסיכויות המפרץ. אמנם ארה"ב הצליחה לנטרל כמה מרכיבים מתריסים במדיניות החוץ הקטארית, אך עדיין יש בשינוי זה כדי להשפיע על תמורות במפרץ. בראש וראשונה, פתחה קטאר את עידן חילופי ההנהגות במפרץ. במרבית נסיכויות המפרץ שולטים מנהיגים בשנות ה־70 שלהם, כשדור היורשים נושף בעורפם. דור היורשים – בנים או אחיינים – על־פי רוב בשנות ה־40 וה־50 שלו, ממתין להסתלקותם הטבעית של השליטים, כשבאמתחתו תוכניות למדיניות אנרגטית יותר בנושאי פנים, כלכלה וחוץ. כך המצב בסעודיה, כווית, בחריין ואבו־דאבי.

אמנם אין הכרח שדור היורשים ינסה לחקות את הדוגמה של קטאר, אך אין זה מן הנמנע כי השינוי בקטאר עשוי להגביר לחצים לחילופי שלטון עוד לפני מות השליטים הנוכחיים.

במיוחד עלולים לחצים אלה לגבור אם יצליח השליט החדש בקטאר לממש את תוכניותיו הכלכליות הנועזות לפיתוח משאבי הגז של הממלכה ולהפיכתה לגורם בעל עוצמה תעשייתית. וכן אם יצליח במדיניות הפנים להביא לריסון טובות ההנאה של המשפחה השלטת ולחלוקה של הכנסות המדינה על בסיס לאומי רחב יותר. מגמות מסוג זה מפעפעות גם ביתר נסיכויות המפרץ, המהומות שהיו בבחריין בחודשים האחרונים, כמו גם הלחצים שמפעיל הפרלמנט בכווית על המימשל, עשויים להעיד על כך. אבל בכל נסיכויות המפרץ מתנהלת המערכת הפוליטית־כלכלית על בסיס העדפת המשפחות השליטות, כשרוחות השינוי המנשבות עדיין מנוטרלות על־ידי משפחות אלה.

השינוי בקטאר עשוי להוות סימן לבאות ביתר הנסיכויות. במיוחד אם יוכתר בהצלחה בשנים הקרובות. אין ספק שארה"ב, מעצמת־העל בעלת העניין המרכזי במפרץ, תעקוב אחר השינוי ותוצאותיו, ואם אלה ישביעו רצון, אין להוציא מכלל אפשרות עידוד אמריקאי לחילופי הנהגות גם בנסיכויות אחרות, לרבות סעודיה. ■

הכותבת היא עמיתת מחקר של מרכז דיין ומכון טרומן.

זהירות, לגיטימציה

דן שיפטן

כתב "קול ישראל" פרסם השבוע ידיעה האופיינית למערכת המושגים החדשה של השנתיים האחרונות. על־פי הידיעה, נחלץ רבין להגן על ערפאת מפני הביקורת שהטיח בו ארגון "אמנסטי" על פגיעה בזכויות האדם במהלך החקירות ו"המשפטים" הליליים החפוזים שהוא עורך למתנגדיו. ראש הממשלה הסביר, כי הדבר דרוש לצורך המאבק האפקטיבי בטרור שישראל דורשת מן הרשות הפלסטינית לנהל בנחרצות.

למגמה המשתקפת בדברי רבין יש שני היבטים הראויים לדיון נפרד. האחד הוא האינטרס הישראלי בצמצום הטרור הפלסטיני, והאחר הוא הלגיטימציה הגורפת שמעניקה ישראל לערפאת ואף לגילויים הדוחים במיוחד של הרשות שכונן. על ההיבט הראשון אין מחלוקת. השני אינו מתבקש בהכרח מן הראשון. טשטוש התחומים ביניהם מסוכן מבחינה מוסרית ומדינית. גם חסידי תהליך אוסלו צריכים להתרחק מיחס סלחני לגילויים המכוערים של אש"ף לא פחות ממתנגדיו החריפים ביותר.

צרכים פוליטיים של חברות פתוחות ודמוקרטיות מחייבים לעתים שיתוף־פעולה עם הנתעבים שבמשטרים. ארצות־הברית ובריטניה נכנסו במלחמת העולם השניה בברית עם משטרו הרצחני של סטאלין. אינטרסים חיוניים חייבו את ישראל להישען על נשק שנרכש בברכתו של אותו סטאלין מצ'כוסלובקיה.

ספק אם המאבק המדיני על הקמת המדינה היה מסתיים בהצלחה בלא תמיכתם של שליחי סטאלין באו"ם. גם לצרכים חיוניים הרבה פחות קיימה ישראל מערכת קשרים מסועפת עם משטרים נתעבים בעולם כולו – מאידי אמין ועד פינושה. מי שכונן את הקשרים החשובים והפוריים עם איראן ידע שהמשטרה החשאית שם אינה מועדון צופים. גם צה"ל אינו בונה את המוניטין שלו בדרום־לבנון על תרומתו הייחודית לזכויות האדם.

כל אלה הם בגדר הכרח בל יגונה. אפילו מעצמות אינן יכולות להרשות לעצמן להימנע מלהסתייע בגורמים מפוקפקים ואף נתעבים, קל וחומר מדינה קטנה הנתונה באיום ולפעמים באיום קיומי.

מי שמכיר את המשטרים במזרח־התיכון ואת התרבות הפוליטית הבלתי מלבבת שלהם, יודע כי כדי להגיע להסדר באזורנו ("שלום") יש צורך במפגש ושיתוף־פעולה עם משטרים שאופיים אינו יכול להיות מקובל עלינו. גם סאדאת לא היה טלית של תכלת, ואפילו משטרו של המלך האהוד כל־כך בישראל אינו מודל שראוי לאמץ. מי שמבקש לפסול את ההסדר עם אש"ף צריך להצביע על נזקיו המדיניים, ולא להתמקד בגילויים הדוחים המאפיינים את התנועה הלאומית הפלסטינית ואת מנהיגיה.

אבל כל זה עדיין אינו מצדיק את טשטוש התחומים בין הכורח בהסדר ובין מתן לגיטימציה סוחפת לשותף בו. מי שקשרו בשעתם כתרים לראשו של סטאלין, על רקע תרומתו למאבק בהיטלר ותמיכתו בהקמת מדינת ישראל, מתביישים בכך היום. לזכותם אפשר לומר לפחות, שלא ידעו את העובדות על פשעי המשטר הסובייטי באותם ימים. אפשר להאשימם רק בכך שלא רצו לדעת יותר מדי. גם תומכיו המובהקים של ההסדר עם אש"ף, ואפילו אלה מהם המבינים כי יביא להקמת מדינה פלסטינית עד תחומי הקו הירוק ובירושלים המזרחית, צריכים לשאול את עצמם אם לא ראוי להציב גבול בין ההסדר המדיני לבין הלגיטימציה הסוחפת לארגון ולשיטותיו.

כדי להגיע להסדר עם הפלסטינים יש צורך בשיתוף פעולה עם ארגון שאופיו אינו מקובל עלינו. גם סאדאת לא היה טלית של תכלת, ואפילו משטרו של המלך האהוד כל־כך בישראל אינו מודל שראוי לאמץ. אבל כל זה עדיין אינו מצדיק את טשטוש התחומים בין הכורח בהסדר ובין מתן לגיטימציה סוחפת לשותף בו

ערפאת. אין מקום לקשור לו כתרים של "שלום"

הבעיה היתה צריכה להתעורר כבר בפרשת פרס נובל. יש הבדל בין הסדר עם אש"ף לבין הסכמה של המדינה היהודית לכך שערפאת יהיה לסמל מוסרי חינוכי של מושג השלום.

ישראל הוסיפה לקיים יחסים עם אוסטריה, אך החרימה, בצדק, את נשיאה, כאשר נאשם ברבה פחות ממה שערפאת אינו יכול להכחיש: ולדהיים נאשם בשיתוף־פעולה פעיל וחסר עכבות עם משטר מתועב ועם מהלכיו הנפשעים. ערפאת עיצב יותר מכל פלסטיני אחר בדור האחרון את דמותה של התנועה שחרתה על דגלה את השמדת המדינה היהודית והוביל מערך של טרור שרצח יהודים בישראל ובעולם כולו כיעד מדיני. את ההסדר עם ישראל קיבל רק לאחר שעמד על סף חיסול ארגונו.

הניסיון שנצבר עד כה עם ערפאת ומרעיו מצביע על כך שאש"ף ממהר להסתלק גם מביטויים "מתונים" יחסית של משנתו המדינית שאימץ בעת חולשה, מיד כאשר נראה למנהיגיו כי מתחדש הסיכוי למימוש מטרותיו החיסוליות. כך למשל אימץ ערפאת בשלהי 1988 נוסחה שפורשה כהכרה במשתמע במדינת ישראל. לאחר שסדאם חוסיין הבטיח לשרוף את מחצית ישראל ולהרעיל את תושביה, הפך ערפאת לבעל בריתו הנאמן והזדהה עם ירי הטילים על עריה של ישראל. הוא חזר למסלול המדיני רק לאחר תבוסת סדאם, ולאחר שאחיו הערבים העניש אותו על תמיכתו בעיראק. לקראת הכתרתו בפרס נובל לשלום לא ביטל אפילו את האמנה הלאומית, המגדירה ומנמקת את היעד של חיסול ישראל, והוא לא עשה זאת עד היום. גם בעיצומו של המו"מ עם ישראל ממשיך אש"ף לתבוע את מימוש "זכות השיבה" לתחומי הקו הירוק, וכתשלום ראשון הוא תובע החזרת 100 אלף פליטים לגליל.

לגיטימיצה של ערפאת והפיכתו לסמל של השלום חמורה מלגיטימציה של ולדהיים, משום שוולדהיים שיתף־פעולה עם משטר נפסד ואילו ערפאת כונן ארגון שמטרותיו ואמצעיו נפסדים והוא מסמל אותם עד היום. גם חסידיו המובהקים של שיתוף־הפעולה בין ישראל לדרום־אפריקה לא הציעו שישראל תיתן לגיטימציה לאפרטהייד.

ההתגייסות של ישראל לחיזוק הלגיטימציה של ערפאת ושיטותיו – מפרס נובל ועד דו"ח אמנסטי – אינה כרוכה בהסתלקות אש"ף ומנהיגיו ממטרותיהם המדיניות ב־30 השנים האחרונות. הם מודים, לכל היותר, שהדבר אינו מעשי בשלב זה בגלל חולשתם ומוכנים להיכנס למו"מ מדיני, אך אינם פוסלים או מסתייגים מהמאבק שהתנהל תחת דגל חיסול ישראל כמאבק צודק של "דהקולוניזציה".

מי שנותן להם לגיטימציה גורפת משלים למעשה עם התפיסה הזו. הוא נותן את ידו בלי משים לחתירתו של אש"ף תחת הצדקת הקיום של ישראל ושל מאבקה נגד הקמים עליה, גם כשהארגון נאלץ להכיר בשלב זה בעובדת קיומה. אם מאבקה של התנועה הלאומית הפלסטינית נגד הקמתה ונגד קיומה של ישראל היה לגיטימי בעבר, מה עושה לבלתי לגיטימי את התביעה "לזכות השיבה" לגליל וליפו, את ההצהרה המפורשת שנתן ערפאת ביוהנסבורג להפרת ההסכם עם ישראל כאשר אש"ף יתחזק, ואת הטרוניה שהופיעה במסמך רשמי של "משרד האינפורמציה" של הרשות הפלסטינית על הגירה יהודית מבית־המועצות ל"פלסטין" שבתחומי "הקו הירוק"?

אין מקום לקשור לערפאת כתרים של "שלום" או להגן עליו מפני הוקעה כמפר שיטתי של זכויות האדם. אין לעשות זאת לא רק משום שעניינית אין הוא ראוי לכך, על רקע העבר המתועב שלו וההווה המפוקפק של הרשות שהקים בדמותו. הדבר פסול לא רק משום שאין לתת יד להנייתם של ערכים ומושגים של החברה הפתוחה, אלא גם משום שהמאבק עם אש"ף עדיין רחוק מלהסתיים, גם אם יעלה הסדר הביניים יפה.

אפילו היה בהתייצבות לצד ערפאת הישג טקטי זמני בתחום המאבק בטרור (ויש ספק גדול אם הדבר נכון), הרי שכרו של ההישג הטקטי יוצא בהפסדו של המאבק האסטרטגי, ובשנתיים האחרונות ראינו יותר מדי דוגמאות של "הישגים" טקטיים של מי שאינם רואים נכונה את התמונה הכללית. ■

הכותב הוא היסטוריון החוקר את יחסי ישראל־ערב.

אפליה אינה מתקנת

אילו השתתפו במירוץ לכנסת פי־חמישה נשים, היו נבחרות פי־חמישה. אם נשים נרתעות מן ההשקעה, מן המאמץ ומן הסיכון, את מי צריך להאשים?

חנה זמר

כשגבר רואה את המלה שריון, הוא חושב על טנק. כשאשה רואה אותה מלה, היא חושבת על מקום שמור בכנסת. כל זמן שזה המצב, השריון יישאר מאתנו והלאה. נשים לפוליטיקה, בהחלט כן, כאן ועכשיו. השאלה איך.

נשים המבקשות לעצמן מקום תחת השמש הפוליטית אינן קבוצה שצריך לנקוט כלפיה אפליה מתקנת, קרי שריון. הייצוג מעוות, זה ברור, כי מחצית־פלוס של האוכלוסיה אינה מוצאת ביטוי ממשי בזירה הציבורית, לא הפרלמנטרית ולא המוניציפאלית. מצב זה טעון שינוי, וגם זה ברור, אבל ספק אם צריך לתקן עיוות על־ידי עיוות. הרי גם אפליה מתקנת, או העדפה מתקנת, מעוותת תוך כדי תיקון, ולכן היא לא תמיד במקומה.

בלי שריון הגענו למצב משביע רצון בייצוג עדות המזרח, במישור המקומי והארצי כאחד. לייצוג על בסיס עדתי יכולים לטעון עכשיו רק יוצאי ברית־המועצות לשעבר, שהם קבוצת האוכלוסיה הגדולה בישראל.

אבל בכל קבוצה אתנית יש 50 אחוז נשים והן בתת־ייצוג בכל עדה ועדה, בכל מפלגה וסיעה, בכל גוף פוליטי או מינהלי. הוא הדין במערכות המשקיות והכלכליות, במקומות העבודה בכלל, ובקריירה מקצועית בפרט.

האם זה נובע מקיפוח? הדעות על כך בוודאי חלוקות. אישית, אינני מאמינה שמקור הבעיה בקיפוח מכוון אלא בצירוף גורמים המשפיעים לרעה על מעמד האשה בכל מקום שמחוץ לביתה (ולפעמים גם בביתה). ממילא מובן שהדרך הטובה לשפר את מעמד הנשים ולקרבן לשוויון, היא לטפל בגורמים המעכבים את התקדמותן.

אפשר לכתוב דיסרטציה על הגורמים האלה – החל מן הפרובלמטיקה של אופי השירות הצבאי לבנות, דרך אי־רצון מובן כשלעצמו לשלם את מחיר הקריירה וכלה בחוסר הסולידריות הנשית – אך אין ספק שאחד הגורמים המרכזיים לנחיתות מעמד האשה הוא הקושי לשלב חיי משפחה עם חיי עבודה באופן שייעשה צדק לשניהם.

ארגוני הנשים, ובראשן נעמת, לא יוכלו לצאת ידי חובת שליחותם אם ישימו את הדגש בייצוג בשעה שהן סוגרות מעונות יום. אדרבא, צריך להרבות מעונות ולהיאבק על החזקתם, כי הם התשתית לקידום נשים, ואין להם תחליף ואין עליהם פיצוי. התשתית חשובה יותר מהצמרת, כי היא נוגעת לרוב. להלכה אפשר לצפות כי יותר ייצוג יביא ליותר זכויות, כי הצמרת תדאג לתשתית. זה לא הוכח עד כה.

אנו עדים לתופעה, מוזרה כשלעצמה, שבעולם המוסלמי ובעולם השלישי בכלל, במדינות שבהן מעמד האשה בכי רע, נבחרו יותר נשים לראשות הממשלה מאשר במדינות המערב שבהן קיימת מידה רבה של שוויון בין־מיני. אין שום בסיס לטעון, כי הוטב לנשים בפקיסטאן או בבנגלהדש או סרי־לנקה או אפילו בתורכיה, ולפני כן בהודו, תחת שלטונן של נשים שכיהנו כראשי־ממשלה.

אלא שאין כלל צורך לתרץ, להסביר או להצדיק את השאיפה לשוויון. זו זכות טבעית ויעד צודק בפני עצמו, גם בתחום הייצוג הפוליטי. השאלה היא האם אפליה מתקנת היא דרך לגיטימית להשגת היעד? אפליה לטובה של אשה היא אפליה לרעה של גבר, וזה אינו מצב תיאורטי בלבד. כבר קרה בבחירות הקודמות שמועמד שצבר די קולות להיכנס לכנסת נאלץ לוותר על מקומו לטובת מועמדת שהשיגה פחות קולות וגברה עליו מכוח השריון. זה אונס את הדמוקרטיה ולא מוסיף כבוד לנשים.

אמת, אי־אפשר לעשות חביתה בלי לשבור ביצים, ולעתים אי־אפשר לקדם שוויון בלי לנקוט העדפה מתקנת. כדי ליצור הזדמנות שווה לילדים ממשפחות מצוקה, למשל, צריך לתת להם תמיכה רחבה יותר של מערכת החינוך מאשר לילדי רווחה. כל המערכת הסוציאלית בנויה על העקרון הזה. אבל נשים אינן מקרים סוציאליים מעצם היותן נשים, ובהשקעת המאמץ הדרוש הן יכולות להגיע לעמדות בכירות גם בפוליטיקה.

זה לא קל, כי צריך להידחק ולהידחף ולרוץ מהר ולפעמים גם לדרוס את מי שבדרך, וצריך להיות מוכן לכשלון ולנסות מחדש שוב ושוב, כי שיעורי ההצלחה נמוכים מאוד גם אצל הגברים. תמונת מצב מאלפת בהקשר הזה עולה מרשימת המתמודדים בבחירות המוקדמות של מפלגת העבודה לכנסת ה־13, בפריימריס המפורסמים של 1992:

היתה זו הפעם הראשונה בישראל, ועד כה היחידה, של התמודדות אישית ישירה לכנסת. במירוץ השתתפו 161 מתמודדים. רק 42 מהם הגיעו ליעד הנכסף. כלומר, שלושה מכל ארבעה נשרו בדרך. והנה, בין 16 המתמודדים בפריימריס היו רק 18 נשים – 11.2 אחוזים. שיעור הכשלון בין הנשים היה גדול מזה שבין הגברים, אבל לא באופן דרמטי. אילו השתתפו במירוץ פי־חמישה נשים, היו נבחרות פי־חמישה, או פי־ארבעה וחצי. אם נשים נרתעות מן ההשקעה, מן המאמץ ומן הסיכון, את מי צריך להאשים?

הבחירות המוקדמות המסתמנות באופק הפוליטי הקרוב – ושנה זה קרוב – מפנות את כל תשומת הלב לייצוג הפרלמנטרי. אבל שיעור ייצוג הנשים בזירה המוניציפאלית חמור הרבה יותר. בכל מדינת ישראל אין ולא היה אף ראש עיריה אחד שהוא אשה. הנשים פשוט לא ניסו להתמודד. במועצות המקומיות המצב דומה. אשה אחת עומדת בראש מועצה, בסביון. אשה אחת עמדה בעבר בראש מועצה, באבן יהודה. זהו.

מן הדין שיהיו יותר נשים, הרבה יותר נשים, במוקדי ההשפעה. אבל הן חייבות לפלס לעצמן את הדרך, ולא לתבוע זכויות יתר. נשים אינן פחות אינטליגנטיות מגברים ואין להן פחות מרץ משיש לגברים. אין שום הצדקה להתייחס אליהן כאל טעונות טיפוח. ■

בהוטו, צילר. לא הוטיבו עם הנשים. צילום: אי.פי

להקשיב לחרשים

אף שהחירשות אינה מגבלה אינטלקטואלית, הישגיהם האקדמיים של החירשים כקבוצה נמוכים. בקונגרס בין־לאומי לחינוך חירשים, שנערך השבוע בתל־אביב, דנו בדרכים לשפר את הישגיהם של החירשים. והתווכחו אם מוטב לחירשים ללמוד בכיתות נפרדות או עם תלמידים שומעים

יעל פישביין

החברה השומעת אטומה לחירשים. כרבע מהמשתתפים בקונגרס הבין־לאומי לחינוך חירשים שנערך השבוע בתל־אביב היו חירשים. בטקס הפתיחה עלה ראש העיר רוני מילוא לבמה, בירך את הקהל והזמין את כולם ליהנות מ"האופרה הנפלאה שלנו".

שפת הסימנים של החירשים מלאה הומור. יש להם סימנים מיוחדים במקום שמות. את ראש־הממשלה יצחק רבין הם מציינים בלסת כבדה על שום דיבורו הכבד. כשהם ממש רוצים להתבדח הם מציינים אותו בתנועה המתארת שתיה מבקבוק. את שמעון פרס הם מציינים בתנוך על הסנטר, ואת שמיר בשפמפם קטן.

במחקר שערכה רונית יפת־יצקר מבית־הספר לחינוך באוניברסיטת תל־אביב, המארחת של הקונגרס, התברר ש־85 אחוז מהחירשים בישראל מתחתנים עם חירשים. 15 האחוזים המתחתנים עם שומעים הם בעלי יכולת שמיעה טובה יותר מהאחרים, ממוצא מערבי ומשכילים יותר. המחקר הזה מעיד עד כמה נרתעים החירשים מהחברה השומעת, וגם מדוע אצל כשליש מהחירשים סיבת החירשות היא גנטית ולמה יש להם בעיות אחרות בנוסף לחירשות.

אמציה ויזל, ראש המגמה לחינוך מיוחד והמסלול ללקויי שמיעה בחוג לחינוך באוניברסיטת תל־אביב, הוא לקוי שמיעה המרכיב מכשיר שמיעה זה שלוש שנים. הוא מסביר שיש ההבדל תהומי בין חירשות מלידה, שאינה מאפשרת ללמוד את השפה המדוברת, לבין חירשות מאוחרת שהיא בסך הכל ליקוי פיזי שניתן להתגבר עליו. מאחר שכדי ללמוד לקרוא צריכים קודם ללמוד לדבר, סובלים הילדים החירשים מקשיים ברכישת הקריאה. יכולת הקריאה הממוצעת של החירשים כקבוצה היא נמוכה, בערך ברמה של כיתה ה'. כקבוצה הם מגיעים להישגים אקדמיים נמוכים, אם כי יש ביניהם כאלה המצליחים לטפס לראש הסולם. החירשות כשלעצמה אינה מגבלה אינטלקטואלית. אם מטפלים בה נכון ומשקיעים מה שצריך להשקיע, אין תקרה להישגים. אבל, כאמור, לכשליש מהחירשים יש בעיות נוספות, המקשות עליהם להגיע להישגים. אצל האחרים, הרמה הממוצעת של ההישגים נמוכה בגלל הקושי ללמוד לקרוא ומשום שמערכת החינוך אינה יודעת איך להתמודד עם בעיותיהם.

השפה המקובלת אצל חירשים היא שפת הסימנים, שבעזרתה ניתן לייצג את המציאות באמצעות סימנים. ניתן בשפת הסימנים גם לאיית מלים, ובכך "לחקות" את השפה המדוברת בפי השומעים. יש שפות רבות של סימנים. אנגלית של סימנים אינה עברית של סימנים וכן הלאה. חירש שנכח באולם הקונגרס ראה הרבה רעש, מפני שדיברו שם בכל מיני שפות סימנים.

יש ויכוח חינוכי מה טוב יותר לעשות בבית־הספר: ללמד חירשים לקרוא שפתיים ולדבר, כדי שיוכלו להשתלב בחברה השומעת, או ללמדם קודם את שפת הסימנים. בשוודיה התקבל חוק הקובע, ששפת הסימנים היא שפתו הראשונה של ילד שנולד חירש. בארץ הנטיה היא ללמד לקרוא שפתיים ולדבר. במיזן מוזהים בין אי יכולת לתקשר בשפה המדוברת לבין הישגים אקדמיים נמוכים – זיהוי המציב את שפת הסימנים במקום נמוך. לפי תפישת המערכת, שפת הסימנים היא אופציה מועדפת פחות, מפני שהיא מדגישה את החירשות כנכות. אצל החירשים, שונה הערכת שפת הסימנים לחלוטין. הם רואים בה חלק מהזהות שלהם. מעין דגל.

כל מי שקרוב לתחום מכיר את מקרה שאול גור־זיו. אמו הגית, שהיא אשת חינוך, עתרה לבג"ץ בבקשה שיורה למשרד החינוך לאפשר לבנה לתקשר בבית־ספר רגיל בשפת הסימנים. משרד החינוך הציב בכיתתו של שאול בתיכון עירוני ט"ז בתל־אביב מתורגמנית לשפת סימנים. קבוצת התלמידים החירשים באותה כיתה מצליחה להגיע להישגים טובים הודות למתורגמנית סיגל נחום, שמעבירה סימולטנית לקבוצת החירשים את דברי המורה, ובמקרה הצורך מוסיפה הסברים לקבוצה שלה.

לצד השאלה באיזו שפה יש ללמד את החירשים, יש שאלה עם מי עליהם ללמוד – בכיתות נפרדות, בבתי־ספר נפרדים, או בכיתות אינטגרטיביות עם תלמידים שומעים. המדיניות בישראל היא, שככל שילד מתקשר טוב יותר בשפה המדוברת, נוטים לשלבו בחינוך הרגיל. ד"ר ויזל מתנגד למדיניות הזאת. ילדים חירשים מבודדים מאוד מבחינה חברתית, וכדי להקל עליהם יש לדעתו לשלבם כקבוצות ולא כיחידים בבתי־הספר.

האמריקאים, בהתנגדותם לאינטגרציה, בנו פנימיות מיוחדות לחירשים. התוצאה היתה שהתגבשו שם קבוצות לוחמניות במיוחד, שהחלו לתבוע זכויות מיוחדות. בוושינגטון די.סי יש אוניברסיטה מיוחדת לחירשים, ומתווכחים שם באיזו שפה יתנהלו השיעורים.

חירשים שמגיעים לאוניברסיטה מתקשים במיוחד ברכישת שפות זרות. שירותי תרגום על בסיס אינדיבידואלי יקרים מאוד, ולא כל אחד יכול להרשות לעצמו להשתמש בהם. ד"ר ויזל הציע להעסיק מתורגמן בית באוניברסיטת תל־אביב, והעניין עדיין בדיון.

יש שתי אסכולות בקהילת החירשים. האחת רואה את החירשים כקהילה בפני עצמה עם תרבות משלה וסימנים מזהים משלה. האסכולה השניה מבטלת את העניין מיסודו וטוענת שלא מדובר בקהילה ולא בתרבות, אלא בסוג של נכות שכיום יש יותר ויותר אמצעים למזער את סימניה. עם זאת, הממצא המחקרי מצביע על כך, שכאשר שואלים אנשים חירשים אם הם רוצים להפוך לשומעים – פחות מחמישים אחוז יענו בחיוב. מה שמעיד שמדובר בעולם שלם של אנשים לא שומעים, שיש ללמוד הרבה כדי להבינו באמת. ■

תלושים מגן עדן

אהוד תגרי

לא נמאס להם. "בסך הכל רצית לדפוק את הראש – דפקת לעצמך את החיים". הטקסט השנון הזה בערוץ 2 מלווה באנימציה של ג'וינט מעושנת, שבמטה־מתג־מחשב הופכת למזרק רעיל־למראה, נוטף דם. המסקנה המתבקשת: מי שיעשן ג'וינט גראס ימות מהרואין. מסקנה זו אמיתית כמו הקביעה שכל מי ששתה בירה מימיו ימות כאלכוהוליסט, או שכל אוחז־הגה סופו לנהוג במהירות 200 קמ"ש, ולהרוג מישהו.

בסוף האלף השני לספירה, הפרסומת הזאת נראית כמשהו הזוי מבית המדרש המוסרני של החמר רוה. אללי, המשמעות המסר שלה עומדים בסתירה גמורה לסטטיסטיקות מסוממות עדכניות, שמציגות את המשוואה כקביעה שקרית לגמרי. אז בואו נהיה רציניים ונשאל מי מרוויח ומי מפסיד מפרסומת כזאת: איפה הכסף, איפה האינטרס, איפה הפוליטיקה.

*

מאה השנים האחרונות בעולם המערבי הוכיחו שסמים הם חלק בלתי־נפרד מהמציאות המודרנית. לא נעים, מעצבן, אבל מה לעשות – זאת האמת.

למעשה, מכת הסמים הרבה יותר קשה משאנו משערים. אם נצרף את המשקל הכלכלי של תעשיות הסיגריות, האלכוהול ורוב תעשיית הרוקחות, נתחיל לקבל מושג על ההיקף האמיתי של בעיית הסמים. אבל, היות שנהוג להגדיר במילה "סמים" רק אותם חומרים שהמדינה מגדירה כבלתי־חוקיים, נעזוב לרגע את הסמים החוקיים (אחרת יתברר לנו שכל העולם המערבי מסטול על כל הראש, שוד ושבר).

נשאלת השאלה, מה עושים עם הסמים? האם, כמו בסיגריות ואלכוהול, מקבלים את קיומם, עושים אותם חוקיים, ומתמודדים איתם מעל השולחן (מה שכולל, כמובן, מיסוי כבד)? או, האם ממשיכים להתייחס אליהם כאל מים גנובים, מה שמשאיר אותם מתוקים מתמיד, מעין תלושים לחזרה בלתי־חוקית לגן־עדן, שממנו נעקרנו לפני עידן ועידנים?

ליגליזציה = ירידה בצריכה

להלן כמה עובדות. הקורא מוזהר: הן לא נעימות, נוטות לעצבן, אבל בונוס בצידן: הן עד־בד־דרית.

הולנד היא המדינה היחידה בעולם שבה נעשה מאמץ כלל־ארצי לנטרל את בעיית הסמים. ב־1976, תחת הכותרת "מדיניות השיעמום", נעשתה דהקרימינליזציה של סמים קלים: הותר לסחור בחשיש ומריחואנה עד לכמות של 20 גרם. משמעות מעשית: לגליזציה טוטאלית של סמים קלים: בסיבוב של שעה קלה במרכז אמסטרדם, כל דיכפין יכול לקנות קילו חומר, אין בעיה.

מספרים: בשנת 1976, שלושה אחוזים מבני 15־16 השתמשו במריחואנה. עשר שנים מאוחר יותר, השתמשו שני אחוזים. כלומר: ירידה של 50 אחוז. בשנת 1976, עשרה אחוזים מבני 17־18 השתמשו במריחואנה. עשר שנים מאוחר יותר: שישה אחוזים. כלומר: ירידה של 40 אחוז. (נתונים: משרד הרווחה ההולנדי, 1985).

ובמילים: הלגליזציה של סמים קלים גרמה לירידה בצריכה שלהם: במיוחד באוכלוסיה הפגיעה ביותר – של בני־נוער.

והלאה: "בהולנד אין סימנים להגדלת הצריכה בקנביס. כמו כן, אין כל הוכחות מדעיות על היות קנביס שלב מעבר מסמים קלים לסמים קשים..." החתום על הציטוט לעיל הוא רפ"ק גדי אשר, לשעבר נציג הסמים של משטרת ישראל באירופה, בדו"ח שהוגדר כ"סודי" מנובמבר 92', שכותרתו: "אפקטיביות הטיפול בבעיית הסמים".

אשר: "גם בארץ המצב אינו שונה... 1. קיימת הספקה סדירה וקבועה של סמים. 2. הפעילות האכיפתית אינה משפיעה על היקף השוק. 3. מספר צרכני הסמים הולך וגדל". (שם, עמ' 5).

הדו"ח של אשר נמסר ל"רשות למלחמה בסמים" ב־11.11.92. (העתק שלו גם נמסר לרפאל איתן). מסקנות הדו"ח לא מפריעות לאיתן להציע הצעות, שאם יתקבלו יחזירו אותנו, נפשית, לשנות הטרור הגדול של סטאלין ברוה"מ. ואפרופו – מעניין מה דעתו של איתן על סוגיית האלכוהול ושתייתו בעמק יזרעאל.

בזבוז כסף טהור

כרשות למלחמה בסמים יודעים שאין קשר בין עישון מריחואנה לבין שימוש בהרואין. קמצוץ מאלה שעישנו גראס או חשיש הגיעו אי־פעם לנסות הרואין. מיותר אפילו לתת מספרים, כי מדובר באלפיות אחוזים. אז למה להבהיל?

כי הפואנטה אינה ההרואין. כשהחומר הזה ניתן בתנאים מבוקרים (במעונות יום בבריטניה, שווייץ, ספרד, וארה"ב), הוא גורם עצירות, וזהו. כרכן, עצירות. שאלתי פעם את ד"ר בני אברמוב, עוד לוחם מהולל בסמים (מעיריית תל־אביב), מדוע הוא לא עולה פעם על במה, ואומר את האמת הפשוטה הזו, האמת שמסירה את הילת המיתוס המתועב מהחומר המחורבן הזה. אברמוב שתק. כי גם למשטרה וגם לרשויות משתלם, כנראה, שהאזרח ימשיך להיות בור מבוהל – ויזרוק כסף וסמכויות לרשויות האח הגדול (אבל על כך בהמשך).

האמת היא שכל אגורה שניתנת למשטרה במסגרת ה"מלחמה" בסמים, היא בזבוז כסף טהור, ולא היינו צריכים את הדו"ח (הגנוז) של אשר כדי לדעת את זה.

בסוף המאה הקודמת, קוקאין היה חוקי בארה"ב. בסוף המאה הזו, לאחר שקוקאין אינו־חוקי כבר עשרות שנים, שב"מלחמה" נגדו הוצאו מיליארדים של דולרים, החומר נפוץ מתמיד, זול מתמיד, טהור מתמיד. מספרים? בשנות ה־80 המחיר הסיטונאי של קוקאין בארה"ב ירד ב־80 אחוז, בזמן שטוהר החומר עלה מ־12 אחוז ל־60 אחוז (נתון: משרד המשפטים האמריקאי). באותו זמן, ארה"ב השקיעה כ־16 מיליארד דולר לשנה ב"מלחמה" בסמים. היום יותר.

נפל לי המיתוס

ואם אנחנו כבר באמריקה, למה לא להמשיך ולהשתמש בסטטיסטיקות שלהם – הן הרבה יותר מעודכנות וכנות משלנו. באשר לקשר המיתולוגי שבין פשיעה לסמים. האם משתמשים בסמים הם פושעים? סקר שערך משרד המשפטים האמריקאי ב־1986 בבתי־כלא אמריקאיים הראה, שחצי מהמשתמשים לא נגעו בסמים עד שנכלאו בפעם הראשונה... אופס, נפל לי המיתוס... ואם אנחנו בענייני פשיעה וסמים, כדאי להזכיר שבשנת 1983, כ־54 אחוז מהכלואים בארה"ב עקב פשיעה אלימה שתו אלכוהול לפני ביצוע הפשע (1983, משרד המשפטים האמריקאי). האם עלינו, לפיכך, להוציא אלכוהול מחוץ לחוק, או את הפשיעה האלימה..? או את שניהם? או את בתי הכלא? או – וזה הכי פשוט – את הסטטיסטיקות?

לאחר שנוטלים את הקורה מבין העיניים, הקשר ה"סיבתי" בין סמים לפשיעה לא רק הופך נסיבתי, אלא שהפושע האמיתי משנה פנים. בשנת 1988, כ־25 אחוז(!) מחולי האיידס בארה"ב חטפו את המחלה כי המדינה אסרה על מכירה חוקית של מזרקים לנרקומנים (הנתון המזעזע הזה, של משרד הבריאות האמריקאי, התפרסם במאמר של פרופ' איתן נדלמן מאוניברסיטת פרינסטון במגזין "סיינס"; מאז המדיניות שונתה). שאלת הפושע האמיתי – שעולה אצל אותם אלה ש"חטאו" בהיותם נרקומנים, ובגלל זה נעשו חולי איידס – כמעט הופכת למשנית כשמתחילים להרהר במחיר המפלצתי שהחברה כולה משלמת על מדיניות מרושעת מהסוג הזה. למשל, שאלה מהסוג של "עד כמה ממשלת ארה"ב ועוד כמה ממשלות באירופה, שאסרו על מכירת מחטים לנרקומנים, אשמות בהתפרצות מגיפת האיידס בעולם?"

ג'וינט של מריחואנה שווה מוות מהרואין. כך אפשר להבין מפרסומות "נגד" סמים, בערוץ 2. מישהו פה לא מבין שהמקארתיזם נגמר ושנות ה־50 תמו. והוא עושה את זה על חשבוני, לעזאזל

מה כן יש לנו

לאט לאט – המקום פה ממש צר מלהכיל את העובדות – מתברר שאין שום קשר בין "המלחמה" בסמים לבין הסמים עצמם. מה כן יש לנו?

יש תבנית חוקית/חברתית ארכאית, שפשטה את הרגל. יש לנו משטרה, שמקבלת תקציבי ענק, שהחוקים מאפשרים לה לפרוץ לבנאדם באמצע הלילה הביתה, לעצור אותו באשמת החזקת ג'וינט, ולזרוק אותו לאבו כביר, כדי ששם הוא יוכל לערוך היכרות מעמיקה עם קוקפרטי הרואין חום (ואולי, עכשיו אני מבין, זאת היתה הכוונה של הפרסומת בערוץ 2: מי שיעשן ג'וינט בבית יקבל זריקת הרואין חינם באבו כביר).

לשאלה כמה ממעצרים אלו נגמרים בהגשת כתב אישום – ואם כן, בשביל מה? – לכך כבר נדרשה מבקרת המדינה.

יש לנו מערכת חברתית, שמאפשרת לכל אחד ללכת ולדפוק את הראש באלכוהול כמה שירצה. שמאפשרת להתמסטל בלי סוף על אדומים/צהובים/ירוקים, שכל רופא יתן במרשם. שמאפשרת לכל דרדס בעיר גדולה לקנות בגרושים קרטונים של ל.ס.ד, כמוסות אקסטזי, קופסאות גפרורים של גראס – והגרוע מכל, להיכנס לכל חנות כלי־כתיבה ולהסניף טיפקס, שהוא רעל מסוג א'. ואחרי שהם גומרים לדפוק את הראש, הם רואים את הפרסומת בערוץ 2, ומתפוצצים מצחוק...

ומה נעשה להם? בסך הכל, בא להם לדפוק את הראש. זה לא לגיטימי? או גם זכויות אזרח נרמסות פה, וגם הגיון בסיסי, והכסף הטוב שמתבזבז משלם למס הכנסה.

ומי שתומך ומגבה את המערכות האלה היא תקשורת סנסציונית, שתמיד תעדיף לפתוח דאבלספרדים צהובים על סריוויה של סמים, מאשר לדון בסבלם של חולי סרטן, שהחוקה הקיימת מונעת מהם את השימוש ב־THC (החומר הפעיל בקנבוס) להקלה על כאביהם. ככה שערוץ 2, מה אכפת לו לפרסם מודעה סנסציונית, ועוד לקבל עליה כסף טוב? הרי המסך שלו סובל הכל, והארנק שלו עוד יותר. אבל אולי שווה לגשת לילדים של עוזי פלד, אליהו בן עמרם, עופר נמרודי, נוני מוזס ושאר הבי־שים מהערוץ, ולשאול אותם מה דעתם בנושא. אם נמצא אותם (עכשיו, בחופש הגדול, יש סיכוי סטטיסטי טוב שהם במסיבת אסיד). ■

פראנויה (פרט מסודרה), ראלף סטדמן. קמצוץ מאלה שעישנו גראס או חשיש הגיעו אי־פעם לנסות הירואין. אז למה להבהיל?

هكذا من الأصل

לא רוצה

טל סילבר

אייס־טי, ראפר אמריקאי שחור, נחשב למלבה יצרים. השבוע הוא פנה בסינרמה בתל־אביב ליצרים של הקהל הישראלי, יחד עם להקת הרוק המצליחה שלו, באדי קאונט. הקהל, לפחות, נהנה להזדהות איתו

צריך לקחת את אייס־טי בערבון מוגבל. מוגבל מאוד. במקור הוא ראפר שחור מסאות' סנטרל, לוס אנג'לס, השבוע גם הופיע בתל אביב עם "באדי־קאונט", להקת המטאל־הארד קור שהקים לעצמו לפני כארבע שנים. בזמן שעבר, הוא הספיק לפור מספיק שערוריות, קללות ופרובוקציות ברמה אמריקאית לאומית לקריירה שלמה. השם "באדי־קאונט" מתכוון לספירת גופות הנערים השחורים שנהרגים במלחמות כנופיות, ותקליט הבכורה של הלהקה נגר בבוטות סוחפת במצב של האפרו־אמריקאי שנשבר לו הביפ, תוך כדי עיסוק מאסיבי באותו ביפ, בעניינים ספציפיים יותר.

השיר שחתם את התקליט נקרא "רוצח שוטרים" והוא הוקדש לכל שוטר שאי־פעם "נטפל למישהו בשל צבע העור שלו, השיער או המוסיקה הלא נכונה" שהוא שמע. "אני יודע שאמא שלך מתאבלת. שתזדיין", הוא שר לשוטר הכללי שאותו הוא רוצח בשיר (אייס־טי אגב היה חבר כנופיה בצעירותו, אבל לא ידוע על שום פשע שהוא ביצע). כשפרצו המהומות בלוס אנג'לס, השיר הוגדר כמלבה יצרים, ועוד לפני כן שלחה המשטרה איומים לאחים וורנר, קונצרן התקליטים הענק שייצג את באדי־קאונט, ולאייס־טי עצמו. כשהמשטרה, כמו גופים נוספים שהשקיעו כספים בוורנר, החלה למשוך מהחברה את המניות שלה, החליט אייס־טי להוציא את הקטע מהתקליט ולעבור לחברת תקליטים אחרת.

"באדי־קאונט" היתה (ועדיין) הצלחה אדירה, בעולם ובמיוחד בארצות־הברית, אבל לא כל אחד היה מצליח להפוך את הפרובוקציה הזאת להיסטריה המונית.

אייס־טי, דמות שמזוהה עם רחובות שחורים של מצוקה ואלימות, חדר בתוכמה אל עולם שבו הוא מזוהה כאאוט־סיידר. הרוק הכבד הוא מוסיקה לבנה, של ילדים לבנים, וגם אם מוסיקלית הם אינם שונים מלהקות רבות, לדמות השחורה הזאת, עם המילים האלה, שמדברות על החברים השחורים שלה, שלא ממש מעידות על סימפטיה למי שהוא לבן וגם יש לו כסף, יש כוח משיכה. ובתקליט הראשון יש גם כל־כך הרבה כוח בכעס שלהם, שקשה שלא להשתכנע שמדובר ביצירה אותנטית.

באדי קאונט, אם כן, מוסיקה שפונה אל ומדברת על אמריקאים שחורים, היא בעצם מוסיקה של ילדים אמריקאים לבנים. בסינרמה, זה עבר הרבה פחות. אייס־טי, מה שלא יגיד על עצמו, כבר כן נראה עשיר וסליחה, שמן. כשהוא צועק לילדים שמתבתשים מולו, שהוא רואה איך הם חיים במצוקה, ושיש להם סיבות להזדהות עם המסרים של באדי קאונט בא להגיד לה אייס, אה.. מיסטר טי, אתה יודע כמה הילדים האלה שילמו בשביל לראות אותך". סביר להניח שרוב הילדים שבאו לראות אותו, לא בדיוק הולכים לישון בפחדהוגל השכונתי, גם אם אין להם חשבון בבק מרשים. אין פה שום זלזול בכיף של ההזדהות איתו, אבל כשאייס־טי שר על מיעוט, שיש נטיה לפחד ממנו, שעובר לגור דלת ממול, הוא כנראה לא חשב יותר מדי בעצמו שהגרסה הישראלית של "באדי קאונט", אם היתה, היתה מורכבת מחמישה פלסטינים.

לרגעים הסינרמה נראתה כמו אירוע פאשיסטי פוער עיניים, ושניה אחרי שהוא רוצח שוטרים, הוא מעביר צ'פחות עם הקהל, חושף את תחתוני הבוקסר שלו, מקפצץ ועושה פרצופים. אותנטיים ככל שהיו הדברים שהוא עבר והמסרים שהוא מעביר, הוא הודה בעצמו, לא פעם ויותר, שבסך־הכל זהו בידור. בתור שכזה, חלק גדול מהזמן זה עבד.

לגבי דבר אחד אין ספקות. אילו אייס־טי היה ישראלי, להופעה שחיממה אותו בסינרמה הוא היה קורא "בת־זונה". מכיוון שהמדור הזה אינו מתעסק בדרך־כלל באמנים ישראלים, נסתפק בכך שהאדם שהיה שווה לבוא רק בשבילו באותו ערב היה רמי פורטיס. האיש עדיין מטורף בכל מובן חיובי של המלה, והבת־זונה הזאת היתה חזקה ובועטת יותר מכל קללה שירק אייס־טי בהופעה שלו. גם פורטיס הוא שמן, אבל אי־אפשר לחשוד בו לשניה שהוא מרושן. אצלו זה גם לא משנה איך הוא נראה, מכיוון שאי־אפשר לחשוד בו לרגע בזיוף. בטח שלא אחרי ההופעה הזאת, שאחריה אי־אפשר היה לחשוד בו יותר גם בעייפות. יש עתיד לרוק הישראלי. ■

להקת באדי קאונט. מוסיקה של ילדים אמריקאים לבנים

ארצות־הברית? לא מכירים

אנטנה

אלון גל

בדרום־אמריקה עוד לא מבינים מאיפה זה בא להם. יום בהיר אחד מפציעה נבחרת לפלפים מהצפון הלא־חשוב ומנצחת את כל פטישי הכדורגל.

ובערב יום ראשון, נדרשו מוספי הספורט במהדורות החדשות של שני הערוצים ל"קופה אמריקה". הערוץ השני שידר את הקטעים הנבחרים מנצחונה של ארצות־הברית הנמרצת על ארגנטינה הגדולה. ציון גנוס, שליווה את התמונות בקריינות שנונה, היטיב להמחיש את הסנסציה. חדשות, אתם יודעים.

הערוץ הראשון, לעומתו, הסתפק בעדכון רשימת משחקי אותו ערב, פרגוואי משהו ואורוגוואי משהו. רשימת מכולת. אף מילה על מה שבאמת קרה ב"קופה אמריקה", שלא לדבר על איזה קטע שזה. מבחינתם, ארצות־הברית. טוב, לא על המפה. הלו, זה טלוויזיה!

פרגוואי־קולומביה ב"קופה אמריקה". הערוץ הראשון נתן רשימת מכולת

סרברניצה? אולי כשהכנתי סנדוויץ'

יום שלישי. הכותרת הראשית של "ידיעות אחרונות" מכריזה: "המלך חוסיין לרבין: בוא נעזור יחד לפליטי בוסניה". משהו הומניטארי כזה, קטן וחביב, אם כבר אנחנו בשוונג של השלום.

גם היום, העולם עוד לא פתר את תעלומת התעלמותו מהזוועות המתרחשות בו. איך הוא תמיד כזה אדיש, העולם הזה. במלחמת העולם השניה, העולם עוד לא מונה לכפר גלובלי. לא סי־אן־אן, אפילו לא טלוויזיה. קצת רדיו וזהו. אבל גם כשהעולם כבר ידע, הוא לא הוזדרז לעשות משהו. בגלל זה הלכו לי כמה דודים.

היום, הוא יודע הכל, העולם. ברגע שעוד זוועה מתרחשת, יש בשטח כתב זריז עם לווין במזוודה. כך, גם בסוגיית בוסניה. אנחנו מקבלים את התקרובת ערב ערב. פרק חדשות החוץ ב"מבט", למשל. אלינור אמיד פונה בפרצוף עגום לחיים יבין ומודיעה שגם היום, צרות בבוסניה. לא נעים. נשמע כמו אתמול. זמן מצויין להכין סנדוויץ' במטבח.

החדשות על בוסניה, לא משנה מהן, אינן חדשות. הן ישנות. הן מטרד. בעניין הזה, אנחנו אטומים לגמרי. כמה שלא ידווחו, לא נרגיש. להיפך, גם אם היתה התפתחות דרמטית, לא משנה מה, זה לא יזיז לנו. הסנסורים שלנו ברזיה. כל המקרים האנושיים הפרטיים בבוסניה, נדרסו זה מכבר תחת מכבש הראיפיקציה התקשורתי. אנחנו לא מודהים יותר. לא אכפת לנו איפה זה סרברניצה.

מה עושים? אכן, אתגר לכתבי מחלקת חדשות החוץ. תמונות של חילופי אש, פצועים ותנוקים לבנים של האו"ם יש מספיק. כל העולם מצלם. אולי עדיף שלא לספק, כדרך שגרה, כל יום. צריך לחשוב על משהו חדש. גירוי חזק יותר, שיפיג את האדישות. אולי חוליה ישראלית ללב המאפליה? אולי ליווי של כמה קורבנות בשטח. להצטרף למחלקת חיילים ירדנים מהאו"ם? תמצאו משהו. או שאל תטרידו אותנו, השבעים, בצרות של אחרים.

החמישיה? בבוסניה הרצגובינה

וכמו בתזמון מופלא, נשלחו גם אנגלשייד ופלדרמאוס, שני היהודונים המאכערים של "החמישיה הקאמרית", לאזורי הקרבות בבוסניה. המשימה, הפעם, להצטלם עם פיתה ציונית ויוגוסלאבי גוסס. המבצע הצליח, הגוסס מת. לא לפני שהשניים הספיקו לספר לו על ייבוש הביצות ואיך חיכינו אלפיים שנה אין אה ארץ מוקפת אויבים אול אראונד. אלפיים שנה! מה הוא יודע על סבל, תגיד. חילול הקודש? כן, כרגיל. חילול טוב. ותחשבו שוב על הכותרת מהעיתון: "המלך חוסיין לרבין: בוא נעזור יחד לפליטי בוסניה". אני ואתה, סנ פרנרו פרום רה מידל־איסט.

עיזבו אתכם מבוסניה. בואו נתעסק בחמישיה. משוטלת האופנה נוטה עכשיו לכיוון של "הבחנה" במערכונים הפחות מצחיקים שלהם. סופרים להם התחלקויות. אולי בזכות הרייטינג הלא־גבוה. איזה מין חשבון משונה זה: השאלה בכלל לא אם זה היה מצחיק יותר או פחות. זו לא תוכנית בידור. ההצחקה אינה המדד. זו, אגב, גם לא סאטירה, כי סאטירה יודעת בדיוק מה היא רוצה. הסאטירה, כאילו מודעת לקיומה של אלטרנטיבה שפויה. החמישיה לא.

"החמישיה הקאמרית" היא יותר קולנוע מטלוויזיה. היא יותר אמנות מאשר בידור, משום שהיא מורכבת, רבת פנים, ומאוד לא מאוזנת. כמה שהיא מצחיקה, ככה היא עצובה. היא לא מציעה פתרונות פשוטים וגם לא את האמת. אין אמת. כלי העבודה העיקרי של החמישיה הוא הגרוטסקה. הגחכה מתולתת של המציאות. כן, עם כמה שיותר גסויות ועיוותים. כמה שפחות רצינות. כמה שפחות כבוד. אפילו לשואה.

הבועה הרקובה של החמישיה היא מטחנת־בשר שדואגת לטחון את כל המיתוסים וסתם כל מיני דברים ברורים מאליהם שנכנסים אליה. היא דואגת שלא יישאר שום רסיס של ודאות שאננה. כי שאננות, כל שאננות, וכל הסתמכות עיוורת על משהו שכבר הוכח מובילה לסיאוב, להתאבנות, לאובדן הרגש. החמישיה היא סייסמוגרף.

כך גם בסוגיית בוסניה. אי־אפשר להבין מהמערכון אם צריך או לא צריך לעזור, ולמה דווקא היהודים. אין מוסר השכל. יש מצב רוח. יש תמונה מעוותת בפרינציפ. שונה, משונה. עיוות, שמאפשר – בתנאי מעבדה של מערכון – בחינה מחודשת של סולם ערכים שלם, של פרופורציות, של פינות חשוכות.

אז אל תמדדו כמה מצחיק. אל תמדדו בכלל. לא חשוב כמה חייכנו בחמש דקות שאחרי. כמה נהנינו בשניה שאכלנו ת'סנדוויץ'. חשוב שנחשוב קצת יותר, ויותר חשוב, שנרגיש קצת. בכלל.

סקס רע

סקס זה תחום עסיסי, לא? ומולטימדיה זה דבר סקסי לאללה. אינטרנט מספק את יצר המציצנות של 50 מיליון אנשים, ומחשבים, כמו פופ, זה תחום מגניב. "אינטראקטיב", תוכנית המחשבים המשעממת של ערוץ 2, הצליחה לעשות מכל זה עיסה דביקה ודלוחה.

שיהיה ברור: אני מנצל את השידור של שבת שעברה, שבו הת־יימרו לעסוק בסקס, כדי לעשות פעם אחת ולתמיד חשבון עם התוכנית הזו. מגיע לה. היא מרושלת. היא התוכנית הכי משעממת בטלוויזיה.

השבוע, זה התחיל באנימציית מחשב של מין מסיכת פנים כזו, עם קול מתכתי, "פה גדול" שמה, שקישקשה על סקס, שקרים ויו גרנט. סקס עלוב. בינתיים זה בא מקריקטורה אלקטרונית. מילא. אחר־כך עברה רשות הדיבור לאחד משני המנחים, עידן רגב, שהבטיח לנו ול"פה גדול" "פנטזיות וסקס טוב". אני לא טוען שהבחור הסימפטי הזה משתעמם ממחשבים. הוא בטח מבין לאללה. הוא רק נראה משועמם ולא מרוכז. מהפאוזות שלו אפשר לתפור עוד שעה בשבוע. אפס כריזמה. בקיצור, הבחור פשוט לא עובר מסך. מה לעשות, אין בזה חוקים: גם אני לא עובר מסך. בגלל זה אני עומד מהצד ומבקר. לא כל אחד יאיר לפיד.

סקס טוב, אם להקדים את הבאות, לא היה בתוכנית. דודי גולדמן, המנחה השני, אירח ב"כיכר אלקטרונית" את הפסיכולוג דוד רודי, שנשף, בהנאה אין קץ, עשן סיגריות בפניו. גולדמן, נחרץ שכמותו, פיתח את הדיאלוג הבא עם הדוקטור הפסיכולוג. תשפטו בעצמכם.

גולדמן: "יש קשר בין סקס לאהבה?"
רודי: "בטח שיש".
גולדמן: "אבל יש זהות בין סקס לאהבה?"
רודי: "לא, זהות לא. לו זה היה כך, לא היו שתי מילים, היתה מילה אחת".
גולדמן: "כלומר, יש סקס ויש אהבה".
רודי: "יש סקס ויש אהבה, ויש ביחד ויש לחוד".
גולדמן: "כלומר יש קשר ביניהן, אבל אין..."
רודי: "יכול להיות קשר ויכול שלא להיות".

אהה
גולדמן יורה צרורות שאלות בסגנון "תם ומגגר", במינימום רגישות, מינימום סבלנות, מינימום הבנה. טוב, יש לו כיכר אלקטרונית על הראש, אין לו זמן להקשיב באמת. יש עוד מאה פינות בדרך. בסוף, זה נמאס אפילו לרודי, שלשמוע אחרים זה המקצוע שלו: "אתה מדבר כל־כך הרבה ולא יודע מה להגיד".

הבעיה ב"כיכר האלקטרונית", כמו גם בשאר התוכנית, אקוטית: התוכנית, למרות המון ימי חסד שכבר חלפו עברו להם, עוד לא החליטה מה היא רוצה לעשות כשתהיה גדולה. וגם אם כן, אין זמן לכלום.

האם זו תוכנית לאנשים שמבינים במחשבים, או לכאלה שזה סינית בשבילם? בואו נבדוק. נגיד שזה ל"מבינים". במקרה כזה, יכול להתאים לאגר "הצרכנות": סקרי שווקים,

יו גרנט. סקס באנימציה   צילומים: אי.פי

מבחני דרכים לסי־די־רומים, מציאת כתובות חמות באינטרנט, דרך איזו חברה שווה יותר להתחבר, ושאר ידיעות. ל"אינטראקטיב" אין סיכוי להיות כזו. מניתי לא פחות מ־22 חברות ומותגי מחשבים בקרדיטי הסיום. אלה, מן הסתם, מטה לחמה של התוכנית. היא משועבדת להם גם אם לא התכוונה.

ואם, נגיד, היתה מיועדת ל"לא מבינים"? מי שלא מבין, יתקשה להזדהות עם שורות הטקסט המתהפכות המרצדות על המסך הלא־מוכר של הכיכר האלקטרונית. ביקור חפוז כזה לא מעורר תיאבון אצל אותם. ה"אנחנו דור אחר". הוא מפחיד ומרחיק אותם. במקרה הזה, ובהתחשב במדיום – טלוויזיה (ולא קורס להכרת המחשב) – אולי לא כדאי לעשות תוכנית "על מחשבים", אלא לנצל את הידע להפקת תוכנית שנעזרת במחשב. תוכנית, שהאינטראקטיביות היא האמצעי שלה.

"אינטראקטיב" היא הכל, חוץ מאינטראקטיבית. חצי תוכנית הם מנסים לתקן את הקשר לאינטרנט ש"נו טוב, כנראה שזה פשוט ניתק לנו. ננסה שוב". והלך גם חוש המחשבה. מה יש, אי־אפשר להקליט מראש? את הווידיאו המציאו מזמן. למה להאכיל אותנו בתקלות תקשורת וחוסר ניסיון בשידור חי? תשאירו את הבהיות המטופשות בצג על רצפת חדר העריכה.

אינטראקטיביות, חוץ מנושא לשיחות סלוניות, היא אולה טכנולוגיה. היא מדיום. היא כלי עז־רה. היא מתאימה לתוכניות כמו "פופוליטיקה", שמייצרו־ תוכן עצמאי, וממילא מעוררות תגובות, לתגובות בזמן אמת. בפקס. תארו לכם איזה אקשן יהיה ב"פופוליטיקה" עם תוספת חימום מכל מיני צופים.

לכוחותינו שלום

ב: "האם..."
א: "תן לי לגמור רגע"
ב: "בבקשה"
א: "אני שואל אותך"
ב: "אז אני אענה לך"
א: "אתה עוד לא יודע מה אני שואל אותך"
א: "ניסים, חכה רגע"
ב: "עוד רגע"
א: ניסים, תקשיב רגע"
ב: "אני מקשיב לך כל הזמן"
א: "ניסים: התעמקת בתחקיר. עכשיו תקשיב לי רגע"
א: "אני תכף אסביר לך. ניסים, ני־סים משי־על! אני תכף אסביר לך! תכף אני אגיד לך משהו".
ב: "אתה לא עונה לי"
א: "אני עונה לך בדיוק"
ב: "אתה לא עונה לי"
א: "אתה תיתן לי לדבר, אז אני אענה לך"
א: "אתה טועה. אתה טועה... תן לי רגע".
ב: "אני יכול להשחיל שאלה? תן לי להבין... כדי להבין, אהוד..."
א: תן לי רגע... אתה לא תיתן לי לדבר אז אתה לא תשמע שום דבר? אתה יכול לתת לי לדבר רגע?"
ב: "תרשה לי, אתה לא עונה לשאלות".
א: "תקשיב טוב, ותבין".
ב: "אני יכול רגע לשאול אותך שאלה?"
א: "תקשיב טוב רגע, תן לי לגמור משפט... תן לי רגע, תן לי רגע..."
א: "אה, ניסים: היות ואני הגעתי הנה להסביר..."
ב: "אני מעריך את זה שבאת להסביר, אבל יש דבר שלא הבנתי. אני יכול לשאול?"
א: "אתה יכול לשאול".
א: "תן לי רגע לדבר! אתה לא רק שואל פה, אתה מדבר בשם חמישה מיליון אנשים".
ב: "אני מאוד מקווה שגם תענה".
ב: "אהוד, אהוד! אהוד, אני עדיין רוצה..."
א: "תן לי לגמור".
ב: "אתה מדבר בלי הפסקה".
א: "אני יודע, ואתה נמצא כאן כל שבוע. אני באתי רק פעם אחת. אל תפריע לי לדבר!"
ב: "אמרת את זה במהלך הדברים שלוש פעמים. בוא נתקדם".
א: "בסדר".
ב: "תודה רבה".
ב: "אני רוצה לשאול ואני לא רוצה שתתחמק מזה".
א: "אני לא אתחמק מזה".
א: "ניסים, הוויכוח הזה מיצה את עצמו".
ב: "טוב... טוב, אז בוא נתקדם הלאה".
א: "תן לי רגע".
ב: "אז איך..."
א: "תן לי רגע לגמור את המשפט... תן לי לגמור... ניסים משעלי! תן לי רגע!"
ב: "רגע, אבל אתה לא שמעת..."
ב (לגבי ההופעה בוועדת החקירה): "אני סומך עליך, כפי שאתה מופיע פה, בטח ענית על הכל".
ב: "גם שם היית נסער ככה?"
ב: "טוב, דיברת על זה".
ב: "עד כדי כך... עד כדי כך? עד כדי כך?!"
א: "אתה מבין את זה בראש שלך?"
א: "תן לי רגע, תן לי... תן לי רגע, אני אגיד לך".
ב: "טוב זה אמרת".
א: "לא אמרתי את זה אף פעם... תן לי רגע".
א: "תן לי לגמור"
א: "תן לי להגיד מילה. תן לי לסיים את העניין".
ב: "טוב".

זה עתה קראתם את התמליל הלא־מלא מ"שיחות ועידה" שבה התארח אהוד ברק בשבוע שעבר. מה שראיתם למעלה הוא מין מעשה קונרס שכזה. התוכן של השיחה הושמט. השאירו רק דברי הקישור. מספיק נכתב תאמר לגופו של עניין. בואו נדבר קצת על התסרוקת. מהתווך שבין השורות, השאר־יות, אפשר, לדעתי, ללמוד לא פחות. ■

רק נטבלתי וכבר הוכפשתי

א"ב יפה

היינריך היינה: "קדיש הם לא יגידו". על יהודים, יהדות וזהות. בעריכת ד"ר יהודה אילוני ושלמה טנאי. הוצאת רשפים, 1994 □ היינריך היינה: "ייסורים וחיזוקים". מבחר שירים, משלים והברקות. מגרמנית: שלמה טנאי. הוצאת רשפים, 1995

"לו גניבת כפות כסף היתה מותרת על־פי חוק, לא הייתי טובל את עצמי" – אמר המשורר היינריך היינה, שהמרת דתו הפכה אותו שנוא על יהודים ונוצרים כאחד □ באומה הגרמנית ראה גם אומה מוסרית קרובה ליהדות, וגם אומה העלולה להמיט שואה על העולם □ שני ספרים חדשים במפעל תרגומי היינה של שלמה טנאי.

לפני עשר שנים, החל שלמה טנאי – שקודם לכן תירגם מיצירותיהם של סופרי הרומנטיקה הגרמנית ("הפרח הכחול", 1982) ושל משוררים יהודים כותבי גרמנית ("יהודיה", 1968), וכן את המיתוס הגרמני העתיק "הניבלונגים" (1988) – לשקוד על תרגום חדש של כתבי היינה. הספר הראשון במסגרת מפעל היינה שלו, "הים הצפוני", הופיע ב־1986, אחריו "מבחר שירים ומכתבים" (1990), שנתיים לאחר מכן "מנגינות עבריות" (1922), אחר כך "גרמניה, אגדת חורף" (1993), שנה לאחר מכן "קדיש הם לא יגידו" (1994), אסופת דברים של היינה בענייני יהודים, יהדות וזהות, שטנאי ערך יחד עם ד"ר יהודה אילוני. ולאחרונה, כאמור, הופיע "ייסורים וחיזוקים" (1995) עוד מבחר של שירים, משלים והברקות של היינה.

היינריך היינה, אחד המשוררים המתורגמים ביותר לעברית (למעלה משישים משוררים עברים חשובים ניסו ידם בתרגום שיריו, ביניהם ש. בן ציון, ביאליק, פיכמן, המאירי, פרישמן, ש. שלום, אלתרמן, לאה גולדברג), לא זכה עדיין לאוסף מלא של שיריו בעברית. הצורך לתרגם מחדש בימינו את שיריו נובע בעיקר מן העובדה שתרגומים מלפני שישים או ארבעים שנה, שהיו טובים לשעתם, נראים כיום מיושנים בשל ההתפתחות הדינמית של לשוננו בדורות האחרונים. ש. טנאי הגיע למסקנה שיש להגיש לקורא העברי בן זמננו תרגום חדש, בעברית עכשווית. הוא נטל על עצמו משימה קשה זו וכבר תרם תרומה נכבדה להבאת יצירות היינה לקורא העברי של היום, אם כי עדיין נותרה לו עבודה רבה להשלמת המלאכה כולה.

שני הספרים האחרונים בסידרה ממוקדים בהיבט היהודי של יצירת היינה. הקובץ שהופיע אשתקד שמו לקוח משירו של היינה "יום האזכרה", הפותח בשורות אלה:

שִׁיר הַמִּסָּה לֹא יָשִׁירוּ
וְקַדִּישׁ הֵם לֹא יַגִּידוּ,
לֹא יַגִּידוּ, לֹא יָשִׁירוּ
כְּלוּם בִּימֵי־הָאַזְכָּרָה לִי.

שורות אלה מבטאות את גורלו הטראגי של המשורר היהודי שהמיר דתו ובשל כך נהפך לבלתי־רצוי אצל היהודים המסורתיים ולא מקובל אצל הנוצרים, שלא היו מוכנים לשכוח את מוצאו היהודי ולקלוט אותו בתוכם.

היינה המיר את דתו ב־28 ביוני 1825 ונטבל בכנסייה הלותרנית. מה היה המניע שלו? ודאי שלא דתי. הוא לא נטש את היהדות מתוך חשבון־נפש שערך עם עצמו, מתוך שיכנוע בצדקתה או בכוחה המושך של הנצרות. פעמים אחרות התבטא הוא עצמו והגדיר את התנצרותו כאקט מחושב תועלתי בלבד: במעשהו זה ביקש לקדם את הקאריירה שלו כעורך־דין, לחדור לעולם הספרות הגרמנית חדירה של ממש (דבר שנמנע ממשורר ממוצא יהודי) ו"לקבל כרטיס־כניסה לתרבות האירופית". בכתביו ובאגרותיו הוא אף לא ניסה להעמיד פנים כי מעברו לדת הנוצרית נעשה מתוך יושר־לב ושהיתה זו החלטה נבונה ושקולה. נהפוך הוא. פעמים רבות מתח ביקורת על עצמו, ואפילו התחרט על מעשהו זה. המחשבה בדבר ההתנצרות העסיקה אותו עוד שנים אחדות לפני שעשה את המעשה הזה. בחודש ספטמבר 1823 הוא כותב לידידו מוזס מוזר וכאילו כדי להצדיק את ההחלטה שהחלה גומלת בלבו הוא מנסה לתרץ את ההתנצרות כרצון להיות לעזר לבני עמו היהודים:

"כפי שאתה יכול לתאר לעצמך, מדברים כאן על הטבילה. איש מבני משפחתי איננו מתנגד לה, חוץ ממני. והאני הזה הוא בעל אופי ייהודי מאוד. מדרך מחשבתי אתה לבטח יכול להסיק, שהטבילה היא לגבי מעשה ללא חשיבות, שגם כסמל אינני מחשיב אותו, ושבתנאים ובאופן שבהם היו מבצעים אותו אצלי, גם עבור אחרים היה חסר משמעות. עבורי היתה משמעות למעשה אילו יכול הייתי להקדיש יותר להגנה על זכויות בני עדתי האומללים. ועם זאת, היה זה למטה מרמתי וכבודי, לו אני, כדי להשיג משרה בפרוסיה, הייתי נטבל..." (עמ' 30).

גם לאחר מעשה, אין הוא מתפאר במה שעשה, ומתוך רגשות מאזוכיסטיים הוא מעודד את ידיד נפשו, מוזר, לבוז לו: "...היה מצער אותי מאוד, לו מעשה הטבילה שלי היה נושא חן בעיניך. אני מבטיח לך, לו גניבת כפות כסף היתה מותרת על־פי חוק, לא הייתי טובל את עצמי" (עמ' 41). אחרי שכבר התנצר הוא מבקר בבית הכנסת, שומע את דרשת ד"ר סלומון, שתוקף את היהודים שהשתמדו והיו מוכנים לבגוד באמונת אבותיהם רק מתוך התקווה לקבל משרה. היינה מתפעל מהדרשה ומודיע לידידו כי הוא מתכוון לבקר אצל הרב הדרשן ולשוחח איתו.

האם השיג את מטרתו במעשה המעבר שלו לדת הנוצרית? היינה מודה, כי נחל כשלון חרוץ: "עתה אני שנוא על נוצרים ויהודים. אני מתחרט מאוד על כך שנטבלתי, ובכלל אינני רואה שמאז הוטב מצבי, אדרבה, מאז פקד אותי רק מזל ביש... האם זה ספשי, רק נטבלתי וכבר אני מוכפש כיהודי". אך אני אומר לך, מאז קרו לי דברים נועליים" (עמ' 43). הוא רואה את הצד הבזוי והעקלה שבמעשה זה, חש על בשרו את שנאת הנוצרים כלפיו שלא נתמעטה כלל, ואת הסתייגותם של היהודים שהחלו "צולבים את שמו הטוב" (עמ' 50).

היינריך היינה

היהדות לא נסתה מעולם חסד לאלה שפרקו מתוך עמם. אך יש להבדיל בין יהדות רוסיה שנהגה בכל חומר הדין במתנצרים (קונסטנטין אבא שפירא, זלקינסון ואחרים) ששם נחשב מעשה ההתנצרות לא רק חטא, אלא גם בגידה. שונה היה המצב בגרמניה במאה הי"ט.

בדבריו על היחס שבין יהודים לגרמנים טעה היינה לא פעם, אותה טעות שהיתה רווחת בזמנו, ובוודאי שאין להאשים אותו בכך שלא חזה מראש מה שעלול לקרות כעבור מאה שנה, אם כי ישנם פרשנים של היינה המוצאים אצלו פרק־נבואה ממש על מה שעתיד להתרחש. בספרו "דת ופילוסופיה בגרמניה" משנת 1834, הוא כותב בין היתר: "יום יבוא ורעמי הסערה הגרמנית יזעזעו עולם ומלואו כפי שלא עשתה שום סערה בעבר. ברעמי סערה זו יפלו הנשרים מתים במעופם, והאריות במדבר הנידח ביותר שבאפריקה יסתתרו במאורותיהם המלכותיות. בגרמניה יועלה מחזה, שלעומתו תיראה המהפכה הצרפתית כאידיליה תמימה" ("ייסורים וחיזוקים", עמ' 124). במחזה שלו "אלמנסור" (1821) הוא מספר כי בגראנאדה השליכו את הקוראן אל שלהבות האש, והוא מוסיף: מקום שבו שורפים ספרים,/ שם ישרפו בסוף גם בני־אדם". ביחס לאופי העם הגרמני לא היו לו שום אשליות: "הגרמנים יודעים את העבדות. העבד המצייית לאדון בלי כבלים, בלי שוט, רק במלה, רק במבט – העבדות טבועה ברבתוכו, בתוך נפשו. וגרועה מן העבדות הגשמית היא העבדות הנפשית. חייבים לשחרר אותם מבפנים, מבחוץ לא יהיה בזה תועלת" (עמ' 109).

ועם זאת, היתה תקופה כאשר האמין בדמיון הקיים בין היהודים והגרמנים ואף טיפח אשליות של התקרבות ושיתוף־פעולה: "הגרמנים בחרו בנצרות מתוך קירבה שבבחירה עם עקרון המוסר היהודי, ובכלל עם היהדות – היהודים היו הגרמנים של המזרח – וכעת הפרוטסטנטים שבארצות הגרמניות (סקוטלנד, אמריקה, גרמניה, הולנד) אינם אלא יהודים נוסח המזרח־הקדום" ("ייסורים וחיזוקים", עמ' 111).

הפרוזה של היינה רצופה סתירות וניגודים שלא על נקלה ניתן ליישב אותן. בשנת 1838 הוא דיבר על הקירבה העמוקה השוררת בין היהודים והגרמנים: "שתי האומות

(המשך בעמוד הבא)

פתיחתא

אשכנזי בעל כורחי?

אם יש דבר שאני מתקשה להבין ולעכל, הרי זה את "מהותי האשכנזית". מעולם לא חשבתי, הרגשתי, או דימיתי את עצמי אשכנזי. לא נולדתי באשכנז, איני דובר אשכנזית או יידית, איני מתפלל לא לפי נוסח ספרד ולא לפי נוסח אשכנז, ואיני חלק, לטוב או לרע, ממה שקרוי "הממסד האשכנזי השליט". לכל היותר ראיתי עצמי ישראלי ויהודי, ומעל לכל אדם חופשי, בן־חורין לבחור לו את השקפותיו וטעמיו לפי הבנתו. אלא שבשנים האחרונות יש מי שרוצה יותר ויותר לכפות עלי את המהות הזרה הזאת, שאינני יודע מהי ומה טיבה, ואשר אין לי כל קשר אליה (פרט ללובן המפוקפק של עורי). אחד מאלה הוא סמי שלום שטרית, שכדי לבסס מן הסתם, את זהותו "המזרחית", הוא מטיל על האחר את זהותו "האשכנזית", בין אם בחר בכך ובין אם לאו. אין לי, כמובן, התנגדות להגדרה עצמית כלשהי, כל זמן שהיא עצמית, ואינה כופה עצמה על זולתה.

אני מסוגל להבין טענות של קיפוח ואפליה, אני מסוגל לראות כי הפער המעמדי תופף במידה מסויימת את זה העדתי (וגם שהתמונה כל הזמן משתנה) אבל אני מתקשה לקבל זאת כמשהו אימננטי ומגמתי. ייתכן שאני נאיבי, אבל דרושה, באמת, מידה רבה של חשיבה קונספירטיבית, כדי לתאר את הדברים אחרת. בראיון עם שוש גבאי ב"דבר השבוע" לפני שבוע ("תודה לאשכנזים שקוראים לנו מזרחיים" – אגב, בראיון קורה בדיוק ההפך) אומר סמי שטרית: "כל הדור הזה (כוונתו לדור האבות של עולי צפון אפריקה – ע.ל.) הפך את המימונה לחג של יהודים אינדיאנים, שמחכים שהלבנים יבואו לבקר אצלם באוהל. השליט הציוני היה השליט החדש, ולמעשה לא היה הבדל בינו לבין השליט הקולוניאלי הצרפתי הישן, אלא שבמקרה זה במקום שהשליט יבוא אליהם לנהל להם את החיים, הוא הביא אותם אליו".

שטרית אינו מסתפק בדוגמת הקולוניאליזם הצרפתי ומאמץ לו את המודל הקיצוני יותר של יחסי לבנים ושחורים בארה"ב, ומתוך אלה את דבריו של המנהיג הרדיקלי מלקולם אקס, כדי לתאר את יחסי 'האשכנזים' ו'המזרחיים' בישראל. הוא אומר: "מתחילה להתגבש תודעה מזרחית. המזרחים במפלגת העבודה עוד ירגישו מבוכה גדולה. מלקולם אקס היה קורא להם 'האוס ניגר', עבדים שאין להם שום עצמאות, להבדיל מעבדי החצר שהיתה להם מידה של חופש. כאשר הבית עולה באש עבדי החצר רוקדים ועבדי הבית צועקים 'ביתנו נשרף'. וזה בדיוק ההבדל בין מזרחיים עם תודעה למזרחיים חסרי תודעה, שעדיין שבויים במניפולציה אשכנזית".

כידוע אין עובדות, אלא הכל, כדברי ניטשה, פרשנות, ולכן אין יכולת להתווכח עם פרשנותו של שום אדם על הרגשותיו ותחושותיו. המבחן, במקרה זה, הוא בשטח עצמו, ומבחינה זו התמודדותו של דוד לוי בבחירות הבאות, עשויה להיות אינדיקציה חשובה. אלא שדבריו של שטרית על גיבושה של תודעה מזרחית, עלולים עוד לשמש חרב פיפיות, ולעורר אצל קיצונים אשכנזים דיבורים על גיבושה של תודעה אשכנזית, רחמנא ליצלן. אני מכל מקום לא בעסק הזה, גם אם מישהו מחפש לו מלחמה איתי. שום אדם לא יהפוך אותי לאשכנזי בעל כורחי.

ע.ל.

יעקב בסר משוחח / על תמיכת המדינה ביצירה

יעל דיין: אני מרגישה מחוייבות לעשות בכנסת למען הספרות

יעל דיין

יעל דיין, חברת כנסת וסופרת. לפני שנים רבות פרסמת שלושה ספרים, ואולי יותר. קראתי שניים מהם. האחד "פנים חדשות במראה" על נערה, אשה צעירה, בתו של גנרל חשוב, בתקופת שירותה הצבאי. מעין רומן התבגרות והתוודעות עצמית?

הייתי אומרת שכן, כדרכם של ספרים של נערות מתבגרות שכותבות ספר ראשון. אני מאוד מתקשה לחזור לזה. זה קרה לפני כל־כך הרבה שנים, יותר משלושים שנה. שנות החמישים המאוחרות. השירות בצה"ל. פנים חדשות במראה, התהליך של להיכנס ילדה ולצאת אשה. האלמנט האוטוביוגרפי ברור. לא לפרטי פרטים אמנם, ההסוואה מתבקשת בספרות. אבל גם על זה אני לא מצרה. אם הייתי כותבת את זה היום? אולי לא. ואם הייתי כותבת, הייתי כותבת אחרת. אבל יש הרגשה של סימפטיה לדברים שהם ברומניים, שהם בני זמנם של המחבר. ואחרי זה היו מספר ספרים אחרים, לא כולם נכתבו בעברית.

אני זוכר את "שני בנים למוות". ספר שנשען על חוויות השואה. שני אחים, אחד בעל מראה ארי, השני בעל מראה יהודי, והברירה העומדת בפני ההורים את מי להציל. מה לך ולנושא הזה?

היום אני יכולה רק לנתח את זה. אז זה היה ממש דחף לעסוק בנושא, אבל זה היה דחף פנימי. כל עניין הבחירה, כמו עניין העקדה, מטריד את כולנו. יש בזה משהו לחלוטין לא אנושי, ובכל זאת, אנשים עומדים בפני זה. השאלה היתה המפגש אחר־כך, בארץ, של הילד שנשלח למוות, שלא נבחר, אבל ניצל. הוא פוגש את אביו שעשה את הבחירה ומערכת היחסים ביניהם אינה משתקמת לעולם. שוב, אנחנו חוזרים אחורנית כמה עשרות שנים. הקשר שלי עם השואה הוא הרבה יותר מאוחר. כילדה בנהלל, הקשר שהיה לנו מלבד הידיעה העמומה למורי, היה הקשר דרך ילדי טהרן שבאו לכפר. גם אצלנו בבית היתה ילדה. זה היה מעין אימוץ. הניסיון של ילדי טהרן היה קשה מאוד. כפר כמו נהלל שפתאום בא במגע ישיר עם ילדים שלא ידעו אם הם יתומים או לא... אני חושבת שזה אחד הדברים שהשפיעו על הילדות המוקדמת שלי ונשארו לא מעוכלים. חוויה ללא הסבר. חלק גדול מהילדים האלה לא נקלטו היטב. היו מקרים של הפרעות נפשיות חמורות, התאבדויות, היו מקרים שההורים חזרו וזה לא עבד. הייתי אומרת שהמגע הרגשי, עוד לפני הספרותי, היה דרך המפגש הזה.

הספרים, נדמה לי לא התקבלו באהדה על־ידי הביקורת.

הייתי מפרידה כאן, ועכשיו לא אכפת לי לעשות את זה, בין הביקורת המקומית והביקורת הזרה. צהובים מזוקן, יש לי קטעי ביקורת מה"ניו־יורק טיימס", "האובזרוור" הלונדוני, או "טיים מגזין". שם מאוד אהבו, מאוד שיבחו את ספרי. כאן התגובה היתה הפוכה לגמרי. הביקורת הזרה, אפילו ברמה השטחית של עיתונים לא כל כך כבדים, אבל וודאי בביקורות הספרותיות המקובלות, היתה עניינית. התייחסו אל הספרים ברצינות. וכאן ההיפך הגמור. ביטול, לעג, ביזוי, הקבקת כל המערכת הרכילותית לספרים. אני חושבת שביחס ל"שני בנים למוות" מדי פעם צצה איזו שורה מבוישת כמעט, שהתייחסה אליו כאל משהו שאיננו רע.

איך את מסבירה את זה?

אין הסבר לדברים האלה. כשהייתי קטנה וצעירה, היה לי קל פשוט לומר, שלא מפרגנים, לא אוהבים הצלחה מקומית; והיה אז זעם גדול על פלישת השפה הזרה. אני ילידת הארץ, בת נהלל, דור שלישי, עם כל הסממנים הפטריוטיים של ילדות ובגרות והנה פתאום אני מפנה גב לשפת האם שלי. האמת היא שכתבתי בשתי השפות, והספר הראשון היה ספר מתמן. היתה לי מחשבה על ספר. היתה לי היכרות טובה עם ג'ו ויידנפלד, מהוצאת הספרים באנגליה, שאמר לי לשלוח דוגמה אותה הוא ימסור לקריאה ללקטור שלו, וכך היה, וכך נכתב הספר הראשון באנגלית. אני חושבת שהעניין של השפה היה הקטע המקומם. מראש נפלתי רע מאוד. ושוב, צריך לזכור את התקופה. זה היה אז על סף בגידה.

ומאז בעצם לא פרסמת ספרים בעברית.

פרסמתי. יצא ספר בהוצאת זמורה ביתן, שנקרא "שלושה שבועות של סתיו", זה היה אחרי מלחמת יום כיפור. רומן נוסף – "אבק" – לא יצא בעברית, אלא רק בשפות אחרות. הספר "התיעודי", אוטוביוגרפי, "אבי, בתו" הוא האחרון שתורגם ויצא בעברית.

ספר חדש בעברית לא נראה באופק?

אתמול התקבל חוק בכנסת, שמאוד טרחנו עליו, בעניין איסור כפל תפקיד ועיסוק של חבר־הכנסת (זה לא כולל כתיבה). הסיבה לזה היא אמיתית. זה לא משום שאנחנו לא רוצים שמישהו ירוויח כסף נוסף. אלא כדי לעשות את עבודה הח"כ בנאמנות, זה יותר מפול טיים ג'וב. אני לא מאמינה שאפשרי סוג הזמן וההיכון הנדרשים לכתיבה, סוג האינטימיות עם עצמך ועם החומרים שאתה עוסק בהם, בצד עבודתך הפרלמנטרית. זה בלתי אפשרי. מבחינתי, עבודה פוליטית בכנסת היא שליחות הדורשת התמסרות יום ולילה, שבתות וחגים, ובעיקר את כל הראש. אז אני אפילו לא מנסה. בתום התקופה הזאת, אני אעסוק רק בכתיבה. ובינתיים, יש עיתונות כדי לשמור על המגע של העט בנייר. אני עוד לא עברתי למחשבים.

זה ויתור גדול מאוד.

זה ויתור מודע, ולא משום אמביציה פוליטית. יכולתי לעשות את זה גם קודם. העניין הזה של תהליך השלום, והצורה המתגבשת של החברה, בעיקר במובן של זכויות אדם, אלה דברים שהם לא רק בנפשנו, אלא הם כאש בעצמותיי. כלומר, הבחירה כאן היא לא שינוי מסלול אלא עיסוק במשהו, שנראה לי שאני לא יכולה לא לעסוק בו.

חבר כנסת נשלח על־ידי ציבור והוא נציג של ציבור זה. יש להניח שהציבור הכותב, שמח שאת בכנסת ותמך בך. את מרגישה איזושהי אחריות כלפי ציבור זה?

עמוס עוז אומר לי – את הנציגה המובהקת שלי בכנסת. והוא הצביע מרצ. אני מרגישה אחריות כלפי ציבור גם אם הוא לא "הצביע" בפועל למפלגה אותה אני מייצגת.

כן, גם אני הצבעתי מרצ. אני לא מבדיל כל־כך בינך לבין מרצ. בהחלט הייתי יכול לראות אותך שם.

אני לא. אבל אני חושבת שהעובדה שאני אולי במיעוט, אבל במיעוט שמשיג את מגמותיו, במפלגת העבודה, יש לה משמעות מאוד מאוד חזקה. אני גם לא בנויה לחלומות. אני יותר אפקטיבית, וההרגשה שלי יותר טובה בקבוצה של פלורליסטים, שאני צריכה לכבוש בה שטחים, גם אידיאולוגית וגם כתנית, בתוך הבית, כאשר יש לי בבית פינה. זאת קבוצת השתייכות שלי, הם לא רואים דברים כמוני, אבל המגע שלי איתם הוא מתוך הבית. ולי מאוד נוח עם זה. יש לי גם קבוצות גדולות של תומכים. נוער למשל. יש צעירים שהקומבינציה של שלום עם זכויות אדם, עם הרבה דברים חדשניים, יחד עם הכוח להשקיע – כי בכל זאת, מפלגת העבודה תמיד תהיה מפלגה גדולה – מושכת אותם מאוד. לפיכך, ההצבעה עבורה היא קידום הדברים מבחינה פוליטית. אולי אתה מוותר מבחינה רעיונית, אבל אתה מקדם את עצם היישום. יש ציבור נשים, ששמתי לי ליעד, גם בוועדה בכנסת בראשותי, לקדם אותו ע"י קידום מעמד האשה. חלק גדול מבוחרי, ואנחנו מדברים עכשיו במונחים של פריימריס, הם ערבים ואנשי קיבוצים, למשל, וזה לא רק בגלל שאני בעד הסדר הקיבוצים. יש לי יחס מאוד קרוב, מאוד בלתי אמצעי להתיישבות העובדת בכלל. ככה שיש מגזרים גדולים של התייחסות. כמובן שאנשי הספר והרוח זה מתוך הבית שלי. אני מרגישה בהחלט שליחה ומחויבת לעשות משהו, גם בנושאים הפרסונליים.

אז אולי באמת ניגע בכמה נושאים הקשורים בכך. למשל, הסדר הספריות־ציבוריות. סופר מקבל תמלוגים, לפי חלוקה מסוימת, על כל השאלה של ספרו. אבל ההסדר הזה לא מעוגן בחוק, וייתכן שישתנה לרעה.

מאחר שאתה מעלה את זה, אני מוכנה לבדוק את טעם החקיקה. אני חושבת שזה מסוג הדברים שלא משנה מי הוא שר החינוך, או מאיזה מפלגה, הוא לא ידים את ידו לשנות משהו קיים, שאינו גוזל תקציב גדול במיוחד. אין טעם להיכנס לפרוניה. אנחנו מוכרחים להרגיש חוקים ולדעת שציבור גדול מאוד הוא חלק מהתרבות הדולנית העכשווית שנוצרת כאן. הוא הצרכן הגדול של העבודה היצירתית וקשה לי להאמין שמישהו יכול לשנות את התקנות.

באחד הראיונות שנתנת לאייל מגד, ברדיו, העלה הנושא שאת קראת לו "יחוק הסופרים". נאמר שם שאת עומדת ליזום חקיקה בזאת, שתאפשר לסופר להתפנות לכתיבה, ולא להיות טרוד כל הזמן לקיומו הכלכלי המינימלי. יש להוסיף לזה גם את עניין המענקים. כשסופרים מגיעים לגיל פרישה הם צריכים להתקיים מכל מיני הלוואות במקום לנצל את הזמן שהתפנה סוף סוף לכתיבה.

אני עוסקת בזה. זה לא חקיקה של משהו פופוליסטי, ששולפים איזה חוק הצהרתי, בנוסח 'מדינת ישראל תדאג לסופריה שלא יישארו בחוסר כל'. זה דבר סבוך משום שיש כאן העדפה של קבוצת אנשים על בסיס שהוא קשה מאוד למדידה. לכן גם הניסוחים וגם הקביעות הכספיות צריכים להיות מאוד זהירים. מקובל וידוע שהסופר הוא חלק מאליטה, חלק מתשתית וממבנה של תרבות, כמו בית־הספר, מוסדות חינוך וכדומה. אבל צריך להסביר את זה מבחינה תקציבית, למה נותנים להם העדפה. חברה תרבותית החרדה לעתיד תרבותה חייבת להבטיח את העוסקים בתרבות. זה מאוד סבוך, אבל אפשרי. הבעיה תהיה איזה קריטריונים להעמיד. אם המדינה תייסד, למשל, קרן שתאפשר באופן שוטף מספר של מילגות יצירה, במחזוריות שנתית מסוימת, השאלה תהיה איך ליישב שאלות של תמיכה עם שאלות של איכות. אולי מי שיותר איכותי, הוא פחות נזקק. ויש כאלה שנופלים בין השניים. בעיקר משוררים, שאין ספק באיכות כתיבתם, אבל אי־אפשר לצפות מקוראי השירה שיתגמלו אותם מבחינה כלכלית במידה מספקת. עניין הפנסיה שוב תלוי בקריטריונים. אני לא חושבת שיהיה אפשר להגיע אי פעם לסכומים גבוהים, אבל אפשר יהיה להבטיח שבנוסף לקיצבאות הרגילות, ניתן יהיה להגיע לסכום סביר כדי שלא יהיו מצבים של רעב ללחם, וכדי שסופרים יוכלו להמשיך וליצור דווקא בשנותיהם הטובות. ואני בודקת גם את זה מן ההבט המשפטי. יש בכנסת קבוצה גדולה, תרבותית ואכפתית, שמקורבת לנושא.

אני לא חושב שיהיו קשיים גדולים. יש דוגמאות לדברים מקבילים בעולם. מדובר בהסדר לפיו קבוצה מסוימת, על סמך קריטריון מוגדר, נכנסת למסגרת של אמן מוכר.

באיזה מספרים אתה חושב שמדובר?

במספרים לא גדולים. אולי שלוש מאות יוצרים.

כן. וצריך שיהיה ברור לגמרי, כי אין בכוונת המדינה להתערב או לבקש קבלות, ובוודאי לא בתוכן. לכל דבר טוב, יש מישהו שטוען נגדו, ויגידו שטוב יותר לא להתערב. יש יפי־נפש, גם בכנסת, שיטענו שזה יחייב את הסופר־סכן את חופש הביטוי שלו. ואם הוא כל כך טוב, למה יש צורך בהעדפה מתקנת (כמו שאומרים ביחס לנשים).

אני רואה את הספרות כמשהו אפקטיבי בזמן שבו היא מתפרסמת, ולא משנה במה היא עוסקת. אני מאוד חרדה לכל המערכת הערכית שלנו. לכן, אם חקיקה או כסף הין יכולים לעודד ולהושיב אנשים לכתוב, זה חשוב. אני מאמינה בתגבור של יצירה ככוח משפיע. גם בזמנים הכוחניים והדמגוגיים שלנו. השפה עוברת השחתה, אבל עדיין, אני חושבת שליצירה יש כוח פוליטי כמעט. כאן אני באמת מרגישה מתוסכלת, למרות שאני כותבת רק טורים לעיתונות. אני יושבת בכיסא בכנסת ומסתכלת סביבי, אבל אני רואה את חברי היוצרים. וכשמשהו כואב מאוד, או אכפת מאוד, מחוז התמיכה העיקרי הוא בכל זאת השפה והיצירה. מאוד חשובה לי כל פעולת עידוד, כי אנחנו עלולים ללכת למחוזות בהם הרגל שיננו, לא יהיה כל כך תרבותי. לכן חשוב מאוד, שהתנוך יהיה חזק וגבוה ושלנו.

תודה.

רמי דיצני

מַסָּה מַשָּׂא אֶרֶץ מְשִׂסָּה

פרק אחרון: אפילוג לאנתרופולוג

...אֲנַחְנוּ כָּאן בְּמַזְכִּירוּת הַמָּכוֹן־הָעֶלְיוֹן תּוֹלִים בְּךָ תִּקְווֹת גְּדוֹלוֹת;
מִבְּכִירֵי תַּלְמִידֵינוּ, בְּלֵב כָּבֵד שִׁגַּרְנוּ אוֹתְךָ אֶל לֵב הַמַּאְפֵלְיָה,
אֶל אֶרֶץ קוֹרַעַת בְּשַׂר יוֹשְׁבֶיהָ, אֶרֶץ גְּזוּרָה וּמוּשֶׁבֶת־עֲנָשִׁין,
אֶרֶץ פְּצוּעַת־יָהּ...
אָנָּא הַקְפֵּד עַל נֹהַל־עֲבוֹדָה תָּקִין;
שְׁלִיחוּתְךָ הַמַּדָּעִית יְקָרָה לָנוּ מְאֹד – לְמַעֲנָהּ גֻּיַּסְתָּ.
...הַיְּדִיעָה הַמֻּבְהֶקֶת שֶׁחוֹזָה אַתָּה בְּרֶגַע־הִיסְטוֹרִי,
בִּקְרִיסָתָהּ שֶׁל תַּרְבּוּת עַתִּיקַת יוֹמִין –
הֲלֹא רַק תְּחַזֵּק אֶת יָדֶיךָ:
שׁוּמָה עָלֵינוּ לְתַעֵד תַּהֲלִיךְ רַב־חֲשִׁיבוּת זֶה לְמַעַן הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים.

כַּאֲשֶׁר תִּפְרֹץ מִלְחֶמֶת־אַחִים בִּלְתִּי נִמְנַעַת עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יָדְמוּ בְּנַפְשָׁם
כִּי לָהֶם וּלְזַרְעָם לְדוֹרוֹתָם נִתְּנָה לְמוֹרָשָׁה מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם –
דְּאַג לְהֵאָסֵף אֶל בִּנְיַן הַשַּׁגְרִירוּת.
סְפִינוֹת־תּוֹתָחִים שֶׁל הָאִימְפֶּרְיָה, מַעֲצֶמֶת־הָעַל –
נוֹשְׂאוֹת־מַסּוֹקִים וְנַחֲתוֹת־עַב־מַיִם וּמַעְבּוּרוֹת־חָלָל –
תְּפַקַּחְנָה עַל מַהֲלַךְ הַהִתְפַּנּוּת.
וְשׁוּב תָּשׁוּב לְהִתְהַלֵּךְ בֵּין בְּנֵי־תַרְבּוּת;
וּבְאוּלָמוֹת הָאָקָדֶמְיָה בַּת־אַלְמוֹת, כַּאֲשֶׁר יְדַעְנוּהָ,
שׁוּב תִּשְׁבֶּינָה כָּל לֵב, עֵינֶיךָ הַחַמּוֹת:
וְשׁוּב עִמָּנוּ תִּהְיֶה בָּרוּךְ כְּאַהֲבָה בְּיֶדַע־הָעֶלְיוֹן בְּחֵקֶר נֶעֱלָמוֹת,
וּבְנֵי־אֵלִים וְאַרְאֵלִים וַעֲלָמוֹת בְּהִינָגְמוּת שֶׁל אוֹר בְּאוֹר שַׁ"י עוֹלָמוֹת.

ירושלים, מאי 1983־1995

هكذا من الاصل

מניח את האהבה על הנייר

דפי וייכרט

ישראל אלירז: "לבנות את החדר הנוסע", סדרת ריתמוס, הקיבוץ המאוחד, 1995.

שם ספרו החדש, השנים־עשר במספר, של ישראל אלירז – 'לבנות את החדר הנוסע' – מזמין מספר אופני פירוש המתקשרים כולם לתמטיקה של הקובץ. בראש ובראשונה פעולת הבנייה הקשורה לתודעה השירית, הבונה בשירי הקובץ לא רק את החדר הליטראלי המקיף אותה, אלא גם איזה חדר פיגוראטיבי, קיומי. חלקי החדר כגון הדלת, החלון, הגוף העירום השוכן בו, כמו גם מה שמחוץ לחדר – העץ בחצר, היונה במקום עומדה – כולם נבנים על־ידי המבט שלפעמים מתאר אותם, אך לא פעם מדמיין אותם, ולכן גם בונה אותם כמשמעות הוויה שמעבר לקיומם השגרתי. כלומר, החדר, כל מה שבתוכו וכל מה שמחוצה לו, נבנה שוב ושוב כיוון שהחדר נוסע. נוסע בתוך החלל ונוסע בתוך הזמן. ופעולת הבנייה או השיחזור של החדר הנוסע הזה קשה ככל שגדל חוסר היציבות שהוא אחד ממרכזי הכובד של הקובץ, כפי שכותב אלירז עצמו באחד היפים שבשירי הקובץ 'הצורה אליה התגלגלו היינו' (עמ' 34).

השיר כולו מלא ספקות באשר לוודאויות שאמורות היו להיות מוצקות. הודו היתה צריכה להכות לנו, אך היא לא. העין הבהולה מסתובבת על ציירה כדי להבין את המשמעות, אך מתקשה לפענחה. הדובר בלשון רבים מנסה להבין את "סוד התנועה המשתנת" (שם) ומסיים את השיר בספקות מוחלטות: "...ספקות ענקיים תלויים מאחורינו./מה אנחנו יודעים על הדרך/יותר מאשר הסנדל היודע/האגודל המייצב אותו" (שם).

העין משחקת תפקיד מרכזי בשירים רבים שכן היא נציגתה של התודעה המנסה להתחקות אחר החומק, אחר החפצים הנצפים בתוך החלל בתנועתם בתוך הזמן. בשיר 'באותו עניין אומר קלה' הופך התפוח מנושא התבוננות פשוט לנושא של הוויה שבודקת סוגיה אונטולוגית: "ברגע התפוח הוא/תנועה אל עבר התפוח//גם הסכין תנועה, גם גלות העין, תבין את זה" (עמ' 44). השיר מסתיים בנסיון להגדרת המופשטות באמצעות אמירותיהם של הצייר קלה ושל הפילוסוף הסיני, אמירות הנוגעות ליחסים בין יצירה־תנועה־פרי: "באותו עניין אומר קלה דבר שלא ייאמן:/אנו נוטשים את הפה למטה ובונים/מעליו את ארץ הכן הגדול//הסיני אומר זאת אחרת: האם/אפשר לעשות תנועה בלי פרחים" (שם). מובן שיש כאן גם הרהור על האסתטיקה, על הטעם לחיים (הפרחים), על הזרימה של ההוויה, על יחסים בין אמן לאמנותו.

ובכלל אלירז נוטה יותר ויותר אל עבר הפילוסופי המופשט. למרות ששירי הספר מלאים חפצים קונקרטיים מרהיטי בית ועד לחלקי גוף קשה לכתוב, ולכן גם לקורא להאחז במשהו מוצק. השירים כמו חומקים מיד אל האוורירי, הבלתי ניתן להגדרה. כל הכלים שנועדו לקבע ודאויות – העין, הסכין, האמנות (במרבית השירים ציור וכתיבה) – הן משענת קנה רצוץ. ניקח למשל את פתיחת השירים במחזור 'אני יודע בעצמי שאני לא ציפור' (אגב, יש לשים לב לשם: הדובר יודע מה הוא לא, אך מהו כן?). פתיחה א': "אלה ימים שאתה עומד על־פי תהום העין" (עמ' 35). פתיחה ב': "גם אם 'בלי הרף תשנה היד את הצד'/הזכרון כבר לא מה שהיה." (עמ' 45). פתיחה ג': "מתחת לכל זה/יש כנראה מתרחק//לא נראה, בלעדיו/לא היו ההרהורים//בלעדיהם לא היתה/תנועתו..." (עמ' 55). אלה הן פתיחות לדיון בציורים ויצירות של אברהם אופק, אביגדור אריכא ודגנית ברסט. וכמה אי־ודאות יש למתבונן ביצירות. הכל חומק מידיו כאור בציור אימפרסיוניסטי. הזכרון לא מה שהיה, העין על־פי תהום, מתחת לכל יש כנראה מתרחק לא נראה, אך לא רק שהוא לא נראה אלא שגם קיומו יכול להיות משוער בלבד.

כמו ישראל פנקס, יוסף שרון, מרדכי גלדמן ואחרים גם אלירז עושה שימוש אינן באמנויות הפלסטיות למיניהן, אך גם במוסיקה ובשירה. השירים תרבותיים מאוד, מתרחקים מפרובוקציות לשוניות ונעים במישוריהם המופשטים. צורת המחזור שבה כתוב חלק גדול מהקובץ מאפשרת לאלירז לפתח וריאציות על תימה שהן לפעמים מעין פורטרטים קוביסטיים של מושא ההתבוננות.

במתכוון מתעמק הדובר מלהגיד דברים ברורים על מה שהוא רואה, או על מה שהוא חושב שהוא רואה. הכל נזיל, הכל דינמי גם אם מדובר ביונה שניצבת לה לתומה כמו שחוקר אותה אלירז במחזור המעניין והדוק מאוד 'יונה אינה תשובה לשום דבר בעולם': "אני מצביע על היונה עם/המילה תנועה בה/היא מצביעה עלי//אחר־כך היא עושה כל/מה שיונה עושה//שמה משהו לפני משהו אחר/לא לפני שיש לה מה/להניח מאחורי כל זה.//יונה אינה תשובה/לשום דבר בעולם" (עמ' 53). אולי היונה אינה תשובה, אך קיומה מאפשר את השאלה ואת נסיון ההגדרה והפיענוח וזה כבר הרבה.

האמת היא שבעולם שיוצר אלירז שום דבר איננו תשובה לא לבעיה קלה ולא לבעיה גדולה. השפה אינה פתרון ('החלון', עמ' 86), הדיבור איננו פתרון ('העץ', עמ' 96), האהבה איננה פתרון ('שיר אהבה', עמ' 67) וכו'. לכן רק טבעי שהמסקנה שתובע בסוף הקובץ תסתכם בשאלה הקיומית המופשטת מאוד: "האם משהו שאיננו חדל להתחיל בלב הדברים/עומד להתחיל להיות?" (עמ' 77).

כאן, אולי, המקום להיזכר שאלירז הוא פחות או יותר בן דורם הכרונולוגי של משוררים כמו כהן, אבידן, ברנשטיין, פנקס ועמיתיהם. לכן, לא נראה הדבר מוזר שחרף המבע האחר של שירתו הוא מגיע לאותן מסקנות פאטאליסטיות שהגיעו אליהן המשוררים שהזכרתי כבר בשנות החמישים והשישים. ראוי גם להזכיר שאלירז הגיע אל השירה באיחור וספרי שירתו כולם ראו אור משנת 1980 ואילך. קודם לכן כתב ליברית לאופרות, סיפורים ורומאנים.

בחלק משירי הקובץ נתון המשורר במצב אבסורדי של אובדן דרך שבו הוא מעיד על עצמו כי הוא "פותח וסוגר ופותח שב וסוגר/תנועה פשוטה שלעולם לא/חוזרת כאן על עצמה" אבל גם ש"בין דלת לדלת/דלת", כלומר שהדלת אינה משמשת למעבר או ליציאה אלא היא מעצבת כלולאה קפקאית אינסופית. עם זאת, פתיחות הדלת מסמלת איזו תקווה לגאולה. דבר זה מסביר, אולי, את המוטו שנטל אלירז מאלן גינסברג, שורות נהדרות כשלעצמן: "החדר סגר עלי, ציפיתי לנוכחותו של הבורא, ראיתי את כתלי/הצבועים אפור ואת התקרה, הם הכילו את חדרי,/הם הכילו אותי/כדרך שהשמים הכילו את הגן שלי,/פתחתי את דלתי" (עמ' 46).

קובץ שיריו של אלירז מעניין ויש בו שירים יפים ושורות יפות. בד בבד לפעמים הוא נתקל בנקודות מסוימות תחושה של צחיחות רגשית מכיוון שכל שיר סובב על ציר שכלתני מאוד. בשירים ובמחזורים הטובים מקיים אלירז את האיזון הדק בין הרגש לשכל באחרים (כמו במחזורים הפותחים את הקובץ) נותר הקורא עם יובש בשפתיים.

מכל מקום מרשימה היא תפוקתו השירית של אלירז שפרסם במשך חמש עשרה שנה שנים־עשר קובצי שירה. נראה לי שלפעמים היתה מיטיבה עימו איזו הדיקות שכן מבנה המחזור אליו נוטה המשורר טומן בחובו אפשרויות רבות אך עשוי להיות גם פח יקוש לריבוי במילים לעומת מיעוט בחוויות.

מתוך המחזור שעל שמו נקרא הקובץ אסיים בציטוט שורות הפתיחה היפות של שיר האהבה או שמא התהייה על מהותו של הרגש ושל שיר האהבה עצמה: "האם יכולתי לדעת או שאין מזה חורה?//האם אוכל לדמות להרף רגע שמעולם לא נפגשנו?//מה קורה כשאני מניח את האהבה על הנייר ומביט בה/כמו בכובע שניתן להביט בו לאיזה צורך?//כשגילו לראשונה שאוהבתי, מתי מבושה./אחר־כך הייתי גאה כפי שאפשר//להיות גאה בבושה שלעולם לא תשוב כך על עצמה..." (עמ' 67). ופעם נוספת, התהייה, התוויה שנסעה לה בזמן ללא שוב והנסיון לשחזרה במסגרתו של החדר הנוסע והמתרחק.

אלירז נוטה יותר ויותר בשירתו אל עבר הפילוסופי. למרות ששירי הספר מלאים חפצים קונקרטיים הם כמו חומקים אל הבלתי ניתן להגדרה □ פעולת הבנייה של החדר הנוסע, קשה ככל שגדלה אי־היציבות, שהיא אחד הנושאים המרכזיים של הקובץ.

ישראל אלירז

התבצרות בעולם מוכר

פביאנה חפץ

אדמיאל קוסמן: "מה אני יכול", סדרת ריתמוס, הקיבוץ המאוחד, 78 עמ' 1995.

"מה אני יכול" הוא שמו של קובץ השירים החדש מאת אדמיאל קוסמן. ברור שמי שבוחר בשם זה מתכוון להצביע על תוכן הדיון הצפוי בשירים, דיון שאינו יכול להשמיט ממנו את המגבלות האישיותיות, הנסיבתיות החשיבתיות, שסובבות את האדם ומכתיבות את בחירותיו, כמו גם את האופן שבו הדובר בשירים, בעברית של סוף שנות התשעים, מסוגל לפתח צורות תקפות וחזקות לתאר מגבלות אלה בדייקנות, להערים עליהן, או לבטלן.

צירוף המילים "מה אני יכול" מבשר את בואה של רשימת־מצאי שמיד לאחריה, כצפוי, פותח קוסמן במניין יכולותיו השונות. הדובר בשיריו מרגיש משהו הדומה לחוסר מיגבלות, ואת הביטוי המשכנע להרגשה זו, הוא משיג באמצעות צירוף צפוף של משפטי אישור:

אני יכול לכתוב שירים מחול מים ומבוץ./ כתבתי גם שירים על השלחן מתיכות קטנות ופירורי מלים./ אני יכול לכתוב שירים דופקים./ חזק, כמו התריסים, בכח./שירים מגשם. גם שירים לעניים מפת./אני יכול לכתוב שירים גדולים מאד מתיכות של צמר גפן ולשלה.

מתקבלת תחושה של איבוד המבן, אותו איבוד שליטה קל שהאישיות ההיסטרית מחפשת בדיבור שאין לו הפסק, תחושה המתאימה לשתי תכליות רטוריות של הדובר: האחת, תכלית ההאדרה העצמית או – כמעט ואפשר לומר (אם להמשיך את דימוי שאיפת האוויר) – התנפחות העצמית. תרגיל נשימתי־זה בא לעשות את הדובר משוכנע ביכולתו המופלאה ליצור שירים, בקצב הולך ותוכף, אבל, כמו בתהליך הנשימה, כך גם בהתבוננות הרטורית, ככל שהנשימה מתחלקת ליותר מאמצי שאיפה, כך הולך ופוחת הכוח לנשוף ונוצר קוצר נשימה שסופו להשתיק את הנאום כולו.

כצפוי, גם על ידי הדובר בשיר, תחושת השיכרון של היכולת שאין לה גבול, נעשית לגבול הממשי ביותר ליכולת. ההתפכחות אינה המשך לתהליך לוגי: מה שהדובר באמת יכול לעשות הוא להביא את עצמו למצב השראתי של התעוררות באמצעות מלחמה. התשת החומר הזו. הוא יפעל כלוחם הצובע את פניו לקראת קרב, ישכנע עצמו שבאפשרותו להפחיד את הפחד, כלומר, הוא יתעלם מכל מה שנשאר מחוץ לתחום יכולתו, ויחדיר את חושיו אל תוך עשייה כפי יכולתו. השיר מסתיים במילים:

שירי תפילה ותחנונים שירים על ארבע/כבהמה. שירים שירים אתם ממהרים אני רואה אני אומר אני יכול/לרשום לכם גם קצרצרים מזה תמצית ובמהירות על כמה קביות ספר מתקתקות/וכוס קפה

דומה שאין הוא יכול אלא לחיות את חייו ביומיום מתוך ניסיון לבנות איזו פואטיקה, ומתוך תקווה נואשת שפואטיקה זו לא תתמוק מתודעתו, כדי להאיר אותם. המשך הקריאה בקובץ מאשר את הרושם שנוצר למקרא השיר הפותח, כאילו הפואטיקה היחידה שהדוברים בשיריו של קוסמן מאמינים בה, נובעת משתי פעולות שהמשורר מחולל בעולם ובשפתו: האחת – פעולת הרישום השירי; השנייה (הקשורה בקשר הדוק בראשונה) – מציאת דימויים שיתאימו לרישום זה.

כלשעצמם, אלה נושאים אוניברסליים לשירה, אלא שקוסמן המבליט את מרכזיותן של שתי הפעולות הללו, ועושה בכך צעד לא מבטל להבנת הדברים שמאפשרים עדיין לכתוב שירה, גם חוזר ומגלה בכלא מעורמיהם את קוצר ידה של שירה הנכתבת מתוך נקודת מודעות כה ספציפית כמו היומיום, האהבה הביתית, המאכלים, החשק, האדרות מימושו וחוסר המשמעות שבמימוש זה, כשהוא עומד בפני עצמו, ללא המילים, תולדות הרגשות והתהיות. על כך תוברו זה כבר נוסחו שיר מוצלחים ביותר ואין כמעט משורר המסוגל לחדש את תחום העולם המסויים הזה של ההוויה הביתית באוצר דימויים מפתיע וקוהרנטי.

מה כבר ניתן להאיר בעברית על ההוויה הפיזית והמטאפיסית שבהליכה בין כותלי הבית ונסיעה במכונית עם הילדים, וחפצי החדר ושבירת מעגלי התשוקה והתאוות, שלא נתחדש והואר על ידי אהרון שבתאי או הרולד שימל? מה כבר ניתן להוסיף לאופק השירי של הגות הטכניקה והטכנולוגיה הטוקרבית להימפים עבריים אחרי דוד אבידן? ומה כבר ניתן להוסיף לבאיכות הפרט המחשב את הגוונים הקצרצרים בין חי למת אחרי נתן זך ואורי ברנשטיין? ואחרי המסלולים שהתוו ישראל פנקס ויצחק לאור, וההתבוננות בצבעי הכאב של דליה רביקוביץ?

אדמיאל קוסמן אינו נעדר כישרון ליצור מנגינה שירית שיכולה לקחת את הקורא למסלול הליכה שהמשורר קבע אותו, אבל הוא נעדר תבונה להבחין במה שהוא זה מדבר, הן באסתטיקה שהוא נוקט בה והן בקורא שמכיר אותה. אסתטיקות מתעייפות תמיד הרבה לפני אלה הצורכים אותן – התבצרות של משורר צעיר יחסית כאדמיאל קוסמן בעולם המוכר היטב בשפה העברית ובסביבתה הסוציולוגית היא כשלונו העיקרי, ואין זה כשלון של מה בכך, גם אם הוא יכול לחבר שירים טובים.

אחד הדברים השבים וחוזרים להטריד את כל האמנויות בזמננו, תופעה בולטת ביותר לעין בכל צורות הטקסטים הידועות, היא תופעת התייצבות התקשורתיות של דימויים. הדברים שאדמיאל קוסמן כותב עליהם ואותם, אינם דורשים עוד פיענוח דימויי מן הסוג שרק השירה מסוגלת ליצור במהירות ובדייקנות לעיני הקורא.

"אשתי והילדים המצוחזים/ עומדים למטה כמו קירקס של פרצופים שמחים ואני/ נוסק למים כלוליין מלים. הגבישים רותחים אצלי בפה, ובגללים/ בברק מלים סמיך. אני כותב כעת שירים מתיכות תפוח אדמה". וגם אם זה נכון, אנחנו, קוראי שירה המבקשים מן השירה מילוי בלתי־נרקיסי של תפקידיה האופטימליים, כבר יודעים זאת ומפי משוררים שתורתם גדולה יותר.

תחושת השיכרון של היכולת שאין לה גבול, נעשית לגבול הממשי של היכולת. אדמיאל קוסמן אינו נעדר כישרון ליצור מנגינה שירית שיכולה לסחוף את הקורא, אבל התבצרותו בעולם שירי מוכר היטב בשפה העברית ובסביבתה הסוציולוגית, היא כשלונו העיקרי.

שער הספר: ציור א. קוסמן

ימים ושירים / שרה ח. כץ

ציפייה לאות הטוב

אל תאמרי הבל / דוד טובי

אל תאמרי הבל שאין בי יותר ממה שיש בי:
ראי את גל ההריסות שהם חיי.
אל תאמרי זאת.
כמה פעמים הלכת שולל אחר מיתולוגיות מזוכות,
טפחת דברי אולת בשם השעמום,
חטאים שהיית מעדיף לשכוח.
אל תאמרי הבל.
אל תאמרי זאת.

מלך הועיד לך חיים אלה,
לשלוח יד בגנבה אל יד או כוסית
להציג את דמיונך כמו באש;
להדיח את אלה שאת גופם ונשמתם חמדת.

אבל מה גדול היה שכרון החושים כאשר באפס הכוחות
של הלילה עוד קוית לחזות, בתם עינים צלולות,
באות הטוב שיראה לך גם משהו נוסף, שונה.

אנשים לוקחים את עצמם יותר מדי ברצינות – אומר לי דוד טובי ומוכיח לי להחזרו ולהוציא את הודקה מהמקפיא.

שאלתי, אם הוא מתכוון למשוררים.

יש מעט יוצרים גדולים באמת, הוא מבהיר. ואילו הארץ *מלאה בשלושים אלף כותבים שמתייחסים אל עצמם* ברצינות מופרזת. אלה מוציאים הרבה יותר אנרגיה על האדרת שמם, מאשר על שמירה על איכות הכתיבה שלהם.

בעצם, אני קצת מרחם עליהם, כי הם קורבנות של הזמן הזה. קוואפיס היה בר־מזל. הוא חי לו בשקט באלכסנדריה, במשולש של ביתו, בית־הקפה שלו והכנסיה. כך ניצל מאחת הצרות הגדולות של התקופה שלנו: הטלוויזיה, המשחיתה את הדמיון.

גם את מעשה הכתיבה הם לוקחים ברצינות רבה מדי, המשוררים. מקדישים אותה על חשבון הדברים החשובים באמת. אם מישהו יבוא אלי באמצע כתיבת שיר – אעזוב את השיר ואלך אליו. השיר יכול לחכות, והאדם שזוקק לחברה חשוב יותר, הוא אומר.

ועוד כעס אחד יש בלבי עליהם: על כך שהם מרשים לעצמם להשתמש בעבודה שהם יודעים, כדי להשפיע מבחינה פוליטית. זה מעשה שאינו הגון בעיני. מי קבע שהמשורר ניחן בתבונה פוליטית רבה יותר מאשר, למשל, מנתח או מוזג? אדם צריך לעסוק במקצוע שלו.

משורר, זה המקצוע שלך?

ודאי. העולם שלי הוא עולם של דמיון. אני חי בינו לבין המציאות. איני יכול להפריד בין השניים. במצב הזה אני רשאי לעשות גלוריפיקציה מהזונה, מהמסבאה, לדמיין את עצמי בראשית המאה, נכנס לבורדל כמו טולוז לוטרק, שהיה בא לשם כדי לברוח מהצביעות ומהשיעמום של בני־האדם. לפגוש בנשים המעודנות, הסבלניות, הקשובות שעברו שם. אדם חופשי.

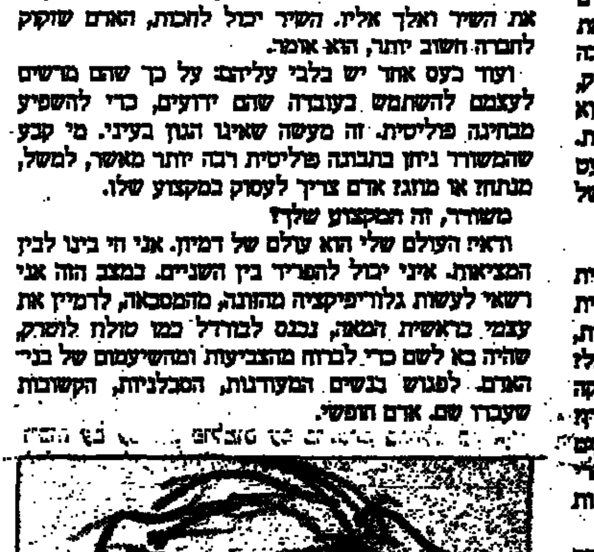

דוד טובי. רישום: שרה ח. כץ

באמצעות הדמיון אתה מממש את התשוקות שלך?

סארטר אמר: אני משתוקק להבין בני־אדם. גם לי יש תשוקה דומה. אני משתוקק להתבונן בהם, גם בצד הנסתר שלהם, וכך להיטיב להכיר אותם. כאשר אני מתבונן באדם מבוגר, אני מנסה לשער איזו דמות הוא היה בצעירותו. בגלל *התשוקה הזאת* הייתי מעדיף להיות מוזג בבורדל ולעולם לא למלא תפקיד של דירקטור בבנק ישראל – ולא אכפת לי מה יאמרו עלי.

אתה יוצא למסעות?

איני יכול. סיפרו על פאוזיה, אשתו של פארוק מלך מצרים, שכאשר התאוותה לגברים חדשים ולנעלים, ציוה בעלה לפנות את החנויות הגדולות של קאהיר מקניים, כדי שאיש לא יפריע לה להסתובב שם בחופשיות ולבחור ברצונה. כך אני רוצה להסתובב, למשל, בתורכיה. אבל אי־אפשר לפנות את כל הארץ הנפלאה הזאת למעני. לכן איני נוסע.

טענת נגד נגיעתם של משוררים בפוליטיקה, ואילו אחד משיריך היפים שהופיע במבחר שתורגם לאנגלית בתרגומו של זך, הוא שיר פוליטי בשם "יצירות בסמירנה".

אמי נולדה בסמירנה, עיר בתורכיה. לפני 50 שנה, בערך, היא סיפרה לי על מרחץ ודמים שהיה שם פעם בין התורכים ליוונים. הסיפור הזה הפך להיות חלק *ממערכת של תחושות* שהפנמתי ושכחתי.

אחר כך, כשמלאו לי 15 שנה, לפני שהורידו את פארוק מהשלטון, שטפו ההמונים את קהיר. "השבת השחורה" – כך נקרא אותו יום. מהמרפסת "שפרד'ס", בית המלון המפורסם של קהיר, נזרקו אז אנשים אל מותם. היהודים התגוררו מאחורי סורג ובריח. 42 שנה אחרי האירוע בקהיר, התעוררו שני הזכרונות האלה והפכו לשיר. השיר נכתב בשנת '93, וזו הפעם הראשונה שאני מזהה בכך.

לפעמים אני מתיישב לכתוב, ויוצא שכתבתי משהו לגמרי אחר ממה שהתכוונתי. אני מתיישב. אם אלוהים והוודקה ירצו – אולי יצאו מזה כמה שורות.

13 משיריו של דוד טובי תורגמו מאנגלית על ידי המשורר, נתן זך, והופיעו בקונטרס לשירה שבעריכתו, "הגה" מס' 4, באפריל '95.

רק נטבלתי

(סוף מעמוד קודם)

המסורות האלה...שיחד נועדו לברוא ארץ־ישראל חדשה בגרמניה, שתהיה מולדת הפילוסופיה, מחצבת הנבואה ומצודת הרוחניות הצרופה באירופה". פרידריק גרינפלד, הפותח בציטוט זה את ספרו 'נביאים בבלי כבוד', אומר כי אכן נתגשם החזון של היינה ובמשך יובל שנים לכל הפחות, כאשר "הניבה ההתמזגות של שתי המסורות הרוחניות הללו, הגרמנית והיהודית, שפיעה כזאת של ספרות, מוסיקה ורעיונות עד שלולא סיומה הנקלה ודאי היו ההיסטוריונים של התרבות כותבים עליה עכשיו כעל תור־הזהב שהוא שני רק לרנסאנס האיטלקי". אך בצדו של חזון זה אנו נמצא אצל היינה גם רגעי חולשה ויאוש, מיאוס כלפי התרבות הגרמנית ואפילו שנאה־עצמית, כאשר הוא, המשורר שיכול היה להתבטא רק בשפה הגרמנית, רושם: "שירי מגעילים אותי לפעמים, משום שהם כתובים גרמנית" (עמ' 121).

יהודים רבים מקרב האינטליגנציה, מאלה שביקרו בטרקליניהן הספרותיים של נשות החברה הגבוהה, הגיעו להתנצרות אחרי שכבר נטמעו בתוך החברה הגרמנית. כנגד המקרים הבודדים של הטבילה שמצאנו ביהדות רוסיה, היתה בגרמניה ממש "מגיפה של שמד". ושמות רבים ומפורסמים "פיארו" את רשימת המתנצרים. בני משפחת מנדלסון, אדוארד גאנז, הוריו של קארל מארכס, פרדיננד לאסאל, לודוויג ברנה – אינם אלא מעטים מתוך רבים. אלה לא סבלו כמו היינה מיסורי מצפון, לא הסתייגו בפומבי מהמעשה שעשו ולא נשארו נאמנים לעצמם.

כותב ירוחם טולקס במסתו 'ליהדותו של היינריך היינה': "הוא צעד אל שער־הכנסייה בהיסוס, ורק לאחר לבטים קשים ומרים עשה מה שעשה והוא התחרט על כך כל ימי חייו, למרות התנצרותו לא ניתק היינה מעמו, כדוגמת ברנה ושאר המוטמעים בדרכו, את זיקת־היחס שלו למורשת מולדתו היהודית. אדרבה, דווקא לאחר המרתו הדגיש בכל מקום ובכל הזדמנות את מצבו היהודי, ובשל כך רבו משנאיו מבית ומחוץ, אלה גידפוהו על יהדותו, ואלה שנאוהו על נצרותו".

גם בספר "ייסורים וחיוכים" נמצא כמה וכמה התייחסויות של היינה לשאלת המרת דתו שלו. אם כי באפוריזמים שלו מתגלה היינה כבעל אירוניה שיכולה להיות גם דקה וגם מוחצת, גם מכוונת כלפי אויביו וגם כלפי עצמו: "אין אדם בעולם שקשה לו להתנצר כמו ליהודי, כי איך יכול יהודי אחד להאמין שיהודי אחר הוא אלוהים".

אחרי שעשה אותו צעד נמהר האומלל והלך להטביל את עצמו, יכול היה היינה להיחשב למומר, אך בוודאי שלא היה "מומר להכעיס". הוא נשאר יהודי בכל הווייתו ולא דבק בו שמץ מהאמונה והאידיאולוגיה הנוצרית. לעומת זאת נמצא עשרות מקומות בכתביו בפרוזה על מצבם של היהודים, על מעמדה של הקהילה היהודית, ובעיקר פרקי הערכה והערצה לספר־הספרים. הכל נבע מתוך תחושת השתייכותו העמוקה לעם היהודי, למרות מעברו הפורמאלי לדת הנוצרית. באחד הקטעים המובאים בספר "ייסורים וחיוכים", אנו קוראים: "אם לא היתה כל גאווה באשר לייחוסו של אדם אוילית בעיניי, הייתי מתגאה שאבות אבותי הם בני עם ישראל האציל ואני עצמי צאצא של קדושים ומעונים, שהעניקו לעולם אלוהים ומוסר ולחמו ומכלו בכל שדות המערכה שבהם נערך מאבק על רעיונות" (עמ' 112).

על התנ"ך הוא כותב: "... כל הדראמה האנושית, הכל בכל, מצוי בספר הזה...היהודים היו יכולים לנחם את עצמם בנקל על שאיבדו את ירושלים ואת המקדש ואת ארון הברית ואת כל הזהב וחפצי הקודש של שלמה: הלוא אובדן דברים אלה קל־ערך הוא בהשוואה לתנ"ך, האוצר שאינו ניתן להריסה. ספר זה הוא ארץ מולדתם, שליטתם, אושרם ואסונם. הם חיים בתחומים המגודרים של הספר ובתם הם מקיימים את זכויות האזרח שלהם, שאינן ניתנות למכירה. משם אי־אפשר לגרש אותם. שם אי־אפשר לבזות אותם, שם הם חזקים וראויים להתפעלות. עמים צצו ונעלמו, מדינות שיגשגו מעלה־מעלה וכלו כלא היו, מהפכות סערו עלי אדמות – ואילו הם, היהודים, ישבו כפופים על דפי ספרם ולא חשו דבר מן הפרוץ הפראי של הזמן שחלף־עבר מעל לראשיהם" (עמ' 120).

היינה חוזר ומתייחס לתנ"ך במקומות רבים בכתביו. בספרו על לודוויג ברנה הוא ממחיש בצורה פיוטית מעולה את השתייכותו האישית ואת מחוייבותו לעולם התנ"ך.

וכך הוא כותב: "קראתי בתנ"ך את ספר בראשית בשלמותו. כאורחת גמלים עבר ברוחי עולם הקדם הקדוש [...] ארץ קדם מתוקה, שלווה, שטופת שמש הו לבן, לו יכולתי לרעות עדריך ברצון הייתי עובד שבע שנים ברחל ושבע שנים נוספות בלאה, אותה אתה מצרף לעיסקה; אני שומע אותן פועות, את צאן יעקב, אני רואה אותו שם את המקלות הקלופים ברהטים לעיני הצאן בעת התייחמתה. הנקודים שייכים עתה לנו. בינתיים שב ראובן הביתה ומביא לאמו זר דודאים. רחל מבקשת את הדודאים ולאה נותנת לה אותם בתנאי שיעקב ישכב עימה בלילה..." (עמ' 72).

ופרט לתיאור הפלאסטי הזה של הנוף המקראי, אנו מוצאים באותו ספר על ברנה גם הערכה ספרותית על התנ"ך, דברים על מבנהו הפואטי, על סגנונו הישיר, "סגנון של יומן", ובקיצור – "התנ"ך הוא דבר אלוהים". ביצירתו של היינה 'מזכרות פון שנאבלוופסקי' בפרק י"א, שוב דורש היינה לנושא "הביבלי" ומתאר כיצד גיבורו זוכה "לחסדי גבוה" עם קריאתו בספר־הספרים. בסיפור 'הרבי מבכרך' הוא מדבר ברוחילוהימו על ספר התורה. ב'אידיאות/ ספר לה גראן' נמצא דברים נלהבים על "שיר השירים". ועדיין אנו רחוקים ממיצוי הנושא.

את רוב ידיעותיו על היהדות רכש לעצמו היינה בשנות נעוריו, כאשר השתייך ל"אגודה לתרבות ולמדע בישראל", שבראשה עמד אדוארד גאנז. והערכים שרכש לעצמו באותו פרק־זמן לא נשתכחו ממנו. גם לאחר שנים, כאשר כתב את 'מנגינות עבריות' ואת השירים הנפלאים "שבת המלכה", "יהודה הלוי", "הוויכוח", "בלשאצר", "אל אדום", "דונה קלארה", "עגל הזהב", "המלך דוד", "שלמה", פרקי "אטא טרול", "גרמניה, אגדת חורף", ועוד שירים אחרים, הוא שאב מאותו מקור של ידע שרכש לעצמו בנעוריו.

גם יחסו ליהדות וליהודים לא נשתנה כהוא־זה בשנים המאוחרות שלו, כשהיה "נוצרי" כביכול. הוא דיבר תמיד בחום, באהבה ובהזדהות על העם היהודי, "עם סגולה" זה, שסבל והתייסר לאורך הדורות ונשאר דבק במקורותיו. אמנם, היה לו יחס אמביוואלנטי לחוג היהודי בהמבורג, חוג של סוחרים ואנשים רחוקים מכל רוחניות וביניהם גם בני משפחתו הקרובים, ה"מטריאליסטים", שלא גילו כל הבנה לבקרדונים המשורר, אבל יחסו ליהדות ככלל נשאר בעינו. בפרקי שקספיר שלו הוא מציע פירוש פילוסופי מובהק לפרשת שיילוק. במכתביו מפריס הוא מוקיע את "עלילת דמשק". ובמקומות רבים אחרים הוא מדבר בחיבה, ובאהבה ובהזדהות על העם היהודי.

תגובות

דלות הביקורת

זכותו של עמוס לויתן לבקר, ואפילו בחריפות, את רבעון "האומה". זכותו להתווכח עם משתתפיו, לשלול מכל וכל את עמדותיהם והשקפותיהם. אבל לא מצאתי ב"פתיחתא" שלו (7.7.95) ולו נימוק ספרותי־ענייני אחד לדבריו על "דלות הרוח של האומה", ר"ל.

רק כאשר מגיעים אל סוף הרשימה, יוצא המרצע מן השק: "הפלפולים לא יעזרו" – כותב ע.ל. – "יותר מתמיד ברור היום, שלפנינו אך שתי אפשרויות: שתי מדינות לשני עמים, או מדינה דו־לאומית אחת. הימין כופר בשתי האופציות כאחת, ומאמין כי תיתכן מדינה יהודית בכל שטחה של ארץ־ישראל, תוך התעלמות גמורה מן העם הפלסטיני היושב בה".

ובכן, אם זו תורתו, אם זה תוכנו וזה רוחו של כתב העת של הימין, הוא פסול מכל וכל על־ידי עורך "משא" ואחת דינו: לסל.

אני מקווה, כי גם דינן של שורות אלה לא יהיה לסל של עורך "משא". אני מקווה, כי יאפשר לקוראיו לשמוע, כי "האומה" הוא כתב־עת, המביא עימו אחת לשלושה חודשים יבול של מסות ומאמרים, ביקורות מאת מיגוון של כותבים בעלי רמה ואין בו בהכרח קולקטיביות רעיונית. כים הפרסומים המשאבים העומדים לרשות השמאל, פרסומים ומאמרים המטיפים להתנערות מערכים לאומיים, ממסורות מקודשות, מאהבת מולדת, מחד גיסא, והצדקת כל תביעה ערבית וכל סחטנות פלסטינית בשם ה"שלום", מאידך גיסא, "האומה" הוא קרן אור באפילת הימים הללו.

מה לעשות, ודעת המערכת ודעת רוב המשתתפים אינה עולה בקנה אחד עם זו של עמוס לויתן, או עמוס עוז או עמוס קינן? מה לעשות ו"האומה" אכן, נלחם בתבוסתנות הרווחת, ששטופים בה פרופסורים ודוקטורים שמאלנים, שמשום מה נמצאות להם בימות אין־ספור להפיץ באמצעותן את דעותיהן הנפסדות והמסוכנות, שאחת מגמתן: האשמה עצמית, יריקה בפרצוף הישראלי, מול הושטת יד מלטפת ומבינה לחובשי הכאפיות וחוגרי־הסכינים.

אכן, "האומה" ורוב משתתפיו חרדים לבטחונה ולעצמאותה של מדינת היהודים, מייחלים לנפילת הממשלה המסכנת את עתיד ישראל בנזיד עדשים של שלום־עכשיו, כביכול. אם משום כך "האומה" מריפה ריח של דמגוגיה, כלשונו של ע.ל., כי אז חוטא עורך "משא" בסגנון בולשביקי, אולי ירושת עבודתו רבת השנים ב"על המשמר" ע"ה.

ע.ל. זורק את "האומה" לסל, כעדותו, אך 1800 מנויים קונים, קוראים ושומרים אמונים ל"האומה", המתמיד בהופעתו הרצופה, למרות קשיים תקציביים, מזה 33 שנה ומזה 120 חוברות. איזה עוד כתב־עת זכאי להתפאר בהתמדה כזאת, תוך מאמץ חסר פשרות לשמירת רמת עיונית־ספרותית נאותה?

ויכוח עם עמדות, פולמוס עם כותבים, בהחלט כן, אך שלילה טוטאלית, זלזול־שמתוך־התנשאות, ביקורת שלילית ניתן לומר: טול קורה מבין עיניך (דבריו על ענק הרוח פרופ' מירסקי) והתעלמות משורה ארוכה של כותבים, כל אלה מלמדים על שלילה־לשמה ואולי אפילו על קינאה מסויימת, על שיש לו ל"ימין" נכס רוחני בדמותו של "האומה".

כחבר מועצת המערכת, יכול אני להבטיח לע.ל. ולקוראי "משא", כי גם בגליונות הבאים וגם בשנים הבאות יוסיף "האומה" לעמוד על משמר האומה.

יוסי אחימאיר, תל־אביב

לקרוא לילד בשמו

טרם הגיע לידי ספרה של זהבית גרוס "יהדות ובני קיבוץ – קשר אפשרי". לפי שעה ידוע לי עליו רק מתוך מאמרו של יעקב גורן שהתפרסם במוסף "משא" (9.6.95) ועורר בי את הצורך (עד כדי חובה פנימית) להתייחס אליו.

יעקב גורן, לא מוכר לי הרבה, אך ידוע לי כי הוא חוקר והיסטוריון, חבר קיבוץ ומרצה ב"יד טבנקין". במאמרו זה מבקש גורן בצורה מאד אפולוגטית (עד 'פרווה' – ביידיש עסיסית) להימנע מלומר דברים ברורים בנידון. בדבריו שלו נמצא הנסתר יותר מהנגלה. ומדוע? אין מה להסתתר. כמורה להוראת התנ"ך זה קרוב לחמישים שנה בבתי־החינוך שלנו, אני קובע: היחס של רוב ילדינו ללימודי היהדות הוא שלילי (וזה בלשון המעטה). אצל חלק זה גובל בבורות ממש, אצל אחרים זה גובל בעם־ארצות (בור – לא יודע; עם־הארץ – כופר מדעת).

לא בחניכים האשם. אם אין יחס ודעת (מספקת) של אוצר תרבות ישראל לדורותיה אצל המורה, כיצד זה יעבור לחניכיו? אולם, גרוע אף מזה. השאלה כיצד מלמדים: האם מורים תנ"ך – כתנ"ך? כהנחלה של ערכי היהדות, כעץ חיים למחזיקים בה?! או תנ"ך כספרות, כהיסטוריה, כמדע, כאגדות עם או סיפורים אחרים? האם ללמד תנ"ך בצירוף תורה שבעל־פה? האם ללמד תנ"ך כהנחלת ערכי היהדות, בין היהודית בין האוניברסלית?! בכך צריך להתחיל ולחפש את הסיבות. והבעייה איננה רק נחלת בית־הספר הקיבוצי. אנחנו בחברה טובה וראה את הצורך "בוועדת שנהר", שהעלתה את הנושא כולו לדיון ציבורי.

הקורא יכול לקבל תמונה מטעה לגבי גישתי שלי ללימודי היהדות ולצרף אותי אל אותם זרמים חשוכים שפשו היום בחינוך, קרי הזרם הלאומני־דתי או גרוע מזה הזרם החרדי. רחוק אני מהם מרחק שנות אור. אל ביקורתי זו הגעתי דווקא בשל היותי דבק באידיאולוגיה הציונית־סוציאליסטית המגשימה, ובעקרונות הקיבוץ בטהרתם. אין תורה נאמנה יותר ליהדות המקורית מאשר תפיסת העולם של הקיבוץ הקלאסי: חברה צודקת, שוויונית, שכל בני האדם שווים בה, חברה שלא ימצא בתוכה אביון מקרב אחיו. דווקא מפני שהתרחקנו מיסודות אלה, מסרנו אותם במו ידינו לאלה הקוראים לעצמם דתיים, הפכנו עצמנו לחילונים, ודי לנו בכך.

אין זה פשוט ונעים להתריע על כך כל פעם מחדש, אולם רק העשרת המורה לקראת הוראה אחרת, משמעותית ומהותית, תבטיח את העברת העושר התרבותי השמור בספרייה היהודית לדורותיה, גם לקהיליית התלמידים.

מיכאל בהט, כפר בלום.

שיגעון כמרפא לאומללות

חנה לפלר

גריגורי כנוביץ', סופר רוסי מן העלייה האחרונה, הביא עמו את ספרו "גדי בשני זוזים", אחד מעשרות רומאנים שכתב ◻ אף שנושא ספרו הוא העיירה היהודית במזרח־אירופה זהו ספר מודרני לחלוטין הכתוב בז'אנר הריאליזם הפנטסטי והמתאר בכשרון גדול שלל דמויות ועלילות נפתלות.

גריגורי כנוביץ': "גדי בשני זוזים", עברית: דוידה קרול, הוצאת מוטיבים, 1995.

גריגורי כנוביץ', סופר רוסי מן העלייה האחרונה, הביא עמו את ספרו "גדי בשני זוזים", אחד ממאה ספרים, כך נמסר, המועמדים לפרס נובל.

כנוביץ' נולד ב־1929 בעיר קובנו, שהיתה אז בשליטת רוסיה, וכתב עד כה עשרה רומנים (שלושה מהם תורגמו לעברית "נרות ברוח", "ולא יהיה גן עדן לעבדים" ו"גדי בשני זוזים"). אחדים מספריו הומחזו והוצגו על במות שונות, כולל ספרו האחרון שהועלה בתיאטרון האקדמי הליטאי וזכה בציון לשבח בפסטיבל התיאטרון בפטרבורג.

על דש הספר נאמר, כי הביקורות שנכתבו עליו בפולניה, גרמניה, הונגריה וצ'כיה ציינו את סגנונו של הרומן, הנמנה עם מה שקרוי 'הריאליזם המאגי', שאחד ממייצגיו הידועים הוא גבריאל גרסיה מארקס. כן מצאו המבקרים דמיון בין 'גדי בשני זוזים' לבין ציוריהם של שאגאל וסוטין. למרות אופיו המשלי של הספר, יש לו כל התכונות של רומן מובהק, בעל עלילה מיוחדת ומרתקת, טיפוסים מעניינים, ואהבה טראגית, המקרבת אותו לספריו של יצחק בשביס זינגר.

את הספר פותחת השבעה עתיקת־יומין: "עין, אשר תלגלג על אב ותבוז לנאמנותה של אם, ינקרוה עורבי העמק ויזללוה גוזלי הנשר". ואכן, זה המוטיב הראשי בספר. הפעם הגיבור הראשי איננו האם, אלא האב דווקא, הסתת אפרים דוואק, דמות מונומנטלית, המתייסר בייסורי ארבעת ילדיו.

הסופר מגולל מסכת שלמה של עיירה מזרח־אירופית, על יהודיה החלכאים והנדכאים, על קשיי הפרנסה שלהם, על המחלות השונות הממיתות שכה, מחלות הדם וכמו זו שהמיתה את לאה־אהובת־אפרים; השחפת ומגפות הדבר, על שואבי המים וחוטבי העצים שלה, על הקבצנים החכמים למיניהם, הדמויות הכמראיוביות, על הפחד התהומי שלהם מפני השלטונות, על האהבות הגדולות של גיבורי הסיפור, ובעיקר אהבתו הגדולה של אפרים בן יעקב דוואק לאשתו לאה. מיוחדת במינה היא גם האהבה לבעלי־החיים המלווים את הגיבורים – זו של שמואל־סנדר לסוסתו הכחושה והעייפה, וזו של אפרים לעיזתו, שהאציל לה תכונות אנוש ועל־אנוש דמיוניות. ומנגד השנאות הקשות, כמו זו של הירשקה־פרוטה, הבן המורדן של יעקב דוואק לשלטונות, ועל דרך התמודדות של הגיבורים כל איש־איש על־פי מצפונו.

הסופר מפליא בתיאוריו מלאי הדימויים, לדיוקי דיוקיהם. כך, למשל, מתואר הגיבור אפרים, מקים המצבות: "...לאבנים היה לאפרים מגע קרוב יותר מאשר אל בני־האדם. כן עצמו היה משהו מן האבן – חסון, בעל כתפיים רחבות כאפיק הנהר נמאן, ידיים גדולות וכבדות שנהג להכות בהן על ברכיו כהכות הפטיש על הסדן, רגליים חזקות כאותם מוטות אנקוליים של הפטסודארים. ובשהיה צועד נאנקו אבני המרצפת שאפרים ריצף, [illegible] במלכודת".

צרת זקני העיירה, היא נטישת הגוזלים את הקן שבנו בעמל. ילדיו אפרים הסתת נטשו כולם את מישקין ויצאו לווילנה העיר הגדולה, ואף הרחיקו לנדוד ברחבי רוסיה, או עד לאמריקה. כולם בחרו להם מקצועות שונים ומשונים, העיקר לא להישאר בעיירה העלובה, לסתת כאביהם אבני מרצפות.

ואפרים, האלמן משלוש נשותיו, זועק בבדידותו: "אך היכן תמצאם? פרחו, נמסו, התאדו זעק מלוא גרונו – לא ישמעו, בכה בכי תמרורים – לא ייענו... התוכל לתפוס עננה? או לכבול רוח בשלשלת?"

עם גסיסתה של "דבוירה־כדכדן". כבינויה בפי הבריות על הנהוניה האינסופיים, אחת מנשותיו של אפרים, נתגלתה לאפרים האמת האבסורדית: "ולפתע הבזיק במוחו, הוא אפילו התכווץ מעצמת הגילוי – נמצא הפתרון! המוות הוא כלב שוטה, שנשלח ברצון האל. באמצעות נשיכותיו מכסה אלוהים את נשמותינו, את אהבתנו אליו". אך כאבו גדול: "ובכן, עד מתי אתה, הכלב, תעמידני בניסיון? זעק אפרים בתוכי נפשו. 'עד מתי?'"

דבר ההתנקשות של הבן המורדן, הירשקה־פרוטה, במושל הכללי הוא מרכז העלילה, וכל הדמויות הפועלות – אפרים עם חבריו שמואל־סנדר בעל העגלה וסוסו היהודיים הנצחיים ואבנר רוזנטאל, המכולת'ניק לשעבר והקבצן בהווה, עזרא ודאנוטה ושקיס החוצות שלהם – נסחפים אל וילנה אל הרגע המכריע, רגע המשפט.

בדרך אל שיא העלילה מתאר הסופר את הדמויות הרבות זו מול זו וזו כנגד זו. אחד הניגודים הוא בין שתי דמויות, הירש ושהנה, שני אחים, שונים בדמותם החיצונית, אך בעצם זהים במהותם. שניהם נמרצים, תקיפים בדעותיהם, לא מתפשרים, אך דרך ההתמודדות שלהם עם החיים שונה. הירש, רחב־הכתפיים, הארכוני, הבטלן, שלא אוהב ללמוד, מביע את שנאתו התהומית לשלטון הרוסי באלימות. הוא התנקש במושל הכללי על העלבון שעלב בו, על שנאתו של הלה את היהודים והשפלתם. שהנה, האח, תלמיד בית־אולפנא לרבנים, מעדיף את דרך ההסברה, דרך השלום, ודרך ההוכחה שכולם חלק מן האנושות. הוא עושה זאת בכניסה אל גוב האריות, אל מטה המשטרה, בחסותו של מפקד המשטרה, ראסמיר פאבלוביץ' קניאזב (שאת בנו הציל שהנה מטביעה, ולמרות זאת מתעמר בו המפקד קשות) כמתורגמן מאידיש לרוסית לדברי אחיו היהודים.

בשבת האחים יחדיו לילה אחד בבית־הכלא, הם משוחחים זה עם זה, כל אחד על השקפת עולמו. ושהנה אומר: "אתה חולה שנאה, כמו שהם... אתה מרפא אותה בכדורי ירי, והם... הם – בשנאה" (עמ' 119).

ועוד דמויות בספר: דאנוטה הגויה, אהובתו של האח, שניהם נוסעים ברחבי רוסיה בעסקי שעשועים. היא נטשה את עמה והתחברה אל היהודי, ואף הצטרפה עם פרי בטנה, בסופו של דבר, אל העיירה מישקין ואל אביו של עזרא המת. וכנגדה, בתו של אפרים, צירה, אשר התחברה אל גוי, עברה לווילנה עם אהובה, ילדה לו בן, דוד, נטשה, ומי יודע במה עסקה פרנסתה.

ומעל לכל, תיאור אהבתו הטהורה ותיאור מרתק של מעשה האהבה, של אפרים לאשתו האהובה מכולן: "לאה קינאה בו תמיד על משהו בלתי נראה, בלתי מושג. הייתה טובעת בשתיקתו כמו במצולה. ואחר־כך במיטה מחבקת בידיה הדקות את ראשו, מטפסת עליו כמו על דוברה ושטה עד הבוקר שיכורה מליטופים ותפנוקים, שטה על הסדין כמו על עננה לבנה. הייתה לוחשת משהו, מתבוששת, מתרפקת ומכנה אותו 'אבן שלי, אבן טובה שלי'... והוא רק חייך בחשכה ופניו הגסות הוארו כדיר המואר בלפיד של נעורת מוצתת". ולעומתם תיאור מפגש הבשרים הראשון, הלא רצוי, המסליד של שהנה ודוואק, עם מגרה הכובסת, הנהגית הנאה בעלמא משהנה וחומדת אותו: "היא הפשיטה אותו. ברגליה החזקות רוחפה את תחתוניו אל מרגלות המיטה, והוא לא זע ולא נע – כאילו היה מת. אכן, הוא באמת היה מת. גם מה שעוד היה חי אצלו היה שייך לה ולא לו. 'אני אלמד אותך', טיפשון... כליבך הרבה שנים חיית ואינך יודע... לאן להכניס את הזולילית'. לפעמים הייתה מתפקעת מצחוק והיא הצטוקה: 'אלוהים! איזה שלומיאל אתה – מי מחלל כך?... הנה כך! זהו... הוי טיפשון שלי, הוי, בתול שלי'. ושוב הייתה מעוררת אותו בחשכה. וכך זה נמשך עד הבוקר, עד קץ חייו, כפי שנדמה הדבר בעיני שהנה."

וצמד ניגודים אחרים המושכים זה את זה: שמואל־סנדר, שואב המים לשעבר, בעל־עגלה וסוסה כחושה, ידידו הקרוב של אפרים עוד מן החדר, "קשקשן, חלשלוש, קפצן", לעומת אפרים ה"שתקן, גמלוני, כבד־תנועה, סוס עבודה".

וכן הניגודים בין דמות מוכר העתיקות, גאברונסקי, מומר לפי השמועה, צורר יהודים, הפועל נגדם ברייש גלי, לבין פקיד הדואר במישקין, אדראלון איגנאטביץ', הגוי הרוסי, הבא לעזרת היהודים ומתחלק עמם בצרותיו והם מתחלקים עמו בצרותיהם. הוא אף ביקש מרב העיירה, רבי אורי, לומר "קדיש" לזכר הצארית שמתה.

בכישרון רב מביא כנוביץ' דו־שיח קצר בין האב גאברונסקי, לבין דוואק שהנה הנער, חובב הספרים, המאוהב אהבה ראשונה בבתו יוליאנה, הבא לחנותו כדי להתבשם בריחה של האישה הזאת:

"תחילה סבר גאברונסקי ששהנה הוא חובב ספרים עני, הנמשך לכול, אבל מחוסר כסף אינו יכול לקנות דבר. אולם פעם תפס את מבטו של שהנה, מבט חסר תקווה של מאוהב. מוכר העתיקות ליטף את כרסו ובהתאם להרגלו לומר כל מיני דברים מגעילים בקול חגיגי ורך כשמן אמר:

'בחור צעיר, לכל חפץ ולכל יצור יש עתיד. אתה מסכים אתי?'

'כן', ענה שהנה בלי להתעמק במשמעות הדברים.

'לכיסא הזה יש עתיד. לסולם הזה, לארון הזה. אפל או בהיר, אבל עתיד. אתה מסכים אתי?'

'נניח שכך', פלט שהנה בזהירות.

'הכיסא, נאמר, יישבר – ימסרו אותו לנגר ויתקנו. את הארון ימסרו לבית־הזונות או לבית־היתומים. והוא יעמוד שם עוד מאתיים שנה. אתה מסכים?'

'נניח שכן', ענה שהנה כשהוא מתחיל להתרגז. הוא לא יכול היה להבין לאן נוטים דבריו של מוכר העתיקות.

'ורק לך, בחור צעיר, אין עתיד'.

'לי, באופן אישי?'

'גם לך באופן אישי... לך יש רק עבר, עבר, אני מבקש סליחה על גילוי הלב'.

'אתה מתכוון לעמי? אבל אותו אי־אפשר לא לשבור, לא לסגור בבית־בושת, לא להשליך'.

'אפשר, בחור צעיר... אפשר גם לשבור וגם לסגור וגם להשליך אל ערמת הזבל... עמך, אל תכעס, "עתיקה", משהו יקר מציאות...פעם ישלמו המוזיאונים אלפי מטבעות זהב בעבור העותק האחרון של היהודי שישרוד. אינני נהנה לחשוב שאותו עותק אחרון יהיה הנכד שלי... אני מקווה שאתה הבינות אותי?'

'לא: נטלו מאתנו את האוויר – אבל זה שמר עלינו מריקבון, בוזקים על לבנו מלח העוינות – אבל זה שומר על טריותו ורעננותו, מחזיקים אותנו בתא הקפאה, סותמים אפילו את הסדקים, אבל אנו לא קופאים. כשיגיע האביב – נראה מי יוריק הראשון!'

'כן, אתה בחור צעיר, נביא, נואם – זה לא יביא להרבה טובה...היכנס לחנות מתי שתרצה...אני מתנגד לתאי הקפאה...ורק בשם ישו – אל תביך את יוליאנה במבטיך. היא אישה רגישה, אצלה לילה בנשמה, ואתם שבט חם... הכול יכול לקרות'".

כל הוויית העולם של הסופר מתומצתת בפיסקה קטנה אחת. גם ההומור שחור, גם תורת ההישרדות של עמנו, גם שנאת הגויים, ובמיוחד המומרים, וגם עם־הספר.

מוטיב קבוע כמעט אצל כל סופרי ישראל המובהקים מן המאה התשע־עשרה הוא הסוס הכחוש והעגלה הרעועה, המובילים את היהודי הנודד ממקום למקום, רצוי בלוויית ידיד־בנפש, כתיאורו של כנוביץ': "אפרים יכול לנסוע ולנסוע עם שמואל־סנדר. הוא כמו רטייה על־גבי מכה...אלוהים, איזה אושר הוא הדרך! היהודי משאך עוצר הוא – מיד מתמוטטות עליו כל הצרות. אולם כל זמן שהיהודי נוסע, אין אדם מאושר ממנו בעולם – אפילו אם הוא נוסע ללוויה" (עמ' 61). מוטיב ידוע אחר בספרות העיירה, הוא בית־הכנסת, מפלט היהודים האומללים: שהנה העריר, שעזב את בית אביו אפרים וברח בווילנה למושבו ובמשטרה כפרנסה, ניתק בעצם מן מהות הווייתו מן העם, אבל רק לכאורה. בית היהודים, וביחוד העריריים שבהם, הוא בית־הכנסת המקומי. אין בית אחר.

כנוביץ' הוא אמן של דימויים עזים. על אפרים, שפניו הוארו באהבתו ללאה הוא אומר שהן "כדיר המואר בלפיד של נעורת מוצתת". אפרים המתפייט על הזמן והחיים אומר: "הזמן – הוא האש...האירועים – הורדים, והאדם – הכבש לטבח". את איטקס, תלמיד הישיבה שתלה את עצמו, כי רצה להיות סייח כל חייו, אבל היה, בעצם סוס זקן בטרם עת, מתאר הסופר: "ההתייפחות של איטקס גברה...הקילוח היה מוסיף לזרום מן העפעפיים ואיטקס מרח את חולשתו על לחייו ועל סנטרו"; שהנה מסכם את חוכמת חייו: "המילים הן קברנים. המלים קוברות את האדם זמן רב לפני שיקברו אותו קברניו. צריך ללמוד לחיות ללא מילים".

הספר שופע הומור שחור. לקראת הנסיעה בעגלה הרעועה עוקצים שלושת הזקנים (אבנר הקבצן, אפרים הסתת ושמואל־סנדר) זה את זה. אבנר מעלה באוב את אביו: "אביו של אבנר, פיניה רוזנטאל, נשמתו עדן, פקפק בעובדה שהוא נולד. כל הזמן נדמה לו, שזה לא הוא שנולד, אלא מישהו אחר, שהוא, פיניה רוזנטאל, עוד עתיד להיוולד..."

גם נושא השיגעון, כתרופה אחרונה ונשגבת לחיים אומללים, שאפילו ההומור השופע לא יכול להם, מופיע בעלילה המסועפת. חנה, אשתו של רב העיירה, מתכנסת בתוך עצמה ורק מסרגותיה בידיה מקרקשות להן ללא הפוגה: אבנר רוזנטאל העריר, שאיבד הן את מכולתו הן את אשתו, נהפך בדרך הגדולה ממישקין לווילנה, לעץ אלמון, מילה, אדר. כאן מצא את אושרו: "הקבצן היה ערום לגמרי. הוא התהלך בין העצים, חיבק אותם בידיו שידעו את מחיר הרחמים וההשפלה, נשען עליהם ערום ודמה לרוח רפאים...שמואל־סנדר ואפרים לא יכלו לנתק מבטם ממנו...והוא, נדמה, לא ראה אותם כלל, הוא לא ראה דבר פרט לעצים... 'הוא הפך להיות לכה שרצה', אמר אפרים" (עמ' 150). ו'רבי עקיבא, מורהו של שהנה מבית־אולפנא לרבנים, תפר לעצמו באחרית־ימיו תכריכים, בחוט אבל בלי מחט. מוטיב התפירה והסריגה הולכים יד ביד עם השיגעון.

תרגומה של דוידה קרול, הוא עכשווי, קולח, נעים למקרא, עם חידושי מלים פה ושם של המתרגמת. גם הסלנג העברי לא נפקד כאן: אבנר הקבצן אומר לשמואל־סנדר בדרך הארוכה לווילנה: "אתה ירדת לגמרי מן הפסים: שב, אפרים! ולהבא – בלי חכמות..." (עמ' 144).

אם כי סגנון הכתיבה הוא סמלי ביסודו, העלילה נבנית צעד־צעד לקראת השיא, הרי היא מלאת הומור ודימויים, נוגעת ללב סוחפת ומרתקת, וטעמה כיין המשומר.

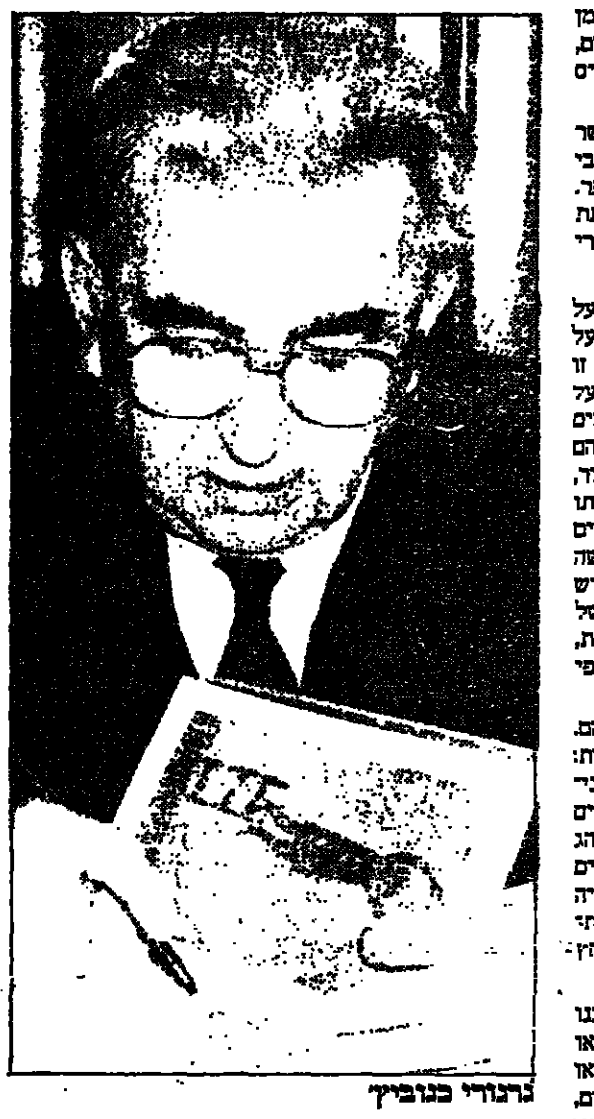

גרגורי כנוביץ'

אלישע פורת

חדרה בחורף

הַיּוֹם רָאִיתִי אֶת חֲדֵרָה בַּחֹרֶף:
עִיר קְטַנָּה וּמְנֻמְנֶמֶת, טְבוּלָה כֻּלָּהּ
בַּחֲמִימוּת מוּפָזָה, בְּאוֹר הַלִּמוֹנֵי הָדָר.
אֲנִי הוֹלֵךְ בְּדוּמִיַּת הָרְחוֹב הַמְּיֻשָּׁן,
סוֹבֵב בֵּין תַּחֲנוֹת חַיַּי: בֵּית הַיּוֹלְדוֹת,
קֻפַּת חוֹלִים, קוֹלְנוֹעַ "חוֹף", מִבְצַר הַמִּשְׁטָרָה.
בְּתוֹךְ הַקִּיר הַמִּתְקַלֵּף, בֵּין גַּרְגְּרִים חַדִּים
שֶׁל זִיפְזִיף מִתְגַּלֵּעַ, שְׁפוּכָה זֵעַת אָבִי,
טְמוּנוֹת יַבְּלוֹתָיו, סִבְלוֹ וּכְעָסָיו
שֶׁרַק הַזְּמַן רָפָא לְדַם פְּצָעָיו.
וּשְׁמֵי הַכָּחוֹל שֶׁל יַלְדוּתִי, קְרָעִים קְרוּעִים:
עֲגוּרָנִים נָעִים, סָבִים, וַאֲרֻבּוֹת עֲנָק
פּוֹלְטוֹת עָשָׁן אָפֹר עַל לְבַן הַחוֹלוֹת.
וּפֶתַע, מִמִּגְרָשׁ זָנוּחַ, מֵחָצֵר שְׁכוּחָה –
מִתְעַתֵּעַ בִּי הַזְּמַן: בְּזֹהַב הַתַּרְגָּ,
מוֹשֵׁךְ בְּשׁוֹם וָרֹד, כָּתֹם וּמְפַתָּה
פְּרִי הַחֻשְׁחָשׁ הַמַּר צוֹרֵב אֶת זִכְרוֹנִי:
בִּמְקוֹם הַמָּתוֹק הַמֻּבְטָח, מֵסִיחַ בִּי
סִיבֵי מְרִירוּת וְטַעַם חֲמִיצוּת.

'צופה נאיווי'

בְּתוֹךְ שָׁמַיִם שֶׁל מִדְבָּר רֵיקִים
מֵעַל חָרוּט מִבְצַר הַהֵרוֹדְיוֹן
דָּאוּ מוּלִי כַּמָּה עַיִטִים שְׁחוֹרִים.
חוֹבֶבֶת טֶבַע אֲדוּקָה לָחֲשָׁה
בְּשַׁלְפוֹן, יָשָׁר מֵאֲחוֹרֵי גַּבִּי:
"צוֹפֶה נָאִיווִי" שֶׁעוֹמֵד כָּאן לְיָדִי
טָעָה וְלֹא הִבְחִין שֶׁאֵלֶּה נְשָׁרִים.
וּבִלְבָנוֹן, מֵעַל מַצַּב מִפְגָּז,
גִּחֵךְ קָצִין יַדְעָן אֶל הַמַּכְשִׁיר:
אִישׁ מִלּוּאִים נָאִיווִי שֶׁאִתִּי
זִיהָה קוֹלוֹת שֶׁל "מֵאָה וְעֶשְׂרִים",
אֲבָל אַתֶּם כְּבָר מַכִּירִים
אֶת הַשְּׁרִיקָה הַמַּחְלִיאָה שֶׁל הַטִּילִים.
וְרַק רוֹפֵא תּוֹרָן מֵעֵבֶר לַפַּרְגּוֹד
נִחֵם אוֹתִי בְּיֹבֶשׁ חֲשָׁאִי:
זֶה לֹא פִּרְפּוּר הַהֵלֶם, בְּנִי,
טָעוּת, זֶה מָוֶת אֲמִתִּי.

כותרים חדשים

■ **ז'אן פול סארטר:** *"מחברות המלחמה המדומה"*, מצרפתית: מרים טבעון, ייעוץ מדעי: מנחם ברינקר, זמורה ביתן, 344 עמ' 1995/ יומנים שכתב סארטר כחייל בתקופת ההמתנה של הצבא הצרפתי לפלישה הגרמנית בשנים 1939־1940. היומנים בהם גיבש את ראשית הגותו הפילוסופית והצטיינים גם בחשיפה אישית נועזת, פורסמו לראשונה ב־1983, שלוש שנים לאחר מותו.

■ **אוסוואלדו סוריאנו:** *"כמוהרה לא תהיה אלא צל"*, מספרדית: טל ניצן־קרן, הספרייה החדשה, סימן קריאה/הקיבוץ המאוחד, 186 עמ' 1995 / תרגום ראשון לעברית של אחד מן הבולטים בסופרי ארגנטינה היום. התחזות, הולכת שולל, ואשליה עצמית – הם נושאיו של רומן זה.

■ *"המלומד וההונה"* – אנתולוגיה של סיפורים סיניים. בתר, תרגם והעיר: דן דאור, סדרת כותרים, הוצאת בתר, 192 עמ' 1995 / אנתולוגיה ראשונה מסוגה בעברית המקיפה כאלף תשע אות שנות סיפורת סינית.

■ **שלמה ניצן:** *"רומנסה בחורף"*, ספרית פועלים, 132 עמ' 1995 / ארבעה סיפורים, כהם השונה מתחבר לדוממה, ליצירת דיאלוג המעמת את האדם עם חייו. ספר חדש מאת המספר הוותיק לתן פרס ברנר.

■ *"שירים ממזרייים"*, ערכה ותרגמה חנה ניר, ספרית פועלים, 61 עמ' 1995 / ארוטיקה היתולית מן המסורת האנגלית. במבחר משוררים כתומס קמפיון, רוברט הריק, ג'ון דריידן, וכן אלמונים רבים במיטב שירי עגבים מן המאה ה־17 וה־18.

■ **יאיר אורון:** *"הבנאליות של האדישות"*, הוצאת דביר, 395 עמ' 1995 / יחס היישוב והתנועה הציונית לרצח העם הארמני. מחקר חלוצי הבוחן את העמדות ביישוב ובתנועה הציונית לשואתם של אחרים.

■ **אברהם חמי:** *"סובייריות זכוכית"*, ספרי עיתון 77, 62 עמ' 1995 / ספרו הראשון של המשורר, המצטיין בלשון נקייה, חפה מכל ספרותנות.

■ **שמואל בנאי:** *"זהב העורקים הבליליים"*, אוניברסיטה משודרת גלי צה"ל, 80 עמ' 1995 / ספר על מכלול פעולות הלב והעורקים, התקלות והקלקולים, כיצד למנעם ולהיות בריא.

■ **נורית כנעןקירר:** *"האמנות הגותית מקתדרלה לעיר"*, אוניברסיטה משודרת, גלי צה"ל, 141 עמ' 1995 / ספר הסוקר את האדריכלות הפיסול והציור הגותיים מן המאה ה־12 עד המאה ה־16. המחברת היא ראש החוג לאמנות ימי־הביניים באוניברסיטת ת"א.

■ **שולמית שחר:** *"קבוצות שוליים בימי־הביניים"*, אוניברסיטה משודרת, גלי צה"ל, 103 עמ' 1995 / בחירת 'האחר' וסימונו הוא חלק מתהליך ההגדרה העצמית של חברה. התבוננות בהיסטוריה של המערב מנקודת תצפית של חברת ימינו.

■ **יצחק אבישור:** *"שירת הגברים" של יהודי עירק*, הוצאת מרכז מורשת יהודי בבל, 206 עמ' 1995 / כרך משלים לכרך "שירת הנשים" של יהודי עירק, שפרסם פרופסור יצחק אבישור, ראש החוג ללשון עברית באוניברסיטת חיפה.

■ **אליעזר בשקה:** *"ספרות מצרים"*, המכון לחקר התפוצות באוניברסיטת ת"א 312 עמ' 1995 / מחקר על הנהגת הקהילה היהודית בפוסטאט (לימים קהיר) במאה ה־11. מאבק בין מרכזי הכוח המסורתיים – א"י, בבל ומצרים – על השליטה בעם היהודי.

■ **אריה פוזיילוב:** *"מאריות גברי"*, הוצאה עצמית, 140 עמ' 1995/ סיפור קורותיה של יהדות סמרקנד ובוכרה ועלייתן לישראל של משפחות פוזיילוב בשנות השלושים.

■ **תלמה אליגון:** *"מילים ומנגינות"*, הוצאת כנרת 1995 / מילים ומנגינות, חלקן של המשוררת וחלקן של אחרים, שאחדים מהם זכו להיו להיטים ידועים.

■ *"כת־קול עולמה של משוררת"*, בעריכת: גילה אוריאל ועדנה מיטווך־מלר, הוצאת ירון גולן 481 עמ' 1995 / אנתולוגיה של שירת נשים הכוללת מעל 130 משוררות במקור ובתירגום מכל התקופות והתחומים. ט"ז שערים ומאות שירים.

זה קורה

רב־שיח על "דבר" במלאות 70 שנה להיווסדו ייערך ב־25.7.95, באולם הישיבות של הוועד הפועל בשעה 16:30. משתתפים: שמעון פרס, חיים אורון, רון בן־ישי, דני בלוך, מאיר בראלי, דוד פדהצור. מנחה: שמעון אביזמר. ברכות: אליהו רייך, יו"ר הסתדרות הגמלאים ● גיליון חדש של "תיאוריה וביקורת" בעריכת עדי אופיר מוקדש לנושא הלאומיות. עזמי בישארה בוחן מחדש את מושגי, האומה, הלאום והלאומיות: אילנה פרדס כותבת על תפיסת האומה במקרא: יואב פלד על היהדות כדת אצל מרקס; גבי פיטרברג עורך השוואה בין דפוסים ציוניים ומצריים; משה אידל מבקר את תפיסתו של גרשם שלום, ומאמרים נוספים ● סדנה לכתיבת פרוזה בהנחיית הסופרת עמליה כהנא־כרמון, מתקיימת במסגרת לימודי החוץ של האוניברסיטה הפתוחה. הלימודים בבית אילה, שדרות בן־גוריון 13 בתל־אביב. התחלה לאחר החגים. פרטים: טלפון – 03־6460240/1: מידעפון (24 שעות) – 03־6460606: מענה קולי – 03־6460674: בכתב – רח' קלאוזנר 16 ת"א ת.ד. 39328 ● סדנאות לכתיבה יוצרת בתשנ"ו בבית ספריית אלון בגבעתיים: סיפורת ושירה למתקדמים – ד"ר אורציון ברתנא, מדע בדיוני – ד"ר אורציון ברתנא, שירה – אשר רייך, סיפורת – ד"ר דורית זילברמן, דרמה ותסריט – יצחק גורמזאנו־גורן, ספרות ילדים – גבריאלה אביגור רותם. ההרשמה ביולי־אוגוסט. פרטים בטלפונים: 03־5732720, 03־310825 ● אטלס היסטורי חדש תולדות העמים וישראל בעריכת פרופ' משה ברור ראה אור בהוצאת יבנה. מהדורה חדשה מורחבת ומעודכנת לאטלס שראה אור לפני 30 שנה. הוצאה זו הפיקה גם אטלס ממוחשב על גבי תקליטור סי־די־רום ● מהדורה חדשה ומעודכנת של "ילדים האחרים" מאת פרופסור דרייקורס יוצאת לאור בהוצאת יבנה לזכרו של ד"ר אזי יותם המנוח מבית הספר להורים של מכון אדלר ● "יקפה חם בבוקר" ט"ז סיפורים עבריים על זוגיות בעריכתה של פרופסור נורית גוברין, יופיעו בהוצאת עקד גוונים. המשורר עודד פלד הצטרף כעורך להוצאת עקד כעורך של סדרת פרוזה מקורית.

בולים / מאת אריה לינדנבאום

43 יחידות דואר בישובי הגדה יועברו לרשות הפלשתינית

מודעה במסגרת ההסכם עם הרשות הפלשתינית על ההערכות החדשה של ישראל בשיטחי הגדה, צפוייה גם העברת סמכויות דואר ביישובים שבאיזור יהודה ושומרון.

עם העברת הסמכויות ייקבע היום האחרון של פעולות הדואר הישראלי בשטחים שצה"ל יפנה ומשום כך יש לדבר גם היבט בולאי.

בשעתו, אחרי מלחמת ששת הימים, כאשר שילטונות הצבא ביהודה ושומרון, חבל עזה ורמת הגולן הפעילו שירותי דואר בשטחים הכבושים, זה נעשה בהדרגה ולא ביום אחד. לא כן בנסיבה הנוכחית שתיכלול, כנראה, ביום אחד, ביטולן של כ־43 יחידות דואר, ב־7 נפות. מבחינת האספנים מדובר ב־53 חותמות שונות, שכן ביישובים מסוימים פעלים מספר אשנבים ובהם חותמות עם מספר סודר שונה. (שכם 1, 2).

לרשות הפלשתינית יש, בין השאר, בעיות דואר לא פשוטות, שכן אין לה מעמד בין־לאומי להעברת דיברי דואר ובולים אוטונומיים, ומבחינה זו משמשת ישראל מדינת מעבר ומוצא כאחד לדואר הפלשתיני, וזאת חרף רצונם של הפלשתינים להיות עצמאיים גם בתחום הדואר. (כידוע, הדפיסו בולים משלהם).

כיון שאין הסכם מיסחרי עם הרשות הפלשתינית בדבר העברת דיברי דואר הנושאים בולים פלשתיניים והיא גם לא חברה באיגוד הדואר העולמי, חייב כל דואר שיוצא משיטחי האוטונומיה לעבור דרך מדינה ריבונית, במקרה זה, ישראל. (הדואר מרצועת עזה עובר בעיקרו דרך מצריים).

הבולים הפלשתיניים שהרשות הוציאה עד כה אינם בתוקף אלא בשיטחי האוטונומיה. הדואר למדינת ישראל ודרך מדינת ישראל לחו"ל, חייב כאמור, ביול בבולי ישראל (!)

מבחינת אספני בולים צפוי עתה פרק חדש בתולדות הבולאות שלנו שיחתום את הפרק שראשיתו במלחמת ששת הימים. כאמור, יתוספו לנו כ־53 חותמות יום האחרון של דואר ישראל בשיטחי האוטונומיה ומי שירצה יוסיף לכך גם מספר דומה של חותמות פלשתיניות שתופעלנה כנראה, בכל היחידות שייעזבו על־ידי ישראל, גם אם בשלב ראשון תהיינה חותמות של הדואר הפנימי הפלשתיני בלבד.

אין לנו כל מידע על מה שייעשה על־ידי הרשות בשיטחי האוטונומיה למחרת הנסיגה הישראלית, אבל יש לנו רשימת כל 43 היישובים שיש בהם יחידות דואר ישראליות העומדות לרשות הפלשתינית.

המעוניינים בחותמות היום האחרון יכולים לקבלן על־ידי משלוח מעטפת מבויילות לממונה על הדואר ביהודה ושומרון, רח' יפו 23, ת.ד. 220, ירושלים 91001.

חותמת דואר בקלקיליה, שהוצאה מן השימוש

חותמת דואר־נע בשומרון – נשארת

כיון שהתאריך הסופי לנסיגת צה"ל לא פורסם עדיין, נעשו סידורים ברשות הדואר לקבל מידי האספנים מעטפות מבויילות, בנפרד עבור כל יחידת דואר, ולכתוב על המעטפה שם היישוב, או מספר היחידה המבוקשת. לדוגמא: מי שיבקש להחתים מעטפות בדואר ג'נין, בו יש 3 יחידות, יציין על כל מעטפה בנפרד ג'נין 1, 2, 3; לקבלת חותמת אחרת בנפת ג'נין, יש לציין, לדוגמא: חותמת סילאת אלדהר. את המעטפות יש לשלוח לממונה על הדואר כבר בימים אלה, וזו תחכנה שם לפירסום התאריך.

להלן, רשימת 7 הנפות ויחידות הדואר שלהן:

נפת ג'נין
ג'נין 1, 2, 3 – טובאס 1 – סילת אלדהר – יעבד – עראבה – קבאטיה – עג'ה – סילת אלחארתיה – אליאמון.

בקעת יריחו
גשר אלנבי 1 – גשר אדם – צומת אדם.

נפת טול כרם
טול־כרם 1, 2 – קלקיליה 1, 2 – סלפית, ענבתא, דיר אלגוצון – עתיל – עזון – כיפל חארס – באקה אלשרקיה.

נפת שכם
שכם 1, 2 – חווארה – בית אמרין.

נפת רמאללה
רמאללה 1, 2, 3 – ביר זית – דיר דבואן – אלטייבה, ביתוניא, סינג'ל סילואד.

נפת בית לחם
בית לחם 1, 2, – חותמת מעוטרת, בית ג'אלא 1 – בית סאחור 1 – אלעיזריה.

נפת חברון
חברון 1, 5, 6, 7 – יטא, חלחול – דורא – בית אומר – תרקומיה – דאהריה בני נעים.

לקוראינו לביא בלאו מתל־אביב ולזמיר ברנול מציביה, על התצלום והפרטים הביוגרפיים.

עברית בהונגריה

דואר הונגריה, שלא קיפח אותנו בהנפקות יודאיקה בדרך כלל, הביא עתה פריט מעניין ואולי כזה שמקפל בתוכו את תמציתה של יודאיקה בכלל. הפריט החדש, שסיבת הנפקתו אל כל כך מובנת לנו, אבל בוודאי היתה סיבה כלשהי, הוא חותמת אירוע עם הפסוק העברי רב המשמעות מספר ויקרא, י"ט 18 – "ואהבת לרעך כמוך".

החותמת, שהעברית בה גדולה מן ההונגרית, בהכלסה, אינה יחידה בעולם הבולאי, שכן אותיות עבריות כבר הופיעו יותר מפעם אחת בחותמות דואר לא עבריות, אבל דואר הונגריה עשה זאת בגדול.

מי שיודע את סיבת ההטבעה של החותמת הנ"ל יואיל לכתוב לנו.

ה"קקטוס" – בניוויס

הצבָּרים המוכרים לנו, הופיעו זה עתה בסידרת בולי ניוויס, שבאיים הקריביים. הופיעו 6 בולים ושתי דפיות זכרון.

תשובות

סירטי אנימציה של "דיסני וורלד", כמו "אלדין" "היפה והחיה ומלך החיות", זכו באוהדנה להנפקת בולים במדינות שונות, בהסכמת האולפנים ובכך יצרו נושא איסוף בולים זרים. בולי "פוקהונטס" בגויאנה יצאו לאור בתאריך הופעת הסרט על מסכי הקולנוע – ה־22 ביוני, השנה.

ה"דוד פטר" – חסיד אומות העולם

בצ'כיה הופיע השנה בול זכרון עם דיוקן פרמיסל פיטר (1895־1976), צ'כי, חסיד אומות העולם שהוכר, הן בארצו והן אצלנו, כמחנך דגול, פילושמי, שבזכותו ניצלו רבים מילדי היהודים שם.

פיטר נודע בשם "הדוד פרמיסל" וזאת בשל יחסו הלבבי ודאגתו לילדים יהודים בתקופת המלחמה ומיד אחריה, כשהוציא עשרות ילדים מורעבים מגיטו טריינשטט וממקומות מסתור.

הוא שיסד בצ'כיה את "הוועד הנוצרי לעזרת ילדים יהודים", פרסם מאמרים על זכויות היהודים, ופעל בליגה נגד אנטישמיות.

ב־1933 יסד מוסד חינוכי לילדים עניים וקרא לו "ירושלים החדשה". בשנות המלחמה נחקר תכופות על פעילותו למען היהודים, ואף נעצר ע"י הגיסטפו. בתום המלחמה עשה למען ה..ליטים הגרמנים למורת רוחם של השלטונות.

בתקופת שלטון הקומוניסטים עזב את צ'כיה וחי בגרמניה ובבריטניה ובשנותיו האחרונות בציריך שבשוויץ, שם מת ב־1976.

ב־1991 צויין ע"י נשיא צ'כוסלובקיה, ו. האבל באות ע"ש טומאס מסריק ובירושלים מופיע שמו בשדרת חסידי אומות העולם.

לצד ראשי הילדים המופיעים במעטפת היום הראשון הצ'כית, מופיע גם מגן דוד, סמל ליחסו אל היהודים... חן, חן

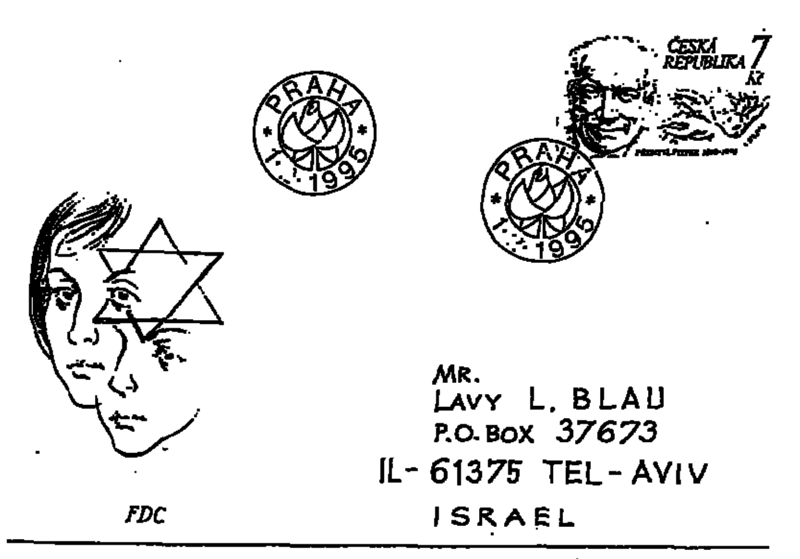

שחמט / מאת רונן הר־צבי

PER FOR MANCE 2935

Per For mance (ביצוע, רמת הביצוע) המרהים הזה (רמה של 2935!) צבר השחקן האנגלי מיכאל אדאמס בתחרות הפתוחה ב־INSEI – ISCIA שבאיטליה, לאחר שצבר תוצאה כמעט אבסולוטית של 8.5 נקודות מ־9 משחקים. חלק מיריביו היו שחקנים חזקים מאוד כמו סמירין וטיביאקוב (המשחק ביניהם יובא בהמשך המדור).

לאחר שכשבוע שעבר פרסמנו את רשימת מד הכושר של עשרת השחקנים המובילים בעולם השבוע מובא לפניכם מד כושרם הבין־לאומי של עשרת השחקנים הבכירים של ישראל:

1. ליאוניד יודסין	2630
2. איליה סמירין	2630
3. לב פסוחיס	2610
4. בוריס אלתרמן	2595
5. אלכסנדר הוזמן	2580
6. יונה קוסאשוילי	2580
7. ואדים מילוב	2570
8. אלון גרינפלד	2570
9. חנקין איגור	2555
10. סוטובסקי אמיל	2545

בין הנשים מובילה אנה סגל עם 2335, עקב כך שעברה את ה־2300 תקבל את התואר רב־אמן לנשים בקונגרס פ"ידה הקרוב. (היה לה את הציון, רק היתה צריכה לעבור 2300).

ביום שבת ה־17.6.95 התקיימה במועדון השחמט של ראשון־לציון התחרות המסורתית בשחמט: התחרות הבין־קיבוצית לקבוצות. תחרות זו נערכת זו השנה ה־40. בשנים הראשונות השתתפו 3 נבחרות: הקיבוץ המאוחד הקיבוץ הארצי, איחוד הקבוצות והקיבוצים, והנבחרת העירונית המארחת. השנה נפגשו שתי הקבוצות: נבחרת ההתיישבות העובדת ונבחרת ראשון לציון. התקיים מפגש כפול על 22 לוחות, ניצחה ראשון־לציון 24:20.

המצטיינים בהתיישבות העובדת:
1. יורם תמרי (גת) לוח 1 – 2 נקודות
2. פיוטר לזבניק (משאבי שדה) לוח 2 – 2 נקודות
3. אריאל רוד (חפציבה) לוח 9 – 2 נקודות
4. בוריס גוטנברג (משאבי שדה) לוח 10 – 2 נקודות
5. אמיר פלום (ברור־חיל) לוח 19 – 1.5 נקודות

המשחק במדור השבוע הוא אחד מנצחונותיו הרבים של אדאמס בתחרות שבאיטליה. יריבו סרגיי טיויאקוב ידוע ככבשה השחורה של אדאמס (בכמעט כל מפגש ביניהם מסתיים בניצחון של טיויאקוב, למעט דו־קרב המועמדים מטעם ה P.C.A בו זכה אדאמס לאחר קשיים אדירים) אך זו היתה התחרות של אדאמס.

לבן: מיכאל אדאמס (אנגליה)
שחור: סרגיי טיויאקוב (רוסיה)

1. ה4 ג6 2. ד4 ד5 3. ה5 רפ5 4. פה3 ה6 5. ג4 פר7 6. פה2 ג5 7. 0־0 ה6 8. גב3 (אפשרי גם 8. ג6 במטרה להחזיר את החייל על מנת לקבל מבנה עדיף הקרב טיויאקוב – גולקו גרונינגן 1993 במשך 8... בג6 9. רה3 מהג7 10. ס־ס רה7 11. ג4 ס־ס 12. רד2 א5 (השחור בסדר)

8... ב6 9. רה2 בג5 10. ב5 רב7 11. ג4 מהג7 12. רב2 רד6 (מבנת העמדה היא פשוטה מאוד, לשחור כלים סופר אקטיביים ושליטה כמעט על כל אגף המלך. ללבן בתמורה יש יתרון רגלים באגף המלכה ואפשרות לקדם את החייל "א" אך כפי שנראה משחק הלבן לא מספיק כנגד אקטיביות השחור)

13. א4 א5! (טוב מאוד, אסור לשחור לאפשר ללבן א5, וכעת אחרי א5 של השחור, החייל הלבן ב־ב5 חסום היטב כי יש לשחור שליטה על ב6)

14. מה52 ה5! (משלב זה משחק של אדאמס פשוט פנטסטי, כלי הלבן עומדים גרוע מאוד ולשחור שליטה על המרכז, כל זה מחייב התחלת פעולה באגף המלך הנבחר)

15. פו1 פ־ס (אדאמס מבין טוב מאוד היכן עליו לשחק) 16. פוד2 רז4! 17. פב3 (אולי עדיף 17. רג3) 17... רה4! 18. מהג5! (פשוט רואים שאדאמס חי את העמדה, מבין כל דבר ומשחק הכי טוב שאפשר) 19. מהא5 מהמה 20. פמה 41. 21. פרב (21 פה4 מפסיד מייד ל 21... רו5) 21... רה2 22. צו1 ראו8 (מבחינה אופטית עלולה להוצר בעמדה זו טעות גדולה המתבטאת על כך שללבן שני רגלים וחפשים מחוברים הנתמכים בצריח ופרש, אך למעשה הלבן אבוד מכיון שאקטיביות, הצנטרליזציה של כלי השחור המקסימום האפשרי. 23. פו1 (לשמור על ח2 אך כעת יש בעיה ב ו3) 23... פה5 24. פב3 פה4! (מגן על ג5 ומאיים פו5) 25. פו3 (25. אב 5ו 26. פבד2 צד7 עם צוד8 והתקפה מכרעת לשחור) 25... פו5 26. רפ (אם הלבן חייב לוותר על הריץ השחור שלו סימן שהמשחק גמור). 26... רד7 27. צג1 פג3 (התמרון האחרון המכריע של השחור) 28. צו1 פו4 29. צז1 (מה לעשות) 29... 4 פ 30... פר (שגיאה היתה 30... פז2 אשר רק היתה נותנת ללבן סיכויים, כעת אין מה לראות יותר) 31. מפ רו3 32. מה1 (32... רג3 33. פרד2 רצ4 (כל מה שניתן להגיד על עמדת הלבן זה אוי ואבוי) 34. צג2 צד3 35. מו1 צוד8 36. פד זפ הלבן נכנע שכן קשה להתמודד עם צד1. משחק מצויין, הבנה פנטסטית מצידו של אדאמס וכלים אקטיביים בצורה נדירה.

חירום

טיפול נמרץ לב
- לב 1 – שירות 24 שעות – 03־5618791
- שח"ל – 03־5625555
- נטל"י – 177־022־4224, 03־5757788

ניידת טיפול נמרץ
- אשדוד 08־551333
- בית־שאן 06־587223
- בת־ים 03־5511111
- הרצליה 09־541333
- חדרה 06־322333
- חיפה 04־512233/4
- טבריה 06־790111
- ירושלים 02־523133
- כפר־סבא 09־33222
- כרמיאל 04־988555
- מגדל העמק 06־540062
- מעלות 04־979333
- נהריה 04־823333
- נצרת 06־573335
- נתניה 09־623333
- עכו 04־912333
- עפולה 06־593334
- פתח־תקוה 03־9311111
- קראון 03־344442
- קרית־ביאליק 04־761062
- קרית־שמונה 06־944333
- ר"ג, ב"ב, גבעתיים 5793333
- רחובות 08־451333
- שדרות 051־897074
- תל־אביב 03־5460111

מרפאות שיניים
תל־אביב
- דיזנגוף סנטר שער 3 או 5 טל' 294869, 03־285822
- טיפולי חירום בבי"ח אסותא – טל' 5201515, 03־5201432/1. 24ש'. גם בשבת וחג.
- טיפולי חירום, בי"ח איכילוב, תל־אביב. עד חצות (כולל שישי־שבת). 03־5456696.
- תורנות 24 שעות – ה' באייר 20 (בכר המדינה) טל' 254397, 03־452173; יהודה המכבי, איתורית 03־5449911, מנוי 4318.
יפו: יפת 99, 09.00־13.00, 16.00־02.00, טל' 864256.
גבעתיים: וייצמן 12, טל' 524547 איתורית 5193193 מנוי 3743.

ירושלים: צפת 23, טל' 251794, 02־253767.
בי"ח משגב לדך – טל' 02־633708, 08.00־16.00, ד' 08.00־19.00.
בת־ים: מרפאת שיניים לטיפולי חירום – קיבוץ גלויות רח' יוספטל טל' 5531505 – 24 שעות ביממה.

נפגעי אלימות
- סיוע לקורבנות אונס: ת"א (24 שעות) 234819־03. ים 02־514455. חיפה 04־382611. אילת 059־31977
- ויצ"ו – לנשים מוכות – טל' 5461133; טל' 08־550506 – 24 שעות – 02־514111 – 07־376310.
- מסל"ן – קו פתוח לנשים – נפגעות אלימות מינית – מרכז סיוע לנשים בנגב. 08.30־12.00, 16.00־19.00, טל' 057־74907.
- אור אדום – למען נפגעי אלימות שוטרים והתעמרות, בתוך האגודה לזכויות האזרח בישראל. טל' 03־663162/3.
- נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה, א'־ה', 9־16, 03־231675, 03־255922.
- מכורים אנונימיים (נא), מידע תמיכה וסיוע 24 ש'. 03־5131046
- זכויות הגבר במשפחה. 24 ש'. 04־322003, 04־256417, 03־378572.
- האגודה להגנת הילד: 03־6961070, 03־6956763
- האגודה לנפגעי תקיפה מינית. טל' – קו חירום 6850041, קו גברים 6850836

תחבורה
- קוי אוטובוס "דן" טל': 5614444.
- "אגד" – טל' 03־5375555
- זמני נחיתת מטוסים. תקליט: 03־9751111
- מודיעין נמל התעופה: 03־9712484
- רכבת זמני נסיעה תעריפים באמצעות "טלמטר" טלפונים: 03־5652200, 04־303133.

עזרה רפואית ונפשית
- ער"ן, עזרה ראשונה נפשית. ת"א 03־5461111, לילדים ולנוער 03־6961113, ים 02־610303. קו ברוסית 02־661122. חיפה 04־672222/3. קו ברוסית 04־672223. כרמיאל 04־9888770. קו ברוסית 04־9889499. נתניה 09־625110. קו ברוסית 09־828755. ב"ש 07־281128. קו ברוסית 07־275871. נהרי הגליל 04־9988410. כ"ס, 09־974555. חדרה 06־346789. קו ברוסית 06־343269
- המרכז להתנדבות בישראל, 03־5614144 לוקוקים למתנדבים ולמבקשים להתנדב.
- מגן, יעוץ למשפחות נפגעות סמים. א'־ה' 09.00־14.00. 03־829970
- אנוש – יעוץ למשפחות נפגעי נפש, 5400474־03, 03־5400672
- יד ביד, אוזן קשבת לילדים לנוער ולהורים 24 ש'. 03־226027, 04־229488, 04־922222, 02־245558, אילת 09־76566. לחייל 222732, מ־17 עד 24
- "אוזן קשבת" לנוער ולהורים. מרכז עירוני ר"ג. 6728697, 6734752, ג' 8.00־13.00, ד' ה' 16.30־19.00.
- "אלמנה" – רח' מקיסין 7, ימים א'־ה'. 16.00־20.00. טל' 5463587, 54620276, 02־663902, 02־663828.
- הוועד למלחמה באיידס. מידע וסיוע לחולים 03־614576, 03־566380. ת.ד. 33602 ת"א.
- אל"י, אלימות כלפי ילדים. 03־430879, 03־261070. מ־08.00 עד 22.00.
- "הש הלבן", אוזן קשבת להומוסקסואלים ולסביות. 03־292797. ימי א', ג', ה' מ־19.30 עד 23.30
- קופת־חולים – מוקד מידע רפואי. א'־ה': 08.00־19.00, ו': 08.00־12.00. טל' 03־6393355
- מד"א – שירות רופאים לביקורי־בית, ובתוצות מד"א, שעות: 19.00 עד 07.00. טלפון חירום 101.
- חדר מיון פרטי תורן, מד"א. קהילת סלוניקי 9 (ליד ביתן) ת"א 499978
- אלכוהוליסטים אנונימיים. הפניה למפגשות: 03־319845, 03־202951, 03־319281
- אלכוהוליסטים 24 שעות 03־721161
- אלכוהוליסטים אנונימיים ירושלים. 02־830092, 02־630524
- "קשב לקשיש", א.ג.ל.י. 03־299089. א'־ה' 09.00־14.00
- אוזן קשבת לגיל המבוגר רמת השרון ימים א'־ה' 16.00־20.00, טל' 5493244
- נשים במצוקה, קו ארזום 09־505720
- ארגון הורים ארצי, אוזן קשבת לילדים ונוער. 24 שעות ביממה. 03־621515
- "יד שרה" – שיקום החולה. ים 02־244242, ת"א 03־812304; חיפה 04־381704.
- "הנה"ה" – תמיכה בהורים של לסביות והומוסקסואלים: טל. 09־587779.
- תמיכה נפשית לחולי סרטן. 02־435516
- שירותי חירום פסיכיאטריים כולל ביקורי בית. טל' 09־344615, 03־6750750, מינוי 35888

ברכות חמות
לחב' כלמוביל בע"מ
ולמנכ"ל ד"ר שמואל חרל"פ
לרגל השקת מרצדס דגם ECLASS 230320
אלקטרו
טל. 03-9611182

אוטו־רן
טל. 09־986029
שפע ברכות
לחב' כלמוביל בע"מ
ולמנכ"ל ד"ר שמואל חרל"פ
לרגל השקת מרצדס דגם ECLASS 230320

סל ברכות
לחב' כלמוביל בע"מ
ולמנכ"ל ד"ר שמואל חרל"פ
לרגל השקת מרצדס דגם ECLASS 230320
רכב העצמאות
טל. 04־534477

איחולים לבביים
לחב' כלמוביל בע"מ
ולמנכ"ל ד"ר שמואל חרל"פ
לרגל השקת מרצדס דגם ECLASS 230320
ברכת הצלחה ושיתוף פעולה פורה
אוטו־חן בע"מ AUTO-CHEN LTD.
הנביאים 17, ירושלים טל. 02־250281 פקס. 02־259059
המסגר 22, תל־אביב טל. 03־6391377 פקס. 03־377002

מטבעות / מאת אריה לינדנבאום

השועל והגפן – מטבעות זכרון תשנ"ו

סידרת מטבעות זכרון חדשים בסידרת "חי וצומח בשיר השירים", תופיע כשהנושא הוא השועל והגפן. מטבעות אלה הם המשך לסידרת הנמר והתמר, כשהסידרה הראשונה היתה העופר והתפוח. ההנפקה היא של בנק ישראל באמצעות החברה הממשלתית למטבעות ומדליות.

השועל והגפן, זו סידרה חמישית במטבעות החי והצומח בשיר השירים. המטבע מבוסס על הפסוק "אחזו לנו שועלים, שועלים קטנים מחבלים כרמים, וכרמנו סמדר" (שיר השירים ב' 15).

הפסוק, מלא החן, משיר השירים, מתאר במלים תמונת נוף מלאת חיוניות, אופיינית לא"י המקראית. כרמים במלא פריחתם, רַחוות משכרים ומרדף אחרי שועלים המקמקים בין שבילי הכרם.

התמונות במטבע החדש בסידרת החי והצומח בשיר השירים, אכן ממחישות את האווירה.

מופיע בהן השועל במרוצתו האופיינית ואשכול ענבים המסמל את הגפן שא"י נשתבחה בו...

המטבעות הוטבעו בארבעה דגמים: שני מטבעות זהב בערכים שונים ובגדלים שונים ושני מטבעות כסף שונים. ואלה הפרטים:

- מטבע 5 ש"ח זהב 900, 21.6 קראט (קשוט) במשקל 8.63 גרם, במהדורה של 200 יחידות. בקוטר 22 מ"מ. המחיר – 657 ש"ח.

מטבע 1 ש"ח זהב 900, 21.6 קראט (קשוט) ובמשקל 3.46 גרם, במהדורה של 2000 יחידות. בקוטר 18 מ"מ. המחיר – 315 ש"ח.

מטבע 1 ש"ח כסף 925 (רגיל), בקוטר 30 מ"מ, במשקל 14.4 גרם, עם סימן טביעה מגן דוד, במהדורה של 4.5 אלף יחידות. המחיר – 68 ש"ח.

מטבע 2 ש"ח כסף 925 (קשוט) בקוטר 38.7 מ"מ במשקל 28.8 גרם. המחיר – 115 ש".

את המטבעות ניתן להזמין באריזות של שניים של כסף, או של זהב, או סידרה של ארבעה.

גם אוגדן "מטבע־בול"

כמו במקרים קודמים. הופיע גם הפעם אוגדן משותף לבול ומטבע, בשיתוף עם השירות הבולאי. הפעם הופיע אוגד "מטבע־בול" עם מטבע כסף קשוט מסידרת השועל והגפן ומעטפת יום ראשון של השרות הבולאי, "חיפושיות בישראל" עם בולי נחושתית וזיקנית הפרחים.

האוגדנים מהווים במיוחד שי המיועד לתיירים החוזרים מארץ הקודש. כריכתו הרשמית עם סמל המדינה מוסיף, ללא ספק, יוקרה לשי, שאמנם ניקנה בכסף אך מובא כשי מחו"ל...

מספרים זהים

כשרות מיוחד לאספני מטבעות, נוהגת החברה למטבעות ומדליות לאפשר לרכוש מטבעות במספר סודר זהה, כאשר ההזמנה היא בזוגות. אפשר, איפא, להזמין מטבע קטן וגדול, שמספריהם יהיו זהים. מי שמעוניין בכך חייב לבצע את ההזמנה בחברה בירושלים בלבד ולא בסניפיה מחוץ לירושלים.

השועל והגפן, שובץ גם בעריליון ויופץ כתכשיט. כב"ל המטבעות הקודמים כמו הנמר והתמר העופר והתפוח.

מחיר עריליון (שיבוץ מדגם "אופן" – 450 ש".

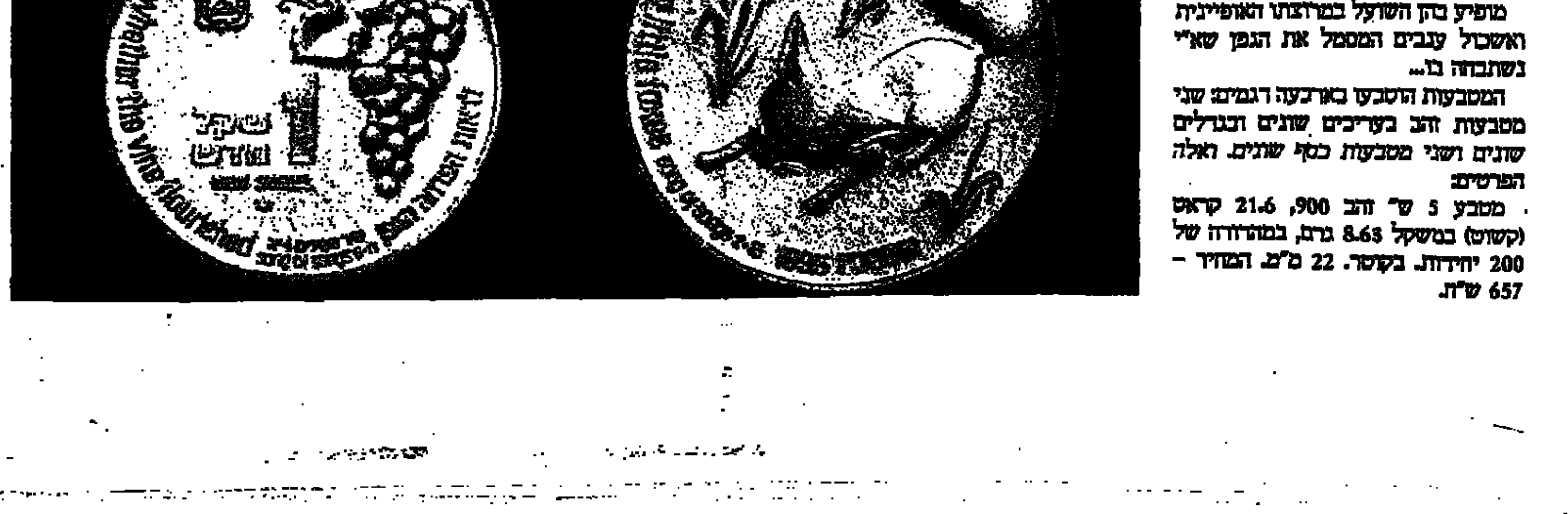

רק לא בבית

מדריך "דבר אחר" לקייטנות היוקרה

"כשהייתי ילד", סיפר פעם פסיכולוג ידוע, "הורי שנאו אותי כל־כך, שכל פעם שהיו מצלמים HOME MOVIES של משפחתנו, הם היו שוכרים ילד שישחק אותי". במשך השנה ממלא בית־הספר (באופן חלקי) את התפקיד החינוכי החשוב ביותר, דהיינו הרחקת הילד מן הבית. אלא שבית־ספר הוא רק בית־ספר ואם מחפשים עבור הילד תחליף מושלם לבית, כלומר מקום שבו הילד לא רק שוהה, אלא גם מקבל מכות כמו בבית, הפתרון הוא רק:

הקייטנה

מחקרים שהתפרסמו לאחרונה מוכיחים, כי ילדים שבילו את ימי הקיץ בקייטנות הפכו להיות אנשים עשירים יותר, אסרטיביים יותר, ופיתחו סרטן עור טוב יותר. תוחלת החיים הממוצעת של הורים שילדיהם בילו בקייטנות עלתה בתוחלת וחצי בממוצע. "ילד חייב לחטוף מכות", אמר מחנך דגול אחד "אבל היום בגלל אופנות שונות, הורים נמנעים להכות ולכן טוב שיש קייטנות לפחות בקיץ". סקר קצר שערך "דבר אחר" בקרב משפחות דרזוריות תלת־דוריות העלה, כי הבורות בקרב ההורים בכל מה שנוגע לקייטנות היא עצומה. 97% מן ההורים (מכבי שלושת המינים) לא ידעו להשיב על השאלה: "באיזה מחלות מין אפשר להדבק בקייטנה?" ואחוז גבוה עוד יותר לא ידע כי את קייטנת שוורצנינג'ס מנהל לא אחר מאשר בוקי, כוכב ערוץ 49 (ערוץ הסוף). בורות זו בקרב הציבור, שיכנעה אותנו, עורכי "דבר אחר", כי אם לא נקדים ונביא מדריך מלא לקייטנות, כבר היום, מחר יהיה מאוחר מדי והעיתון המתחרה יעשה זאת. הנה המדריך השלם:

לאן תשלח השנה את ילדך?

קייטנת עלי בבנק
וארבעים השודדים

נותרו עדיין מקומות בודדים בקבוצות הבאות:
- אקדוחי מים
- אופנועים
- טרקטורים
- מנהלי סניפים
- יועצי השקעות.

למצטיינים: קורס מיוחד בכתיבת זכרונות בבית־הסוהר

קייטנת SLIMORTALITY
בנך השמן ידוה עד שייעלם!
תלוי כמה תשלם

ילד הוא מיטרה, ילד שמן על אחת כמה וכמה.
ב"סלימורטאליטי" נפחית ממשקל ילדך 100 גרם על כל 10 ש"ח שתשלם ליום, ואם אתה מספיק עשיר, תוכל לחסוך את דמי הנסיעה של בנך בחזרה הביתה.

נכון שבקייטנה
חשבון ה־056 שלך מרקיע שחקים?

שלח את בנך לקייטנת טלפק

בהנהלת אורלי האוראלית מערוץ הילדים 0 5 6 והטלפון יהיה כולו לרשותך בימי הקיץ החמים.

קייטנת צאלים 3

בהנהלת: אלוף (מיל.) א.ז. אל"מ (מיל.) ב.ב. רב"ט מיל שושנה.

אב רואג, אם אוהבת!

אם אתם רוצים שילדכם לא יופתע כשיגיע לצבא ובעצם לא יופתע בכלל ילדכם ילמד להתגונן בעזרת מכונת ירייה ומכונת אמת.

שימו לב: המקום שבו מתקיימת הקייטנה הוא חם מאוד. נא לצייד את הילדים בכיסוי תחת הולם

אדווקייט

30 יום והילד עורך־דין!

חלפו הימים שכדי להיות עורך דין, היה צריך לבלות שנה במכללת עקרון. ילדך מתעקש להיות עורך־דין, שלח אותו לאדווקייט

נותרו עוד 3000 מקומות בודדים

עדיפות לילדים בוגרי חוגי העשרה של הבורסה.

לילד שכבר יודע אידיש

רצונך שילדך ילמד ארמית בקיץ?
שלח אותו לקייטנת

סקולא דיסמרלא

במשך 30 יום ילדך ידבר, יטייל, יאכל, ישתה, יתעמל והכל בארמית.

שה"ל שירות הסעה להורים

הורים ששלחו את ילדיהם לקייטנות מרוחקות ובכל זאת רוצים להמשיך ולהכות את הילדים לרשותכם צי התחבורה של שה"ל מ־DOOR ל־DOOR
השירות שיביא אותך מפתח ביתך למיטת בנך, ברגע שהוא יהיה הכי פחות מוכן

קייטנת רבי נחנח

קייטנת תשובה על פי תורת רבי נחמן מפרקש

אם בשנה שעברה נתפס בנך לאחר שהשתתף באחת מן הקייטנות הבאות:
שתה וסע ● עלי בבנק ● משעשע הכן אותו לבאות ושלח אותו הקיץ לקייטנת רבי נחנח

פועלי כל העולם: דיך־תורה כדין פרוטה

דבר אחר

המוסף הסאטירי הנפוץ ביותר במדינה • גיליון מספר 596 • 21 ביולי 1995 • מוקדש לאהוד ברק שהודיע שהוא ניצב באמצע המפה הפוליטית, כדי שכאשר השלטון יתחלף הוא לא יצטרך לזוז

המערכת
דני קרמן, שלמה ניצן,
יאיר גרבוז, אביב אלחסיד,
תומר קרמן, אורי קרמן,
אלי שרייבר (חתולי), תראה
איזנברג, ואבנר כץ –
אלא מה.

חילופי האשמות במפלגת העבודה

אמא של אהוד ברק ערביה ואמא של פרס הפקידה פצועים

קונצנזוס

ברק ישנה מהקצה אל הקצה

רק אהוד ברק יכול להזיז כאן משהו ולשנות במדינה הזאת סדרי בראשית. רק הוא, אין עוד אף אחד כזה. הנה עוד לפני שהוא מונה לשר הוא כבר הצליח: א' – להביא לידי כך שהעיתונות השמאלנית שלנו תשבח את אריק שרון ותכתוב עליו מילים חמות וטובות, מה שלא קרה כאן מעולם; ב' – ש"ידיעות אחרונות" יכתוב מילים חמות וטובות על הפרשן המשפטי של "מעריב". תארו לכם מה יקרה כאן אחרי שהוא ימונה לשר.

ויפה שעה אחת קודם.

העורך

פרופורציות

מאתיים וחמישים בני אדם מתו בגל החום האחרון בארה"ב.
הרבה, מאתיים חמישים איש.
הרבה מאוד.
כמה אנשים הם בארה"ב?
וכמה אנחנו?
אז באופן יחסי, זה כאילו מתו אצלנו מחום איזה שני זקנים.
מישהו אצלנו היה מתרגש אם איזה שני זקנים היו מתים מחום? ואם נגיד – חמישה? או חמישים? או מאתיים חמישים?
אתם רואים, זה הכל עניין של פרופורציות.

ברגע האחרון

- שר האוצר: עלייה של חמישה אחוזים במחיר הלחם היא לא נוראה. בסך הכל רוב המשפחות יכולות להסתפק בחצי לחם ולשלם רק 2.5 אחוזים יותר.
- דובר צה"ל: אין לנו אלא להצטער על כך שהסרן שבא עם ילדו למילואים לא בחר להביא לעולם ילד פלסטיני, כי בילדים פלסטיניים צה"ל דווקא יודע לטפל.
- רפול: צריך לחייב כל מי שחוזר מתורכיה לעבור בדיקת שתן, כדי לברר אם הוא גנב ברז.

חדשות פנים

קיבל ארבע שנות מאסר על פריצה לרכב, לאחר שלא הצליח לשכנע את השופט, כי הוא פרץ לרכב רק כיוון שבמושב האחורי הוא הבחין במפגרת שאותה הוא רצה לאנוס

שישה מראשי מועצת יש"ע "יצאו לבוסניה להשתלם במלחמת אחים

מקורבי משה נגבי: אם אהוד ברק אוהב לחטט בתיקים פרטיים של אנשים, אפשר לסדר לו מילואים בהג"א ושיעמוד בכניסה לבתי הקולנוע

בקרוב
בבתי הקולנוע בכל רחבי הארץ

הסרט השלישי בטרילוגיה הנפלאה

"עץ הפרסים עמוס"

"סרט מרגש, נוגע ללב וראוי לכל הפרסים שהוא יקבל"

הודעה חשובה
לציבור הטסים לחו"ל

שיתוף פעולה אווירי

החל מהשבוע הבא תבצע "אל־על" רישום יתר גם עבור חברות תעופה זרות

קרא ראיון עם אחד שהבן שלו היה שם

אהוד ברק!

אנחנו איתך לאורך כל הדרך!

אבל זו רק גרסה אחת, בשבוע הבא נפרסם גרסה אחרת.

סיפור על רב יהודי חסר מוסר שמוסר השכל בצידו

היה היה, או הרבה יותר נכון לומר ישנו ישנם, בארץ ישראל של ימינו אלה, רב אחד גדול בתורה וגבור בכוונותיו. הרב הזה ראה והבין, אם לנקוט לשון הזוהר, שעמיתיו הרבנים [illegible] את הארץ ומצחיקים את יושביה בפסקי הלכה ליצניים [illegible]. השנים חלפו [illegible] ראה כי יום רודף יום [illegible] ועדיין אין שום "פסק שטות" הקשור בשמו ואשר כל השומע יצחק לו וכל השומע לו יצחקו ממנו. [illegible]

[illegible] "בחודש אב אסור למלמדים להכות תלמידים, כי בחודש אב שולטים השטן ומזיקים ויש חשש שהמכות יגרמו לאסונות". [illegible]

בעבר, התפקססו עם העתיד ולבסוף הביאו למזמינים מידע יקר מפז כולל מ.ע.מ. לטענתם, ובעקבות חקירתם היסודית, מסתבר שכבוד הפוסק המכה בכלל לא קיבל הרבה מכות ובוודאי שלא מספיק מכות בילדותו. אפשר לומר אפילו שלמרבה הבושה והאירוניה אביו חסך שבטו ממנו. לפעמים חלפה יותר מיממה בין חנפת שוט למריטת שערות. יוצא מזה שאביו זצ"ל, ומבלי להיגרר לדבר סרה במת, לא אהב את בנו וממילא לא את מצוות כיבוד בן – במכות. בימים ששלט האב בעצביו הוא ממש שנא את בנו – אף מכה. הלכו בלשי המשמרות של הצניעות אל סתם סופר והוא כתב להם את המידע המפליל על מגילת קלף בעילום שם ובעילום הכנסות, הביאו את המגילה לפני הרב השנוא. כאשר ראה את המידע המרשיע נפלו פניו, הוא החוויר כמת לסטירה, מיד גנז את פסק ההלכה המופלא שלו, נפל למשכב והשאיר, כאין ברירה, את השטח ואת התהילה לרבנים האחרים. ימים רבים שכב הרב, שכפסע היה בינו לבין התהילה במיטתו ולא קם. בלילות בא אליו אביו בחלום, אך בלי שוט ובלי מקל, אלא, אוי לה לאותה בושה עם כף של מרק עוף.

הלכה אשתו לקבלני הגדולים, לקטני המגודלים, לשרי המגלגלים, ליודעי הידעוניות, למנחשי היצאניות ואיש לא ידע איך לרפא את בעלה. עד שנמצא רב אחד, יהודי כבד גוף וגדל מידות ועם זאת רחמן בן חמרן. אמר לאשה: "הביאי אותי אצל בעלך". הביאה אותו. אמר לו: "זה אתה הרב שחסרה לו אהבת אבו?" ענה לו: "אני". אמר לו: "קח לך אהבת אבו" והעיף לו אגרוף בשיניים "ועכשיו הנה לך מתנת אבו" והכניס לו בעיטה בבטן. "וזה בשביל כל הילדים שמותר להכות אותם!"... וסובב לו את היד. "וזה בשביל שלושת השבועות של חורש אב שמביאים אסונות!" והכניס לו ראסיה. "אבאו אתה בכל זאת אוהב אותי!!" צעק הרב המוכה, החבול, המרמס והמזמזם ואז הוא חטף סטירה כמוה לא חטף בימי חייו "אבא תקרא לאבא שלך!"...

מסקנה: אבות אכלו בוסר ושיני בנים על הריצפה.

(י המחבר מבקש את סליחת הקוראים על שנזקק לדמות אלימה כדי להביא את סיפורו לסיום מוצלח. המחבר לא משוכנע שהמכה מכה ילדים פטור, אלא אם כן יבוצעו מבעוד מועד תהליכי אימוץ והמכה את המכה ייחשב לאביו או למורהו)

לגיליון זה מצורף

שי מיוחד

לקוראי

סיפור על רב יהודי חסר מוסר שמוסר השכל בצידו

מפסק הלכה

ודרוש אותו ממוכר העיתונים שלך

פסק הלכה:

מותר להחזיר את רמת־הגולן במסגרת פעולות מחאה נגד פלסטינים.

מחלוקת קשה בין הממשלה למתנחלים

שני הצדדים עדיין לא הגיעו להסכמה מי צריך לנחם את מי על מותו של מוטה גור.

אלף בית

א: תגיד, למה מתכוונים המתנחלים כאשר הם מאיימים במרי אזרחי בלתי אלים?
ב: הם מתכוונים לזה שהפעולות האלימות שלהם לא יהיו חלק מהפעולות הבלתי אלימות שלהם.

●

א: קראת שאלוף־משנה שהורשע בהכאת פלסטיני ימונה למושל חברון?
ב: קראתי.
א: נו ומה אתה אומר על זה?
ב: שיש התקדמות בצה"ל. פעם היו ממנים כל פוץ למושל. היום, ברוך השם, בודקים טוב טוב.

●

א: תגיד, למה אתה מתנגד לזה שהמתנחלים יקימו מיליציות משלהם להגנה עצמית?
ב: פשוט, כי מיליציות הופכות במשך הזמן לצבא.
א: ולמה אתה מתנגד שיהיה להם צבא של ממש?
ב: כי אם יהיה להם צבא, הם ירצו גם מדינה משלהם.
א: ולמה אתה מתנגד שתהיה להם מדינה משלהם?
ב: אתה יודע מה, זה מתחיל להיראות רעיון טוב המיליציות...

●

א: תגיד, למה אהוד ברק מיהר להודיע שהוא ניצב באמצע המפה הפוליטית?
ב: כי הוא רוצה שמי שלא נמצא כרגע באמצע המפה הפוליטית ובכל זאת ירצה להציע לו משהו, יידע איפה למצוא אותו.

בשולי שיחת ועידה עם אהוד ברק

תגובות

● יפעת בנימיני: "כשראיתי אותו כל־כך נסער ומתגולל על המשפטן המזוקן מגלגל העיניים, אמרתי לעצמי, הוא לא אנושי הבן־אדם הזה. תראה באיזה האשמות נוראות ואיומות צריך היה להאשים אותו, רק כדי לראות שהוא אנושי".

● ירחמיאל כהן: "אני תומך בכל מה שאתניקס תומכים".

● משה לביא: "זה שהוא הפקיר פצועים זה מילא, זה אני סולח לו. אבל זה שכשהרופא הגיע למקום, הוא ביקש ממנו שקודם יבדוק לו את הגרון, ורק אחר כך נתן לו לגשת לפצועים, את זה אני לא תופס..."

מסביב לעולם ב[illegible]נקה

שלום קוראים, "שְׁ-שֶׁ-שָׁלוֹ-שָׁלוֹם" (מוסיקה ממיין)

כמו תמיד, התאספו ובאו בני המשפחה

והמשפחה מסביב לשולחן הגדול לצפייה לפני מכשיר הטלוויזיה.

בשעה תשע דקות, עלה חיים יבין על המסך וקולו הצרוד והסמכותי פתח בקריאת החדשות. [illegible]

[illegible]

(ראה ממלה מיוחד)

שלכם – אבא, [illegible]

יש לי רק מילים טובות להגיד על אל־על. הזמנתי כרטיס באל־על, אבל לא נשאר מקום במטוס, אז קיבלתי כרטיס לחברת תעופה אחרת, ונהניתי.

קרא ראיון

משעל עם:

91% סבורים שמשעל לא מתאים להיות שר הפנים.

טורישי

יש אנשים שסומכים על המזל או על אנשים אחרים, וכאשר העניינים משתבשים, הם מוצאים תואנות ומזדרזים להפנות אצבע מאשימה כדי לנקות עצמם מאחריות. כעיתונאי נוכחתי לדעת, שלי אין על מי לסמוך אלא על עצמי. לא על אבינו שבשמים ולא על קולגות, לא על ניסים, לא על עוברות מחליפות צבע כזיקית ולא על מרואיינים הפכפכים. עלי האחריות בכל מעשי ועלי בלבד. איש לא, כולל אשתי לא, לא ימלא עבורי טופס לוטו, בדיוק כפי שאיש לא יערוך במקומי תחקיר. אני מחליט ואני עושה, ושלא כמו רב־אלוף מיל. מסויים (השם המלא שמור במערכת), אני עומס את האחריות על כתפי. סימנתי בטופס הלוטו 21,17,14,5,9,1, ויצא 22,18,14,10,6,2 – אני ורק אני אתן את הדין, ולא הש.ג. (שיפרה גלילי, עוזרת הבית שלנו). גם את ילדי חינכתי ברוח מורשת זו ולאורה: אל תסמכו על ניסים ואל תאמינו שמישהו יקבל על עצמו אחריות למחדליכם. אם כתבתם בטופס X, התחייבתם ל־X לא ל־1 ולא ל־2. [illegible]

[illegible]

אליהו שרייבר (נתניה)

גידול של 2 אחוז באבטלה באופקים

מאת רמי שני

עלייה של שני אחוזים במספר דורשי העבודה באופקים חלה בחודש האחרון, והאבטלה עומדת עתה על 12.4 אחוזי אבטלה. בתקופה זו נרשמו 1,034 דורשי עבודה, לעומת פחות מ־1,000 בחודש שעבר.

נתונים אלו נמסרו למנכ"ל משרד העבודה והרווחה, אברהם שושן ולמנכ"ל שירות התעסוקה, אלכס פארן, שביקרו בעיר עם ראשי משרד העבודה והרווחה והצוות הבכיר לטיפול במוקדי אבטלה.

לדברי ראש המועצה המקומית, מיכה הרמן, עומדת אופקים במקום הראשון מבחינת אחוזי אבטלה. במסגרת התוכנית המשותפת לשני המשרדים לטיפול במוקדי אבטלה ובפרויקטים להכשרה מקצועית, התקיים במועצת העיר דיון באפשרות שילוב בוגרי הקורסים להכשרה מקצועית במקומות עבודה בעיר ובסביבה.

בסיכום הדיון הוחלט להסב מיבנה בתחומי העיר לקיום ההכשרות המקצועיות. עוד נודע, כי נעשים מאמצים להביא לעיר שני מפעלים חדשים בתחומי הרכב וההייטק.

(עתיים) רשת סינרגיה לשירותי קוסמטיקה בהתיישבות העובדת, שתפעל על בסיס כלכלי ותספק שירות גם ללקוחות מחוץ לקיבוץ, נחנכה ביום ד' במכון הקוסמטי של קיבוץ משמר השרון, במעמד שר החקלאות, יעקב צור, מזכיר התק"ם, אריק רייכמן ומנכ"ל תוכנית ארצי במטה לפיתוח יזמות, יוני פסטרנק.

הרשת מעסיקה בשלב זה 26 קוסמטיקאיות מוסמכות מ־23 קיבוצים. לרשת שותפה גם חברת הקוסמטיקה של אניטה בר לב, המלווה אותה בכל תהליכי הניהול, ההדרכה, השיווק והפרסום.

"בנק לאומי לונדון" ירכז את גיוס ההון של הממשלה באירופה

מאת אמנון אמר

בנק לאומי לונדון ירכז את גיוס ההון שמתכננת הממשלה לבצע בקרוב באירופה.

במסגרת זאת, תלווה ישראל 100 מיליון דולר מקבוצת בנקים אירופיים. ההלוואה תהיה באחד המטבעות האירופיים של סל המטבעות, ותשמש למימון הוצאות המדינה במטבע חוץ.

בכוונת האוצר להשתמש במכשיר גיוס הון זה מדי שנה, וזאת במסגרת ההיערכות לתקופה שלאחר תום הערבויות של ממשלת ארצות הברית.

החשב הכללי באוצר, שי טלמון, מסר אתמול כי בנק לאומי לונדון נבחר מבין חמישה בנקים שהגישו הצעות לארגון ההלוואה, לאחר שהתברר כי הצעתו היא הטובה ביותר.

לפני כמה שבועות נבחר גם משרד עורכי הדין בלונדון, שירכז את הפעילות הפיננסית של ממשלת ישראל באירופה. כן נבחרה קבוצת החתמים לגיוס ההון העצמאי הראשון שמתכננת ישראל בשוק ההון האמריקאי. גם הנפקה מתוכננת זאת נועדה להשתלב במהלך של הכנת מקורות מימון לתקופה שלאחר הערבויות האמריקאיות.

"שגיא": בנק ישראל אישר בעבר חיובי ריבית פסולים של בנה"פ בהתיישבות

מאת דן הלוי

על רקע הסתייגות הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל מבקשת שר החקלאות לאחרונה, שהפיקוח ייזום בדיקה מדגמית בחיובי ההתיישבות החקלאית בידי הבנקים, קובעת חברת שגיא, המתמחה בבדיקת חישובי ריבית, כי על בנק ישראל לדעת שחיובי ריבית פסולים של חקלאים אכן נעשו בעבר בבנק הפועלים.

מנכ"ל החברה, אמנון שורץ, טוען כי הבנק בדק בעבר את חיובי בנק הפועלים בחשבונות של כמה חברי מושב, שראיות לכאורה לניהול בלתי תקין שלהם בידי הבנק הוצגו בפניו בידי שגיא.

באותם מקרים, מוסיף שורץ, הורה בנק ישראל לבנק הפועלים, לאחר שבדק את הטענות שהועלו נגדו, להשיב את חיובי היתר שנגבו מאותם חברי מושב.

הסכומים של אותם חיובי יתר, מציין שורץ, לא היו גבוהים ביותר, והסתכמו בעשרות אלפי ש"ח בלבד. אך זיכוי החייבים בסכומים אלה הביא למחיקת חובם האישי של המתלוננים דאז לבנק.

לדבריו, מורים מקרים אלה שבידי בנק ישראל הכוח לחייב את הבנקים להשיב את חיובי היתר למגזר החקלאי – מה גם ששיטות חיובי הריבית של הבנקים בשנות האינפלציה הגבוהה כבר עוררו ביקורת נוקבת של בית המשפט העליון ביותר מתיק אחד.

"לפיכך, לא ברור מדוע נמנע בנק ישראל להשמיע את קולו בסוגייה זו, שעלתה לאחרונה לדיון הציבורי", אמר שורץ. הוא הוסיף, כי יש לקוות שהבנק הממלכתי לא יתעורר מאוחר מדי לפעול בנדון, כפי שקרה לו בשאלות שונות כמה פעמים בעבר.

לראשונה: כלי תקשורת מהמזה"ת יפרסמו עיתון כלכלי ב"אינטרנט"

מאת כתב "דבר"

לראשונה מתכננת שורה ארוכה של עיתונאים במזרח התיכון לשתף פעולה, לשם הוצאת עיתון כלכלי שיועבר באמצעות רשת המחשבים "אינטרנט".

זהו אחד הסיכומים שהתקבלו בכנס שנערך השבוע במלון "הילטון" שבטאבה, צפון סיני, שבו השתתפו נציגים ועורכים מכלי תקשורת במזרח התיכון ואירופה המערבית.

הכנס נערך ביוזמת "המכון לעסקים בין לאומיים וחדשנות" שבקיבוץ געש, ומערכת השבועון הפלסטיני בשפה האנגלית "ג'רוזלם טיימס". במהלכו נסקרו שיטות שונות של העברת מידע ב"אוטוסטרדות המידע", ביחוד באמצעות הרשת "אינטרנט", שהיא הרשת המובילה בעולם והגדלה באחוזים ניכרים מדי חודש.

בכוונת המשתתפים לפרסם עיתון, שתדירותו טרם נקבעה, על בסיס מאמרים ופרשנויות המתפרסמים באיזור. גיליון "דמי" של העיתון האלקטרוני הוצג בפני המשתתפים. גיליון ראשון עומד להתפרסם באמצעות ה"אינטרנט" בעת כינוס הוועידה הכלכלית, שתיערך בסוף אוקטובר בעמאן, בירת ירדן.

בכנס שנערך השבוע לקחו חלק נציגים של אמצעי תקשורת רבים מישראל, ביניהם העיתונים "ידיעות אחרונות", "מעריב", "גלובס" ו"דבר", הירחון הכלכלי באנגלית "לינק". כן, הגיעו לכינוס עורכיהם של העיתונים הירדניים "ג'ורדן טיימס" ו"אל כאשרק – אל שארק אל אוסאת", מנהלים בכירים של העיתון "אל אהראם" ושל העיתון הכלכלי התורכי "איקטיסאט".

עוד לקחו חלק באירוע עורכיהם של הירחון המקצועי "אינטרנט", השבועון הצרפתי "לה נובל אובסרווטר", העיתון הכלכלי "לאס אקו", העיתון הבריטי "פיננשיאל טיימס" ושירותי החוץ של הבי.בי.סי.

לצורך הרצת השלבים הראשונים של הפרויקט, הובטח מימון מאת אחת מקרנות האיחוד האירופי. עוד מגלים עניין ברשת החדשה עיתונים מארצות ערביות נוספות, ביניהן מצפון אפריקה.

בורסה / איתן יעקבסון

ירידות שערים בתגובה לירידות בוול סטריט

אתמול נרשמה מגמה של ירידות שערים בשוק המניות. הירידות הוסברו בתגובת השוק לירידות בוול־סטריט ולעליית הריביות לטווח הבינוני והארוך.

עם פתיחת הסחר הורמו לשוק המניות היצעים בהיקף גבוה של כ־77 מיליון ש"ח. היקף זה היה נמוך מהצפוי. לפני המסחר צפו בשוק להיצעים בהיקף של 150־100 מיליון ש"ח, בתגובה לירידה החדה בוול־סטריט ביום רביעי בלילה.

במסחר במשתנים ירד מדד המעו"ף עד לשפל של 188.50, אולם החל מהשעה 13:30 הסתמן שיפור בשוק ומדד המעו"ף ירד בהתייצבות לרמה של 187.

בניגוד למגמת הירידות הכללית, בלטה אתמול עלייה נתונה במניות טבע, שממשיכות ליהנות מהמלצות חיוביות של אנליסטים אמריקאיים המסקרים את החברה. בימים האחרונים נסחרו מניות טבע בניו יורק ברמה של 40 דולר.

המסחר במניות כלל אלקטרוניקה בשלבי המרץ והמשתנים בוטל אתמול, לאחר שבמהלך המסחר שררה אי בהירות לגבי הודעה של סאיטקס. כלל אלקטרוניקה נסחרה כל היום בירידה חדה, הן עקב ההודעה השלילית של סאיטקס והן בתגובה לירידות במניות סאיטקס ואי.סי.אי טלקום בניו יורק.

מחזור העסקאות הכולל במניות הסתכם אתמול בכ־93 מיליון ש"ח. מחזור בולט, של כ־8 מיליון ש"ח, נרשם במניות טבע.

בשוק אגרות החוב הצמודות למדד נרשמה מגמה של ירידות מתונות, בציפייה להתמתנות אינפלציונית ומחשש לגידול בהיקף ההנפקות הממשלתיות, וכן עקב התפוגגות מסוימת של הציפיות לירידת הריבית. החולשה בצמודי מדד בולטת על רקע רמת התשואות הגבוהה לפדיון בה הן נסחרות.

המק"מים הארוכים נסחרו אתמול בתשואות של 13.6%־13.5%. בסיום המסחר נקבע מדד המשתנים על 187.10, בירידה של 0.64%.

מדד המעו"ף נקבע על 190.09, בירידה של 0.42%.

שוקי ההון בעולם / ביל כספי

התייצבות בבורסה של ניו־יורק

בשוק ניירות הערך של ניו יורק נבלמו ירידות השערים, ובמהלך המסחר אתמול נותרו שערי המניות כמעט ללא שינוי. מדד הדאו ג'ונס עמד בשעות הצהריים על 4,629.22 נקודות – עלייה חצי יומית של 0.35 נקודות.

בקרב המניות הישראליות הנסחרות בניו יורק היו אתמול מגמות שליליות. ההיצעים של היומיים הקודמים נמשכו, אם כי באופן מתון יותר. בשעות הצהריים עמד מדד המניות הישראליות על 150.15 נקודות – ירידה חצי יומית של 0.39 נקודות.

שוקי המטבע של העולם היו הפכפכים. הדולר התחזק במזרח הרחוק ובמערב אירופה, בעקבות ביקוש השקעתי, אולם עם פתיחת השווקים בצפון אמריקה הופיעו היצעים קלים, משום שמספר מקבלי דמי אבטלה בשבוע השני של יולי עלה באופן משמעותי ל־411 אלף איש.

בעקבות ההיצעים ירד שער הדולר בניו יורק ל־1.3730 מארק, 1.1443 פר"ש ו־87.13 יינים. הליש"ט עלתה ל־1.6014 דולר.

שערי מטבעות חוץ לתאריך 20.07.95

המטבע	שער יציג	לאומי מזומנים קניה	לאומי מזומנים מכירה	לאומי העברות והמחאות קניה	לאומי העברות והמחאות מכירה	הפועלים מזומנים קניה	הפועלים מזומנים מכירה	הפועלים העברות והמחאות קניה	הפועלים העברות והמחאות מכירה	דיסקונט מזומנים קניה	דיסקונט מזומנים מכירה	דיסקונט העברות והמחאות קניה	דיסקונט העברות והמחאות מכירה
1 של	3.4346	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1 דולר	2.9410	2.86	3.01	2.9140	2.9611	2.87	3.01	2.9126	2.9597	2.87	3.01	2.9141	2.9617
1 ליש"ט	4.6980	4.57	4.80	4.6580	4.7332	4.59	4.82	4.6559	4.7311	4.59	4.80	4.6555	4.7316
1 מארק גרמני	2.1308	2.07	2.18	2.1132	2.1473	2.09	2.19	2.1144	2.1486	2.08	2.18	2.1121	2.1466
1 פרנק צרפתי	0.6120	0.59	0.63	0.6066	0.6164	0.59	0.63	0.6059	0.6158	0.59	0.63	0.6066	0.6165
1 גולדן הולנדי	1.9020	1.85	1.95	1.8641	1.9145	1.85	1.94	1.8822	1.9126	1.85	1.94	1.8847	1.9155
1 פרנק שווצרי	2.5574	2.48	2.61	2.5327	2.5736	2.50	2.62	2.5305	2.5714	2.49	2.61	2.5320	2.5734
1 כתר שוודי	0.4115	0.40	0.42	0.4075	0.4141	0.40	0.42	0.4072	0.4139	0.40	0.42	0.4075	0.4146
1 כתר נורבגי	0.4792	0.46	0.49	0.4750	0.4827	0.47	0.49	0.4748	0.4825	0.47	0.49	0.4749	0.4826
1 כתר דני	0.5476	0.53	0.56	0.5426	0.5514	0.54	0.56	0.5426	0.5515	0.54	0.57	0.5426	0.5515
1 מרק פיני	0.6989	0.68	0.72	0.6927	0.7039	0.68	0.72	0.6923	0.7036	0.68	0.71	0.6922	0.7043
1 דולר קנדי	2.1558	2.10	2.21	2.1384	2.1729	2.10	2.20	2.1368	2.1713	2.10	2.21	2.1376	2.1726
1 דולר אוסטרלי	2.1594	2.10	2.21	2.1375	2.1720	2.07	2.22	2.1380	2.1726	2.08	2.21	2.1393	2.1743
1 ראנד דרא"פ	0.8080	0.72	0.82	0.8008	0.8138	0.64	0.82	0.8004	0.8134	0.63	0.79	0.8014	0.8149
10 פרנקים בלגיים	1.0359	1.00	1.06	1.0264	1.0430	1.00	1.07	1.0269	1.0436	1.01	1.06	1.0262	1.0430
10 שילינג אוסטריים	3.0301	2.95	3.10	3.0037	3.0522	2.95	3.10	3.0024	3.0509	2.96	3.10	3.0032	3.0522
1000 לירטות איטלקיות	1.8230	1.77	1.87	1.8077	1.8369	1.77	1.89	1.8057	1.8349	1.79	1.88	1.8074	1.8371
100 יינים יפנים	3.3516	3.26	3.43	3.3225	3.3761	3.26	3.42	3.3136	3.3672	3.27	3.43	3.3207	3.3748
1 דינר ירדני	4.2645	4.08	4.36	–	–	4.06	4.33	–	–	–	–	–	–
1 לירה מצרית	0.9264	0.83	0.90	–	–	0.83	0.89	–	–	–	–	–	–
ECU	3.9409	–	–	3.9049	3.9679	–	–	3.9053	3.9684	–	–	3.9027	3.9665
1 פאונד אירלנד	–	4.71	4.94	4.7929	4.8703	–	–	4.7926	4.8700	4.72	4.94	4.7911	4.8694
100 פזטה ספרד	2.4856	2.41	2.54	2.4611	2.5008	2.43	2.60	2.4579	2.4976	2.45	2.56	2.4623	2.5025
1 ניו זילנד	–	1.93	2.04	1.9707	2.0025	–	–	1.9698	2.0017	–	–	–	–
100 דרכמה יוונית	–	–	–	–	–	1.29	1.42	1.2978	1.3188	–	–	–	–
100 לירות לבנוניות	0.1810	–	–	–	–	0.20	0.30	–	–	–	–	–	–
1 דולר הונג קונג	–	–	–	0.3767	0.3828	–	–	–	–	–	–	–	–
1 דולר סינגפור	–	–	–	2.0826	2.1162	–	–	2.0812	2.1149	–	–	–	–
1000 לירה טורקית	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1 לירה קפריסין	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

המשתנים ליום 20.7.95

הנפיקה	שער בנקודות	שינוי בנק'	שינוי ב־%	שער יומי נמוך ב־%	שער יומי גבוה ב־%
אברק	11.6	+0.3	+2.3	110.00	110.00
אניף	2228.0	-63.0	-2.7	97.25	97.25
און	4578.0	-58.0	-1.2	98.00	99.00
[illegible]	1986.0	-51.0	-2.5		
אפיף	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
אורדן 0.1	429.0				
אורמת 1	568.0	-10.0	-1.7	98.00	98.75
אזורים 1	3575.0	-54.0	-1.5	97.00	99.00
אידיבי אחזקות	963.0	-10.0	-1.0	98.25	99.00
אידיבי פיתוח	5006.0	-25.0	-0.5	99.00	99.50
איטנע 1	924.0	-5.0	-0.5	99.50	99.50
אלביט 3	21790.0	-502.0	-2.2	97.50	97.75
אלביט אג"ח ב'	97.5		-0.2		
אלקו החזקות	9598.0	+24.0	+0.3	99.00	100.50
אלרון 3	9665.0	-197.0	-2.0	97.50	98.00
אסם	2384.0	-12.0	-0.5	99.00	99.50
אפריקה אג"ח 4	102.5	-1.0	-1.0		
אפריקה ישראל 1	317876.0	-8151.0	-2.5	97.00	97.50
אפריקה ישראל 0.1	360518.0	-8198.0	-2.2	97.50	98.00
אקרשטיין תעשי'	380.0	-3.0	-0.7	99.00	99.00
בזק 1	766.0	-2.0	-0.2	99.00	99.75
בינלאומי 1	36411.0	-91.0	-0.1	99.25	100.50
בינלאומי 5	36459.0			100.00	100.25
בדום	2038.0	-42.0	-2.0	98.00	98.00
גחלת השקעות	מה 5807.0				
גזית 1	499.0				
גזית אג"ח 2	108.0	-1.0	-0.7		
דנש 1	886.0	-44.0	-4.7	96.00	96.00
דיסקונט השקעות	18467.0	-473.0	-2.5	95.50	99.00
דלק 0.1	8550.0	-86.0	-1.0	98.00	99.00
דנבאר 5	1389.0			100.00	101.00
הכשרת הישוב	863.0	-20.0	-2.2	97.75	97.75
חברה לישראל 1	22606.0	-344.0	-1.5	98.00	99.00
חברה לישראל 5	21391.0	-492.0	-2.2		
חמל 1	מה 4.7	+0.1	+2.8	103.25	103.50
טבע 1	117642.0	+1452.0	+1.3	100.25	101.25
טמפו 1	1336.0	-24.0	-1.7	98.00	98.25
טפחות חיל 1	166178.0	-3391.0	-2.0		
יואל 1	99.5	-2.0	-2.0	93.00	100.00
יואל אג"ח 2	70.0	-0.5	-0.7	100.00	101.00
ים המלח 0.1	847.0	+2.0	+0.3	98.25	100.50
יצוא השק' 1	1296.0	-40.0	-3.0	96.00	97.00
ישראמקו	2.4		+1.3	100.50	102.25
כבלים 0.25	1954.0	-40.0	-2.0	97.75	98.25
כור 1	23020.0	-233.0	-1.0	98.50	99.25
כור אג"ח ד'	107.0	-1.0	-1.0		
כור אופ'	5491.0	-274.0	-4.7	97.00	97.00
כימיקלים לישראל	219.0	-2.0	-0.7	98.50	99.50
כיתן	678.0	-7.0	-1.0		
כלכלית ירושלים	940.0	-7.0	-0.7	98.00	99.50
כלל אלקטרוניקה	33142.0	הפסקת מסחר			
כלל ביטוח	1120.0			97.50	100.25
כלל ישראל 10	7241.0	-110.0	-1.5	98.25	99.75
כלל סחר 1	692.0	-14.0	-2.0		
כלל תעשיות 1	1690.0	-34.0	-2.0	97.50	98.75
כללי 1	8461.0	-129.0	-1.5	99.00	99.00
לאומי	364.0	+4.0	+1.0	99.75	101.50
ליפשיץ	מה 192.0	-7.5	-3.7		
מגיד עזרא 1	מה 1429.0	-44.0	-3.0	97.00	98.00
מבטח שמיר 1	1389.0	-28.0	-2.0		
מבני תעשיה	400.0			98.75	100.25
מהדרין 1	7263.0	-423.0	-5.5	96.00	96.00
מכתשים	1675.0	-26.0	-1.5	98.50	99.50
מליבו 5	701.0	-14.0	-2.0	98.00	98.25
מען 1	796.0			100.00	100.00
מפעלי פלדה	278.0	-6.0	-2.0	97.00	98.00
משוב מחשי' 1	462.0	+2.0	+0.5	100.00	101.50
משקן ב 1	30118.0	-772.0	-2.5		
נייר חדרה	15699.0	-361.0	-2.2	98.50	98.50
נכסים ובנין	18792.0	-190.0	-1.0	98.00	99.25
ניסול	560.0			100.00	100.00
סאנא	483.0				
[illegible] אג"ח 5	111.0				
סלונה 1	1678.0	+4.0	+0.3	101.00	101.25
סקופ	311.0	-2.0	-0.7	99.00	99.00
עלית 5	1232.0	-6.0	-0.5	98.00	99.50
[illegible] 5	6759.0	+100.0	+1.5	100.00	101.50
פולגת ב	238.0	-4.0	-1.5	98.00	98.00
פועלים השק' 1	8230.0	-211.0	-2.5	98.00	98.00
פועלים	485.0	+2.0	+0.5	99.25	100.50
פורמולה 1	מה 1450.0	-64.0	-4.2	95.00	95.00
פטרוכימיים	1692.0	-39.0	-2.2	97.00	98.50
פיבי	43880.0	+109.0	+0.3	99.75	100.25
[illegible]	575.0	-30.0	-5.0	92.00	97.00
פקר פלדה 1	14941.0	-305.0	-2.0	98.00	98.00
פריון 0.1	9053.0	-304.0	-3.2	96.00	96.00
קריקאס 1	מה 1841.0	-28.0	-1.5	99.00	99.00
קווי אשראי	100.0		-0.2	98.75	100.75
קרדן השקעות 5	292.0	הפסקת מסחר			
קרור השקעה	1885.0	-58.0	-3.0		
רב בריח	1015.0	-18.0	-1.7	99.00	99.00
רמדין 1	2710.0	-69.0	-2.5	96.00	96.00
רשת הרבוע הכחול	מה 1653.0			99.00	100.50
שופרסל ב'	5656.0	-14.0	-0.2	99.00	100.00
שלמן א 1	8730.0	-156.0	-1.7	99.00	99.50
שקם	180.0	-5.0	-2.7	97.00	97.50
שקם בזקן אג"ח 4	131.5			100.00	100.00
תאס 10	1138.0	-29.0	-2.5	97.50	97.50
תמת 5	318.0	-14.0	-4.2	94.00	96.75
תדיראן	895.0	-23.0	-2.5	97.25	97.75

שערי קרנות הנאמנות ליום 20.7.95

(שנויים נומינליים)

מניות

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות	יומי באחוזים	באחוזים מתחילת החודש	באחוזים מתחילת השנה	חודשי ממוצע
אורנבוך מניות*	112.16	109.78	-1.36	-1.22	-0.22	+10.06	+1.45
אוצר מניות	77.08	75.71	-0.76	-0.99	-0.94	+1.91	+0.28
אחריות מניות	254.21	249.51	-2.84	-1.13	-2.72	-5.99	-0.92
אייל מניות המדדים*	100.60	100.03	-1.31	-1.29	-1.71	+0.28	+0.04
אילנות שקלים	48.72	48.41	-0.83	-1.69	-3.89	-4.62	-0.74
אנליסט מניות	818.06	798.71	-10.62	-1.31	-2.75	+3.30	+0.49
אנפה	210.67	206.80	-1.93	-0.92	-2.15	-1.80	-0.27
אקור	599.82	597.24	-7.84	-1.30	-2.96	-2.05	-0.31
אפיקים מניות	197.94	195.33	-2.49	-1.26	-3.34	-4.31	-0.64
אפסילון 36	66.09	65.22	-0.75	-1.14	-0.85	-7.65	-1.19
אפסילון מניות	131.37	129.63	-1.41	-1.08	-1.94	-13.34	-2.13
ארז	232.21	231.23	-2.96	-1.26	-2.71	-1.75	-0.26
אש	560.88	549.18	-6.30	-1.13	-1.79	-6.14	-0.95
אתגר	113.00	110.92	-0.85	-0.76	-0.84	+3.33	+0.49
בטוחה מניות	3512.33	[illegible]	-31.43	-0.90	-0.91	+0.09	+0.01
ברוש	149.33	[illegible]	-2.06	-1.37	-1.98	-1.78	-0.27
דוברת שרם מניות	76.23	[illegible]	[illegible]	-1.13	-1.06	+4.13	+0.61
הראל-לביא מניות הס'	99.70	[illegible]	[illegible]	-0.81	+0.25	-1.98	-0.30
זמיר	584.28	[illegible]	[illegible]	-1.26	-3.51	-4.02	-0.61
יער	60.70	[illegible]	-1.15	-1.87	-7.88	-13.10	-2.08
כוכב	118.82	[illegible]	-1.55	-1.31	-2.48	-4.78	-0.73
כללי מניות המדדים	120.92	119.32	-1.60	-1.32	-1.56	+16.31	+2.29
בניק	229.85	225.68	+12.17	+5.79	+3.70	+7.23	+1.05
מיטב אופציות	40.35	39.71	-0.35	-0.87	-1.95	-12.18	-1.93
מיטב מניות	151.35	149.63	-1.41	-0.93	-1.85	-2.60	-0.39
מעגל	68.21	67.62	-0.71	-1.04	-0.73	+5.94	+0.87
ממתן	87.39	86.65	-0.96	-1.10	-0.79	+0.96	+0.14
נבחרת מניות המדדים	54.27	53.82	-0.61	-1.12	-3.25	-7.49	-1.16
נילי	742.71	732.56	-10.20	-1.37	-2.33	-0.29	-0.04
נמרצת	63.46	62.26	-0.70	-1.11	-0.16	+3.15	+0.47
נסיכה קונטיננטל	47.94	47.03	-0.83	-1.73	-3.63	-9.02	-1.41
נקודה מניות	292.25	290.40	-3.37	-1.15	-1.66	+1.51	+0.23
סימפון מניות המדדים*	105.60	104.01	-0.63	-0.60	-1.38	–	–
ספנות מניות	61.07	60.82	-0.96	-1.55	-4.64	-4.86	-0.75
עדיף	97.73	97.42	-1.32	-1.34	-2.95	-3.04	-0.46
עמדה מז	127.29	125.85	-1.28	-1.01	-1.49	+2.18	+0.32
עמדה שלהבת	156.13	154.97	-2.82	-1.79	-4.69	-10.85	-1.71
עמדה שני	75.09	74.64	-1.19	-1.57	-1.15	-0.32	-0.05
פיא אודם	814.01	799.23	-8.96	-1.11	-2.30	+1.17	+0.17
פיא זינוק	50.78	50.46	-0.53	-1.04	-3.56	-4.27	-0.65
פיא יהלום	783.10	768.73	-8.69	-1.12	-2.84	-2.04	-0.31
פיא מכלול	525.34	515.89	-5.76	-1.10	-2.28	+2.80	+0.42
פיא כסף	112.49	110.40	-1.15	-1.03	-3.97	-7.57	-1.17
פסגות כבה לשלום	85.90	84.29	-0.81	-0.95	-1.17	+2.51	+0.37
פסגות מניות	542.63	539.10	-8.01	-1.46	-2.33	+1.33	+0.20
פסגות על	62.50	61.32	-1.10	-1.76	-2.23	+3.23	+0.48
ציון משאבים מניות המ'*	114.64	113.83	-1.35	-1.17	-1.91	+2.61	+0.39
צמיחה מניות	442.72	437.97	-5.85	-1.31	-3.85	+1.75	+0.26
קפיטל מניות	70.80	69.81	-0.69	-0.98	-2.34	-1.59	-0.24
קרן זהב מניות	44.77	43.78	-0.97	-2.17	-6.07	-20.52	-3.39
רעם 90	187.32	183.27	-3.12	-1.67	-2.74	-16.61	-2.69
ששק	656.09	644.02	-8.02	-1.23	-2.32	+2.14	+0.32
תשואות-סופה	109.56	106.94	-0.72	-0.67	-2.25	+6.94	+1.01

מניות לפי שיטת מסחר

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות	יומי באחוזים	באחוזים מתחילת החודש	באחוזים מתחילת השנה	חודשי ממוצע
אגמיה	92.88	92.32	-0.81	-0.87	-5.54	-18.42	-3.01
אופנתי	95.31	94.99	-1.81	-1.87	-4.14	-4.77	-0.73
אילנות כרים	137.21	136.39	-1.76	-1.27	-3.30	-0.86	-0.13
אנליסט אנרטיבית	106.63	104.11	-1.34	-1.27	-2.76	+3.75	+0.55
גן	79.43	78.35	-0.78	-0.99	-1.66	+5.61	+0.82
דובדבן	1837.54	1803.89	-20.59	-1.13	-1.37	+2.30	+0.34
דוברת שרם כרים	94.29	92.32	-1.17	-1.25	-2.53	+0.85	+0.13
זיק	319.35	311.88	-3.73	-1.18	-4.01	-3.09	-0.47
טרסית משתנים	203.64	202.94	-2.45	-1.19	-3.58	-7.10	-1.10
מרץ	355.91	352.88	-2.63	-4.74	+0.16	+5.76	+4.84
עמדה כרים	1547.87	1542.08	-24.12	-1.54	-3.70	-2.87	-0.44
עמדה משתנים	1421.70	1405.44	-13.76	-0.97	-0.54	+4.82	+0.71
פיא בדולח	659.46	655.48	-5.82	-0.88	-1.16	+6.11	+0.69
פסגות ליבית	222.22	219.18	-2.04	-0.92	-0.48	+6.83	+1.00
ציון משאבים – כרים	91.68	91.06	-1.31	-1.42	-2.56	+0.14	+0.02
תמר	290.86	289.78	-2.82	-0.96	-1.53	+0.71	+0.11

מניות ענפי

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות	יומי באחוזים	באחוזים מתחילת החודש	באחוזים מתחילת השנה	חודשי ממוצע
אורדן חו"ל	76.11	74.48	–	–	-1.49	+1.35	+8.33
אחריות נדל"ן	190.69	186.67	-2.25	-1.19	-2.59	-5.48	-0.84
אחריות נפט וגז	119.26	116.79	-0.59	-0.50	-10.05	-27.77	-4.76
אילנות פיננסים	63.19	62.03	-0.40	-0.64	-2.42	-1.99	-0.30
אילנות תקשורת וב'	62.02	60.87	-1.01	-1.63	-2.26	+7.70	+1.12
אנליסט תעשיות	253.59	247.58	-3.42	-1.36	-2.66	+3.24	+0.48
בריאות	57.10	56.30	-0.55	-0.97	-3.48	+1.08	+0.16
דקל	2108.83	2096.11	-23.37	-1.10	-1.39	+6.59	+0.96
הון פקין	65.34	64.13	-0.71	-1.10	-4.26	-6.26	-0.96
זינגר ברנט פייננשל	77.57	76.07	-1.23	-1.59	-6.21	-9.22	-1.44
כימיקל פק"ן	82.52	81.02	-0.64	-0.78	-0.11	+5.80	+0.85
להק טלפיות	99.46	98.35	-1.11	-1.12	-3.55	-7.50	-1.16
להק טנסוג	70.30	69.01	-1.01	-1.44	-3.27	-1.15	-0.17
להק תיירות	50.86	49.94	-0.51	-1.01	-6.34	-11.33	-1.79
מבנה	275.13	272.77	-2.87	-1.04	-2.70	-2.03	-0.31
מגדל פיננסי	75.28	74.66	-0.41	-0.57	-1.09	+1.91	+0.28
מוד	1142.93	1132.79	-11.38	-0.99	-0.37	+4.55	+0.67
מזון	88.83	87.63	-1.06	-1.20	-3.36	-0.22	-0.03
מקאבי טבע	55.20	54.22	-0.01	-0.02	-4.26	-7.82	-1.21
עמדה יצוא	63.70	62.93	-0.82	-1.29	-0.57	+3.11	+0.46
פיא 2000	63.93	62.77	-0.89	-1.40	-0.52	+10.12	+1.46
פסגות מקים	67.45	67.02	-0.85	-1.25	-0.62	+7.15	+1.04
צמיחה תעשיה	184.16	182.11	-2.67	-1.44	-3.37	+4.68	+0.69

מניות המעו"ף

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות	יומי באחוזים	באחוזים מתחילת החודש	באחוזים מתחילת השנה	חודשי ממוצע
אילנות מעוף	134.37	133.71	-0.56	-0.42	+0.46	+7.23	+1.05
כללי-מעוף	159.54	158.93	-0.61	-0.38	+0.60	+9.61	+1.39
מד מעוף	137.39	136.53	-0.51	-0.37	+0.52	+7.15	+1.84
מעלה מעוף	129.36	126.96	-0.65	-0.51	-0.02	+6.22	+0.91
מרכזית מעוף	135.19	134.87	-0.59	-0.44	+0.65	+11.10	+1.59
עמדה מעוף	142.45	141.20	-0.60	-0.42	+0.47	+6.74	+0.98
פיא מעוף	133.98	131.50	-0.72	-0.54	+0.07	+7.42	+1.08

גמישות

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות	יומי באחוזים	באחוזים מתחילת החודש	באחוזים מתחילת השנה	חודשי ממוצע
אבוקה	1515.69	1487.86	-12.57	-0.84	-2.30	-2.41	-0.37
אביר	155.96	153.12	-0.98	-0.64	-1.12	+0.34	+0.08
אורנבוך גמישה	79.40	77.73	-0.74	-0.94	-0.56	-9.38	-1.47
אוצר גמישה	69.70	68.51	-0.40	-0.58	-0.39	+2.18	+0.32
אחריות גמישה	380.71	373.62	-3.29	-0.87	-2.05	-6.24	-0.96
אילנות 90	178.02	174.74	-1.83	-1.04	-1.79	+4.30	+0.63
איפקס גמישה	107.52	105.66	-0.52	-0.49	-0.25	+9.16	+1.32
אנליסט גמישה	524.60	512.15	-6.71	-1.29	-2.74	+3.02	+0.45
אסף	167.69	165.69	-0.67	-0.40	-1.93	-2.84	-0.43
אפיקים גמישה	128.95	127.21	-1.37	-1.07	-2.15	-0.36	-0.05
אפסילון גמישה*	102.83	102.36	-0.21	-0.20	+0.80	+2.62	+0.39
בורסה גמישה	68.18	67.64	-0.60	-0.88	-2.79	+0.55	+0.08
ביק גמישה	191.86	190.15	-0.96	-0.50	-1.06	-0.58	-0.09
בטוחה 30 פלוס	130.84	129.07	-1.95	-1.49	-2.52	+0.04	+0.01
בטוחה גמישה	2022.38	1994.50	-13.58	-0.68	-1.34	+0.24	+0.04
בלוך-רוזנ' גמישה	116.92	114.59	-1.35	-1.16	-0.24	+5.29	+0.78
דוברת שרם גמישה	124.17	121.51	-1.35	-1.10	-2.17	+5.48	+0.80
דולפינה	538.80	526.95	-4.68	-0.68	-2.21	-0.90	-0.14
ולך אבינון גמישה	94.71	93.14	-0.96	-1.02	-2.60	-1.24	-0.19
יסודות	1341.17	1298.97	+8.01	–	-1.77	+1.04	+0.16
יעד גמישה	77.46	76.70	-0.53	-0.69	-2.40	+5.40	+0.79
יעדים גמישה*	98.53	98.49	-0.46	-0.46	-1.51	-1.51	-0.23
כללי גמישה	964.30	946.57	-12.35	-1.29	-2.36	+4.34	+0.67
לפסגייה	417.55	412.57	-2.61	-0.63	+0.41	+6.50	+0.95
לפיד	1269.43	1246.12	-14.69	-1.17	-4.81	-3.35	-0.51
מגוון	1452.51	1440.17	-3.36	-0.23	-0.07	+4.09	+0.60
מד דיקלה	106.60	105.69	-0.50	-0.47	-0.41	+2.92	+0.43
מוקד	2443.68	2422.65	-13.24	-0.54	-0.20	+5.38	+0.79
מיטב גמישה	1596.17	1578.24	-14.31	-0.90	-1.91	-0.16	-0.02
מידב	117.09	116.52	-0.68	-0.58	-0.09	+6.95	+1.01
מפח	200.44	198.71	-0.98	-0.49	-0.11	+6.22	+0.91
מנופים גמישה 50	105.04	103.14	-0.79	-0.76	-1.15	+1.20	+0.18
עגה	583.93	575.81	-3.15	-0.54	-0.64	+3.24	+0.48
פז	178.10	175.69	-1.34	-0.76	-4.77	-8.50	-1.32
תשואה גמישה	1859.43	1847.52	-15.46	-0.83	-1.68	+2.22	+0.33
סיגמא גמישה	84.41	83.53	-0.57	-0.68	-2.32	+5.81	+0.85
שחק	156.58	154.40	-1.68	-1.08	-1.82	+8.78	+1.27
שעד	138.29	136.67	-1.31	-0.95	-1.92	+0.63	+0.09
עובר פקן	156.47	155.81	-1.06	-0.68	-0.95	+2.56	+0.38
עידית	2976.92	2943.31	-24.50	-0.83	+0.32	-0.17	-0.03
פיא היובל	154.44	153.49	-1.38	-0.89	-1.95	-0.11	-0.02
פיא קלע	623.65	620.55	-3.59	-0.58	-0.92	+4.03	+0.59
פנתר	376.76	373.40	-4.41	-1.17	-3.49	-6.10	-0.94
פסגות 100	212.83	210.92	-2.75	-1.29	-1.74	+6.46	+0.94
פסגות גמישה	420.20	417.56	-3.86	-0.92	-0.30	+6.62	+0.97
ציון משאבים גמישה	11981.60	11898.03	-97.74	-0.81	-1.65	-1.86	-0.28
צמיחה	2203.46	2173.53	-20.65	-0.94	-3.06	+1.05	+0.16
רמקו גמישה	142.88	140.96	-2.10	-1.47	-2.13	+0.61	+0.09
שקנאי	129.65	127.25	-2.05	-1.59	-4.65	-7.01	-1.09
תדהר	2279.06	2267.53	-13.22	-0.58	-0.57	+4.03	+0.59

ני"ע ישראליים נסחרים בחו"ל

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות	יומי באחוזים	באחוזים מתחילת החודש	באחוזים מתחילת השנה	חודשי ממוצע
אפלס פ.ק.ן	103.60	102.69	-2.43	-2.31	-0.14	+15.97	+2.25
ישראל אמריקה	134.93	133.36	–	–	+1.09	+9.88	+1.42
להק נדם	82.51	80.70	-2.06	-2.49	-0.16	+14.76	+2.09
מודיאל	128.52	127.05	–	–	-0.10	+11.89	+1.70
עמדה כנף	74.78	73.65	–	–	+0.11	+16.98	+2.38
פיא שלמית	81.14	80.30	–	–	+1.13	+15.36	+2.17
פריצה	93.44	91.08	-2.35	-2.52	-1.57	+10.83	+1.55

ניירות ערך זרים

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות	יומי באחוזים	באחוזים מתחילת החודש	באחוזים מתחילת השנה	חודשי ממוצע
אילן $	177.51	172.73	–	–	+2.39	+14.91	+2.11
אנליסט אירופה	121.88	119.10	-0.95	-0.79	+0.24	+5.95	+0.87
אפיקים חו"ל	150.30	146.81	–	–	+1.32	+21.76	+3.00
בטוחה חו"ל	144.57	142.25	-1.99	-1.38	+0.67	+29.21	+3.92
דולר	183.30	180.89	–	–	-0.39	-0.01	–
חו"ל	226.40	220.96	–	–	+1.14	+17.37	+2.43
כחל	313.01	307.09	-1.70	-0.55	-1.15	+2.37	+0.35
להק קוסמוס $	110.19	109.88	-0.33	-0.30	-0.39	+9.16	+1.32
מוריה $	140.29	139.42	-2.45	-1.73	+0.42	+13.23	+1.88
סטי"ח	185.05	182.30	-2.00	-1.09	-1.36	+8.30	+1.20
ספנות נדל"ן חו"ל	82.72	81.16	–	–	-0.84	-1.56	-0.24
פיא חול	334.64	327.98	–	–	+0.28	+7.40	+1.08
פיא טרנט $	141.07	139.03	–	–	+0.72	+6.14	+0.90
פיא פריים $	103.78	102.40	–	–	+0.56	+7.83	+1.14
פיונר חו"ל	100.51	97.58	–	–	+0.22	+3.94	+0.58
פסגות חו"ל	112.09	111.19	–	–	+2.13	+21.20	+2.93
קפיטל חו"ל	100.54	99.30	-0.92	-0.92	-1.79	+5.15	+0.76
רוזן קונטיננטל	152.31	151.63	-0.79	-0.52	+0.68	+8.48	+1.[illegible]5
רשף	414.53	408.96	-2.77	-0.67	-0.27	+5.67	+0.83
תבל	953.95	941.28	–	–	+0.46	+6.95	+1.01

מט"ח

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות	יומי באחוזים	באחוזים מתחילת החודש	באחוזים מתחילת השנה	חודשי ממוצע
אוצר יוניברס*	103.61	101.72	-0.28	-0.27	-0.45	+1.97	+0.29
אילנות גלובוס	98.57	97.76	–	–	+3.49	+27.42	+3.70
דולב	691.74	678.94	-0.69	-0.10	-0.59	+2.24	+0.33
תוחית	447.76	439.53	+8.14	+0.03	-0.85	+8.27	+0.04
מגד	707.81	701.84	+0.01	–	-0.38	+2.89	+0.43
מיטב בטח	215.66	213.77	-0.41	-0.19	-0.83	+0.29	+0.04
ענבל פקן	134.94	134.67	-0.09	-0.07	-0.82	+1.59	+0.24
פיא עבר	124.29	121.97	-0.02	-0.02	-1.68	-6.28	-0.97
פסגות בט"ח	387.93	380.74	-1.45	-0.38	-0.61	+2.88	+0.43
פסגות עולם	130.98	128.59	-1.32	-1.02	+0.49	+9.99	+1.64
צבר	239.67	235.10	-0.71	-0.30	-0.86	+4.03	+0.59

מעורבות

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות	יומי באחוזים	באחוזים מתחילת החודש	באחוזים מתחילת השנה	חודשי ממוצע
ברק	1903.16	1868.02	-13.65	-0.73	-1.53	+2.36	+0.35
מעיין	997.88	989.81	-0.72	-0.07	-0.60	-2.54	-0.38
עמדה כוללת	163.26	162.63	-0.71	-0.43	-0.47	+2.17	+0.32
פיא	5654.74	5550.93	-29.50	-0.53	-0.91	+2.45	+0.36
פסגות יצירה	406.04	403.61	-2.69	-0.66	-1.84	+1.15	-0.17
פסגות משולבת	446.73	438.64	-2.32	-0.53	-0.54	+5.62	+0.82
צופית	522.18	512.55	-1.69	-0.33	-0.95	+1.16	+0.17
הבריח פ.ק.ן	68.04	66.77	-0.89	-1.32	-3.02	-2.91	-0.44

מדד ומניות

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות	יומי באחוזים	באחוזים מתחילת החודש	באחוזים מתחילת השנה	חודשי ממוצע
אורן	1937.75	1919.41	-9.91	-0.34	-0.17	+2.64	+0.39
ברוש	2318.34	2275.44	-14.38	-0.63	-1.04	+3.25	+0.48
תאנה	1056.12	1036.49	-9.56	-0.91	-2.51	+0.27	+0.04

אג"ח קונצרני

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות	יומי באחוזים	באחוזים מתחילת החודש	באחוזים מתחילת השנה	חודשי ממוצע
אגם	328.19	322.20	-0.48	-0.15	-0.34	+4.69	+0.69
אחריות אג"ח	133.98	131.49	-0.58	-0.44	-2.27	-0.01	–
איל אגח חברות*	101.14	100.53	-0.44	-0.44	-1.55	+0.78	+0.12
אבירים	90.48	89.70	-0.35	-0.39	-1.22	-0.72	-0.11
אנליסט חברות	203.62	199.78	-1.32	-0.66	-1.90	+0.51	+0.08
אפסילון אגח חברות	90.22	89.10	-0.47	-0.52	-2.58	-10.49	-1.65
הסדה	834.30	825.05	-5.60	-0.67	-1.91	-1.02	-0.15
ולך אבלנון אג"ח סיכון*	96.97	96.50	-0.43	-0.44	-2.90	-3.26	-0.50
כללי אגח ח	149.72	148.52	-0.53	-0.36	-0.17	+5.15	+0.76
מיטב אגח הכוח:חברות	103.12	102.22	-0.50	-0.49	-1.52	+2.48	+0.37
נבחרה אג"ח להמרה	96.59	95.77	-0.48	-0.50	-2.36	-0.10	-0.02
מרווח	448.52	444.73	-1.07	-0.24	-0.85	+0.78	+0.12
נשואה אג"ח חברות	122.15	121.42	-0.67	-0.55	-2.29	-0.79	-0.12
עמדה שנהב	73.64	73.19	-0.38	-0.52	-2.09	-3.66	-0.56
פיא אוד	781.57	776.75	-4.15	-0.53	-1.46	+2.17	+0.32
פיא תנופה	279.95	274.74	-0.68	-0.25	-0.75	-0.08	-0.01
קשת	313.96	308.15	-1.37	-0.44	-1.40	-0.18	-0.03
שלדג	171.58	169.04	-0.64	-0.38	-1.57	-2.18	-0.33

אג"ח

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות	יומי באחוזים	באחוזים מתחילת החודש	באחוזים מתחילת השנה	חודשי ממוצע
אורנבוך שקלה	105.36	104.90	-0.04	-0.04	+0.33	+2.59	+0.38
איתן	244.77	240.15	-1.10	-0.46	-0.44	+3.26	+0.48
אפיקים אג"ח	202.90	200.26	-1.42	-0.70	-1.36	+4.68	+0.69
אתרוג	729.61	725.15	-3.29	-0.45	-1.84	-0.47	-0.07
בונד	131.30	129.54	-0.49	-0.38	-1.92	-0.77	-0.12
בטוחה אג"ח	2185.41	2156.00	-10.80	-0.50	-2.30	-1.06	-0.16
בלוך-רוזשטיין אג"ח	112.12	110.53	-0.27	-0.24	+0.07	+6.34	+0.93
גיא	474.80	468.40	-2.12	-0.45	-0.90	+2.77	+0.41
הילה	396.52	394.94	-0.32	-0.08	+0.39	+4.73	+0.69
הראל לביא	162.26	160.02	-0.65	-0.46	-0.75	-2.12	-0.32
הלביש	221.70	219.22	-0.66	-0.30	-1.66	-7.41	-1.15
יעד	195.45	193.79	-0.36	-0.19	-0.38	+3.15	+0.47
סימפון אג"ח	114.67	112.32	-0.89	-0.79	-2.94	-3.36	-0.51
עמיקל אג"ח	95.09	94.32	-0.35	-0.37	-1.11	+0.83	+0.12
פיא אופיר	430.31	427.82	-0.46	-0.11	+0.18	+3.85	+0.57
פיא יזומה	169.30	166.20	-0.26	-0.16	+0.20	+1.48	+0.22
פיא שמיר	1029.73	1010.89	-0.86	-0.09	-0.10	-2.47	-0.37
פיל	206.12	204.12	-0.90	-0.44	-1.48	-1.65	-0.25
צוק	256.19	254.92	-0.96	-0.38	-0.60	-1.93	-0.29
ציון משאבים אגח ומקם	1409.77	1398.84	-5.73	-0.41	-2.18	-0.68	-0.10
קפיטל אג"ח	107.41	106.60	-0.16	-0.15	+0.05	+7.09	+1.03
שחר	170.81	167.67	-0.32	-0.19	+0.08	+4.30	+0.63
שקלה	115.64	114.84	-0.04	-0.83	+0.95	+8.50	+1.13
תשואות-הון	105.77	104.92	-0.39	-0.37	-2.78	–	–

מדד ומט"ח

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות	יומי באחוזים	באחוזים מתחילת החודש	באחוזים מתחילת השנה	חודשי ממוצע
אורית	155.10	152.27	-0.16	-0.10	-0.16	-1.73	-0.26
אלון	1577.29	1548.55	-2.37	-0.15	-0.15	+2.38	+0.35
אשל	549.31	539.12	-1.42	-0.26	-0.19	+3.43	+0.51
גורן	514.75	505.04	-2.22	-0.44	-1.04	+2.28	+0.34
דוברת שרם אג"ח	113.14	111.30	-0.82	-0.73	-1.88	+2.28	+0.34
מבחר	416.22	412.86	+0.01	–	+0.47	+4.61	+0.68
מימד	323.85	321.17	-0.09	-0.03	-0.30	+3.82	+0.56
מלכרית	219.86	217.39	-1.07	-0.49	-0.44	+5.07	+0.74
ערמון	146.18	143.52	-0.27	-0.19	-0.29	-3.34	-0.51
פיא גביש	4834.16	4745.27	-14.19	-0.30	-0.40	+2.65	+0.39
פיא סגולה	248.93	244.31	-0.16	-0.07	-1.03	-2.71	-0.41
פסגות כל חודש	102.07	188.24	+0.01	+0.81	-0.24	-0.94	-0.14
שיזף	243.14	238.75	-0.32	-0.13	-0.02	-2.94	-0.45

75% אג"ח מדינה

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות	יומי באחוזים	באחוזים מתחילת החודש	באחוזים מתחילת השנה	חודשי ממוצע
אגוז	835.99	820.68	-1.04	-0.13	+0.29	+5.10	+0.75
אוצר אג"ח מדינה	114.03	111.93	-0.09	-0.08	+0.24	+4.46	+0.66
אחריות אג' מד'	314.66	310.55	-0.63	-0.20	-0.05	+3.28	+0.49
אלגוג	303.17	297.51	-0.40	-0.13	-0.30	-4.97	-0.76
אנליסט אג"ח	299.63	295.52	-0.83	-0.28	-0.64	+1.78	+0.27
אפסילון אג"ח	140.98	139.32	-0.31	-0.22	-0.70	-1.67	-0.25
בטוחה אג"ח מדינה	1746.07	1722.68	-2.55	-0.15	+0.27	+3.49	+0.52
גבע	306.22	302.12	-0.84	-0.28	-0.22	+1.85	+0.29
דובס	178.21	176.24	-0.17	-0.10	+0.39	+4.44	+0.55
דרון	903.22	887.57	-0.73	-0.08	+1.08	+11.97	+1.71
הון אג"ח מדינה	105.36	103.59	-0.27	-0.26	-2.93	-6.67	-1.03
זהר	367.45	362.51	-0.60	-0.17	+0.01	+4.09	+0.60
זיו	448.18	442.04	-0.77	-0.17	-0.04	+2.94	+0.44
י.ל.ר אג"ח מדינה	107.03	105.18	-0.18	-0.17	+0.48	+2.77	+0.41
יובל	535.28	533.14	-1.09	-0.20	+0.17	+3.90	+0.57
יערה	434.32	432.63	-0.38	-0.09	+0.60	+5.09	+0.75
כללי אג"ח מדינה	361.55	355.15	-0.76	-0.21	+0.10	+5.86	+0.86
לשם	1107.80	1095.32	-0.98	-0.09	+0.53	+3.47	+0.51
מבטח	1254.94	1244.70	-1.24	-0.10	+0.26	+3.68	+0.54
מיטב אג"ח	3579.91	3549.38	-6.83	-0.19	-0.16	+2.92	+0.43
מרום	4471.90	4434.74	-6.22	-0.14	+0.21	+3.55	+0.52
מרכזיה אג"ח מדינה	100.38	99.66	-0.24	-0.24	-0.79	+3.92	+0.58
תשואה אג"ח מדינה	1000.61	994.55	-2.89	-0.29	-0.13	+4.50	+0.66
סיגמא אג"ח מדינה*	106.05	104.72	-0.12	-0.11	+0.04	+4.99	+0.73
סלע	1031.56	1023.16	-8.74	-0.07	+0.14	+3.31	+0.49
סנונית	487.78	482.45	-0.58	-0.12	+0.67	+5.11	+0.75
ספנות אג"ח מדינה	110.38	110.00	-0.09	-0.08	+0.02	+3.77	+0.56
עמדה אג"ח מדינה	883.69	876.08	-0.91	-0.10	-0.11	+1.23	+0.18
עמרוני	428.36	420.49	-0.49	-0.12	-0.06	+1.33	+0.20
פיא גביר	3394.91	3332.36	-5.34	-0.16	-0.05	+2.86	+0.42
פיא שפע	191.76	190.09	-0.21	-0.11	+0.19	+2.03	+0.30
פיא תרשיש	143.99	141.35	-0.11	-0.08	-0.99	-4.12	-0.63
פסגות מדד	402.24	394.82	-0.52	-0.13	+0.13	+4.66	+0.69
פסגות מלכיר	328.99	326.17	-0.46	-0.14	+0.06	+2.14	+0.32
פסגות תאגידים	392.81	385.73	-0.73	-0.19	+0.01	+4.85	+0.71
צמיחה אג' מד'	1468.04	1449.16	-3.60	-0.25	-0.89	+2.71	+0.40
שביט	510.81	508.81	-1.05	-0.21	+0.28	+4.16	+0.61
שחף	146.72	146.20	-0.33	-0.23	+0.20	-2.16	-0.33
תמיר	786.16	771.74	-1.58	-0.20	-0.14	+2.16	+0.32
תפוח	526.73	523.80	-0.48	-0.09	-0.04	+3.45	+0.51

שיקלית

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות	יומי באחוזים	באחוזים מתחילת החודש	באחוזים מתחילת השנה	חודשי ממוצע
אנליסט כספים	108.60	108.52	-0.05	-0.05	+1.13	+8.51	+1.23
הין	409.28	409.28	-0.09	-0.02	+1.24	+8.68	+1.26
כללי זמינה	120.67	120.67	–	–	+1.26	+11.17	+1.60
להק יסעור	126.26	125.95	-0.09	-0.07	+1.01	+8.92	+1.29
סימפון דינמי*	100.50	100.50	+0.03	+0.03	+0.75	+0.75	+0.11
פיא הליפין	363.46	362.55	-0.10	-0.03	+0.99	+8.84	+1.28

קווי "בזק" יאפשרו אבחון רפואי בינ"ל בזמן אמת

מאת דן הלוי

חברת בזק מתכוונת להתקין בשנת 1996 20 אלף קווי תקשורת בטכנולוגיית ISDN בבתי אב ברחבי הארץ, ועוד כ־30 אלף קווים עד סוף 1998. כן מתוכננת בתקופה זאת התקנת כ־600 מרכזיות פרטיות ברשת.

טכנולוגיה זו מאפשרת העברת נתונים בהספק גבוה, לצורך תקשורת נתונים ושימושים נוספים, כגון שידורי אבחון רפואי מרחוק בזמן אמת, שיחות ועידה חזותיות, קניות ולימוד מרחוק.

שלשום נערכה במרכז הרפואי בילינסון בפתח תקווה הדגמה של שירותים רפואיים חיים, לצורך התייעצות רפואית ואבחון מרחוק. בהדגמה נוהלה תקשורת ISDN בין ביה"ח בילינסון למרכז הרפואי ביוסטון, טכסס. היא נערכה כחלק מפרויקט ניסויי של מרכז החלל האמריקאי נאס"א, בהשתתפות בזק, לפיתוח רשתות תקשורת ושימוש באוטוסטרדות המידע להעברת מידע מרחוק.

שערי המניות ליום 20.7.95

המניה	שער בנקודות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	מחזור באלפי $ ת.ב.	מחזור בש"ח ע.נ.	ה/ב בש"ח ע.נ.
אסותה	3130	-8.0	-0.2	1.7	160	-186
אפיק	190.5			0.4	458	-458
אביב אג"ח	106			0.1	333	-333
אבן	950	-5.0	-0.5			-134
אבן אג"ח 1	307	-11.0	-5.0			-3000
אבגד 1	3		+1.5	3.4	333333	+841300
אבגד	702	-11.0	-1.5	37.1	15530	-25100
אבגד אפ' 1	17			1.0	16500	-4729
אבנות	418 בן	-14.0	-3.2	5.0	3500	-5864
אבנות אג"ח א	102.5	-0.5	-0.5			-34113
אגיס אפ 3	340	-16.0	-4.5	8.5	7342	-7714
אגיס אופ'	917			4.9	1567	-740
אגיס	437					
אגיס אופ א	1 מן					
אגרי	127	-2.5	-2.0	9.0	20920	-34330
אדאקום 1	36.5	הפסקת מסחר				
אדאקום 2 אופ	13.8	הפסקת מסחר				
אדגר 1	135.5	-1.5	-1.0	4.9	10562	-61870
אדגר אג"ח 2	136					-25404
אדגר אלבני	108.5	-7.0	-6.0	0.2	450	-31250
אדגר אלבני אופ א'	5 בן			1.3	78886	+453
אדמונים 1	225 בן	-5.0	-2.2	0.4	520	-2471
אדלן 1	198 מן			0.7	974	
אדלן אופ' 1	78	-11.5	-14.2	0.1	411	-11013
אדנים 0.1	359483					
אדמה	293	-2.0	-0.7			-1620
אדמה אופ' 1	65	+0.5	+1.0	0.6	2849	+1694
אובגן	275	-3.0	-1.0	4.7	5800	-12051
אוהה	137281	-3518.0	-2.5	3.3	7	-18
אוורגרין שוקי הון	297	-3.0	-1.0	3.0	3800	-10313
אוליגקי	521				1	-1
אוליגקי אופ' 1	25			1.7	20256	
אומגיק	238	-5.0	-2.2	0.1	63	-2063
אוניבקול 1	305	-5.0	-1.5			-3132
אוניברסל	469					
אוסיגרל אופ 1	36	-4.0	-10.0	0.1	1800	-1968
אוסיק א 10	5032	-25.0	-0.5			-404
אוסיף אג"ח א	124.5			0.2	510	-510
אוסיף אג"ח ב	147	-4.0	-2.5		1	-60084
אוסיף אופ' 1	2144	-66.0	-3.0	17.4	2381	-2662
אופטיקה	150.5	-3.0	-2.0	0.5	897	-2639
אופים 1	581 בן	-51.0	-8.0	36.7	18680	-33436
אופיר 1	350	-9.0	-2.5	21.5	18100	-66000
אופטימר	231	-9.0	-3.7	0.3	400	-5552
אקסובה	2116	-235.0	-10.0			-420
אקוי דוק	2786					
אקוואה	102 בן	+3.0	+3.3	5.6	16195	+19250
אורביט 1	333	-3.0	-1.0	6.8	6000	-6000
אורדע פר'	1650					
אורדע פר' אגח 1	130					
אורית	226 תב			21.1	27500	-19921
אורית אגח א	92	-1.5	-1.5			-4000
אורטל	609	-18.0	-2.5	4.8	1700	-3939
אורטל אופ 1	21				28	-28
אוראלי	367	-1.0	-0.2	0.4	334	-334
אוראלי אופ'	19.2	-2.1	-10.0	1.3	20000	-19337
אורליס	390	-8.0	-2.0	30.5	22992	-88269
אורמת אג"ח ד	94.5	-0.5	-0.7	61.0	189710	-392009
אורמת אופ' 5	369			2.5	2020	-2500
אורסיק	4107				1	-1
אחרים אופ' ס	1450	-18.0	-1.2	8.8	1784	-5227
אטיקו	419				38	-341
איסופר	492	-21.0	-4.0	1.7	1000	-2008
אי.קי.אקס	265	-5.0	-2.0	4.4	4927	-3927
אי.טי.אקס. אג"ח	109.5	-0.5	-0.5	5.6	15000	-30348
אי.טי.אקס. אופ' 1	8		+0.5	0.2	5782	+33683
איטאס	634 בן	-6.0	-1.0	9.3	4300	-4378
איטום אג"ח ב'	387					+50
אי.טי.אס	268			7.9	8659	-15667
איכות	352	-27.0	-7.0	1.1	890	-4785
איכות אופ' 1	1 מן					-48460
אילון בטוח	424	-44.0	-9.5	0.9	626	-1474
אילן גת	432			3.2	2150	-2150
אילן גת אג"ח	103					
אימקו 1	461	-15.0	-3.2	11.8	7540	-9540
אינטר-גמא 1	2787	-7.0	-0.2	3.3	350	-1157
אינטר-גמא 5	2747	-114.0	-4.0	0.9	100	-425
אינטרקוסמו	1000	+70.0	[illegible]	3.6	1050	+1816
אינטרקוסמו אופ 1	52.5				15	-15
איתים	178 בן	-2.5	-1.2	3.6	6008	-13368
איתן ביטוח	343	-11.0	-3.0	9.1	7783	-7783
איתן ביטוח אג"ח א	201 בן	-1.0	-0.5			-8183
אל אי אס אס	323	-10.0	-3.0	1.4	1227	-7408
אל אי אס אס אופ	28.4					
אל קבית	529	-14.0	-2.5	3.6	1977	-5577
אל קבית אג"ח א	117	-1.0	-1.0	3.0	7639	-7639
אלביט אופ' 3	9566	-503.0	-5.0	0.6	264	-500
אלבן	231				5	-5
אלבן אג"ח א'	74	-0.5	-0.5	7.6	30000	-97002
אלבן אופ' 1	1.5		-0.5			-1740
אלגד 1 ס'	4126					
אלדן-פק	46.6					
אלה	335	-3.0	-0.7	2.3	2080	-6000
אלה אגח א'	103.5	+0.5	+0.3		10	+15000
אלומאיד	228			1.2	1500	-1500
אלוניות 1	11426	-57.0	-0.5	1.2	30	-230
אלוני 1	241 מן			2.2	2690	-2691
אלוני אופ' 2	79.5			1.7	6298	-6298
אלוני חץ	77.5	-2.5	-3.0	2.9	17000	-34073
אלוני חץ אג"ח א	105	+0.5	+0.3			+4187
אליאנס	1042	-8.0	-0.7	4.8	1349	-2514
אלייטק חצי' 77	343			26.0	23272	-24272
אליטב	365					
אלעד 1	116.5	-0.5	-0.2	4.0	10000	-25997
אלעד אג"ח ב	97	-0.5	-0.5	3.3	10080	-72411
אלעד אגח א	137	-1.5	-1.0	1.4	3050	-3050
אלעד אופ' 3	39.3			1.8	20646	
אלף צריכה אופ 2	615	-14.0	-2.2	23.8	11391	-15408
אלקו תעשיות	5844	-89.0	-1.5	22.9	1150	-2927
אלקטרה 1	7098	-724.0	-9.2	2.1	87	-1187
אלקטרה אגח 4	258	-1.0	-0.5	2.6	3000	-33675
אלקטרה צריכה	2566	-19.0	-0.7	76.5	8765	-7540
אלקטרוניקס לוין	749			0.5	198	-198
אלרוב	1600			42.2	7749	+5898
אמבן אופ' 1	4593	-94.0	-2.0	5.5	350	-216
אלקן ו' ס	3738				2	-2
אמאוף	538	-12.0	-2.2	9.2	5000	-5654
אמיסק	376					
אמנת	936			10.9	3422	-1804
אמנת אופ 1	423			8.6	5988	+8354
אמפא הסקי 0.5	99846					
אמת ביחזוב	578	-1.0	-0.2	4.5	2298	-3298
אנאסטי	497			1.6	973	-973
אנגל שלמה	8245			3.8	136	+136
אנגל בנייה	508					
אנגל בנייה אג"ח א'	127					
אנגל בנוי	166.5			1.6	2901	-2901
אנגל מסחר אג"ח	96.5	-1.0	-1.0		2	-3161
אנגל מסחר אג"ח ב'	61.5	+0.5	+1.0			+4065
אנגל מסחר אופ' 1	45.5	-0.5	-1.0		33	-3300
אנליטקס	638	-8.0	-1.2	9.4	4350	-9079
אסטיגי	791 בן	-6.0	-0.7	28.8	10700	-6201
אסטיגי אג"ח	72.5					
אסטיגי אופ 1	1 מן					-72
אספיר	2213	לא נסחר				
אסאר 1	424	הפסקת מסחר				
אסאר אג"ח א	112.5	הפסקת מסחר				
אפיקים	520	-11.0	-2.0	4.1	2332	-2932
אפליקום אופ 1	37.4	-2.8	-7.0	0.1	503	-7213
אפק	268	-8.0	-3.0	0.6	700	-3700
אפריקה אג"ח 2	469	-25.0	-5.0	1.6	1000	-26596
אפריקה אופ' 7	60750	-3197.0	-5.0	19.4	94	-99
אקספרא	322 מן			14.7	13400	-10499
אקספרא אופ' 1	1 מן					-41008
אקסלנט	1159					
אקרשטיין 1	1069 בן	-45.0	-4.0	2.8	770	-11894
אקרשטיין 5	970	+2.0	+0.3	12.6	3815	+4695
ארביטראז אגח ב	120	-1.0	-1.0	4.1	10008	-55252
ארד אג אל	476			12.8	7842	-2854
ארגמן 0.6	382 בן	+25.0	[illegible]	0.8	601	+570
ארדוס	785	-16.0	-2.0	6.4	2400	-4174
ארזים אג"ח א	100			2.4	7000	-7000
ארזים אופ 1	47.5			0.8	5002	-2
ארזים 1	205 בן	+3.0	+1.3	1.7	2450	+1568
ארזים אג"ח 1	176				4	-4
אריה 1	251 בן	-14.8	-5.2	6.0	7018	-21950
אריה אג"ח 1	52	-8.5	-1.0	3.1	17500	-55000
ארליך	1376	-53.0	-4.0	1.7	400	-23551
אשל	166.5			5.2	9200	-9200
אשד רוב 0.5	459	-14.0	-3.0	3.4	2150	-8665
אשדות נכסי	404			5.1	3717	+309
אשטרום נכסי אג"ח	121.5			36.1	87490	-119026
אשטרום תעש'	586	-7.0	-1.2	67.7	33996	-41511
אשטרום תעש' אג"ח א	131.5			26.4	59000	
אשלד	417	-4.0	-1.0	5.4	3820	-3820
אשלד אג"ח א	95		-0.2	2.7	8294	-8294
אשרה 1	189				1	-1
באטל	485	-15.0	-3.0	5.4	3301	-11866
בדיס	197 בן	-3.0	-1.5	1.7	2500	-7776

המניה	שער בנקודות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	מחזור באלפי $ ת.ב.	מחזור בש"ח ע.נ.	ה/ב בש"ח ע.נ.
בר"ש אג"ח א	73.5	-1.0	-1.2			-7639
בר"ש אופ	5.4				7398	-198
בלוס	176	-2.8	-1.0	8.1	22518	-31915
בלוס אג"ח	199.5	-0.5	-0.2			-51655
בלוס-בר	254			72.6	84000	-91629
בלוס-בר אג"ח א'	69.5			1.0	4000	-4800
בונדור	266	+1.0	+0.3	1.3	1462	+1999
בונדור אופ	6	+1.0	[illegible]		1000	+51000
בני תיכון	554					
בני תיכון אופ' 1	59		+0.3	8.5	2300	+1600
בזק אופ' ב	285	-8.0	-3.7	28.8	29868	-63809
ביל	455 בן	-50.0	-10.0			-4758
ביל אג"ח	104					
ביטא	579	-3.0	-0.5			-9152
ביטא אופ 1	54					
בינלאומי השקעות	41392	-208.0	-0.5	10.6	75	-75
ביר	190.5	-7.5	-3.7			-7553
ביר אופ' 1	36					
בירון	158	-4.0	-2.5	2.2	4169	-20000
בירון אופ' 1	6.9	-0.1	-2.0		500	-2303
בית הזהב 1	280			9.6	9821	-2454
בית הזהב אג"ח 1	195			50.0	75333	
בלסן 1	516			0.3	196	-196
בלסן אופ'	195			0.5	762	-762
בלמיין	1196	-12.0	-1.0	10.4	2552	-2599
בלמיין אג"ח א'	84					
בלמיין אופ' 2	540	-20.0	-3.5	15.1	8223	-10863
בלרון	1159			3.0	765	-765
בנמקס	184.5			2.5	3992	-3992
בנמקס אג"ח א	103					-1
בן יקר גת 1	1614			4.5	821	+1619
בן יקר גת אג"ח ב	38.8	-0.2	-0.5	1.6	12239	-43654
בן יקר גת אגח א	87	-8.5	-0.7	1.2	4100	-126000
בן יקר גת אופ' 1	196 בן	-85.0	-30.3	0.2	380	-444
בן יקר גת אופ' 2	360			0.9	742	
בן ג 5	48683	-2294.0	-4.5	3.2	19	-47
בר	192 תב	-36.0	-15.8	13.5	20674	-87309
בר אג"ח א	73.5			12.0	48000	+38000
בר טל	47	-0.2	-0.5	0.3	1790	-1790
ברוש 1	233				1	-1
בריטל	168	+5.0	+3.0	27.4	48000	+59517
בריטל אופ' 1	14.5				1	-1
ביל	138.5	-0.5	-0.5			-2000
ברן 1	2266	-35.0	-1.5	108.7	14105	-14234
ברנד	140	-9.0	-6.0		1	-26586
ברנד אופ 1	38.8 בן	-3.4	-10.0	0.8	8000	-10779
ברנמיקן 1	758			1.9	731	-431
ברנמיקן אג"ח	121.5	-1.0	-0.7	2.4	5899	-24101
ברקן	205	-8.0	-3.7	4.0	5800	-5800
ברקן	642	-20.0	-3.0	6.5	2979	-4979
גב-ים 0.1	30228	-460.0	-1.5	91.2	887	-1224
גב-ים 0.5	28933	-1523.0	-5.0	1.6	16	-418
גב-ים אג"ח 1	168	+0.5	+0.3	16.6	28970	+31630
גבור ספורט	185.5	+0.5	+0.3	12.6	20000	+8884
גבעות	2.2 תב	+0.1	[illegible]	1.5	201285	+1751602
גולד בונד	1676 תב	-88.0	-5.0	13.5	2363	-3441
גלד	766	-4.0	-0.5	22.7	8717	-9219
גלקס	170			1.1	1835	-1835
גזית	451	-3.0	-0.7	8.4	5500	-2303
גזית אג"ח א'	283			3.5	3628	-3130
גזית אג"ח ב'	118.5			9.4	25800	
גזית אג"ח ג'	79.5			10.8	40000	
גזית אופ' 1	248	-6.0	-2.2	0.5	567	-567
גזית אופ' 4	111.5				5	+4
גיבור	351 מן			2.1	1747	-89
גיבור סבי אגח 1	88.5	-4.5	-5.0	0.5	1500	-208084
גיבור סבי אופ' 2	121	-13.5	-10.0	0.4	934	-698
גילת מזרח	284	-32.0	-10.0			-9965
גילתק	460	+9.0	+2.0	12.6	8048	+7635
גילתק אופ'	75.5	+3.5	[illegible]	1.7	4075	+7064
גלבוע עץ	170.5			2.6	4400	-4400
גלקום	140	-0.5	-0.5	8.1	16909	-4850
גלרן 1	815	-17.0	-2.0	1.5	555	-7210
גמא	412			0.4	284	-284
גמא אופ 1	1 מן					-25842
גמאטרוניק	730	-43.0	-5.5	4.5	1796	-3796
גמביס	184.5 בן	-11.5	-10.0	2.3	6409	-27048
גן שמואל	402 בן	-6.0	-1.5	1.8	1343	-3404
גן שמואל אופ 2	21	+1.6	[illegible]	0.6	7812	+7812
גרופית	305	-9.0	-3.0	0.9	900	-18054
גרין	309 בן	-4.0	-1.0	0.5	500	-585
גרינבגר	360 מן	-40.0	-10.0			-3303
גרנית אגח 1	107	-1.5	-1.2	59.6	363878	-224795
גרנית אופ' 2	78.5	-0.5	-0.5	11.9	14406	-53937
דובק מבכ' ס	12236	-31.0	-0.2	1.8	42	-42
דובק מבכ' ס	12337	-62.0	-0.5	47.0	1121	-1189
דוברת שום	580	-14.0	-2.7	9.4	5508	-7595
דוברת שום אגח א'	88.5	-1.0	-1.2	1.4	4500	-4500
דוברת שום אופ 2	4		+1.8	0.4	15959	+16469
דוברת שום אופ 3	248			0.6	710	
דולב	110	-3.0	-2.7	1.9	5000	-15000
דולב אג"ח א'	99		+0.3	20.2	68000	+70000
דומיקאר	466	-14.0	-3.0			-15232
דומיקאר אג"ח א	109.5	-1.5	-1.2			-24000
דוניץ	400			3.4	2500	
דוראה	90					
דורי הנדסה	203			18.7	27146	-5537
דורי הנדסה אג"ח א	77.5 בן			2.5	9580	-7420
דורי הנדסה אופ 1	1 מן					-443886
דורה 1	932					
די סי אל	683			3.4	1442	-1442
דיג	446			1.5	1000	
דיגל תעשיות	158	-1.0	-0.5	8.4	700	-700
דיסקונט משכ	18664	-141.0	-0.7	28.2	445	-909
דליה השקעות 1	3.2	+0.1	+4.8	22.1	2033108	+2949816
דלק ת. מסו 1	2449				1	-1
דלק מערכות	157	-2.5	-1.5	22.9	42922	-70944
דלק קידוחים	3.5	-0.1	-3.7	1.8	147599	-147599
דלתא-גליל 1	1545	-4.0	-0.2	3.2	600	-835
דלתא-גליל 3	1548			5.2	1000	-1900
דן	1532	-27.0	-1.7	20.1	3856	-4006
דן רכב	313 בן	-7.0	-2.2	2.1	2000	-2440
דן רכב אג"ח א	114.5					
דסאל	1398	-4.0	-0.2	24.2	5100	-5100
דסאל ברוס	66	-0.5	-1.0	8.5	2285	-25675
דסאל ברוס אג"ח 2	52					
דסאל ברוס אג"ח א'	56.5		-0.2			-21309
דסאל ברוס אופ' ב'	2	הפסקת מסחר				
דנבאר 1	2648	-34.0	-1.2	24.5	2722	-1762
דנבאר אג"ח	214					
דנבאר אג"ח ב	126.5					
דנבאר סכוי	2702				2	-2
דנבאר סכוי אג"ח	105	+0.5	+0.5			+17753
דנבאר משאבים	4598	-118.0	-2.5	3.7	237	-1778
דקוד	162					-2000
דקלי 1	831					
דקסל 1	1235	-19.0	-1.5	3.4	800	-15867
דקסל אג"ח	163.5	-1.0	-0.5	11.1	20000	-24100
דקסל אג"ח 2	94.5				13	-13
דסקיוני	1265	+3.8	+0.3	1.7	408	+571
דסידון	354					
דסידון אופ 2	223					
דפורן 1	2051					
דפורן אג"ח 1	184.5					
דרבן	1750	-18.0	-1.0	33.2	5571	-6171
דרבן אג"ח א	124					
דרים אופ'	248 בן	-27.0	-10.0			-58339
דרלוס	168			2.7	4800	-3678
דיסק 0.1	161	-0.5	-0.2	2.6	4738	-5787
השמים 0.1	1120	+3.0	+0.3	0.3	69	+264
השמים 0.5	1042 בן	-8.0	-0.7	8.5	150	-169
השמים אופ' 1	198.5	+17.5	[illegible]		36	+2517
הד ארצי	581	-1.0	-0.2			-3958
הד ארצי אופ' 1	40			0.4	3132	-6278
הדר 1	694	-7.0	-1.0	26.3	11148	-18752
הדר 5	653	-7.0	-1.8	22.2	9975	-14262
הכשרה ביטוח	160	-1.0	-0.5	3.8	6917	-6917
הכשרה ביטוח אגח א	79	-1.8	-1.2	6.0	22500	-253913
הכשרה ביטוח אופ 1	10.2	-2.5	-20.0	0.3	7873	-66102
הכשרת הישוב אגח 6	188.5			33.7	52513	-54023
המלט	611	+18.0	+3.0	3.3	1609	+2791
המשמר-הראל 1	1413	-4.0	-0.2	0.8	170	-280
המשמר-הראל 5	1387 מן			3.4	724	-775
המשמר-הראל אגח	205	-1.0	-1.5	20.9	30000	-43647
חלקן 0.1	68009	-1388.0	-2.0	9.3	40	-69
חלקן	212	-7.8	-3.0			-4293
חלקן אג"ח 1	167					
וידאמסוריקס	91.5	הפסקת מסחר				
וידאמסוריקס אופ 1	2.8	הפסקת מסחר				
ויסלבן 1	420					
ויסלבן אג"ח א	80	-1.8	-1.0	1.4	5000	-5000
ויסלבן אופ א	1.8		-1.8			-1800
ולאר	709			8.1	3364	-24441
וליסר אג"ח	106.5			5.4	15000	-15000
וליסר-ביד	507			1.4	800	-510
וילנר	95.5	-2.0	-2.2	1.1	3500	-11064
וילנר אג"ח	61					
ולפסון תעש 1	434 מן	-13.0	-3.0	3.0	2000	-2103
ולפסון תעש 5	345	-40.0	-10.0			-2150
ורדינון 1	15197	-800.0	-5.0			-251

המניה	שער בנקודות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	מחזור באלפי $ ת.ב.	מחזור בש"ח ע.נ.	ה/ב בש"ח ע.נ.
ורדינון אג"ח אופ'	110.5			7.2	19030	
ורדינון אגח א	121.5 בן	-6.5	-5.0	1.4	3351	-36152
ורדינון אופ' 3	5739 בן	-839.0	-12.7	0.6	31	-422
ז	213	-8.0	-3.5	4.0	5500	-16561
ז. הנלק 1	342 בן	-38.0	-10.0	3.1	2666	-4800
זוק	154.5 בן	-6.5	-4.0	5.7	10924	-18113
זו	368			0.3	272	-271
זיקה 1	1709	-35.0	-2.0			-324
זיקה 5	1544	-31.0	-2.0	28.4	5400	-5480
זיקית 1	3558	-91.0	-2.5		3	-503
זיקית 5	3557					
חל אבנבון	815	-38.0	-4.5	5.0	1800	-20906
חל אבנבון אגח ב	97.5	-0.5	-0.7			-86628
חל אג"ח א	107	-0.5	-0.5	1.6	4500	-13800
חל אופ'	1 מן					-369
חלבל 1	240 בן	-9.8	-3.5	7.0	8544	-28845
חמ	361	-11.0	-3.0	1.6	1302	-9580
חמ	172	-3.8	-1.2	0.8	1343	-1343
חמ אגח 1	9.5	-1.8	-10.0			-16349
ח אלקטרוניקה	320 בן	-5.0	-1.5	1.9	1717	-1087
ח אלקטרוניקה אופ	55	+1.5	+3.3	0.4	2089	+6643
חבס	3148			12.0	1122	-432
חבס אג"ח 1	83.5			5.1	18000	-18000
חוזי 1	323 בן	-11.0	-3.2	5.5	5000	-10802
חוזי אג"ח א	136.5					
חוזי אג"ח ב	97.5			2.8	6036	-6036
חוזי אופ' 1	61	-5.0	-7.3		130	-130
חוד מחכים	412	-8.8	-2.0	12.4	8841	-33066
חופה 0.1	1309	-47.0	-3.2	7.5	1594	-1594
חופית	179.5	-3.5	-2.0	24.9	48069	-61181
חיון	114					
חירון 1	8683			7.5	50	-50
חירון 5	8371 מן			1.7	59	-60
חל סירוחים	2830	-87.0	-3.0	6.7	700	-3173
חל סירוחים אגח	132					
חל סירוחים אגח 2	128.5					
חל סירוחים אגח 3	102	-8.0	-7.5	1.5	4400	-17600
חמישה יוד 1	394			13.4	10000	
חמישה יוד אג"ח 2	81.5			1.9	7000	-7000
חל אופ' ה	1.8	+0.2	[illegible]	3.7	608973	+596288
חל אופ' 1	1 מן					+11478623
חסון	307 בן	-14.0	-4.2	3.0	2854	-23703
חסון אופ	1151			11.5	2925	-2975
טדביאט	379 מן			6.3	4892	+103
טדסטאר	465	-6.0	-1.2	7.9	5000	-3128
טדסטאר אופ 1	26.9					
טופליין 1	299 בן	-2.0	-0.7	7.1	7000	-3502
טופליין אג"ח א	89		+0.3			+140008
טופר	95	-4.0	-4.0	1.9	6000	-3177
טופר אג"ח 1	44.6	-0.9	-2.0	2.9	19156	-59156
טופר אופ 2	35.7 בן	-2.0	-5.2			-14750
טיב	550 בן	-29.0	-5.0	0.7	347	-1250
טיבון ויל אוחק	224	+17.0	[illegible]	5.0	6512	+6059
טים	877	-22.0	-2.5	64.1	21503	-10809
טכס אופ 1	62.5			2.3	10909	
טכנופלסט	945	-10.0	-1.0	8.0	2492	-2492
טכנופלסט אופ 2	449			4.1	2695	
טל כבלים	301	-16.0	-5.0	1.1	1855	-33481
טל כבלים אגח א	51	-0.5	-1.0	1.4	8000	-62600
טל כבלים אופ 2	74.5		+0.3			+2478
טלדור	606	-6.0	-1.0	8.3	4037	-6710
טלדור אופ' 1	52.5			0.6	3216	-3216
טלסים	1212			12.4	3000	-3300
טמפור	755			22.6	8783	-6240
טמס	210	+2.0	+1.0	0.7	1012	+1988
טפס ישראל	648	-13.0	-2.0	4.7	2132	-8668
טפחות מכב 1	167430	-420.0	-0.2	1.1	2	-10
טרוקדה	274			8.8	908	
טרי-דאבט	1577 בן	-123.0	-7.2	0.5	101	-272
יאו	238	-2.0	-1.0	2.8	3478	-5478
ידע מחשבים	1092	-8.0	-0.7	8.3	2229	-2634
ידע מחשבים אופ 1	49.1	-0.2	-0.5	0.3	2000	-3387
ידוע	591	-25.0	-4.0	19.0	9460	-31457
ידפו אג"ח א'	113.5	-1.5	-1.2			-40388
ידפו אופ' 1	2.3	-1.2	-34.0		1200	-6472
יהודה	498	-6.0	-1.2	11.8	6937	-13388
יואל אג"ח 1	160.5			10.0	18245	+3334
יואל אג"ח 2	136.3	+3.0	+2.0			+59080
יואל אופ' 3	12.2			0.6	14150	+28452
יובל הנדסה	121.5					
יוהה	1638 בן	+149.0	[illegible]	1.6	285	+286
יוטה מלונות	559				1	-1
יוטה מלונות אגח	100.5	-4.0	-3.7	3.2	9267	-29267
יוניבשר	1207	-91.0	-7.0	0.2	49	-958
יוניבשר 5	409	-21.0	-5.0	2.8	1995	-1995
יונידים	385			1.2	888	-888
יוניקון 1	101 מן			1.3	3906	-3023
יוניקון 5	104	לא נסחר				
יוניקון אגח 1	139					
יוטי שותק	173	+10.0	[illegible]	0.2	360	+3321
ילד	525					
ים קזיו	511	-5.0	-1.0	21.8	12543	-12578
ים תיכון	178.5	-9.5	-5.0	0.8	1296	-4833
ים תיכון אג"ח	65	-1.0	-1.5	2.2	10000	-53993
יסעל	933	-14.0	-1.5	2.4	750	-1450
יעד 1	513	-13.0	-2.5	11.4	6531	-37838
יעד אג"ח א'	119	-2.0	-1.5	4.1	10000	-100195
יעד"א 1	1552	-82.0	-6.0	1.6	305	-305
יעסוד 1	115			2.5	6505	-1111
יעסוד אג"ח א'	52.5			3.6	20000	-20000
יעסוד אופ' 2	8.4	+0.4	[illegible]	0.4	12348	+18700
יעקבוביצקי	158	-1.0	-0.5	0.5	1000	-6384
יפאורה	875	-36.0	-4.0	37.2	12500	-32823
יפאורה אג"ח	197	+5.0	+2.5	39.5	59880	+75500
יצוא אג"ח 4	203	+1.0	+0.3		19	+4981
ירדן א 0.1	520	-1.0	-0.2	1.5	830	-830
ירדן אג"ח 2	93.5					
ירדן אופ' 5	354			3.7	3105	-3105
ירושלים	389	-4.0	-2.0	23.2	36087	-51337
ירושלים אג"ח 16	126.5					
יש גד	62.5	לא נסחר				
ישפק נגן	137.5			0.9	2000	+2000
ישפרו 0.1	1753 בן	-26.0	-1.0	6.9	732	-833
ישראלום 1	1962			40.4	6051	
ישראלום אג"ח	211			32.3	45000	+15000
ישרס 1	5267			2.4	135	+38
ישרס 5	4912				1	-1
ישרס אג"ח א'	186	-1.0	-0.5	9.5	15000	-68951
כבלי ציון 1	450	-9.0	-2.0	6.1	5308	-13768
כבלים אג"ח 2	133	-0.5	-0.2	67.8	150000	-31808
כבלים אופ' 3	285	-35.0	-11.0	4.2	4300	-14297
כדורי	323	-2.0	-0.5	0.4	357	-357
כדורי אופ 1	18			0.2	2538	
כהן בר	146 מן			3.0	6002	+6029
כהן בר אופ' 1	1 מן					-43561
כהן ש.ח	363	-15.0	-4.0	7.8	6323	-6809
כהן 0.0	53	-0.5	-0.5	0.3	1759	-1759
כהן פיתוח 1	557	-42.0	-7.0	22.8	12043	-15402
כיס גד	377	+1.0	+0.3	17.7	13831	+9991
כיתן אגח א	135.5			32.4	70205	-36947
כלל ישראל 50	7304	-37.0	-0.5			-40
כלל מוסר 1	9183	-46.0	-0.5	29.6	948	-948
כלל מוסר אג"ח 1	160					
כלל ישנות 0.1	33772			2.9	25	-25
כלל תעשי' אגח 8	171.5	-6.0	-3.2	1.2	2070	-71347
כמיפל	420	+8.0	+2.0	4.8	3381	+9119
כמיפל אופ 1	39.1	+3.6	[illegible]	0.6	4516	+11516
כנפיים	1156	-18.0	-1.5	16.1	4101	-3675
כנפיים אופ 1	43.5			0.7	4362	
כנות	262	-10.0	-3.5	9.8	10979	-13979
כנות אופ' 1	47.1 מן			3.7	23119	+11677
כעיה	1297			2.7	608	-600
כספית אגח א	78	-0.5	-0.5	0.3	1027	-2053
כץ אג"ח	49.4 בן	+0.6	+1.3	2.5	15000	+20000
כץ תעשיות	109	לא נסחר				
כרמל 1	559 בן	-47.0	-7.7	1.9	1000	-2382
כרמל ס"ה 3	272 מן			1.2	1300	-1380
כפר מ"ר ו ש"ה	494 בן	-55.0	-10.0			-2000
לאומי משכ	49447	-248.0	-0.5	14.3	85	-336
לאומי משכ אגח 154	114			34.0	87719	-6289
לאומי משכ אופ' 1	14844 בן	-659.0	-4.2	1.7	33	-113
לבידי אש	2009	-20.0	-1.0	52.9	7747	-7552
לבידי אש אגח 1	175.5	-1.5	-2.0			-3000
לבידי אש אגח 2	123			10.3	24578	+24984
לבלב	1021			0.4	101	-101
לד	369	-2.0	-0.5	1.6	1301	-10860
לגו אופ 1	54	-6.0	-10.0	2.5	13706	-14325
לודזיה 0.1	1351			0.1	16	
לודזיה 0.4	1184	-37.0	-3.0	3.7	928	-2838
לוטוסל	154	לא נסחר				
לוטוסל אופ' 1	3.5	לא נסחר				
לוחות הגליל	86 מן			2.1	7254	+571
לוחות הגליל אג"ח	84.5 בן	-4.0	-4.2	7.1	24828	-61749
לוי	222	-1.0	-0.2	2.0	2690	-7311
לוי אג"ח א	78.5	-1.5	-2.0			-55000
לוי אופ' 1	11.9	+0.9	[illegible]	0.2	4548	+65159

המניה	שער בנקודות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	מחזור באלפי $ ת.ב.	מחזור בש"ח ע.נ.	ה/ב בש"ח ע.נ.
לינסקין	819			0.7	250	-227
לסינג 1	3343	-8.0	-0.2	6.2	546	-546
ל.ג.ק מסחר	279	-3.0	-1.8	6.9	7305	-7305
לאיק מסחר אג"ח א'	72	-1.5	-2.0			-15000
לאיק תעש	288			1.1	1532	-1534
לאיק תעש אג"ח א	79	-1.5	-2.0	1.3	5081	-142419
ליבר	569	-18.0	-3.0	9.3	4815	-4815
ליבר אופ' 1	21.5 מן	-0.6	-2.7	0.6	8620	-17575
ליגו	882	-16.0	-1.7	3.3	1100	-1100
ליגו אג"ח 1	126.5					-56
לידן 1	1477 מן	-46.0	-3.0	32.5	6478	-8428
לידן אופ' 1	726 מן	-51.0	-6.5	8.6	3495	-9161
לידר	539			1.8	1008	-979
לידר אופ ב'	321	+28.0	[illegible]		1	+1495
לידר אופ ג'	8.6	+2.0	[illegible]	0.1	2398	+9230
ליניס	136.5	-1.5	-1.0	1.9	4153	-11155
ליפמן	1564	-136.0	-4.8	4.3	801	-1010
ליפסקי 1	2263	-46.0	-2.0	23.2	3010	-11073
ליפסקי אג"ח א	123			7.3	17527	
ליפסקי אופ' 1	357			0.4	301	-335
ליפסקי 5	132	-2.0	-1.5	4.8	10654	-11351
ליין 1	1740	-73.0	-4.0	7.7	1380	-15655
ליין אגח א'	95.5	-2.0	-2.2	32.5	100000	-437626
לכיש 1	2542	-52.0	-2.0	1.4	156	-359
לנגס	530	-1.0	-0.2			-1000
לפידות	121	-1.8	-1.8	44.6	188400	-165160
לפידות אגח 1	71			3.9	16339	-11740
לפידות אופ' 1	80	-4.0	-5.0	10.3	38600	-42371
לפידות יהש	7.4 מן			3.2	126639	-101764
לפידות יהש אגח א	2		-2.5		841	-672630
מגמה תעש'	624	-19.0	-3.8	3.2	1500	-6920
מגמה תעש' אגח 1	301 מן	-64.0	-17.5			-1641
מאור בזה 1	2709	-55.0	-2.0	3.1	332	-10009
מאור בזה אגח ב	153.5	-13.5	-8.0	2.4	4500	-29508
מאפאל	209			0.8	1126	-1126
מאפאל אג א'	64.5					
מאפאל אג ב'	60.5					
מאפאל אופ 2	8					
מבטח ביטוח	1015			5.5	1579	-1579
מבטח ביטוח אופ' 1	77	-0.5	-0.5	0.6	2092	-2092
מגאסון	284 מן	-31.0	-10.0	9.2	9538	-29484
מגאסון אגח 1	127.5 מן	-31.5	-19.0			-57869
מגב סכור 1	538			2.1	1134	-1134
מגב סכור אופ'	83			1.0	3578	-458
מבנות עוד	895 מן	-48.0	-4.2	12.5	4103	-17744
מגור 0.1	1887	-99.0	-5.0	2.6	400	-445
מגור א 0.5	1789	-94.0	-5.0	4.8	796	-13201
מגור קופר	759	-21.0	-1.7	2.5	951	-7351
מגן 1	395	-8.0	-2.0	2.8	2073	-9555
מגן אג"ח	131.5					-1
מגן אגח ב'	90.5	-1.0	-1.0	0.4	1290	-26817
מגן 1	1982 מן	-25.0	-1.2	19.2	2845	-2990
מדטכניקה 1	409	-8.0	-2.0	14.0	10071	-31464
מדטכניקה אגח א	92.5					
מדטכניקה אופ' 1	520	-5.0	-1.8			-4000
מדיגל	901 מן	-2.0	-0.2	3.7	1180	-1478
מודיעין	8 מן			5.8	212600	-152112
מודיעין אופ 2	1.2			0.7	158334	-90634
מולט	429			1.7	1166	+899
מופת	77.5	-1.8	-1.5	15.5	58770	-161822
מופת אג"ח אגח	97	-1.5	-1.5	6.1	10506	-13506
מופת אופ' 2	7			2.3	97282	-36760
מוצרי מעברות	583	+13.0	+2.3	31.8	16021	+33979
מוצרי מעברות אופ	7.4	+0.7	[illegible]	0.1	3167	+10373
מחשבויך	349	-9.0	-2.5	25.8	27770	-24770
מחשבויך אופ' 2	283 מן	-12.0	-4.0	1.0	1009	-1156
מחפף	441					
מחזרי השק'	6436	-371.0	-4.7	16.9	778	-950
מטי	279 מן	-31.0	-10.0	0.5	573	-6715
מטעי הדר 1	26767 מן			5.2	57	+3
מטעי הדר 5	22767 מן	+1539.0	[illegible]	0.8	20	+19
מי עדן	1306			32.1	7732	-7232
מיטב	755	-8.0	-1.8	57.8	22507	-22507
מיטב	324 מן	-2.0	-0.5	2.7	2445	-8876
מיטב אופ' 1	4.1	-0.5	-10.0		6	-4777
מילומור	498	+24.0		5.4	3300	+94878
מילומור אג"ח א	78.5	-0.5	-0.5	17.9	67053	-67053
מילומור אופ'	34.5	[illegible]	[illegible]	1.4	41264	+13552
מיני קין	438 מן			0.7	6600	-6709
מיני	88.5 מן	-10.0	-10.0			-4606
מידר אג"ח א'	88.5	-1.0	-1.5	2.7	10000	-28308
מידר אופ' 1	43 מן			0.9	6158	+3806
מידרוסת 1	21.9			3.7	47116	-58554
מישור הגמר	453	-3.0	-0.7	39.3	25584	-31131
מישור הגמר אגח 2	86	-1.5	-1.7	1.7	5800	-29883
מישור הגמר אופ 3	81.5 מן	+4.0	[illegible]	1.4	5169	+9231
מיטב 5	174.5				1	-1
מיטבאל אג"ח	66.5	-1.5	-2.0	5.7	25200	-30410
מלונות אופ'	541			3.2	1713	-1713
מלונות אופ' אגח	100.5 מן			3.3	9500	-18049
מלונות אופ' אופ	15.4	-0.8	-5.0	1.8	35000	-58093
מלונות הכש'	343			1.8	1500	+5000
מלונות הכש' אגח	115 מן	-0.5	-0.5	8.2	21000	-17250
מלט	1356					
מלי	85			14.1	40875	-2875
מליבו 1	720	-30.0	-4.0	24.5	10000	-16276
מליבו אג"ח ב'	116.5	-2.0	-1.5	2.0	5000	-181810
מליסרון	864			5.3	1788	
מליסרון אופ' 2	256			0.4	500	-500
מלל	252	-3.0	-1.0	3.3	3900	-4090
מלל אג"ח א'	162					
מן	89.5			18.0	58986	-38917
מנ אג"ח א'	65.5					
מנ אופ' 1	2.4	+0.1	+3.0		4945	+50698
מנ אופ' 2	27.2	-0.1	-0.5			-158
מנוף	488	-15.0	-3.0			-3008
מנוס	482	-2.0	-0.5	5.5	4000	-4800
מן 1	162.5			0.4	673	-1500
מן אג"ח א'	141.5	-0.5	-0.2			-10000
מנדלסון	394	-3.0	-0.7	1.3	1000	-3048
מנופים	136.5 מן	+9.0	[illegible]	5.6	12000	+100008
מנורה 1	929	-29.0	-3.0	4.8	1511	-45450
מנורה 5	950			30.1	9317	
מערב 5	8919			4.1	136	-136
מסחור 1	642	-10.0	-1.5	7.9	3608	-11250
מסחור ש"ה א'	160.5	-0.5	-0.2	2.1	4000	-3842
מעריב	803	+6.0	+1.0	4.6	1780	+3045
מעריב אג"ח א'	71			12.5	72535	+31724
מעריב אופ' 1	6.5				1476	-1464
מספיל	1017	+5.0	+0.5	1.7	786	+686
מספלי מלדה אגח	128.5	-0.5	-0.5	0.4	800	-800
מקור הפרסקה	394					
מקסימה 1	1484	+17.0	+1.3	9.5	1996	+1787
מקסימה 5	1299			8.8	2000	+1500
מר תעשיות	871	-2.0	-0.2	5.9	2000	-290
מרחב	197 תב			16.2	24190	-24190
מרין לטיק	248	-2.0	-1.8			-2326
מרין לטיק אג"ח	98	-1.5	-1.5			-54000
מרין לטיק אג"ח 2	73.5			0.1	580	-2500
מרכז הקבלנים	1319					
מרכזיות אופ 2	232			1.6	2000	-1862
מרכזיות ני"ע	451 מן	-23.0	-4.7	1.5	1000	-1062
מרטגן	48.3	-1.5	-3.0	4.9	29900	-33600
מרטגן אופ' 1	1 מן					-287882
מרטגן מגן	63	-0.5	-1.8	18.2	85000	-191830
משב	532	-3.0	-0.5	0.9	471	-10471
משוב שיווק	134 מן			0.7	1500	-1513
משוב שיווק אופ' 1	73.5					
משכן אופ 4	1650	-21.0	-1.2	2.2	400	-747
מתב"ל	2776	-28.0	-1.0	10.7	1134	-1769
מתום	1981			0.6	120	-120
נאות אביב 0.5	1346	-27.0	-2.0	2.3	500	-1583
נביאים	590 מן			2.4	1182	-1195
נביאים אופ 1	24.9	-3.1	-11.0	0.7	8285	-33805
נובינטי נדל"ן	98 מן	-11.0	-10.0			-9080
נובינטי נדל"ן אגח 1	106.5			4.3	11724	+7376
נובינטי נדל"ן אגח 2	49	-1.0	-2.0	5.2	31000	-44180
נובינקו	3426	-6.0	-0.2			-53
נובינסקו אגח א	39.9	-0.4	-1.0		11	-104966
נובינסקו אופ 1	272	-14.0	-5.0	0.5	568	-1199
נוביקו 1	1178	-36.0	-3.8	27.2	6783	-12460
נגב קרמיקה	388 מן	-1.0	-0.2	19.8	14408	-13817
נגה	432	+21.0	[illegible]	0.3	178	+2838
נגה הדרדן	212					
נוה הירדן אג"ח א'	202	-3.8	-1.5		1	-1334
נוה ארבל	114.5 מן	-2.5	-2.2	2.3	5995	-5682
נור	164				9	-9
נורדן טכנולוגיות	869			2.1	700	-367
נורדן נגון	29.8			1.6	15700	-15700
נחושתן	1018					
נחושתן אג"ח א	108.5	-0.5	-0.5			-40000
נחושתן 0.1	958			1.6	500	
נחושתן 0.5	701			3.1	1297	
נחושתן נכב	159			3.8	7414	
נחושתן נכב אג"ח	77		+0.1		22	+1978
נטוויז	57 מן	-0.5	-1.0	3.3	16746	-82316
נטע	376	-6.0	+1.8	7.0	5486	+23486
נייס 1	1823 מן	-37.0	-2.0	51.8	8218	-10842
נייר חדרה אופ	3737	-260.0	-4.5	3.6	282	-999

המניה	שער בנקודות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	מחזור באלפי $ ת.ב.	מחזור בש"ח ע.נ.	ה/ב בש"ח ע.נ.
ניטן	223			0.6	725	+707
ניסקו	1714	הפסקת מסחר				
ניסקו אופ' 1	8.2	הפסקת מסחר				
נס	1270				5	-6
ניקוב מוסך 1	665 מן	-74.0	-10.0			-977
נכסי אזורים	536	-7.0	-1.2	3.7	2000	-43152
נכסי אזורים אגח 1	242				38	
נכסי אזורים אגח 3	127.5					
נכסי הדרים 1	5574	-172.0	-3.0	25.3	1332	-9316
נמל	140.5			0.1	203	-5232
נעימל אג"ח א'	96.5 מן			1.2	3510	+151
נעימל בכורה	440	+2.0	+0.5	1.2	800	+570
נשמת חיפה	21.5	+0.5	+2.5	5.4	73587	+255599
נשמת חיפה אגח ב'	3			0.7	69922	-133542
נקה 1	28748			1.0	10	+10
נקה אג"ח א	198			0.1	304	-104
נשקה	510	-4.0	-0.7	1.4	798	-798
סאני	280	-3.0	-1.8	1.8	1000	-1905
סאני אופ 1	37			0.5	3550	
סהר ביזות	728	+7.8	+1.0	1.0	400	+600
סהר ני"ע	517					
סהר ני"ע אופ'	95		-0.2		3	-261
סהר פיננסי	1804	-37.0	-2.0	1.8	300	-550
סולבי	570	-18.0	-3.0	4.3	2217	-3217
סולטם	998				1	-48
סולטם אחר'	355	-17.0	-4.5	2.5	2057	-4527
סולטם אחר' אופ 1	1.5				5571	
סוסו יס	1815			1.3	362	-362
סוסו יס אגח א	149.5	-0.5	-0.2	2.4	4210	-4910
סיבאי	105					
סייב	195	+1.5	+0.8	24.5	40000	+41000
סידיאר	286			3.5	3600	
סידיאר אופ 1	1.5			0.3	63645	
סימפסיס	208				1	-1
סימפסיס אג"ח א	104					
סינוקן	191.5			3.3	5000	
סיני	297	+11.0	+4.0			+11580
סיני אג"ח א'	92.5			34.6	116384	-46937
סיני הכד אופ' 1	1 מן					-7970
סכם 1	1344			14.9	3268	-2952
סכם 5	1236	-6.0	-0.5	6.3	1500	-433
סמגר	159					
סמגר אג"ח 1	80		+0.3			+7500
סמגר אופ' ב'	83.5					
סמארטק 1	5087	-51.0	-1.0	6.9	408	-1398
סמן 1	399			0.1	105	-105
סנפי הכסף 0.1	896	-9.0	-1.0	7.8	2308	-3436
סנפי אופ 6	666	-3.0	-0.5	3.7	1647	-1050
סנפות הכס' אופ 4	37.9	-4.2	-10.0	0.7	5699	-10201
סנפות הכס' אג"ח 3	99.5	-0.5	-0.5	16.9	50008	-168625
ספאת ס"ה א'	155	+1.5	+1.0		4	+13996
ספאת ס"ה ב'	100		-0.2	17.0	50008	-12008
ספקטרום	837	+8.0	+1.0	139.3	48947	+36259
ספקטרומקס 1	361			18.5	15000	-6190
סקופ 1	2628	-20.0	-0.7	15.7	1757	-2169
סקופ אופ' 1	1672	-34.0	-2.0	8.2	1448	-1967
סקורידס 1	1792					
סקורידס אג"ח א	119	+0.5	+0.5	8.7	21469	+71531
סקורידס אופ' 1	188.5 מן			0.3	508	+115
עבודי	82.5	-1.5	-1.5	0.2	665	-8417
עבודי אופ 1	4			0.5	33711	
עוף הידראוליקה	290	-19.0	-6.0	3.3	1340	-5204
עוף השק' ב 0.1	295			12.9	12850	+1787
עופר	14367			8.2	168	-169
עזרב	1059	-11.0	-1.0	0.7	196	-196
עלופון 1	192.5			6.1	9386	+13768
עלי	2016 מן	+183.0	[illegible]	37.4	5455	+8056
על בד	703	-9.0	-1.2	9.4	3914	-2592
עליה 1	1270 מן	-29.0	-2.2	2.5	579	-3070
עמינר	125.5 מן	-31.5	-20.8	3.3	7580	-172943
עמינר אופ 1	23.7 מן	-2.7	-10.2	1.2	15180	-19489
עמיר 1	165					
ענבר כרמיאל	400	+36.0	[illegible]		21	+2979
עצמאות 0.1	64828	-326.0	-0.5	0.2	1	-61
עצמון 1	342			2.3	2080	-2000
עצמון אופ'	88			1.6	5311	
עשד 3	4509	-11.0	-0.2	4.5	286	-86
עשות אשקלון	145.5 מן	-4.5	-3.0	1.2	2500	-2848
עשות אשקלון אג"ח	95 מן	-1.5	-1.5	4.2	13000	-20195
פולימר 1	8108 מן			10.4	378	+92
פורמי אופ קייל	850	-2.0	-0.2	3.2	3117	-5083
פולגת א	225	-4.0	-2.5	28.3	37013	-91177
פולגת אג"ח	181			4.7	9665	+22335
פולגת אג"ח 4	187	-1.0	-1.0			-45875
פולגת אג"ח 2	126.5				48	-48
פולגת אופ' 4	3.3	-8.8	-20.8			-31742
פולימן 1	680	+7.0	+1.8	6.3	2781	+3245
פולימן אגח 2	167					
פולק	646 מן	+32.0	[illegible]	1.5	780	+2814
פוסידון	58	-1.0	-1.5	5.8	29289	-25896
פוקלים הס' אגח א'	103			32.4	97589	
פוקלים הס' אגח 2	690			4.8	2057	+1465
פוז	52.5					
פורמולה אופ' 2	411 מן			1.4	1803	+793
פז חן	458	-5.0	-1.8	24.9	14000	-16708
פז	366	-71.0	-3.0	0.1	50	-27006
פי הגוף גבי	597750	לא נסחר				
פי הגוף גבו	609233					
פילדלפי	1627	-33.0	-2.8	2.0	352	-352
פימון	237	-3.0	-1.2	4.4	5484	-5484
פיגה מלפון 1	1290 מן	-3.0	-0.2	12.4	2829	-2654
פינגוס	248	-2.0	-1.0	1.4	1699	-1699
פינגוס אג"ח א	102.5	+0.5	+0.3	1.5	4357	+28655
פיקובי	731 מן	-41.0	-5.2	2.1	844	-13954
פיסיבי אופ 2	105.5			4.5	12401	-4897
פיסיבי אופ 3	163.5			2.2	4019	
פיתוח תעשיה ג'	11506			3.9	108	-14
פיתוח תעשיה מבוג	20356			13.8	200	-103
פלזקוק	415					
פלדמן	1318					
פלדמן ג	180			0.2	320	-320
פלדמן ג. אג"ח	120					
פלדמן ג. אופ' 3	104.5	-0.5	-0.2	8.6	1643	-1643
פלטנב	640	-13.0	-2.0	32.2	14780	-14692
פלסטיק אופ' 1	20	-5.0	-20.0	0.1	2800	-68106
פלסטמוד	700	-11.0	-1.5	5.2	2200	-6809
פלסטשק אופ' 1	21.9	-5.5	-20.3	0.6	8319	-42513
פמה השק' א 0.1	1018			11.4	3281	+405
פנסו	1102	-46.0	-4.0	0.8	210	-5397
פן דור	396					-1
פניקס 0.1	2187	+5.0	+0.3	94.7	12731	+4732
פניקס 0.5	2089			21.3	3008	-3380
פקר מלדה אופ 2	9607			17.9	548	-210
פרז	131.5	-3.0	-2.2	4.3	9542	-35025
פרז אופ 1	18	-0.1	-0.5	1.0	16900	-23690
פרטר 1	1898					
פרדס	1403	-58.0	-4.0	4.9	1020	-2580
פרדס אג"ח א	73	-1.0	-1.2			-16500
פרדס אופ' 2	38.3					
פרופיט	252 מן			3.4	3939	+3805
פרופיט אג"ח א'	82.5					
פרי אור 5	6311					-4970
פרי העמק	177.5 מן	-1.0	-0.5	5.8	9631	-12405
פרי העמק אג"ח א'	89					
פרי העמק אופ' 1	13.3	-2.3	-15.0	3.6	79042	-79842
פריון אופ 4	3912	-121.0	-3.0	9.0	676	-1161
פריגקן	537					
פריגקן אג"ח א	96.5	-2.0	-2.0	3.0	9000	-8501
פרזון	127	-0.5	-0.5			-7170
פרזון אופ 1	9		-0.5	0.1	4135	-10866
צ'ים	350			38.8	25859	-22766
צבר	125	לא נסחר				
צבר אופ	5	לא נסחר				
צור שמיר	76			12.9	50000	-35000
צור שמיר בכורה	58					-375
צור שמיר ש"ה א	179.5	-2.5	-1.5	9.1	14901	-32200
צור שמיר ש"ה ב	61.5			51.2	244880	
ציון 5	10563					
ציון טקסטיל	123.5	+6.0	[illegible]	1.6	3708	+2348
צינומסל	1923	-65.0	-3.2	22.4	3426	-17548
צינומסל אופ 1	153			4.4	8510	-4569
ציפור רדום	785	-4.0	-0.5	36.1	13528	-12387
ציוונות	604	-9.0	-1.5	30.0	14613	-52464
ציקלון 1	5407			0.5	25	-42
ציקלון 5	3608 מן	-160.0	-4.2	2.5	286	-250
ציקלון אגח 1	160					
ציקלון אגח 2	99		-0.2	10.1	20000	-13302
צמיחה	370					
צמיחה אג"ח א	116			2.1	5198	-5198
צמנטכל	746	-8.0	-1.0	3.8	1518	-1790
צמנטכל אופ	46.9	-4.1	-8.0	1.0	6000	-15792
צרפתי	383			24.0	18455	-18455
צרפתי אג"ח א'	101.5			8.6	25817	-25817
קדש בינוי	6111	-15.0	-0.2	4.2	280	-2076
קדש בינוי אג"ח 2	181.5					
קדמה 1	228 מן			2.8	3624	+760
קו מנחה 1	1236			1.9	450	
קווי אשראי אגח	65			21.8	98516	+48200

המניה	שער בנקודות	שינוי בנק'	שינוי ב-%	מחזור באלפי $ ת.ב.	מחזור בש"ח ע.נ.	ה/ב בש"ח ע.נ.
קווי אשראי אגח 2	8.6	-0.5	-3.0	8.1	274968	-324207
קומסק	580	-10.0	-1.7	11.5	5811	-21498
קומטוב	1136 מן	-4.0	-0.5	1.6	400	-411
קומטוב אופ' 1	22.9	-12.1	-34.5		218	-1218
קומפיולייט	291 מן			1.5	1470	+429
קומטל	388 מן	-21.0	-5.2	0.5	413	-2500
קומטל אופ' 1	20.6	-2.3	-10.0	0.5	7350	-38128
קופל	180 מן	-2.0	-1.8	10.4	16195	-3791
קופל אג"ח א'	161					
קטלנה 1	1635			11.5	2069	-1572
קטלנה 5	649	+31.0	[illegible]	5.7	2572	+2796
קיטאל 1	237	-12.0	-4.7	9.2	11440	-16909
קיטאל אג"ח	98.5		+0.3	9.1	27050	+34150
קיטאל אג"ח ב	75.5	-1.5	-2.0			-11500
קיטאל אופ' 1	61	-7.0	-10.0	2.3	10877	-18090
קינג 1	522	-7.0	-1.2	6.8	3803	-3803
קינו	115	-3.8	-2.5			-56590
קינו אג"ח	100.5					
קינו אגח 3	11.4					-17
קיסקה 0.1	5692	-146.0	-2.5	7.9	406	-657
קיס קיזור	171 תב			0.8	1353	-14222
קלדוו	328	+16.0	[illegible]	2.8	2500	+5570
קליל 1	2333 מן	-24.0	-1.0	31.3	3945	-7343
קליל 5	2103	-68.0	-3.0	30.5	4114	-6883
קמור	317			1.5	1377	-1377
קמור אג"ח ג'	80 מן			12.1	41000	+36780
קמור אופ' ד'	177	-7.5	-4.0	6.6	10893	-12393
קמור אופ' ה'	101	-9.0	-8.0	0.7	1963	-4795
קניאל פן 1	2002	-35.0	-1.2	4.0	417	-1919
קניבל	58 תב	-6.5	-10.0	0.6	3000	-71779
קניבל אג"ח א	38.5	-1.9	-4.7	0.2	1406	-30518
קניבל אופ 1	27	-0.9	-3.2		1	-10802
קניוקס	279 מן	-16.0	-5.5	1.9	1074	-7979
קסטרו מודל 1	1312	-27.0	-2.0			-5972
קפיטל	328					
קפיטל אג"ח א'	40			2.3	11245	+12999
קרגל	1115	-34.0	-3.0	30.5	8040	-12178
קרגל אג"ח	263 מן	-5.0	-1.7	1.8	2000	-40063
קרדן השקעות 1	300	לא נסחר				
קרדן השקעות אגח 2	229	-11.0	-4.7	1.6	2041	-10012
קרדן הנס' 0.1	1477	-48.0	-2.5		1	-2473
קרייסל 1	1447	-30.0	-2.0	26.8	5443	-11543
קרליין מ"ר	448	-2.0	-0.5	2.4	1572	-3940
קרן	736					
קרן אג"ח	117.5	-1.0	-1.0			-87159
קרן אופ	30.1	+0.1	+0.3	0.4	3668	+1332
קרור תעסוקה	870 מן	-9.0	-1.0	5.3	1800	-2248
רב קו	141.5	-0.5	-0.5	7.3	15200	-22780
רבר	221 מן	+1.0	+0.3	1.3	1702	+781
רבר אופ א'	7.2	-1.3	-15.3		2	-12436
רבינטקס 1	121	-3.5	-3.0	1.3	3093	-8945
רבינטקס אופ' 1	31.3			1.1	9849	
רגנוי	131	+0.5	+0.3	14.1	34214	+20533
רגנוי אג"ח א	89	-1.0	-1.2	1.4	4500	-4580
רגנוי אופ 1	4.5	-0.5	-10.0	0.6	38298	-129350
רובסון	405	-2.8	-0.5			-337
רובסון בניה 1	1329			2.6	582	-582
רובסון בניה 5	1218					
רומסר	77	-1.0	-1.0	16.7	63626	-37446
רומסל	344	-4.5	-3.0	0.5	1000	-2774
רוטשטיין	241					
רוטשטיין אג"ח א	97	-0.5	-0.7	5.0	15000	-23047
רוטסק	429					
רוחם 1	346	-1.0	-0.2	17.1	13744	-32311
רוחם אופ'	132.5			3.2	7000	+3935
ריבקן אופ	485 מן	-15.0	-3.8	28.9	17500	-27707
ריגלים	330	-13.0	-4.0	13.4	12740	-42742
ריגלים אג"ח א	103 מן	-0.5	-0.5	1.8	5800	-21670
ריווגר	449	הפסקת מסחר				
רימוני	397	-2.0	-0.5	0.2	179	-179
רמ טק	218	-4.0	-2.8	2.2	3008	-6200
רמונן 0.1	284 מן	-6.0	-2.0	0.5	500	-649
רמונן 0.4	235	-5.0	-2.0	0.7	320	-1514
רמקו 1	1438	-29.0	-2.8	6.8	1406	-3939
רמת	1702	-53.0	-3.0	6.6	1142	-22412
רשק אג"ח	120	-2.0	-1.7			-55926
רשק אופ' 1	1094			0.3	84	-2956
רצ אג"ח א'	93.5			3.5	30912	-30912
רציו יה"ש	1.9 מן	+0.1	+3.0	1.1	169357	+1627394
רשף	78		-0.2	2.4	10143	-14000
רשף אג"ח ב	46 מן			1.2	7500	-7689
רשף אגח א	119.5					-105
שופות אופ	3 מן			3.8	373667	+24333
שלופיות	164.5					
שלמת אגח א	99.5	-0.5	-0.5	2.7	7980	-21086
שלמה אגח 1	5	-0.9	-16.0	0.5	27484	-38288
שקאז	152 מן	-3.0	-2.0	2.7	5280	-5211
שיא אג"ח 4	137			0.3	666	-666
שיא אופ' 2	81				112	
שיא והשקעות 0.5	1120			14.6	4367	-2233
שיא השקעות אג"ח 5	22	-0.5	-0.7	30.6	125000	-236369
שיא השקעות אגח 3	376			3.1	2391	
שלב	127.5	-6.0	-4.5	0.9	2000	-10900
שלב אופ' 1	1 מן					-108526
שלוחות 5	130	-6.0	-3.0	4.8	9000	-18901
שם טוב	321				14	-14
שם טוב אופ' 1	1 מן					-60170
שמרות מנור	81.5	-1.6	-1.2	16.4	59109	-49232
שמיר	114	לא נסחר				
שמיר אופ 1	2.4	לא נסחר				
שניוה	334	-1.0	-0.2	13.5	11840	-20080
שניוה אג"ח 1	109.5			1.5	4008	-4000
שקם	14471	-73.0	-0.5	25.0	508	-488
שקם אג"ח א	122.5			80.0	191935	
שקם אופ 2	5283	-135.0	-2.5	8.4	470	-374
שקף	165.5	הפסקת מסחר				
שקף אופ	54	הפסקת מסחר				
שקד	378			12.5	9717	-3109
שקד אג"ח	120					
שקל	151.5	-1.5	-1.8	0.4	857	-2000
שקל אג"ח א'	47					
שקם אג"ח 1	132	-1.5	-1.2	15.9	35511	-141400
שקם אופ' 3	78	-1.5	-2.0	17.4	65645	-112572
שרונן	350					
תא"ס אג"ח	212	-1.0	-0.5	32.6	45287	-45287
תאוד 1	560	-6.0	-1.8	4.5	2353	-4980
תאוד אג"ח א'	181.5	-0.5	-0.2			-17026
תדאה 1	1339	-27.0	-2.0	16.1	3550	-7339
תדביק	379			1.9	1276	-114
תדיראן מוצרי צריכה	549	-6.0	-1.0	35.6	19878	-16299
תווה	673	-21.0	-3.0	4.0	1733	-2196
תוכף	752	-31.0	-4.0	2.6	1080	-13437
תוכף אופ 1	66	-3.0	-4.0		7	-3354
תיא 5	963	-15.0	-1.5	5.6	1217	-3486
תיא אג"ח א'	237	-4.0	-2.5			-1016
תיא השקעות	94.5			4.8	15080	-15000
תמח 1	1916 מן	-150.0	-7.2	8.8	1317	-4132
תמח אג"ח א'	158					
תבון 1	350				2	-2
תבון 5	155.5			1.1	3088	-3039
תבון אג"ח א'	180	-1.5	-1.5			-29517
תמן	149.5	-3.0	-2.0	3.4	4898	-8698
תמר	23 מן	-1.8	-4.8	4.2	16754	-20795
תעשה אופ' 1	29	-0.2	-0.7	0.7	7038	-7038
תעשה מגן	93 מן	-1.8	-1.2	3.2	10000	-40194
תעל ב 0.2	27156	-1354.0	-4.7	4.8	43	-49
תעש' מלט	519			13.2	2484	-2484
תי	919 מן	-31.0	-4.2	0.5	174	-250
תנ	499	-5.0	-1.8	42.0	28344	-33428
תק אופ 1	69.5			3.4	34532	-26743
תשלן	568	-6.0	-1.0	4.4	2284	-2286
תשלוז אג"ח א	118.5					
תשלוז אג"ח ב	79	-1.0	-1.0	5.4	20000	-30074
תשלוז אופ 1	119	-1.8	-1.8	1.6	4996	-31558
תעלוז בכוח	373	-4.0	-1.8	3.7	7897	-7897
תעלוז בכוח אופ' 1	21.5 מן	-2.4	-10.2	0.4	5000	-13775

אזהרה לקוראים

מערכת "דבר" עושה כמיטב יכולתה לרכז ולעבד מתוך מגוון קצר את נתוני הבורסה והביאם לידיעת הקורא.

כל שימוש בנתונים המתפרסמים כאן כרוך בזהירות. כל המלצה על ידי המשתמש במידע עשויה על אחריותו. אין המערכת אחראית בבקרה על טעות בנתונים.

אין בפרסום הנתונים משום המלצה או חוות דעת למשקיע ויש לאמתם עם יועצי ההשקעות.

רבין שוקל להגדיל את תקציב המשלחת לאטלנטה

מאת משה כהן

ראש הממשלה, יצחק רבין, הבטיח אמש לראשי הוועד האולימפי לבדוק את האפשרות להגדיל תקציב ההכנות של המשלחת הישראלית לאולימפיאדת אטלנטה, מעבר לסכום של שלושה מיליון ש"ח, שכבר הובטח לספורטאים ע"י סגן שר החינוך, ח"כ מיכה גולדמן. הבטחתו של רבין התקבלה בתשואות סוערות ע"י מאות הנוכחים, שהגיעו לערב הכרזת השנה האולימפית.

ראש הממשלה השיב, למעשה, בחיוב לפנייתו של חבר הוועד האולימפי הבין לאומי, אלכס גלעדי, שציין את הספורט כמנוף לפיתוח תרבות שעות הפנאי והצבתה של ישראל על המפה העולמית. גלעדי הדגיש, שללא סיוע ממשלתי, יהיה קשה להגיע להישגים בקנה מידה עולמי. גלעדי הזכיר את צעדיה האמיצים של הממשלה למען עתיד חדש באיזור והביע את תקוותו שאחת מעדי הגוף של ישראל תקבל על עצמה את האתגר של אירוח משחקי הים התיכון, בשנת 2005.

ראש הממשלה, שקיבל מאלכס גלעדי את הוקרה מיוחד מטעם הוועד האולימפי הבין לאומי, בזכות תרומתו לקידום השלום באיזור, ציין בדבריו שמעבר לסיוע הממשלתי, גם הציבור הישראלי צריך לסייע לספורט ולשם כך יש צורך לפנות לגורמים המתאימים. בכך הוא רמז על גיוס כספים מגורמים עסקיים. מנכ"ל הוועד האולימפי, אפרים זינגר ציין שמתנהלים מגעים עם כמה גורמים עסקיים מהמובילים במשק והודה בשם להענותו של רבין לשקול את הגדלת הסיוע הכספי.

אלכס גלעדי גם מסר ליצחק רבין מכתב אישי מנשיא הוועד האולימפי הבין לאומי, חואן אנטוניו סמראנץ ונודע, כי במכתב מבטיח סמראנץ להגיע בחודש דצמבר לביקור בארץ.

את ההזמנה הרשמית לאולימפיאדת אטלנטה מסר אלכס גלעדי ליו"ר הוועד האולימפי, יורם אוברקוביץ'.

שרף יצא לפתוח דף חדש בלימוז'

המאמן הלאומי בכדורסל המריא לצרפת לאחת המשימות הקשות בקריירה שלו: להחזיר את לימוז' לצמרת הצרפתית והאירופית

כדורסל

מאת משה כהן

צביקה שרף המריא אתמול לצרפת, כדי לפתוח דף חדש בקריירה שלו – מאמן קבוצת הפאר, לימוז', אלופת אירופה 1992/3.

גם אתמול הדגיש שרף שהוא ייצג בצרפת את הכדורסל הישראלי. לדעתו, לימוז' היא הקבוצה המובילה בצרפת. בכוונתו להסתער העונה על כל תואר אפשרי:

"ברור לי שבלימוז' ירצו לזכות באליפות, לנצח בגמר הגביע ולהגיע לשלבים המתקדמים של גביע אירופה. זה טבעי, כיוון שמדובר בקבוצה בעלת מסורת מפוארת", הוא ציין.

שרף אימן כבר בחו"ל. הוא הוביל את הקבוצה היוונית הקשה להדרכה, אריס סאלוניקי, לזכיה בגביע אירופה למחזיקות גביע ונחשב למאמן בכיר ביבשת.

על פתיחת הפרק החדש בקריירה שלו, אמר: "אני מאמן מקצועי שהולך לאמן קבוצה מקצוענית והאמינו לי שאני יודע מה עלי להשיג".

כבר בחודש הבא יגיע שרף לארץ ביחד עם קבוצתו החדשה, כדי ליטול חלק בטורניר ת"א ע"ש פנחס להב, שיתקיים בהיכל הספורט ביד אליהו.

בחודש נובמבר ישוב לארץ, הפעם כדי להכין את הנבחרת הלאומית לקראת פתיחת משחקי מוקדמות אליפות אירופה לאומות.

קיבוצי הגליל העליון דורשים לראות את המאזן הכספי של קבוצת הכדורסל

מאת נוגה קנן

הנהלת עמותת הכדורסל של הפועל הגליל העליון לא הציגה מאזנים ודו"חות כספיים למליאת המועצה האיזורית. בשל כך נדחתה הישיבה, שהיתה אמורה לדון בערעור הקיבוצים על ההחלטה להעניק ערבות כספית לקבוצה.

הישיבה נקבעה בעקבות ערעור שהוגש על ההחלטה לאשר ערבות לקבוצה, על חוב בסך 8.5 מיליון ש"ח, בעיקר למס הכנסה.

מרבית קיבוצי המועצה האיזורית חתמו על הבקשה לערעור. הם דורשים לבחון את המאזנים הכספיים של הקבוצה בשנים האחרונות, במטרה לדעת בדיוק מה היקף החובות של הפועל הגליל העליון.

מאחר שלא הועברו מאזני השנתיים האחרונות למזכירויות הקיבוצים, כפי שסוכם, דרש קיבוץ לבטל את הישיבה, על מנת למנוע קבלת החלטות ללא מידע מדוייק על מצב עמותת הכדורסל.

בינתיים, נחתמים חוזים בקבוצת הכדורסל והמנכ"ל עמית גל ממשיך בתפקידו, למרות שאיים להתפטר.

"הסיפור הזה גדול עלינו", אמרו לי אותם מזכירי הקיבוצים המסרבים לאשר את מתן הערבות הכספית לחובות העמותה.

מדליה ראשונה לישראל

אליפות אירופה לנוער בשחיה

מאת דוד סיבור. גנבה

מיקי חליקה העניק אמש לישראל מדליה ראשונה באליפות אירופה לנוער בשחיה. חליקה סיים שלישי במשחה הגמר ל־400 מ' בסגנון מעורב אישי, תוך שבירת השיא הישראלי – 4:28.41 דקות (שיפור של שניה).

במקום הראשון זכה הדני, קרסטנסן – 4:25.23 דקות, שהקדים את בסאודי ההונגרי – 4:27.25 דקות.

שני שחיינים ישראלים נוספים ששחו אתמול בבוקר במסגרת המוקדמות איכזבו. אניה גוסטמלסקי סיימה את משחה הגב ל־100 מ' בזמן חלש – 1:09.60 דקה והיא דורגה במקום ה־24. אהוד דקטר דורג במקום ה־21 במשחה 100 מ' חופשי בזמן של 54.06 שניות.

פרוסינצקי חתם בברצלונה

רוברט פרוסינצקי, הקשר הקרואטי בן ה־26 של ריאל אוביידו, עבר אתמול לברצלונה.

העברתו של הקרואטי לא עלתה לברצלונה כסף, מאחר שהכוכב רכש את השנה האחרונה של חוזהו בקבוצתו הקודמת, ריאל מדריד.

פרוסינצקי, שהיה אחד הכוכבים הגדולים של ריאל מדריד, עזב בסוף העונה שעברה לאחר שהמאמן החדש של הקבוצה, חורחה ואלדנו, הודיע לו, כי הוא לא זקוק יותר לשירותיו.

פרוסינצקי חתם לשלוש שנים והוא עתה הזר החמישי של ברצלונה לקראת העונה הבאה.

הזרים האחרים שהצטרפו לקבוצה הם לואיס פיגו הפורטוגלי, ג'יקה פופסקו הרומני וקודרין הבוסני. אליהם יש להוסיף כמובן את ביאדרגי האג'י ששיחק בקבוצה גם בעונה שעברה.

יוהאן קרויף רצה בפרוסינצקי עוד בעונה שעברה, אך בסוף העדיף את ג'ורג'י האג'י.

כזכור, שיחרר קרויף את שני כוכבי ההתקפה הגדולים שלו, רומאריו שחזר לברזיל וסטויצ'קוב שחתם בפארמה.

מלך השערים השתולל ונעצר

צרפת

פאטריס לוקו, קשר נבחרת צרפת ופאריס סן־ז'רמן, נעצר לאחר שהתנהג בצורה אלימה, בעת שביקר בדיסקוטק.

לוקו, בן ה־25, נעצר לאחר שהתנגש במספר מכוניות, אחרי שעזב את הדיסקוטק. כך מסר דובר אנונימי של המשטרה הצרפתית.

לאחר שנעצר גולקה לוקו לבית־חולים, מכיון שחש ברע ואחר־כך העבירו אותו לבית חולים אחר, שם קילל וירק על עובדי הצוות.

לוקו, מלך השערים בצרפת בעונה שעברה, עבר הקיץ מהאלופה, נאנט, לשורות פאריס סן־ז'רמן.

הוא נעצר זמן קצר לפני שנבחרת צרפת עמדה לטוס למשחק צדקה באוסלו מול נבחרת נורבגיה.

האלופה פתחה בניצחון

תוצאות המחזור הראשון בליגה הצרפתית:

האלופה נאנט ניצחה את אוקזר 0:1, משער בדקה ה־10 ריינלד פדרוס, אחד הכוכבים שהעדיף להישאר בקבוצה.

פאריס סן־ז'רמן ובאסטיה סיימו בתיקו 2:2. בורדו ניצחה את ליל 0:1.

העולה החדשה גינגאמפ – מארטיגוס 0:2.

העולה השניה, גואוגנון, ומץ סיימו בתיקו 0:0.

מונאקו – ראן 1:3.

קאן – ליון 0:3.

מונפלייה ושטרסבורג סיימו בתיקו 2:2. לאנס – להבר 2:0.

שני אורוגוואים עוצרים שני קולומביאנים במשחק בו עצרה אורוגואי את קולומביה (0:2) בחצי גמר הקופה אמריקה. למעלה: חלוץ קולומביה אספרייה, נבלם בנחישות ע"י האורוגואי סילבה. למטה: האורוגואי גוטירז חוסם את הקולומביאני אלדראמה

"הנסיך" רוצה להיות מלך

הנבחרת המארחת, אורוגואי, עלתה לגמר הקופה אמריקה משני בישולים של "הנסיך" פרנצ'סקולי, 0:2 על קולומביה ● יריבתה בגמר נקבעה לפנות בקר במשחק בין ברזיל לארה"ב

חצי גמר 1

אורוגואי – קולומביה 0:2

"הנסיך" אנצו פרנצ'סקולי בישל את צמד השערים לזכות נבחרת אורוגואי, בניצחון 0:2 על קולומביה, בחצי גמר הקופה אמריקה.

לפנות בקר נקבעה יריבתה של אורוגואי במשחק הגמר (יום ראשון), בהתמודדות המסקרנת בין ברזיל לארה"ב.

המשחק של הנבחרת המארחת, אורוגואי, הועתק ברגע האחרון מאיצטדיון סנטנריו במונטיבידאו לאיצטדיון בריוורה, בגלל בעיות חמורות במשטח הדשא, בעקבות הגשמים וקיום משחקים רבים לאחרונה.

בשל ההחלטה המאוחרת נותרו קרחות רבות ביציעי ריוורה.

בחצי הגמר הראשון התנהל דו־קרב מתוח ותוקשה, בין שתי נבחרות המתבססות ברובן כלל על שחקנים טכניים ויצירתיים.

המחצית הראשונה נסתיימה ללא שערים. דווקא קולומביה שלטה יותר במרכז השדה, בזכות יכולת טובה של אלדראמה ואספרייה.

בדקה ה־51 כבש ארגארדו אדינופלי שער יתרון למארחים ובדקה ה־70 חתם את התוצאה מרסלו אוטרו. פעמיים בישל פרנצ'סקולי במסירות מדוייקות.

החלוץ אוטרו היה מהבולטים בשדה. הוא השקיע מאמצים רבים, "שרף" שטחים והטריד את הגנת קולומביה. פרנצ'סקולי כיוון את התנועה מאחור.

הקולומביאנים, שהציגו הפעם משחק לחימה נהדר, שוב לא הצליחו להעפיל למשחק הגמר. רק פעם אחת עמדו במשימה הזאת, כשנוצחו בגמר 77' על ידי פרו.

● אורוגואי: אלוזו, מנדז, הרדה, מואס, אדינופלי (אביתון), סילבה, דורטה, גוטירז, פויס (סאראלגי), פרנצ'סקולי (מרטינז), אוטרו.

● קולומביה: היגיטה, קברדה, מנדוזה, ברמודז, סנטה (קארדונה), לוזאנו, אלוארז, אלדראמה, רינקון, אספרייה, ארבולדה (ליאנן).

שפט בנגאס (פאראגואי).

חצי גמר 2: ברזיל — ארה"ב

שתי הנבחרות שניצחו בדרך לחצי הגמר את האלופה היוצאת, ארגנטינה, נפגשו לפנות בקר בחצי הגמר השני: ברזיל וארה"ב.

עבור ברזיל זו הופעה טבעית במעמד גבוה ומכובד של הקופה אמריקה.

עבור ארה"ב זה הישג גדול. הניצחון 0:3 על ארגנטינה כבר רשום בדפי הזהב של הכדורגל האמריקאי, לצד הניצחון הגדולי על קולומביה, 1:2 במונדיאל 94' והניצחון הסנסציוני על ארה"ב, 0:1 במונדיאל 1950.

"השם ברזיל מפחיד", אמר מאמן ארה"ב, סטיב סאמפסון, "אבל הבחורים שלי הוכיחו, שהם לא חוששים מאף אחד".

עד כה ניצחה ברזיל בכל שש המפגשים נגד ארה"ב, בהפרש שערים 3:21.

בשמינית גמר מונדיאל 94' ניצחה ברזיל את ארה"ב 0:1 משער של בבטו.

ארה"ב העפילה רק פעם אחת בעבר לחצי גמר טורניר גדול. זה קרה במונדיאל 1930, גם אז, כמו הקופה אמריקה היום, באורוגואי.

"זה מאד מרגש לשחק בחצי הגמר", הודה לפני המשחק חלוץ ארה"ב, אריק וינאלדה. "זה יהיה מהמם לכבוש שער נגד ברזיל. כבר ניצחנו בשלושה שערים את ארגנטינה".

או שאתה טס או שאתה עף

החלוץ עופר שטרית טס אתמול להולנד כדי להצטרף למחנה האימונים של מכבי חיפה, אחרי שהבין כי הוא עלול לעוף מהקבוצה ● שטרית הביע חרטה על מעשיו וסיכם את תנאיו

מכבי חיפה

מאת משה כהן

הנתק בין עופר שטרית ומכבי חיפה הגיע אתמול לסיומו. שטרית מיהר לשדה התעופה כדי להספיק לעלות על המטוס הראשון לאמסטרדם ומשם, להמשיך בנסיעה של שעה למחנה האימון של מכבי חיפה.

לפני יומיים הביע שטרית חרטה על החלטתו להחרים את מחנה האימונים של מכבי חיפה והתנצל באופן אישי בפני נשיא המועדון, יעקב שחר.

שטרית הבין שיתקשה למצוא קבוצה, שתסכים לשלם לו שכר בסך 100,000 דולר לעונה ובמקביל, אף לרכוש את כרטיס השחקן שלו בסכום של יותר מ־400,000 דולר.

בהמשך להבעת החרטה, הסכים שחר להענות לחלק מתביעותיו הכספיות של שטרית וההערכה היא ששכרו בעונה הקרובה יעמוד על כ־70,000 דולר, לעומת 50,000 דולר העונה.

כשקיבל את הצעת חיפה בשבוע שעבר, טען שטרית ששכרו נמוך מידי, יחסית ליכולתו בשלהי העונה. הוא אף יצא בהצהרות יומרניות כמו: "אני לא מוכן להמשיך להפסיד כסף מהכדורגל".

ביום שישי יצאה מכבי חיפה למחנה האימונים בהולנד ואילו שטרית ואייל ברקוביץ' נשארו בבית. בסופו של דבר טסו שניהם להולנד. בכך השלים שחר את נושא השחקנים הישראלים וכעת יוכל להתפנות להשלמת החיזוק הזר.

מכבי חיפה תתאמן בהולנד עד יום שני ומשם תמריא ללוס אנג'לס, כדי ליטול חלק בטורניר בין לאומי, שיהווה עבודה הכנה אחרונה לפני כניסתה למעגל משחקי גביע אירופה למחזיקות גביע.

עופר שטרית

קשנצב הרשים בנצחון על ראשל"צ

מכבי ת"א

מאת פנחס דימל

משחק משובח של הזר הנבחן במכבי ת"א, ייבגני קשנצב, מדינמו מינסק, הקנה למכבי ת"א ניצחון בשיעור 1:2 במשחק האימון מול עירוני ראשון לציון.

קשנצב, שנחת בארץ רק אתמול, הפגין רמה גבוהה, תיתן לציין את כושר כדרורו, את ראיית המשחק שלו ובעיקר את בעיטותיו החזקות בשתי רגליו.

במחצית הראשונה, בה שיחק קשנצב, גילתה מכבי יכולת טובה והובילה 0:2, משעריהם של קשנצב ויצחק זוהר, שנהנה מבישול של...קשנצב.

לאחר ההפסקה מכבי החליפה את מרבית שחקני ההרכב הראשון, וראשל"צ ניצלה זאת כדי לצמצם את התוצאה ל־2:1, משערו של אולג קושלוק. בראשון לציון ניתן לציין את שחקני הרכש, דימטרי גורמן ויוסי גורדנה. הקבוצה בחנה את סרגיי נורגייק מספרטק מוסקבה, אך קשה היה להתרשם מיכולתו.

מנכ"ל הקבוצה, שמעון קודק הבהיר אמש, כי על הכוונת מצויים שני חלוצים זרים נוספים, אבל אין ספק שאם קשנצב ימשיך לגלות יכולת טובה הוא יחזק את מכבי ת"א בעונה הקרובה.

מאמן הקבוצה, דרור קשטן סירב להתייחס ליכולתו של קשנצב, כאשר השיב בקצרה: "עדיין אין לי דעה מגובשת".

ואבל זכה בקטע ה־17

טור דה־פראנס

בקטע ה־17 של הטור דה־פראנס, לאורך 246 ק"מ, ניצח אתמול הגרמני, אריק ואבל. היה זה נצחונו השני בטור.

ואבל אמר לאחר המרוץ: "אני כל־כך שמח לזכות בקטע השני שלי היום, הייתי כל־כך מהיר, אני מרגיש שזו היתה הופעה נהדרת".

במקום השני סיים ד'ג'אמולידין אבדוז'אפארוב מאוזבקיסטן, כשהוא מפסיד לגרמני רק בספרינט האחרון.

במקום השלישי סיים האיטלקי, סטפנו זולאג'.

הספרדי, מיגל אינדוראין, ממשיך להוליך בדירוג הכללי, כאשר נותרו עוד שלושה שלבים, ונראה כי הוא יזכה בפעם החמישית בטור.

אינדוראין עדיין נמצא מוביל ביתרון של שתי דקות, ו־46 שניות על־פני אלכס זולה.

תיקו בין מכבי פ"ת וכפ"ס

מכבי פ"ת והפועל כפר־סבא נפרדו אתמול בתיקו 1:1.

המשחק חולק לשלושה חלקים בני 30 דקות כל אחד. פ"ת עלתה ליתרון משער של גיא יצחק. לפני כן, החטיא אייל בגליבטר כדור עונשין מ־11 מ'. בשליש האחרון איזן אבי תקוה את התוצאה.

לאימוני מכבי פ"ת הצטרף רומן פיליפצ'וק, ששיחק אשתקד בנתניה.

3 מבכירי השחקנים ברשימת ההעברות

מכבי יפו

מאת ניל דימל

שלושה משחקניה הבכירים של מכבי יפו – הקפטן נידאל מחמיד, עופר גולדפינגר ויוסי בילו – הוכנסו אתמול לרשימת ההעברות.

כידוע, שחקני יפו שבתו מאימונים, והנהלת הקבוצה החליטה, כי שלושת השחקנים הללו, מתוקף היותם בכירים בקבוצה, ארגנו את השביתה.

נודע, כי מספר לא קטן של שחקנים כלל לא רצה לפתוח בשביתה, אבל הם חששו להיכנס לעימות מול מחמיד, גולדפינגר ויוסי בילו.

באימון אתמול כבר נכחו מרבית השחקנים, למעט, כמובן, השלושה, שהוכנסו לרשימת ההעברות, ולשני השוערים, בוריס בלושפקה ודוד פרחי, הממשיכים בשביתתם.

משה אוגנה, מנג'ר הקבוצה, מצטער על האבידה: "היכולת שלהם מהווה כחמישים אחוז מהקבוצה, אבל לא נשב ונבכה, אלא נתחיל לעבוד קשה".

ביום ראשון אמורים להיבחן בקבוצה שלושה זרים מרוסיה.

בוחנים בלם סלובקי

בית"ר ת"א

מאת ניל דימל

לובומיר פאווק, בלם סלובקי בן 30, המשחק בליגה הסלובקית הראשונה, החל להיבחן אתמול בשורות בית"ר ת"א. היום יצטרף אליו גנאדי ליטיצין, קשר אחורי מרוסיה.

שניהם ייבחנו היום במשחק האימון, שתקיים בית"ר ת"א מול הכח מכבי רמת־גן, במגרשם של הרמת־גנים.

כידורים ברוטב עם אהרל'ה להב וחברים

ביה"ד העליון ביטל הליך אנטי־דמוקרטי

ויהדה'לארוסה. בית הדין העליון של ההתאחדות לכדורגל ראוי לכל המחמאות על הפסק שנתן בפרשת הדחקתו לצמיתות של השופט סבי אלנקווה משורות איגוד השופטים. שופט שקיבל השנה ציון גבוה על מקצועיותו מצא את עצמו יום אחד עומד מול שוקת שבורה.

יותר מתריסר שנים הוא לובש את המדים השחורים של השופט ועד ללאומית הגיע ולפתע פתאום ביום בהיר הוא נקרא אל הבוס החדש של האיגוד, מר יהודה וילק, אקס ניצב במשטרת ישראל שנעלב על שלא מינו אותו כמפכ"ל משטרת ישראל וטרק את הדלת זמן לא ארוך אחרי שעזב את מחוז תל־אביב כדי לשמש מפקד מחוז ירושלים.

במקצועו הוא עורך דין שיודע היטב שאי אפשר במדינת ישראל להעיף מישהו מכל מסגרת שהיא בלי לתת לו נימוקים משכנעים ויותר גרוע בלי לתת לו אפשרות להופיע בפני הפורום המחליט כדי להשמיע גירסתו לפני שנופלת החלטה.

אבל כנראה שוילק עדיין ממשיך לחשוב שהוא לובש מדים ואלנקווה הוא שוטר שהובא לפניו לשיפוט משמעתי מהיר (דן יחיד) . יכול להיות שבמשטרה זהו הנוהג (אנחנו בספק, גם במשטרה יש אינסטנציות לערעור ושימוע אם השוטר בטוח בצידקתו).

■■■

שמענו וקראנו בכלי התקשורת מפי יו"ר האיגוד, כי ההחלטה להרחיקו משיפוט בכדורגל איננה על רקע מקצועי. כאן הוא מחזיק ציונים גבוהים. כלומר שמדובר על דברים חברתיים־מוסריים, עיסקיים, כלכליים ואולי אינטימיים מיוחדים, שלשופט אסור להתערב בהם, אליבא דוילק.

אבל כאן כבר אופרה אחרת. שום חברה דמוקראטית לא סובלת שמישהו, אפילו לו פורום משפטי, מתכבס יום אחד; היו"ר מספר לעמיתיו המנהלים איזה סיפור מסמר שיער וצ'יק צ'אק יורד הכורת על ראשו של הנאשם, שאפילו לא יודע שהולכים לסרס אותו משיפוט. וכשהוא נקרא אל "הרוקח" שמח וטוב לב בתקופה שהגה, הנה הוא מומלץ לקבלת תג פיפ"א כשופט בינלאומי – מוריד עליו לואי ה־14 את הגיליוטינה.

■■■

ויושבים שופטים לשעבר, עמיתים וחברים לשיפוט שלו במשך יותר מתריסר שנים ומענבעים בראשם לאות הסכמה ושנים שלושה אף יוצאים בראיונות לכלי תקשורת שנוכח הנאמר להם לא היתה ברירה.

האובייקטיבים האלה – אפילו לא עלה ברעתם לערער על רמיסת אושיות דמוקראטיים. הבוס החדש, אקס ניצב במשטרה, בטח יודע מה הוא שח ודרכי השפיטה ידועות לו טוב יותר מאשר להם ההדיוטות. וכאשר נשמעת ביקורת מצד כלי התקשורת ומשפטנים יודעי חוק; וסבי אלנקווה רק התוצאה להתוכבות וזועק חמס על הצורה ועל אשמות שלא הובאו לידיעתו ושהוא ואף מכל עוון ובבקשה להגיד לו בפרהסיה על מה הוא מוקע לדראון עולם, מכבס לואי ה־14 פעם נוספת הפורום השיפוטי שלו, מספר ל"נאשם" חלק מהאשמות הנוראות וכל המקהלה חוזרת על החלטה המשונה/מוזרה/האנטי דמוקראטית/אנטי מוסרית.

■■■

אלנקווה לא מסכים שידקו לו בצלחת. הוא מכיר את ההליכים ומוליא ללכת עד הסוף. אבל לשם כך דרוש פרקליט, מישהו שמכיר את נבכי המוסד הקרוי ההתאחדות לכדורגל בישראל, שהנהלתה אפילו לא ציצה נגד המהורות שהתרחשה לנגד עיניה.

יש אומרים, כי כמה מראשי ההתאחדות, שהם גם מנהלי קבוצות ולא הוז מאושרים משריקותיו ופסיקותיו של אלנקווה במשחקי קבוצותיהם, התישבו על הגדר ברגליים שלובות ונהנו לשתות דם השופט. אחד מהם גם סיפק את הסחורה המרשיעה, כאילו, שגרמה לסילוקו.

■■■

עו"ד חנוך קינן הוא האיש הנכון במקום הנכון שנבחר על־ידי אלנקווה ליצגו בבית הדין העליון מול שלושה משפטנים ותיקים וידועים: השופט המחוזי עודד מודריק, עו"ד עובדיה רויאל ועו"ד יהושע גלברד.

עו"ד קינן ישב הרבה שנים בצד הזה של המתרס, היה טוען קבוע בפני דייני ועדת המשמעת ויודע בעל־פה את סעיפי התקנונים של ההתאחדות ובנותיה. לא יפלא איפה כי על הסף נאלץ יו"ר איגוד השופטים עו"ד יהודה וילק לקבל בחזרה את סבי אלנקווה לשורות איגודו.

כלומר האקט שנעשה נמצא פסול. ביה"ד העליון אמר ליו"ר שעליו לזמן לאלנקווה שימוע בו יוצגו לפניו כל הסיבות לסילוקו מהאיגוד כדי שאלנקווה יוכל להתגונן מפניהם ולהציג גירסה אחרת אם האשמות בכלל קיימות. מה שברור, כי עתה הוחזרו לשופט המושע כללי הצדק הטבעי.

■■■

למה אמרנו בראשית. כי עתה מתחילה הויהדה לארוסה בשביל אלנקווה, כי קיים חשש גדול שהשימוע ייערך בפני אותו פורום שכבר שפט אותו בנוסח המהפכה הצרפתית. כאן תיפתח מערכה ב'.

פרקליטו ידרוש כמובן פורום אחר לשימוע, כי הצדק צריך גם להעשות וגם להראות ואיגוד השופטים יהיה חייב בסופו של דבר להקים מתוכו צוות אחר שלא היה מעורב בהחלטה המקורית.

הפרקליט ביקש להעביר את הדיון לפורום ועדת המשמעת של השופטים או כל פורום אחר בהתאחדות לכדורגל שיושבים בו משפטנים שיודעים לבור מוץ מקש.

אם הנהלת האיגוד תלך שבי אחרי היו"ר שלה, שנכון לעכשיו אינו רוצה לאבד פנים – אנו צפויים לעוד ועוד התרחשויות ובקשות והמרצות מבית הדין העליון, לא להרשות שפיטה חוזרת על־ידי הפורום הסובייקטיבי.

השוטר סיכל את שוד הבנק ובקרב היריות עם השודדים נפגעה אשה שעמדה במרפסת ביתה

נעצרו שני חשודים; מצבה של שרה מילמן מנווה שרת קשה אך יציב; המשטרה: נפגעה מכדור תועה שנורה כנראה מנשקו של השוטר; נעצרו שני חשודים בשוד בנק המזרחי בדימונה וזהותו של שלישי ידועה

מאת יריב בן יהודה ואמיר רוזנבליט

בקרב יריות עם שודדים נפצעה קשה שרה מילמן, כשעמדה במרפסת ביתה המרוחק כמה מטרים מבנק לאומי בנווה שרת שבו היה אתמול ניסיון שוד.

המשטרה עצרה אמש שני חשודים, תושבי פרדס כץ, המוכרים למשטרה, בחשד שביצעו את השוד.

האחד חשוד בהשתתפות בשוד והשני בסיוע לאחר מעשה. הבוקר הם יובאו להארכת מעצרם.

ב־08.10, זמן קצר לפני פתיחת הבנק, הדהרה מכונית מסוג "סובארו" לתוך בנק לאומי ברחוב בית אל בשכונת נווה שרת. דלתות הבנק נפרצו, ומהמכונית יצאו שני אלמונים, חמושים באקדחים, כשבכוונתם לשדוד את כל תכולת הכספות בבנק. השניים איימו על עובדי הבנק שהיו במקום, והחלו לפתוח את הכספות.

חיים בן־נמר, שוטר משמר הגבול, המתגורר בסמוך לבנק, נזעק מביתו מיד כששמע את הרעש שנגרם מההתנגשות. הוא לקח את נשקו האישי מסוג M־16 והגיע לפתחו של הבנק כדי לסכל את השוד. העימות עם השודדים היה קצר ומטווח של מטרים ספורים.

בן־נמר סיפר: "אנשים שעמדו מחוץ לבנק צעקו שיש כאן שוד. הבחנתי בשודדים והם הבחינו בי. הסתתרתי מאחורי עמוד – דפקתי בשודד כדור, הוא דפק כדור חזרה, לא פגעתי בו. יריתי לגלגלים של הרכב כל הזמן. הוא ירה לעברי עוד כמה כדורים, יריתי חזרה. השודד התחבא מאחורי האוטו והצליח להימלט".

שני השודדים נמלטו מזירת האירוע, ככל הנראה ללא פגע. מכוניתם, שנגנבה זמן קצר לפני כן, נשארה בפתח הבנק, כשהיא מנוקבת. אך כאמור מחילופי היריות נפצעה קשה שרה מילמן, בת 34, שעמדה במרפסת דירתה בבניין הסמוך לבנק. היא פונתה בניידת טיפול נמרץ לבית החולים איכילוב. במשטרה סבורים כי שני הקליעים שהוצאו מגופה, במהלך ניתוח, נורו מנשקו של שוטר המג"ב, חיים בן נמר.

שכנה של הפצועה, יהודה פרידלנדר, נהג אמבולנס, הגיע ראשון לדירתה וטיפל בה עד פינויה לבית החולים. הוא סיפר כי מילמן נפגעה בעת שצחצחה נעליים במרפסתה: "כשהגעתי לביתה היא כבר ישבה בחדר האמבטיה וטיפלה בפצעים שלה, ניקתה את הפצעים, חבשתי אותה והמתנו לאמבולנס. היא היתה בהכרה עד לבית החולים ואמרה – 'תצילו אותי, תצילו אותי'".

בן נמר היה אתמול גיבור מקומי בנווה שרת, וזכה לתשבוחות ממפקדיו וממתושבי השכונה. למרות זאת, תחקרה המשטרה את דרך פעולתו, ונראה כי הוא פעל על פי הנהלים. הוא הסביר שפעל מתוך אינסטינקט: "זה מה שמלמדים אותנו בתור שוטרים. כשאדם מכוון אלי נשק, אני מכוון בחזרה. כשמגיע הרגע, צריך לפעול וזה מה שעשיתי".

מחקירת המשטרה עולה, כי קרב היריות היה קצר ביותר, כחצי דקה, שבמהלכה נורו כעשרים כדורים מכלי הנשק של המעורבים. לעברו של שוטר המג"ב ירו השודדים כחמישה כדורי אקדח. "המשטרה ממשיכה במצוד אחר שני השודדים בכל דרך אפשרית", אמר תת־ניצב אלי ארזי, מפקד מרחב דן. בעת בריחתם השאירו השודדים מאחוריהם אקדח אחד, מעיל וכיסוי פנים.

עזרא חן מוסר: שרה מילמן נפגעה מירי בחזה, בבטן ובכף ידה הימנית. היא טופלה בידי צוות הטראומה של המרכז הרפואי איכילוב, ועברה בהצלחה ניתוח מורכב לעצירת דימום מהכבד. היא מאושפזת ביחידה לטיפול נמרץ, ומצבה קשה אך יציב.

פוענח השוד בדימונה

בבית משפט השלום בבאר־שבע הוארך אתמול מעצרם של שני החשודים העיקריים בביצוע השוד המזוין של בנק המזרחי בדימונה, לפני שבועיים. זהותו של חשוד נוסף ידועה למשטרה. המעצרים בוצעו בעקבות פעולתו של צוות חקירה מיוחד של משטרת מרחב הנגב שפענח גם מעשי שוד אחרים שאירעו באחרונה באזור.

כזכור, ב־7 ביולי שדדו שני צעירים רעולי פנים כ־12,000 שקל מבנק המזרחי בדימונה, תוך איומים בנשק חם על פקידי הבנק. אחד השודדים צעק "זה שוד" ורץ לעבר הדלפק שמאחוריו ישב הכספר הראשון, זאב עברי. השודד ניסה לפתוח את הכספת ומשלא הצליח, פתח את המגירה של עברי ושלף מתוכה את הכסף.

אחד השודדים ירה באוויר מאקדח קפצונים רעשני. לפי גרסת אחת הלקוחות, נורית זריהן, הוא ירה שלוש יריות. ואמנם, הירייה האחרונה, לעבר התקרה, היתה מאקדח אמיתי. התרמיל התגלה מאוחר יותר על ידי חוקרי המשטרה.

השניים נמלטו מהמקום ברכב שהמתין להם. בעקבות השוד, הציבה משטרת דימונה מחסומים בכבישי הגישה לעיר ופתחה בסריקות אחרי השודדים והסייען שהמתין להם במכונית מסוג "סובארו ג'אסטי" אדומה. כעבור דקות ספורות נמצאה המכונית נטושה. עוברי אורח טענו כי שלושת השודדים נראו עולים על מכונית מסוג "דייהו" בצבע חום, שחיכתה במקום, ונעלמו.

במאגר החוקרים של משטרת מרחב הנגב הוקם צוות חקירה מיוחד, בראשותו של פקד שמעון עמר. בסיוע משרד החקירות של משטרת דימונה, הצליח הצוות לזהות את מבצעי השוד, ובתחילת השבוע נעצר החשוד העיקרי, רונן ביטון, בן 20, מדימונה. בתחילה הוא הכחיש כל קשר לביצוע השוד, אך בהמשך חקירתו, הארכת מעצרו בבית משפט השלום בבאר־שבע, הודה במעשה, שחזר את השוד והסגיר את זהות שותפיו.

ביום שלישי עצרה המשטרה לחקירה את יוסי שרעבי, חייל בן 19 וחצי, ממושב נתיב העשרה, שלדעת החוקרים נהג במכונית המילוט במהלך השוד. החוקרים מצאו ששרעבי נהג בזמן השוד במכונית שנגנבה קודם לכן ממושב נאות הכיכר. החוקרים ביקשו מבית המשפט להאריך את מעצרו של שרעבי ב־11 ימים נוספים, הנחוצים להשלמת החקירה. בא כוח המשטרה ציין כי לחוקרים ידוע על שותפים נוספים לביצוע השוד, אשר טרם נעצרו.

שרעבי הודה בבית המשפט בביצוע המעשים והסכים להארכת המעצר. "עשיתי את זה בגלל שהייתי בלחץ. נגררתי אחרי אחרים ועשיתי טעות", אמר לשופט. לנוכח הודאתו והסכמתו של החשוד להיעצר, נעתר השופט נתן ולהצ'ובר לבקשת המשטרה והורה להאריך את מעצרו.

המשטרה יודעת את זהותו של השותף השלישי לביצוע השוד. מדובר בחייל שערק משירות בצה"ל, המשטרה מחפשת אחריו, ביחד עם המשטרה הצבאית. מהמשטרה נמסר, שחוקרי הצה"מ תפסו את האקדח ששימש את השודדים, והתברר שהוא נגנב מבעליו באחד מחופי הרחצה בסביבה. בשלב זה גם נמצאו חלק מכספי השוד והחוקרים מעריכים, שימצאו את יתרת הכסף.

בקרוב יועברו תיקי החקירה לפרקליטות מחוז דרום, להגשת כתבי אישום נגד החשודים.

אוני' חיפה: ננעל כל החלונות במגדל "אשכול" כדי להפסיק תופעת ההתאבדויות

שלשום התאבדה שם תושבת דליית אל כרמל; בעשר השנים האחרונות התאבדו בקפיצה מבניין זה לפחות ארבעה בני אדם

מאת אודי שרון ועתי"ם

הנהלת אוניברסיטת חיפה תפעל למניעת התאבדויות מגג מגדל "אשכול" שבקמפוס. שלשום, לאחר שנכשלו מאמצי שכנוע שנמשכו כמעט שעות, התאבדה תושבת דליית הכרמל, בת 27, בקפיצה מן הקומה ה־18.

בעשר השנים האחרונות התאבדו בקפיצה ממגדל זה לפחות ארבעה בני אדם. כולם הגיעו אל אחת מהקומות העליונות וקפצו מהחלונות אל מותם. לפיכך, כצעד ראשון למניעת התאבדויות יינעלו כל חלונות המגדל, שבו יש 27 קומות. ההנהלה תגבש גם צעדי מניעה אחרים, שאותם לא פירטה.

המתאבדת האחרונה לא היתה סטודנטית ולא נמנתה עם עובדי המוסד. התברר כי לקתה במחלה קשה, וזו היתה כנראה הסיבה למעשה. באוניברסיטה העדיפו אתמול שלא להרחיב את הדיבור על ההתאבדות, מחשש שדיון פומבי בנושא יעודד מעשים נוספים.

עולה חדש מחבר המדינות נהרג אתמול בנפילה מהקומה השביעית של בניין מגורים בבאר־שבע. המשטרה חוקרת אם היתה זו תאונה או התאבדות.

אתמול בבוקר הזעיק דייר המתגורר בבאר־שבע את מד"א והודיע, שעל המדרכה שרוע אדם שנפל מהקומה השביעית של הבניין. ניידת טיפול נמרץ הגיעה למקום, אך ניסיונות ההחייאה לא הצליחו ורופא קבע את מותו.

פלורין וסילה, פועל בניין בן 29 מרומניה, נפל בלילה שבין יום ד' ליום ה' מפיגום בקומה השישית של אתר הבנייה "מגדלי הקר" בבאר־שבע. הפועל פונה במצב קשה למרכז הרפואי "סורוקה" בעיר, ונותח מייד. הוא מת כעבור כמה שעות בחדר ההתאוששות. המשטרה הזמינה את אנשי משרד העבודה לחקור את נסיבות התאונה.

מבצע לרגל החג הלאומי של צרפת:

100% אשראי או חבילת מתנות יוקרתית!

100% אשראי: 50% לשנה ללא ריבית וללא הצמדה! 50% עד 4 שנים בריבית מועדפת!

או - חבילת מתנות יוקרתית:

- רדיו טייפ פיוניר עם פאנל נשלף (לדגמי ZX)
- רדיו דיסק אלפיין עם פאנל נשלף (לדגמי קסנטיה)
- אזעקה מושלמת עם שלט מסוג קוברה
- חישוקי (ג'נטים) מגנזיום

ZX

"איכות. נוחות. יציבות... הקניה הטובה ביותר" (ירחון אוטו, מאי 95)
משפחתית או ספורטיבית, 3 או 5 דלתות, ידנית או אוטומטית, 1.4, 1.6, 1.8 או 2.0 ל', ברמות גימור שונות.
מחיר החל מ - 61,475 ש"ח.

Xantia

"מכונית המנהלים הנוחה והשימושית ביותר" (ירחון אוטו, יוני 95)
ידנית או אוטומטית, 1.8 או 2.0 ל', בגימור יוקרתי במיוחד.
מחיר החל מ - 91,550 ש"ח.

14 יום של חגיגות ה-14 ביולי

חגיגת נסיעות מבחן בסניפים

הנכם מוזמנים להתנסות בחוויית הנהיגה המיוחדת של סיטרואן! דגמי ZX וקסנטיה מחכים לכם לנסיעות מבחן בין השעות: 20:00-08:00 במקומות ובתאריכים הבאים:

- ב"ש, אזה"ת ק. יהודית - 23-24.7.95
- חיפה (מפרץ), שד' ההסתדרות 50 - 25-27.7.95

IMC

CITROËN

3 שנות אחריות • אפשרות לטרייד - אין

חד לובינסקי בע"מ
יבואן בלעדי למכוניות סיטרואן בישראל
תל אביב, שונצינו 16 טל. 03-5631333
בני ברק, כהנמן (השומר) 103 טל. 03-6710555
ירושלים, יד חרוצים 9, תלפיות טל. 02-756555
באר שבע, א. התעשיה ק' יהודית טל. 07-231154

סוכנים: נהריה, רכב הצפון - לוחמי הגיטאות 53, טל. 04-927360 ■ חיפה, רכב הצפון - שדי בן גוריון 8, טל. 04-520461-7,9, רכב הצפון - (מפרץ) שד' ההסתדרות 50, טל. 04-411550

כתב אישום נגד "טקילה" מזרחי

מאת אלי ברנר ועתי"ם

כתב אישום של 11 סעיפים הוגש לבית משפט השלום בתל־אביב נגד נירה "טקילה" מזרחי, בת 26. מזרחי מואשמת בעבירות רכוש, סמים, ובעיקר בהטרדות חוזרות ונשנות של אסי דיין וחברתו ורד טנדלר.

בכתב האישום מצוין, בין היתר, כי מזרחי טלפנה כמה פעמים, במשך תקופה ארוכה, לדירתם של דיין וטנדלר ברמת־גן, ואיימה כי תשלח אנשים להרוג את דיין. ההטרדה האחרונה היתה ב־14 ביולי השנה, כשנכנסה מזרחי לחצר ביתה של טנדלר כדי להקניטה ולהעליבה. היא סירבה לעזוב את המקום גם לאחר שהתבקשה לעשות כן על ידי שוטרים. לאחר מכן הטרידה את טנדלר ואת דיין בטלפון.

בסעיף אישום אחר טוענת תובעת המשטרה, מפקחת אבירה ברנשטיין, כי מזרחי חדרה לדירת השניים לאחר ששברה תריס וחלון, וגנבה משם מכונת כתיבה, פנקס קופת חולים ומחברת שירים שהיו שייכים לדיין.

לפי כתב האישום, בדצמבר 1994, כאשר היה דיין מאושפז בבית החולים "גהה", התקשרה לשם מזרחי, הציגה את עצמה כעורכת הדין שלו וביקשה לדבר אתו.

בעבירות אלה עברה מזרחי על צו בית משפט, שהורה לה לא ליצור כל קשר עם דיין או עם חברתו.

מזרחי אף מואשמת כי גנבה מוצרים מחנויות היפרכול וסופר־פארם בקניון איילון. בסעיף אחר היא מואשמת בכיוס ובגניבת ארנק באוניברסיטת תל־אביב, וכן בגניבת ארנקה של אשה בשדרות בן גוריון בתל־אביב.

בסעיף אישום אחר היא מואשמת בהחזקת סם חשיש.

מזרחי הובאה אתמול בפני שופטת המעצרים, שהורתה לשחררה ממעצר בערבות של 3,000 ש"ח ואסרה עליה ליצור קשר, ישיר או עקיף, עם אסי דיין ועם ורד טנדלר.

הרוג ו־6 פצועים בתאונה באזור ג'נין

(עי). – נהג מונית מהשטחים נהרג ושישה אנשים נפצעו בהתנגשות בין מונית לאוטובוס "אגד" שאירעה אתמול בבוקר באזור הג'יפטליק, בכביש המוביל לג'נין. כוחות חילוץ והצלה הוזעקו למקום התאונה.

2 החשודים בזיוף דולרים: "פעלנו בתיאום עם המשטרה"; מעצרם הוארך

(עי). – יעקב לייבה, בן 43, ודני קמפל, בן 38, תושבי חיפה, החשודים בזיוף דולרים וכסחר בהם בהיקף גדול, טענו אתמול בבית משפט השלום בחיפה כי פעלו בתיאום עם המשטרה.

בפתח הדיון להארכת מעצרם ביקש סניגורם, עו"ד אהוד כספי, לקיים את ההליך בדלתיים סגורות. לטענתו, חשיפת הקשר בין החשודים למשטרה עלולה לסכן את חייהם משום שבפרשה מעורבים עבריינים מסוכנים הפועלים בתחום הסמים.

השופטת, רחל חוזה, דחתה את בקשת הסניגור, לאחר שנציג המשטרה דחה את טענות החשודים. לדברי נציג המשטרה, השניים נעצרו בעקבות מעצרם של שני חשודים אחרים, שברשותם נתפסו 30 אלף דולר מזויפים. הוא הוסיף שהחקירה בפרשה זו מסתעפת, וצפויים בה מעצרים נוספים. בפני השופטת הוצג תזכיר חקירה מודיעיני, שלא ניתן לפרסום.

השופטת החליטה להאריך את מעצרם של החשודים עד ה־30 ביולי.

ב"ה

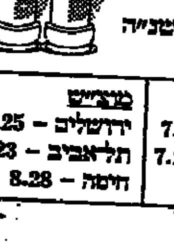

זמני הדלקת נרות

כ"ג בתמוז תשנ"ה

פרשת מטות

כניסה	יציאה
ירושלים – 7.06	ירושלים – 8.25
תל־אביב – 7.24	תל־אביב – 8.23
חיפה – 7.18	חיפה – 8.28